

Т. 1/73

[20 x 100]

1662

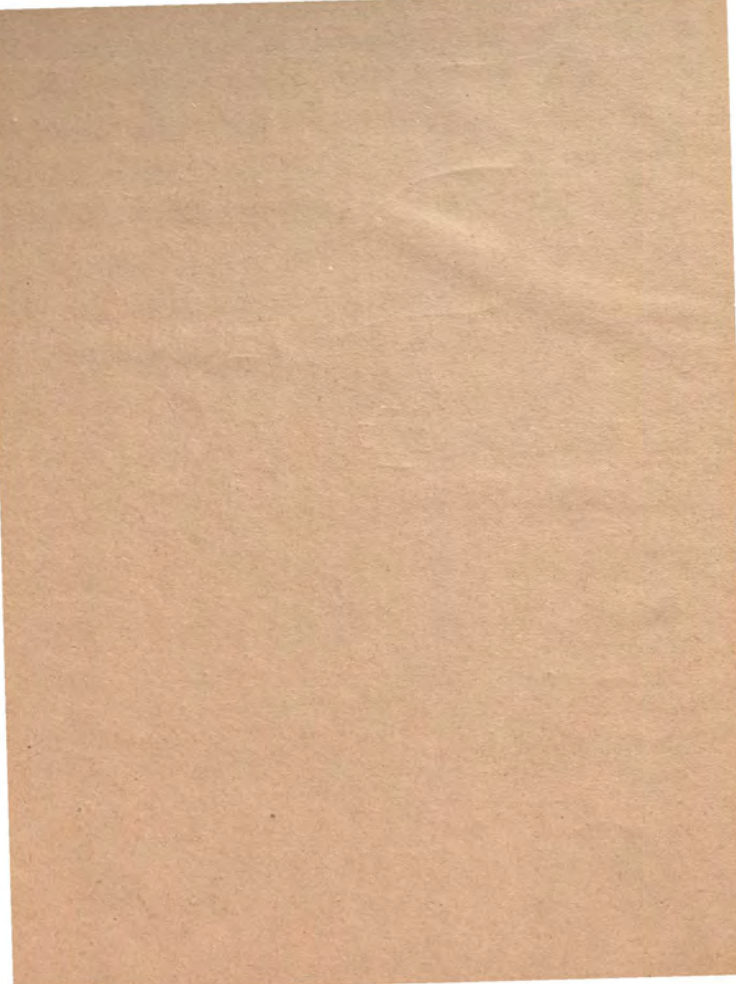

ПРОВЕРКА
2010

КНИГА ПЪРВА • 1946 г.

АЗ СЛУЖА

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИ МАЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

47052

9/1/77

ՄԻՋԵՔԿԱ
2010

ԱՅ ՏՐՄԵՐ

НАШИЯТ ПЪТ

Той е бил един и нека такъв да остане. Българският младежки Червен кръст е организация безпартийна, хуманна, със международни връзки и характер. Миналият диктаторски режим, чрез своята катюмча организация Браник, се опита да се наложи на Българския младежки червен кръст. Направи опит да я управлява по начини и методи чужди и неприемливи за младежта. С рухване на този режим и нашата организация се възобнови.

За една година свободен живот, ние възстановихме старите дружества и на много места образувахме нови. Дейността ни е повече от похвална. Оказахме голяма помощ както на бойците от фронта, така и на техните близки. Младите червенкръстци бяха едни от първите помощници при настаняване ранените по болници, почивка домове, обслужване санитарните влакове и т. н. Младежите червенкръстци не останаха чужди през това време и към нуждите на нашите селяни. На много места те се явиха и им оказаха ценна помощ в селската работа.

Сега, обаче, след свършване на войната, нашата дейност не трябва да се умаловажава. Ние ще има да се справяме още с много трудности. Верно е че характерът на дейността ни се малко измени, но животът ни поставя пред други, нови задачи.

В какво ще се състои, нашата бъдеща дейност и как трябва да се провежда тя? Имаме много селища останали без санитарна помощ и настанявания. Там нашите членове, добили вече познания по хигиена и бърза помощ, са длъжни да образуват малки аптечки, да се грижат за общата и лична хигиена на жителите, което е от грамадно значение за здравеопазването на народа ни. Това също трябва да се съблюдава и провежда от нас и във всяко училище. В културно просветно отношение сред младежта, ние трябва да бъдем едни от първите, а така също да подкрепяме всяка подобна инициатива, независимо откъде произлиза тя. Ние всички трябва да живеем със съзнание то че утре ще бъдем пълноправни, образцови и примерни граждани на тази хубава страна, защото в нашата организация младежта се възпитават на добро, хуманност, взаимопомощ и себепосрество, всички тези красиви качества, които осмислят девиза ни: аз служа!

Гавраил Марков

член на Върховното управление М.Ч.К.

Световната младеж

ГОВОРИ

Световната младежка конференция се състои от 29 октомври до 10 ноември т.г. в Лондон. В нея взеха участие 63 страни с 483 делегати и 141 наблюдатели — представители на 30,000,000 организирана антифашистка младеж.

Разгледан и приет бе уставът на Световната младежка федерация. Основните положения в тоя устав са:

Създава се Всемирна федерация на световната демократична младеж със седалище в Париж, която ще работи за мир, свобода, демокрация, независимост и равенство между всички народи. Крайната цел е да работи за най-точно международно разбирателство и сътрудничество между младежта в областта на икономиката, политиката, образованието, културата и социалната дейност.

Федерацията ще се стреми да обхване всички младежки организации в света. Тя ще направи всичко възможно да създаде контакт и с тези организации, които сега не участват в нея с цел да ги привлече. Федерацията ще се ръководи от един съвет, сега от 105 души, един еگزекутивен комитет от 19 души, един секретариат от 5 души, а именно — председател, трима секретари и един касиер. Младежта на отделните страни няма да участва по отделно със своите областни и местни организации, а като цяло чрез своите общи младежки комитети. Всички младежки организации, участващи в конгреса, в двумесечен срок са длъжни да ратифицират или не настояващ устав и да утвърдят или не избраните членове на съвета от техните страни.

Първата международна младежка конференция, свикана след края на втората световна война, представя следния доклад:

1. Милioni млади хора от много раси, националности и религии се биха в армияте на Обединените народи, в партизанските отряди и съпротивителните движения. Те работиха неуморно в индустрията, в транспортните служби и земеделието. С пълно съзнание за цената, която е платена за мира, ние отдаваме дан на тези, които жертви направиха възможна победата над фашизма. Настоящата конференция зове всички младежки демократични организации да спомогнат за установяването на един справедлив и вечен мир; да подкрепят стремежа на младите хора за създаване на необходимите условия за духовно, културно и физическо развитие и да укрепят сътрудничеството и уважението между народите.

2. Воената победа на Обединените народи над агресивните сили сложи край на една важна фаза от борбата срещу фашизма. Остава задачата за създаването на една основа на доверие между народите.

3. Младите хора искат победата от военните

години да доведе вечен мир и сигурност. Те вярват, че една авторитетна международна организация, основана на взаимодействието между великите сили, е способна да поддържа мира. Те подкрепят пълно статута (хартата) на Световната организация, съставен в Сан Франциско, подкрепят установяването на организацията на Обединените народи, като ефикасен международен политически инструмент за поддържане на мира и за издигане социалното и икономическото ниво на народите.

Конференцията зове всички младежки демократични организации да подкрепят енергично всички мерки за засилване и разширяване на Организацията на обединените народи, да се противопоставят решително на всеки опит за подготвяне на нова империалистична агресия, да вземат дейно участие в разширяване на сътрудничеството и разбирателството между народите.

Конференцията иска премахване на всички различия, основаващи се на раса, националност, собственост, религия и политически убеждения, незабавното възстановяване на свободата на словото, печата, събраната, религията.

Конференцията е убедена, че важното условие за осъществяването на всички тези задачи е съгласуването на усилията на младите хора от всички държави, чрез една Световна младежка демократична организация.

Младежта, която понесе главната тежест в борбата срещу фашизма на нейното племе и тила, има право на по-добър живот и пълно човешко достойнство.

Конференцията вярва, че младите хора от целия свят се нуждаят от добри условия за такъв вид работа, която развива тяхната личност и ги прави годни да се поставят пълно в служба на обществото.

По мнението на конференцията най-належащите изисквания за младите хора днес са следните:

Работа

Светът страда от недомъци от всякакъв вид, вследствие на войната. Човешките нужди са незадоволени и затова по-голямата производителност на индустрията и земеделието е съществено условие за издигане нивото на живота във всяка страна. Младите хора желаят да подпомогнат в това и работят за тях не би трябвало да липсва във всяка една държава.

Всички младежи и девойки трябва да имат, докато са още в училище, подкрепа и напътствие в своето призвание. Младите работници не трябва да работят повече от 6 часа дневно и най-много 44 часа седмично. Тези под 16 години не повече от 6 часа дневно.

Демократични права

Младешът е спечелил правото да претендира, че има способността да носи отговорността като гражданин. Ние настояваме да се даде право на всеки младеж над 18 години да гласува и да бъде избиран в всякакви избори. Гласуването трябва да бъде всеобщо, тайно и свободно. Конференцията апелира за по-голямо участие на младежите в обществения, държавния и междудържавния живот.

За младите хора демократичните права трябва да съществуват и по отношение техните организации. Те трябва да имат правото да образуват, да стават членове и да движат своите собствени организации.

Свобода на религията и мисълта

Световната младеж потвърждава своята вяра в основните права на човека, в достойнството и стойността на човешката личност според принципите, легнали в статута на Обединените народи. Той определя свободата на мисълта и свободата на религията и възможността за всеки човек да се присъедини без заплаха към религиозните или философски схващания, към политическата доктрина, която той си избере.

Образование

Едно основно, необходимо, право за всяко дете е свободното задължително първоначално и основно образование на неговия матерен език и според националните и културните му традиции. Трябва да има равни възможности за образованието на всички младежи. Ние вярваме, че е нужна подкрепата от държавата на нуждаещите се и способни ученици и на техните семейства, ако е необходимо, за да продължат образованието си.

Култура

Така също във всички културни прояви на младите хора, трябва духът на свободата да бъде доминиращ и всички младежи да имат възможността да се наслаждават и ценят най-добрата музика, драма, литература и изкуство. Належаша нужда е да се засили възприемането на културата и необходимите улеснения трябва да бъдат създадени особено в селските области на слабообразованите страни в държавите, разрушени от фашистката окупация и в бившите фашистски държави. За тази цел държавна помощ трябва да бъде дадена на младежките центрове и организации и стипендиите трябва да бъдат направени достъпни за обещаващите изпълнители и ученици.

Физическо развитие

Физическото благодействие на младежта може да бъде постигнато чрез по-добри жилища, достатъчно хранене, празници и почивки през време на работа. Отчасти физическото развитие на младежта зависи и от възможностите за спортуване и забавление, и необходимо е, управниците да увеличат тези възможности, (особено) но не изключително в слабообразованите страни. Младежките организации трябва да помогнат тази дейност.

Трябва да се полагат безплатни медицински грижи за всички младежи. Спортът и физическата подготовка трябва да бъдат поставени на научна основа и трябва да станат съществена част от общото образование.

Дом и семейство

Конференцията признава, че домът е една необходимост и семейството основна единица в демократичното общество, което се нуждае от преустройство, ако последиците от войната не са толкова силни. На младите хора трябва да бъдат дадени всички улеснения за изграждането на собствен дом и семейство. Майките, които също работят, се нуждаят за своите деца от забавящици, храна за децата, които са на училище и детски градини. Специална държавна помощ трябва да бъде давана на големите семейства. Младите двойки трябва да получават специално предбрачно възпитание за полово хигиена, грижи за децата и за пренеся съществени за един щастлив дом и семейство. Трябва да бъдат създадени достатъчно число здравни домове. Младежките организации трябва да поведат цялото общество в борба срещу всички видове на морално деградирание. Домът, училището и младежките организации могат да си помагат едни други в подготовката на дейни млади граждани.

Помощ и засилване на международното сътрудничество

Конференцията припомня със съжаление, материалните и духовни нужди на младежта в страните, разрушени от nepřителя и в слабообразованите икономически области. Тя смята, че възможна помощ трябва да бъде дадена веднага чрез УНПРА и други подобни институти.

Помощта трябва да бъде считана като задължение, а не като благодеяние. Световната младежка организация ще проведе мерки за засилване на международното сътрудничество, да засили взаиморазбирателството и да помогне на цялата младеж да постигне пълна свобода и демокрация.

д-р Любен Рачев
Председател на Българския Червен кръст

Делото на Българския Червен кръст

На 30 декември т. г. ние чествувахме 60 годишнината от основаването на Българския Червен кръст и 1 год. и 3 месечна дейност на Българския Червен кръст, стъпил здраво на отечествено-фронттовка земя, който в войни и мир с всеотдайност е помагал на своя народ. Днес Българския Червен кръст брои 95 градски и 1210 селски клонове с около 150,000 члена.

От организацията на човеколюбие и милосърдие, раздаваща помощи с парадна благотворителност, често далеч от нуждите и болките на широките народни маси, Българския Червен кръст след 9 септември 1944 година израсна в една истинска изродна масова организация.

През време на Отечествената война Българският Червен кръст напрегна всички свои сили и в вътрешния фронт, подпомогна бившите партизани, политзатворници, концлагеристи, милиционерите и придошлите бежанци от Тракия и Македония, като им раздаде дрехи, обувки, храни, лекарства и организира заедно с Помощната организация почивни долове в селата Долни Лозен, Княжево и Костенец. Българският Червен кръст стегна своите кадри и дале по най-добрия начин своя принос за спечелване на Отечествената война. Той екипирани болници, 8 санитарни алакове, 34 подкрепителни спирки, като уреди с помощта на съветската санитарна служба Козводарителен център за пръв път у нас. Уреди специална денонощна служба за пренасяне на ранени бойци и събра и изпрати на фронта книги и подаръци за войската. Само в подкрепа на нашата войска Българският Червен кръст раздава над 208,000,000 лв.

На външния фронт Българският Червен кръст прояви не по-малка дейност. Той съдейства за стопяване на ледената стена от несправедливо изгодувание и ненавист на югославските герои към нашата страна, поради звервата извършени от

българските фашисти в Югославия. Българският Червен кръст помогна извънредно много за завоеване достойно място за страната ни между свободолюбивите народи и преди всичко в славянското семейство, спечелвайки сърцата на съветските и югославски герои чрез реално и непрекъснато подпомагане и грижи за тях.

За организиране и изнасяне на тези многостранни помощи и здравни начинания на вътрешния и външния фронт Българският Червен кръст е похарчил повече от 534,000,000 лева в пари и материали, изчислени по мирновременна оценка. Тук не влизат разходите, извършени през същото време от клоновете на Българския Червен кръст за проведената от тях дейност в същия дух. Ако и те се вземат под внимание, може без да се превеличи да се приеме, че общите разходи на нашата организация през посочения период достигат един милиард лева.

Тази огромна дейност може да бъде образцово изнесена само благодарение на това че Българският Червен кръст представлява днес един аестравен и хармонично работещ трудов колектив от ръководен кадар, лекари, милосърдни сестри, чиновници и физически работници. Възможностите за такава дейност бяха открити за Българския Червен кръст само от отечествено-фронттовската аласт.

Дейността на нашата болница е гордост за Българския Червен кръст. От 9 септември 1944 година до началото на декември т. г. са посъгълили на лечение 3,930 души, извършени са амбулаторни прегледи: а) вътрешни 15,571 души и б) хирургически 19,259 души. В болницата са били лекувани продължително време и 350 ранени югославски бойци, както и ранени съветски военни чиновне. Не по-малка дейност е развило и училището за милосърдни сестри, като е дало в Отечествената война

мобилизационни назначения на 527 сестри и 3,945 севарици, обучени от Българския Червен кръст.

Образова е била и дейността на Кръводарителния център. В него са дарили кръв досега 4,012 души или всичко 752 литри.

През време на Отечествена война Българският Червен кръст е поддържал живи връзки с Международният Червен кръст и е издирвал и подпомагал наши пленници, работници и студенти в Германия и другде.

Българският Червен кръст поддържа постоянна връзка с Съветския Червен кръст и Полумесец и изпрати специален свой представител в Москва.

В резултат на тази дейност ние получихме от Международния Червен кръст 40 тона сапун „Сълайт“ и разни медикаменти и дрехи, които тези дни се раздават на болниците и на крайно нуждещите се бедни деца у нас. От Съветския Червен кръст също получихме голямо количество медикаменти и превръзочни материали, от каквито страната ни има голяма нужда.

Пръв етап в мирновременната дейност са безспорно културно-трудовите бригади, които Българ-

ският Червен кръст даде. Българският Червен кръст пръв у нас даде пример за организиране на широк състав от различни видове специалисти лекари и специалисти-работници в сложни колективна на трудово-културните бригади.

Всрпийт етап в нашата мирновременна дейност е организирането на широка обществена азамопомощ, в служба за подпомагане при обществени бедствия и за първа помощ при злополука.

Българският Червен кръст не забравя и своята обществено-здравна дейност, и в това отношение подкрепя всички инициативи на Министерството на народното здраве за организиране на здравно-вещателни станции, родилни домове, болници, диспансери и др. В кръга на своите възможности Българският Червен кръст организира и самостоятелно някои от горните институти.

Българският Червен кръст е кръвна рожба на своя народ и му служи с всеотдайност. Българският трудов народ от села и градове винаги в делото на Българския Червен кръст свое дело, за това го цени и подкрепя.

Литературна и изкуство

През последните десетилетия на небосклона на нашата социална поезия, някоя звезда на друг поет не е блестяла така мъчезарно и ослепително, както звездата и поетичния талант на твърде рано уверелия от туберкулоза пролетарски поет Хр. Смирненски. Никой друг поет след Ботева не е така високо търсен и четен от широките трудови маси, както творецът на стихособи ката „Да бъде ден!“

Един от изключителна големина поет, който рядко се ражда, когото обикна и възлюбил целия български народ. Въпреки слъзашата цензура и задушаваша традиция на миналото, копнежите за възход бликал през големия талант на съвсем младия поет. Израствал във мизерия, излезал от широките народни маси, живял сред тях и познал техните болки и страдания, той отразява в поетична форма най-високия подем на пролетарското движение у нас.

Цялата поезия на Смирненски блика от радост, страдание, движение, пламък, възторг и от предчувствие на историческата победа на човечеството. Тя е огнеструйна — ако искаме да употребим негов израз. Чрез нея далечните простори, ся-

каш отекват гръмовно: Светлина! Красота! Висини! Вдъхновяван за подвиг и победата от тези сръхове пъдни с движение, бунтован от отес и живот, българският пролетарий страда и се бори, копнее и се надява. В поезията на големия поет, преобладава улицата, арената на работническото движение, на което и самия той е рожба. Мизерията е върна другарка на Смирненският от дете до самата му смърт, която го взе от живота тъй млад — едва 25 годишен, изпълнен с тръпките на творчеството, с пъстрия низ на поетични образи, с жизнерадата шедост да пръска струи от искрите на своето художествено дарование, изпълнен с вечния му призив за борба, в която той влагаше целото си сърце и душа:

И ако слыщето угасне в боевете —
то моегo сърдце ват слыши ше им свети
през бурната тина,
в пламъка на владите души им стига,
за да разбит и последната верига
на майката — злеж!

Той остави общочовешки мотини, които със художествена си стойност, правет от стиховете му ценен принос към съкряваницата на международната пролетарска поезия. Скъряно е, че си отиде твърде рано във възрастта, когато смъртта е престъпление. Той не може да види величавения пристъп на роба, за който възхвонено пееше и жадуваше. Не чу как гневният гръм потресе престъпните стъпки и не доживя да види:

„утрото на празника ни пръв
с корални капчици динша кръв...“

ХРИСТО СМИРНЕНСКИ

ПРЕЗ БУРЯТА

Аз ще дочакам празника на моите братя
и размаха на техните крила,
когато върху хиляди чела
ще начертае смъртен знак съдбата,
и бурята със гръм ще призове
възбунените свои синове.

През сумрака на тънки горести и грини,
през грохота всевечен на труда,
ще заблести предутринна звезда,
и от прихлупените тъмни хиини,
безименни борци ще полетят
по стръмния и свят Спартакoв път.

И аз ще видя непознати и велики
довчерашните стенеци тълпи,
пред чийто двери вечна мъка бди
и вечно дебнат нунди бледолики,
а в тъмните потрошени стъкла
смъртта потропва с ледени крила.

Ще видя пристъпа величествен на роба,
ще чуя гневен гръм да потресе
заспалите стъгди и понесе
надлън и шир червената прокоба
на угнетения човешки род,
разбил вековния си хомот.

И мълчалив и блед сред бледите си братя
ще понеса аз черния си кръст,
и нека на гърди ми кървав пръст
да отбелени сетний ден в борбата
и Каин да разбий с картечен гръм
челото ми и земния ми сън.

А ти, другарко скъпа — сетна ми утеха,
възторннена и смела отмини
към слънцето на пролетните дни,
Аз ще целуна твoйта светла дреха
и утрото на празника ни пръв
с корални капчици димяща кръв.

Из спомените на Самарянката

— Тихо е в болничната стая, сестро, спят! А мене ми се иска да викна, та да излез всичко, което се е насъбрало в гърдите ми. Не, не к'ахът не боли. Него лекари лекуват, ще мине. Но тука, в сърцето ми се е отворила голяма рана и тя кърви . . . боли . . . Няма кой да я лекува. Седни, седни тука. Нека ти разкажа всичко. Пък, кой знае — казват, че като си излезеш бодката някому — олеква ти . . .

— Отраснах в китно, балканско село. Един приятел имах — Делчо. Като братя бяхме. Все звездно — по кошарите, по школото, а сетне по събрания и по хората. От там почна тя и! . . .

Една беше Цвета, сестро, а ние бяхме двама. Двама като братя. Едни и същи неща харесвахме, едно и също вършехме — еднакво залюбихме и Цвета.

Иде тя на чешмата, а ние вече там. Усмихне се ти на Делчо, усмихне се на мене, па хитро скърши вежди и заситни към къщи.

Хванем се недела на хорото — аз от ерната

страна на Цвета, Делчо от другата, а тя — все същата — мълчи и се усмихва.

Охладнахме си с Делчо. Верно, думажме си, бива ли тъй — за една мома да си развалим дружбата, ама на! Го, яха нему в сърцето Цветините очи, а и мене не беше чужда хубостта й.

Тъй минаха дни. Германците започнаха войната с Русия и нашите нелегални събрания зачестиха . . .

Една вечер Делчо дойде у дома, тъй — а нито време. Гледам го — хем весел, хем неспокоен, — хем нещо иска да ми каже, хем мълчи. . . Как си? — питам го, а той — добре! — мълчи и се усмихва.

Поседя, поговорихме за туй, за онуй, па като стане да си отива, току ми изтърси: — Нощес отивам! Както се е листнала гората — чудо! Ще се срещнем при Синия камък! А ти от тука ще внимавай какво става. Е, хайде прощай, братко! . . .

Прегърна ме и ме целуна.

В този момент ние бяхме пак двамата големи приятели. Знаех, че скоро ще се избягат, но не знаех, че тази нощ ще бъде.

Прегърнах го и аз и го целунах.

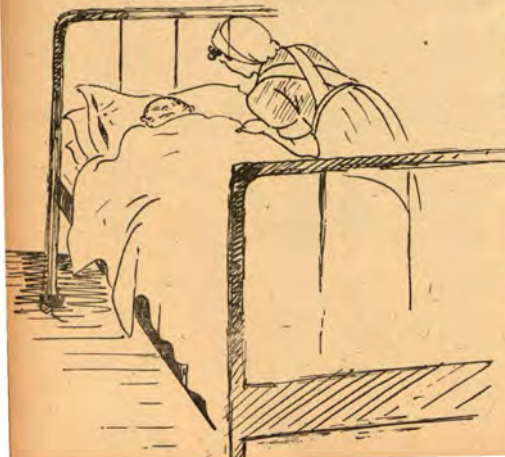
Делчо беше вече при есрната, когато се обърна, изведи от пазвата си розна китка и ми я показа. — От Цвета е, казва, вълче ми се! Ех, как съм щастлив, брат! На тебе оставям изгората си. Пази я! — и потъна в тъмнината . . .

Как мина тази нощ и какви дни се заредиха след това, не мога ти описа. Тя, моята Цвета, на която бях обрещал мислите си, делата си, живота си, се връкна и то не кому да е, а на Делчо . . . Най-близкия ми човек!

Започнах да работя. По цели дни не излизах.

Пък Цвета . . . и тя все в къщи си седеше и хабер чакаше . . . А като я срещна усмихне се и ме поздрави, щастливо някак.

„Ех, голяма болка“ изживях. Работех много [за де-

лото и по-малко време ми оставаше да мисля за себе си.

Минаха месеци. Един ден дойде джандермарията и плъзна из Балкана. Пустнаха слух, че Делчо е убит. Зажали цялото село. А Цвета, горката, седмици не излиза от къщи. А очите ѝ, Цветините черни очи, бяха станали, сякаш, по-големи.

Отровна змия се вмъкна в сърдцето ми, сеestro! Казах си: — Делчо го няма, Цвета свободна, аз я обичам, защо да не се оженим!...

И започнах нова надежда да храня...

Почаках цяла година, па придумах Цвета, оженихме се. — Какво, рекох ѝ, няма да станеш калугерица, я! Пък и аз, обичам те!

Но, не бе за много. Дойде най-после 9-ти септември! Цяло село излезе да посрещне тези, които извоюваха свободата на целия ни на-с-д. Излезнах и аз да срещна своите артугери. Но, нищо за минута не ми мина през ума, че най-отпред, най-левет от всички ще бъде Делчо...

Слухът за неговата смърт бил лъжлив. И ето го отново тук, само че по възмъжал и по-мургав, иначе същия Делчо, с същия умен поглед и високо чело. Вдървих се на мястото си, а той, — дойде при мен и само това ми рече: — Добре си ми запазил Цвета, друже!...

По-добре да беше ме наругал, по-добре плесница да беше ми ударил.

Още вечерта Делчо напусна село. Къде отиде, не знам. Горката Цвета! Няма да разказвам как преживя това.

През това време се обяви войната и аз заминах за фронта.

Влуцах се без страх в атаките. По някога достигах до безразсъдност с смелостта си. Исках да измия някак срама и греха...

Беше сутрин, студена есенна сутрин. Острият есенен вятър пронизваше, но възпламенени от предчувствадения бой ние се впуснахме в атака.

Тътен и вой! Дим и кръв! Трасък и вик! — Атака!

Аз се впуснах напред, но нещо докосна коляното ми и по него се разля топлина. Изгубих почва под краката си и паднах...

Колко съм лежал, не зная. По едно време боит затихна. Към мен се приближи някакъв военен с взета, кой знае от кого, санитарна чанта в ръка. Наведе се и превърза крака ми. После обърна главата ми така, че да го видя. Изгръзнах!... Обля ме студена пот!... Пред мен стоеше Делчо!...

Помислих, че сънувам, че това е кошмар и се размървах, за да се събудя, но дочух тихия му, спокоен глас: — Не мърдай, братко! Не съм ти направил добре превръзката. Ей сега ще те отнеса. — И ме взе на ръце.

Исках много работи да му кажа, да му обясна всичко, но той не ми позволяваше да го-

вора. Вече наближавехме, когато боя отново започна и то с още по-голяма сила.

Изведнџах нещо изсвистя покрай нас... По-вече нищо не си спомням.

Дойдох на себе си в болницата. На съседния креват, до мене, беше Делчо. Едва го познах. Целия беше потънал в кръв и памук... Само очите му, умните му очи, не гледаха спокойно и щастливо нияк... Беше безкрайно спокоен, като че ли не усещаше болките. След няколко часа издъхна и аз, сестро, трябваше да бъда свидетел, безпомощен свидетел на всичките му мъки.

Той ми даде всичко: приклетството си, любовната си, живота си...

И когато ледената целулка на смъртта докосваше вече умното му чело, вместо проклятие, вместо упрек устните му пророниха:

— Любим, братко, значи добротворетето!...

Екатерина Воденичарова

За ЛАГЕРИТЕ

„Да направим от живо-а мечта и от мечтата действителност!“ — бе казал някога другарят Ленин. Откъсвайки се от димните и пращини градове ние наистина превърнахме д-ните в блани, с които сме живяли — там долу в развизаната. Събрани от различните краища на България, — непознати,

с различни характери, ние така бързо свикнахме една с друга, че мисълта за раздяла ни навяваше тъга. Лагерът ни се намираше над с. Драгалевци — в полите на Витоша. Сутрин с красивия изгрев на слънцето, започват възклицанието на девойките — „Колко е красив изгревът! Сякаш само той слънцето изгрева така хубаво. И вече! предугаждайки приятността на издана, на носещия само радост ден, ние скачаме и преди още да изсанри тръбчата ние сме готови. Когато тръбчаката извести част за ставане, ние сме вече понистили палатките си. Втори път тръбчаката свири. Ръководителката другарката Мария Петрова, ни събира за гимнастика. Някои, не успели да са вечерат, но ... дори и с разлетени плити те бързат, защото иначе с нечистота си ще се изложат. Фигурите, които ръководителката ни учи, са толкова увлекателни, толкова красиви, че всяка останала в палатката си или закъсняла — съждавя.

Ех, пък като дойде време за закуска, малко закъсняли и огладнели, с кан-ета и джигичи бързаме към столовата. Но много повече ни приличат по-

литическите въпроси, които разискваме в пелатките си. Колко интересни са те, колко оживени са в спора нашите лица и като че ли другарската среда и чистият планински въздух, спомогат за усвояване на определения за минзване материал. В стремежа си да научим нещо повече, да усвоим и разгледаме проблемите, които така живо интересуват днешната отчествено-фронтоваска младеж, ние желаем да достигнем онова ниво, до което с много четене и труд са достигнали някои наши другарки. С идването на вечерта, тази сериозност и замисленост изписана върху нашите лица, се заменя с присъщия на младежта жар и ентузиазъм. В общите музични и песни, които огласят хубавата околност, ние сповяваме дружбата помежду си.

Какво удоволствие, каква наследя ни доставят лагерните огньовет! Тук на тях, всяка пагалка се стрени да изнесе колкото се може по-оригинален номер. Буибните пламъци, които обхващат постепенно клонките на събраните през дъня от нас дървета, ни доставят голяма радост и ни пренасят сякаш в един друг свят, свят в който илии живот, в ват в който няма мое и твое, в който има само другарска обич и преданност. До късно през нощта се чува шепнещите гласове на млади, изпълнени с живот девойки, които подлагат на критика разгледаните на лагерният огън въпроси. Като отражение на нашия живот и стеният ни вестник „Лагерник“. За стениия си вестник ние полагаме особени грижи. Всички се надпреварваме да дадем материали за излизането на следващия брой. И когато той излезе с дописки, разкази, стихове, живо изпълнен с снимки и карикатури, ние му се радваме и се чувстваваме някак горди пред собственото си творение. Нашият стениен вестник е огледало на съместното ни прекарване на тези приятни летни дни.

Радостта, с която посрещаме писмата от близките ни и пресата е неописуема. Всяка тича да посрещне курьерката. Радост и разочарование! „Имам писмо или нямам“ — се чува само този възглас.

Под палещите лъчи на слънцето, червеноръстките бояро стоят на своя пост, за да оправдат девиза: „Аз съм!“

Лагер — школа
за инструктори при В.М.С. кръст
с. Драгалевци

В своя 60 годишен живот, Българският Червен кръст е развил многогранна народополезна дейност, която бегло може да се изрази в следните цифри:

За посрещани и издръжка на бежанци през 1903, 1913, 1919 и 1928 г., дружеството е изразходвало, по тогавашна оценка 43,811,533 лв.

За подпомагане пострадалите от земетресенията през 1913 и 1928 г. са изразходвани 35,904,988 лв.

При наводненията през 1897, 1922, 1937, 1938, 1939 и 1942 г., Българският Червен кръст подпомогна пострадалите чрез санитарни отреди, подслони, кухни, санитарни грижи, раздадени 3,259 костюма и 29,781,094 лв.

За подпомагане пострадалите от пожарите, д-вото е изразходвало 6,550,000 лв., като се е притичало на помощ на населението с медикаменти, лекарска помощ и др. през време на епидемните или с народни кухни и вагони с храни в моменти на глад.

Извън това Българският Червен кръст поддържа редица институти за подпомагане и здравеопазване на широките народни маси, като: болници, павилиони за туберкулозни, сиропиталища, старопиталища и др.

В време на война Българският Червен кръст е бил винаги в помощ на ранените бойци. Особена подкрепа оказъ на нашата войска в Отечествената война с организирани 8 санитарни влакове и изразходваната сума от 208 мил. лв.

Български Червен кръст е участвувал и в международната помощ, като е подкрепял, доколкото силите му позволяват, нуждаещите се при бедствия в други държави, като това стана със санитарната мисия и болница за руските войски през Руско-японската война, с паричните помощи за пострадалото при земетресения население на Мартиника, Ритония, Коринг и др.

Напоследък д-вото подпомогна с 110 мил. лв. издръжката на зимуващите в страната югославски деца.

Безсмъртен

ЗА ПРОФ. АСЕН ЗЛАТАРОВ

Нахално издрънчаха апаратите
и ниците добавиха: почина!
Каква лъна, повторена стократно
насколо ми тягостно застина!

Летяха телеграмите: Виена...
Асен Златаров... смърт... и тъй далече!...
Аз свих юмрук, обърнах се и бледен
потънах сам в настръхналата вечер.

Не, не, учителю, не си починал,
това е тъй чудозищно и дръско! —
По дяволите Морз,
по дяволите ниците! —
За тебе няма гроб, за тебе няма смърт —
борците са безсмъртни.

Нима ще монне нявга да угасне
сърдцето ти, любящо и велико!
да потъмнее погледа ти властен,
да спре кръвата,
с такава нананда бликнала!
Нима ще се прекъсне твоя път
опасен, но човечен и безкраен
и думите ти няма да горят
сърдцата като въглени запалени?! . . .

Вървя -- неволно виндам в полумрака
купчина пръст, тълпи и зинал гроб: —
един човек отива си, когато
повярвал беше в него цял народ . . .
Но не, учителю, ти нив ще бъдеш вечно
не тук завършва светлия ти път,
По дяволите Морз!
По дяволите ниците!
За тебе няма гроб, за тебе няма смърт —
борците са безсмъртни!

Емил Андреев

Проф. д-р Асен Златаров е роден в гр. Хасково на 4 февруари 1885 г. Бащата на Златаров е бил другар на Левски и заточеник в Анадола. Златаров завършва гимназия в София. Още през ученичеството си той проявява жив интерес към руските и френски класици и работи в домашната си химическа лаборатория. В 1907 г. става учител в Пловдив, през 1910 г. е вече асистент по химия в Софийския университет, през 1922 год. става доцент, през 1927 г. — извънреден професор и едва една година преди смъртта си — 1935 г. става редовен професор. Реакционната клика в университетска и фашистките правителства с всички сили пречеха на Златарова.

Проф. Златаров е отпечатал десетки научни трудове на български и чужди езици, стотици ста-

тини по обществени въпроси. Той бе особено увлечителен сказчик. Преди смъртта си Златаров написа книгата „В стрината на съветите“, в която с забележителна смелост и с дълбоко правдивия език на един честен учен и философ изложи истината по положението в Съветския съюз, против когото по това време се изписваха тонове мастило само за хули и ний-долни клевети.

Проф. Златаров почина на 22 декември 1936 г. след операция от злокачествен тумор. Българският народ устрои на голямия учител и честен българин величествено народно погребение. Смъртта на Златарова бе признана за засилване и довеждане до победоносен край всенародната антифашистка борба.

проф. д-р АС. ЗЛАТАРОВ

ЗЛАТАРОВ за младежта

Младежта идва винаги с смел поглед: младостта на по-старите ѝ се струва излишна и тяхните грижи маловажни. За младежа морето е плитко до колени и той не се бои да го нагази. И понеже в душата му властвуват, в пресек над разум, въображението и чувствата, той живее в свят, който мъчно се поглежда с действителния и за това младежът е по природа бунтар. Така се обяснява тая психика у младежа на пренебрежение към установеното и жажда за подвиг, за героичество. Всеки млад човек мисли, че с него почва светът, с него почват истините, че всичко заварено е увехтало за правдата на живота.

Така е било и така ще бъде. И тъкмо защото това е така трябва да се използва това, за да се тласне развитието на младежта в път, който води към придобиване на положителна ценност на живота: трудоспособност, гордост, обществено чувство,

чувство на подвиг, защото в себе си той носи видението на поета за правда и красота в живота. И там е цената на младежта, че от синощата си носи да направи действителност. Странно е, когато се явят младежи с назидчиви схващания. Което ми е винаги оудавало, то е било, съществуването на младежки съюз при народнишката партия. Какво може да entusiasмира тези младежи? Да ги зарази за подвиг, да им даде подтика за намеса в живота? Това ли, че трябва да вардят банките на безсърдечните лихвари на изедници и папи на метала? Младежта по предопределение не може да влиза в армията на ретроградите.

Младежта е съкровището на човечеството, най-свидния негов цвят и най-съкровенната му надежда. Към що да се обърне тая младеж, за да намери подхрана на своите възделания, да даде възможност за проява на своя идеализъм и твор-

Виеща, 6. XII. 1936 — Илинската, 67. 682.

Общи мисли за един живот си, а
не ми остава време да се занимам с
интересите си, с удоволствията си, с естетиката си.
И за това най-голямата ми удача която вой-
никът на фронта: погледната линия, която
гледате на мислените (за страна — за сме-
хотелността на закона), а гледате му — и един
измислен и болен. Тъй като забравяме
този — ме избухне се ридоубавна.

дисциплина на ума и волята, добротворство. Използувайки разпаденото въображение на младия човек и неговата богата емотивност, трябва да се сложат пред него примери и задачи, които да задоволяват жаждата за добро, истинно и хубаво, които мъчи сърдието и ума на младежа — — —

Дайте идеал на младежа. Идеал е идеята за истина, за хубаво, добро. Към тях да се насочи душата на младежа, да се насочи чрез повика на всичко честно, което крие нашата страна — — —

Младежът, по предопределение по естеството си, е винаги в първата линия на борбата за придобиване на нещо по-горно, по-човечно. За това младежът е мадеж, защото в него кипи романтичното

чувство, да получи цел в живота си? Къде ще дири тя тази цел? В повика на патриотарите ли, за които идеята за родината и прикрите на гешерти, в тоя на князете на църквата и държавата ли, когато те така често забравят човека и бога? Младежта ще намери подхрана на своя идеализъм, само когато отдаде мисълта и сърцето си на идеал висш, идеал, който води към извоюване на нещо по-ново, по-човешко, високо за човечеството — — —

Младежът е тъвърде достъпен и сам лесно се приближава към другите хора. Възрастният човек понякога става затворен, недоверчив и към най-близките си дори. Младежът е преди всичко вярва. И той пристъпва към човека с открито сърце, като

чувства, че ще срещне отклик. Младецът трябва да върви винаги напред и да намери най-напред тези, които са социалната основа на движението, работниците, при оная маса, която отрудена, огорчена, притисната, няма много време за размисляне и затова се вплита понякога в ирешката на дематоги и измамници.

От друга страна трябва да се обърне внимание и към дребните собственици, които, наистина, са голяма жертва на днешното общество. Привързани към малкото блага, които имат, за тях няма радост, те са по-угнетени и от работещия и дори от безработния работник.

Третият елемент, който трябва да бъде спечелен и който много лесно може да бъде спечелен, това е интелигенцията. Тя много лесно може да бъде спечелена чрез дейността на младежта.

Лумпенът не е годен за нищо, казва Маркс. Нужно е за работника едно благосъстояние, едно издигане в материалното му положение и в интелектуалното му ниво, за да стане той ценен съзнателен гражданин и борец за правата на класата.

Лумпенът, разсъдъкът на когото е поимачен, заслужава своите сградания. Като се събере с себе-подобните си той става разрушителна сила. Така работническото движение се връща назад и след това трябва наново да се работи за неговото възстановяване.

Много угрози, младежи, дебнат днешния човек. Особено младия, който ще бъде утрешния гражданин, който ще осъществи нашите идеали и блянове, за да стане светът родина за човека, за да се сринат тесните граници на нечестивия шовинизъм, на предрасъдците на расите и за да настъпи великото царство на обединеното човечество. —

Вам се пада, младежи, да дадете живот на утрешното човечество. Да се борите за един нов миропорядък. Вие трябва да оцените вашата голяма роля и тежката ви отговорност. Вашата задача е да достигнете нещо действително по-гърно от това, което са достигнали сегашните хора. Чрез една трудова демокрация, която ще бъде просветена и трезва, вие ще трябва да донесете нещо ново за историята.

Към здраве и презвост

от Д-р Ник. СТАНЧЕВ

Червенокръстите са един от пазителите на човешкото здраве. Те служат, преди всичко, на здравето, работят за него и се учат как да помагат на болните и как да предпазват здравите.

Здравето е най-ценното благо за човека! Нека означим с цифрата 1 — здравето, а с нули всички останали блага, които човек желае да притежава (образование, облекло, къща, ниви, автомобили и др.) Всички тия нули придобиват стойност, само ако пред тях напишеш цифрата 1. Ясно е какво огромно значение има здравето за целокупния живот на човека.

Здравият човек е златната мина, съкровището на държавата. Само той може да твори и произвежда блага, необходими за живота ни. Трудът пък е мощният дост, който движи колелото на живота, а земята е неизчерпаемия източник на суровини и готвени материали, които задоволяват всички нужди на човека; тия три сили — здрав човек, земя и труд, поддържат съществуването на народите.

Враговете на здравето са много: лошите условия на живот (нездравословни жилища, прекомерна и тежка работа, недостатъчна храна, микроби, простуда, пиянство, тютюнопушене и др.). Със всички тия злини трябва да се борим. Преди всичко живота във всичките му прояви, трябва да се подобрява: полета-лека, чрез премахване на мизерията, невежеството, бедногития и нехигиеничния труд, чрез ограничаване на алкохолизма, чрез създаване на здравословни жилища и фабрики, чрез снабдяване на здрава, разнообразна и достатъчно храна,

чрез предпазване от простуда, заразни бо-
дести и др.

Има коварни скрити врагове. Такви са алкохолът и тютюнкът. Хората ги употребяват съзнателно, защитават ги, купуват ги, ценят ги повече от хляба и водата и дори се сърдят, когато някой им ги забранява. Тия две неравно-клетъчни отрови (отрови на мозъка и нервите) създават у хората една улойка и едно чувство на удоволствие и добро разположение, наречено „суфория“. Те са велики измамници, защото едновременно развеселяват и троят, затова и имат най-много адвокати и защитници между бедни и богати, учени и невежи, работници и министри. Спиртните питиета са проникнали в всички прояви на живота — при сърби и радости, при раждане и смърт, при печалби и загуби, при нещастия и успехи — винаги се употребяват. И най-смешното е, че когато хората пият и се чукат с чашките, — казват „на здраве“, а напротив — трябва да се казва „на болест“, защото алкохолът е създател само на различни заболявания на организмите в човешкия организъм — сърдце, мозък, нерви, стомах, бъбреци и др. В болници и лудници лежат много болни, които са заболяли вследствие злоупотреба с алкохол. Колко много пияници се разсипват в кръчки и аперитиви; те са почнали с „умерено“ уж пиене и полета-лека стават неумерени алкохолици. От пиянството страдат най-много децата — техните бащи ги лишават от толкова много много неща и блага, колкото пият и пропийляват парите си в кръчмите. Тютюнкът е също така една разсипническа отровна билка.

Алкохолът и тютюнят са особено вредни за децата — за тях те са силни отрови, затова никога не бива да ги употребяват. Младежите трябва да бъдат пълни въздържатели, да носят високо си- ньото знаме на трезвостта и да се борят срещу пиянството. Те трябва да основат навред въздър- жателни дружества и да се мъчат да задържат ро- дителите си в къщи при тях, а не да отиват в кръчмите. Така се борят децата в СССР с алкохо- лизма на възрастните. Застават пред кръчмите и не дават на родителите си да влизат в тях.

Червенокръстите трябва да станат първи борци за трезвост, както са вече борци за здраве!

О. Ф. България има нужда от трезви мозъци, трезви сърдца и трезви мускули, за да крепне и преуспява! Всички държави, в които алкохолизмът е вземал широки размери, са били обречени на разорение и гибел. Нека запазим България от опасностите на алкохолната отрова. Нека и вие всички да служите на борбата с алкохолизма, която О. Ф. власт предприема и организира, чрез своя инспекторат при Дирекцията за борба със социални болести и злини в Министерството на народното здраве.

— Станете борци за здраве и трезвост!

Когато те геройски се бяха за Родината и биваха ранявани в тежката борба...

И винаги им идваха на помощ безименните храбрци — червенокръстци.

ДЕТСКИ СТРАНИЦИ

За малкия ученик

Малко, хубаво дете,
сутрин, рано на чешмата
измий сънено лице
без да плачеш от водата.

После чистите си дрешки
бърне, бърне облечи,
с лъснати обувки, вчесан,
тази сметка направи:

Първо: кърпа за нослето!
Второ: ноктите до край
да изрене мама, щото
станали са черни май!

И на края тъй приготвен
за училище тръгни.
Там на чина, седнал кротко,
молива не лапай ти!

Никога не плюй на пода
като лошите деца
и боклуците по двора
не събирай със ръка.

А на обед, щом се върнеш
от студа червен кат мак,
не захващай да се храниш,
без да се измиеш пак.

Вечер с паста и със четка
зъбките лъсни добре,
а крачката над колени
сапунисай с две ръце.

Веднан в седем дни къпи се
и се преобличай цял,
а в ушичките да няма
нивга нълта, ушна кал!

И ще видиш колко бърне,
много бърне ще растеш.
Ако всичко туй изпълняш,
сто години ще нивеш!...

Да. Ще разбереш тогава,
че тук няма нищо трудно
и ще питаш как до днеска
сам не си се сетил — чудно!

Катя В.

НОВА ГОДИНА

Мирна и щастлива
ти при нас ела —
радости разливай
в градове, села.

Да сме сити, здрави,
бодри и добри
и да сме корави
трудови борци!

С бузи зачервени
с весели сърдца,
да са тук засмени
стари и деца.

А в полята родни —
в грейналите дни,
нова и свободна
песен да звъни!

И да се люлеят
до гърди жита,
плодове да зреят
в нашите места.

Нека има вълна,
хляб и слънчоглед,
нека бъдат пълни
кошерите с мед!

И да блика здраве
в целия народ —
хубав да направим
нашия нивот!

АСЕН БОСЕВ

Все напред и напред бе девизът на Родината.
И нашата армия не знаеше отстъпление.

Наука

ВЪЗДУХЪТ

Застанете край леглото на някое бебе, когато спи и наблюдавайте гърдинките му, как се повдигат и падат, повдигат и пак падат. То не знае какво става с него, но върши тона, което върши всеки човек и всяко живо същество т. е. диша. В всеки от нас има специална машинерия, която се грижи за дишането, когато спи. Нима нужна човек да се е учил да диша. Душането е непринципиален процес и се извършва, без да ни пита, дали го желаем или не. Разбира се, човек може да спре да диша, но само за много кратко време. Опитайте се, колко време може да не дишате. Половин минута, та най-много една минута и то с гражданни усилия.

В някои места, както на остров Кейлон, хората се впускат в морето за бисери, които намират в черупките на мидите. Те се впускат в водата и гледат да пробрат, колкото се може повече миди, които ще отворят после, когато излезат вън от водата. За да извършат това, те задържат дъха си през всичкото време, докато са в водата. Те са обучени и могат да изтрайват по-дълго без да дишат, но и те не могат да задържат много дълго под водата. Трябва по-скоро да излезат навън, за да поемат въздух.

Всичко живо диша. Ако държите в ръката си птичка и забележите, че не диша, то тя е мъртва. Дишането е също тъй необходимо и за птиците, както и за човека и за животните. Не е нужно да ни казва някой, че това, което дишаме всека минута п ез деня и през нощта, е въздух. Той се намира навред около нас, като необятен океан и е невидим. Той е и над нас в простора, отива нагоре, но след няколко километра почва да се разсеева и почти изчезва.

Този океан от въздух се състои от няколко газа, смесени заедно, невидими за око, но осезаеми. Човек чувствава въздуха с ръката си, като я размаха бързо. Образува се лек вятър, който не е нищо друго освен самият въздух в движение.

Учените доста отдавна можаха да отделят тия газове и така доказаха, че въздухът не е еднообразна маса, както изглежда на пръв поглед. От тия газове два са, които нлягат на здравето ни и тях ние трябва да познаваме, именно кислородът и въглеродният двуокис.

Ако поставим една мишка в стъклена, пълна с кислород, мишката ще тича толкова много, че човек би помислил, че тя е най-щастливото същество на земята. Ако сега напълним друго шише с въглев кислород и поставим в него същата мишка, тя сигурно ще умре вътре в една минута, ако не бъде извадена навън в скоро време. Този прост опит показва разликата между кислорода и въглевия двуокис. Единият е наш доброжелател, другият — враг. За щастие, винаги кислородът е много повече от въглевия двуокис, особено когато човек се намира на открито.

В стаята, обаче, където работим и спим, настъпва промяна: почва да намалява кислородът за сметка на въглевия двуокис, който се увеличава. Тази промяна се дължи на дишането и се извършва в белите дробове. Когато поемем дълбок дъх, аварваме кислород, а когато го изхварваме навън, изхваряме въглевия двуокис. Кислородът е гребнат от дробовите и даден на тялото, защото му е нужен, а въглевия двуокис е взет пак от тях, за да бъде изхварлен, понеже е вреден.

Читателят може да запита, где се намира в тялото този вреден газ, за да бъде изхварлен. Не се намира нигде, а се образува постоянно при изгаряне на храната в клетките, която кръвта им занася. Тялото е винаги топло, защото в него постоянно гори огън, невидим, разбира се, но гори. Това е храната, която взимаем ежедневно. При това изгаряне, именно се образува въглевия двуокис, който изхваряме при всяко дишане. Затова е и дишането — да изхваряме въглевия двуокис и да поемем кислород, който поддържа горенето в тялото. Без кислород не може да има горене и тялото ще истине. При задържане на въглев двуокис, тялото не може да живее и ще загине.

Затова гледайте, където и да сте, да дишате пресен въздух. Той е по-важен за здравето от всяко храната. Най-чист въздух е нощният, затова при подходящо в еме научете се да спите при отворен прозорец. Така ще вдъхвате животворния кислород и не ще се задущавате от смъртоносна въглев двуокис. Движете се на открито и спете при отворен прозорец.

МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ ИО СВЕТА

АРЖЕНТИНА

Групата на младежите Червенокръстци в училището № 34 на градчето Баластер (една провинция около Буенос-Айрес) е съвсем нова, тъй като тя е била образувана през август 1942 год. Настоятелството — съставено от 12 младежи, момичета и момчета, избрани от другарите си, има правото да бъде гордо от извършената работа през първата годишнина на своето съществуване. В отчета, представен на 21 септември 1943 г., по случай година от основаването на тази група, настоятелството дава следното резюме за проявената дейност на младежите в течение на тази година:

Набавяне на пълна аптечка за носене; постоянно наблюдение за чистотата и хигиената в училището; изпращане на цветя в болницата на градчето; приемане на училището № 279 — Санта Биото, ия под свое покровителство; изплатане на външни чораби и поправяне на износени дрехи за нуждаещите се деца от тяхното училище и покровителствуваното училище; изпращане на покровителствуваното училище 2 колета, съдържащи 150 конял. дрехи, 25 играчи, 35 проч. книги и къзтици; междушколска кореспонденция с училището „Ернестина Е. де Андино“ от провинцията Сан Жуан, с средното девическо училище „Ла Серена“ (Чили) и с училището „Георг Вашингтон“ в Орегон — Съединените щати; получаване на 24 сандака играчки изпратени от Младежкия Червен кръст в Америка и след това тяхното разпределение; образуване на училищен музей.

Нужните средства за реализиране на тях техни прояви са били събрани от продаването на стара хартия, вестници и списания, шисета и най-различни предмети подарени от самите ученици.

Из списанието на Аржентинския Червен кръст

С. А. Щ.

М. Ч. К. в прогимназията в Мънтерей — Калифорния, провежда от дълго време активна дейност, благодарение на отличната организация, която той е успял да си създаде. Всяка секция изпълнява плана на Младежкия Червен кръст в кръга на неговата взаимност. Един съвет, образуван от 25 ученика, произлизащ от всички секции при училището, координира и направлява всяка дейност на младежите червенокръстци, които взимат участие в всичко предначертано.

Младежите от прогимназията Мънтерей се интересуват много от болните войници в една военна болница. Биологическата секция е имала

една много добра идея. Ето вече година, откакто учениците са занесли в болницата 125 саксии красиви рачцъфнаци цветя. Войниците бяха очаровани от цветята, а учениците бързо се върнаха в Мънтерей и купиха още 200 саксии цветя и започнаха веднага да ги отглеждат и разсаждат. След като дадоха и тези цветя на Великаен и през първите месеци на пролетта, учениците решиха да отглеждат и други видове цветя, за да могат през цялата година да снабдяват болницата с пресни цветя.

ИНДИЯ

Брошурата „Ролята на младите червенокръстци в подобрене условията на живота днес“ съдържа едно съкратено изложение по направените подобрения в училищия и обществен живот, чрез въведената на МЧК в училищата, предложения за нови подобрения и една бележка-съобщение върху работата на младите червенокръстци през време на войната. Една глава е посветена на „Пригответе условията на следвоенните условия в живота на сегашна Индия“. Там ще се намерят полезни упътвания върху начина, чрез който юниорите ще могат да помагат на войниците, завърнали се в техните огнища и в техните семейства, за да могат да се нагодят към настоящия живот и новите условия — психологически, морални и материални.

АВСТРАЛИЯ

Малките юниори от Лизмор са изготвили красиви календари, които са продали по 2 пенс единия, което им донесло сумата 1 ливра и 6 шилинга, спечелени чрез тяхната собствена идея. Други предмети изготвени от тези деца, им е донесло още 6 шилинга и продажбата на зеленчук, произведен от самите тях в една малка градина

6 други шилинга. Към тази сума те са прибавили и свои 12 шилинга и 9 пенс, с което общо са се събрали 2 ливри и 9 пенс, които ще послужат, за да помогнат на децата, лекуващи се в болницата на МЧК.

Малко преди Коледа най-малките юниори от Сут Стратфилд са пуснали помежду си една подписка, в която всеки записал парите, които желее да даде. Тези малки са, наистина, много великодушни, защото на Коледа те са могли също да поставят (прибавят) към главната каса на МЧК красивата сума от 12 ливри, така също 2 красива ковертюри, които те сами са изработили.

САНИТАРЕН БЕЛЕЖНИК

ИНФЛУЕНЦАТА

Както всяка година така и сега, в по-голяма или по-малка степен инфлуенцата ще ни посети. И наистина, удивително е нейното бързо разпространение, което не щади нито стари, нито млади. Не ше и съмнение, че болестта в единични случаи се среща през всяко време на годината, но през месеците януари, февруари и март болестта приема вид на широка епидемична вълна. Понякога пък, тя залива цели материши и носи печата на страшна напаст. Достатъчно е да се спомне страшната „типанска болест“, която според сведенията на хигиенната секция при Обществото на народите през 1918/19 г. е покосила живота на повече от 20,000,000 души.

Сама по себе си инфлуенцата не е опасна, нито фатална, обаче тя намалява издръжливостта на организма и го прави уязвим към разните усложнения, причинявани от нахлуването на вторични възбудители. Последните само дебат отслабването на съпротивата на организма, за да го нападат. Най-чести усложнения се явяват в ушите, синусите и белите дробове.

Заразата не се разнася нито чрез въздуха, както по рано се мислеше, нито чрез вятъра, нито по други незнани пътища. Тя се разпространява само от човека и следва пътищата на човешките

съобщения. Колкото те са по-усъвършенствувани толкова по-лесно заразата се разпространява. За да се избегне болестта трябва: да се избягват лицата, които кашлят или кихат. Да не се позволява на събеседника да говори, киха или кашля на среща, защото така може да предаде заразата. Да се избягват болните от инфлуенца, както и тези, които са кремави, простудени или неразположени. Да не се посещават кафенетата, кръчми, трамваи, гари, кина и др. публични места, където се събират много и всякакви хора. Да се пазят сухи краката. Да се предпочитат ходенето пешком и на слице. Да се проветрива често стаята, особено при слънчево време. Ръцете да се измиват добре преди всяко ядене.

Ако някой се почувствава изразположен, трябва веднага да се отдалечи от здравите и да лежи няколко дена стаята. По такъв начин се отстранява огнището на заразата. То е важно и за самия болен, защото инфлуенцата обшо взето не е опасна, обаче, като се има предвид многобройните ѝ усложнения, трудно може да бъде предсказан нейния изход. Това щото бо бета с инфлуенцата зависи главно от личното предпазване, което е пък гаранция и за общественото запазване.

ОРГАНИЗАЦИОНЕН ЖИВОТ

Повече от година нашата организация — Младешкия Червен кръст в България, отново съществува и обединява във своите редове всички младежи в страната, за да направи от тях бъдещи граждани, които, натъпано усвоили принципите на Младешкия Червен кръст за човечност, другарство и взаимопомощ, ще бъдат утре здравите зидари на нова О. Ф. България.

Измина една година на усилия и трескава работа. Още при възстановяването на Младешкия Червен кръст след 9 септември, ведно със трудовата и важна задача за организиране младежите-червенокръстци, нашата организация служеше и на Родината. В Отечествената война тя с гордост даде своята дна, Младешките червенокръстци пренасяха ранените бойци от фронта, бдяха над тях в болниците, пригот-

вяха подаръци и писма за фронтовците, грижеха се за югославските деца, подпомагаха бедни, воински семейства, даваха от своята кръва, за

да спасят живота на някой герой. Те бяха на поста си, верни на своя девиз: „Аз служа!“

Изпълнили достойни своите военно-

временни задължения, на нас сега предстои задачата в най-скоро време да организираме здраво всички клонове на Младешкия Червен кръст в цялата страна. Предстои ни едно закрепване, което ще може още по-добре да ни сполоти и да привлече новч младешки, като служители на високохуманните идеи на Младешкия Чер-

седател на Българския Младешки Червен кръст, върху илюзии, целите и задачите на същия. След разискваната конференцията изработи план за дейност през 1946 г.

С доброто провеждане на тази първа ло рода си младешка, червенокръстка конференция, Софийската област дава отличен пример на оста-

уше „Д-р Никола Лабрев“, които още в началото на учебната година имат в клона си 634 члена, здрави деца изпълнени с любов към делото на Младешкия Червен кръст.

В село *Козаро, Габровско* — гр., в началното училище броят 213 ученика, които всички до един са червенокръстци.

Също и всички ученици от девическото *у-ще Св.та Марта* в гр. София са редовни членки на Младешкия Червен кръст.

Макар и още в началото на годината, някои клонове можаха вече да проведат дейност. Така напр. в софийските училища се четат здравни беседи, обявяват се трудови дни за почистване на училищната сграда, подготвя се изяснението на забави. Отличили се в това отношение са: *Малкока селанина, III малка гимназия, II девическа Св.та Марта, Минеро* и др., а така също и в деня на изборите, санитарни постове от червенокръстци и червенокръстки, дежурка от всички столични гимназии. Сега всички трескаво се готвят за отпразнуване международния ден на Червен кръст — 30 декември и за близките коледни празници.

От друга страна децата на село *Цертево, Пловдивско*, изготвят план за истински полезна дейност, а Червенокръстците от Плевенската мъжка гимназия, обещава блестяща и плодотворна работа през настоящата година.

И всичко това, говори за едно силно желание за работа, за едно истинско разбиране на високо хуманните идеи на Младешкия Червен кръст от страна на хубавата ни младеж. Този факт може само да ни радва и ни вдъхва надежда, че в най-скоро време ще има вече младешки, които да не разбират и да не живеят с идеите на Младешкия Червен кръст за милосърдие, човеколюбие, обществена взаимопомощ и международна солидарност.

Евгения П.

вен кръст. Изпълнението на тази задача се налага в най-скоро време — нека не остане учебно завържение, или изобщо български младешки, където до не е проникнала така човечната идея на Младешкия Червен кръст.

От получението до сега сведения ние с радост установяваме, че на много места работата се подема с истински ентузиазъм; добро доказателство за това е чудесно проведената конференция на младешките червенокръстци от Софийската област.

Конференцията бе открита след кратка литературна част. От името на Българския Червен кръст, поднесе приветствия председателят г. *Д-р Либен Ръска*, който между другото каза: — Идвам да ви приветствувам от името на Българския Червен кръст. Аз ви чувствавам близки, затуй защото вие сте именно ония, които ще продължите нашето дело. Ние сме щастливи, че ще можем в времето на Отечественофронтовска България да развием нашата дейност за изграждане на делото на Червения кръст. Младешкият Червен кръст даде първите дейци в София, които се притекоха на помощ. Ние разчитаме много на вас, и особено на вашата вяща по селата и малките градове и паланици. Трябва да се подготвят хора, готови на самоотвергия за делото на Червения кръст. А такива хора трябва да се подготвят още на училищната скамейка!

Възторжените слова на г. д-р П. Рачев, от които лъхаше любов към младите червенокръстци бяха бурно еквентирани от делегатите.

Пред конференцията бе изнесен доклад от г. *Д-р Г. Анолов* — пред-

налите области, които би трябвало да я последват.

Особен интерес към организацията и желанието за работа се забелязва у малките червенокръстци. Така напр. клон на основното училище в село *Торос, Луковито*, е възобновен още на 1 септември, г. и веднага са били записани 236 члена на организацията. Децата от това село се отнасят с особено голяма любов към Младешкия Червен кръст — те разполагат с аптечка, библиотека, машинка за стрижене коси, 28 касички и 30 плетени наръквичници.

В село *Лалково, Бялово*, още в първия учебен ден — на 15 септември — свикват събрание на клон на Младешкия Червен кръст и успяват да приобидат към организацията още 205 бдари червенокръстци.

В гр. *Паварджик* е особено забележителна проявата на Червенокръстците от средното народно основно

СЪДЪРЖАНИЕ:

Нашият път — Гаврил Марков; Световната младеж говори; Делото на Българския Червен кръст — Д-р Любен Рачев; Христо Смирненски — биографически бележки; През бурята — Хр. Смирненски; Спомени на самарянката — Екат. Воденичарова; За лагерите; Българския Червен кръст в 60 години; Безсмъртен — Емил Андреев; Д-р Асен Златаров — биографични бележки; Златаров и младежта; Към здраве и трезвост — Д-р Ник. Станчев; За малкия ученик — стих. Катя В; Нова година — стих. — Асен Босев; Въздухът.

Младежки Червен кръст по света. Санитарен бележник. Организационен живот.

Снимки от Отечествена война — в. ф. д. Ден. Цонев.

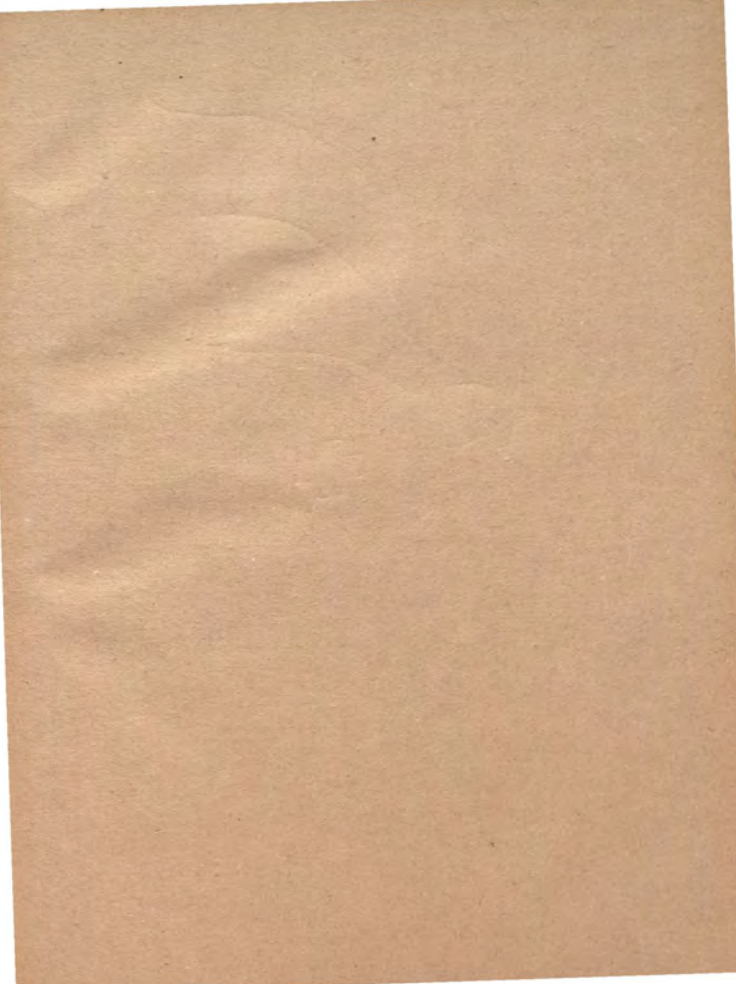
Всички друнества на Младенкия Червен кръст трябва незабавно да отпочнат записването на абонати за новата годишнина на „Аз слуна“. Списанието ще излезе в 10 книжки в настоящите размери. Всички суми изпращайте на адрес: Бул. Дондуков 63 — София или по чекова сметка 4000, като се отбелязва, че сумата е за описанието.

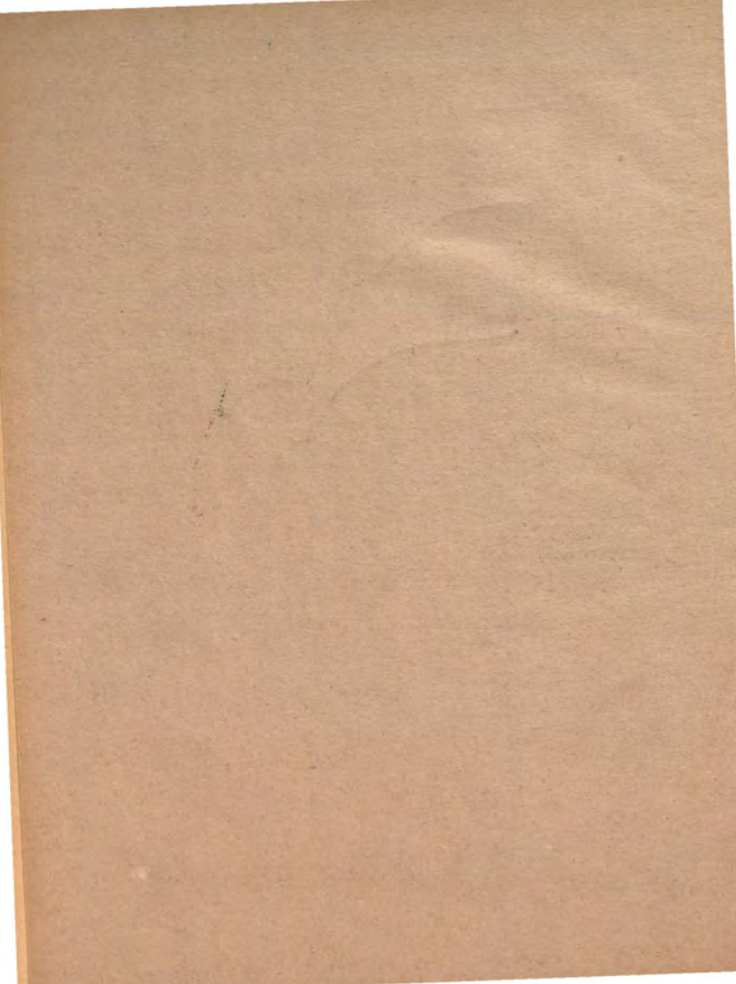
Книжка 1 се отпечата в печатница „Стефан Баръмов“
— улица Антим I 25 — София в 5,000 броя

РЕДАКТИРА КОМИТЕТ:

Редакция: Бул. Дондуков 63 -- телефон 66-18

Годишен абонамент 300 лева

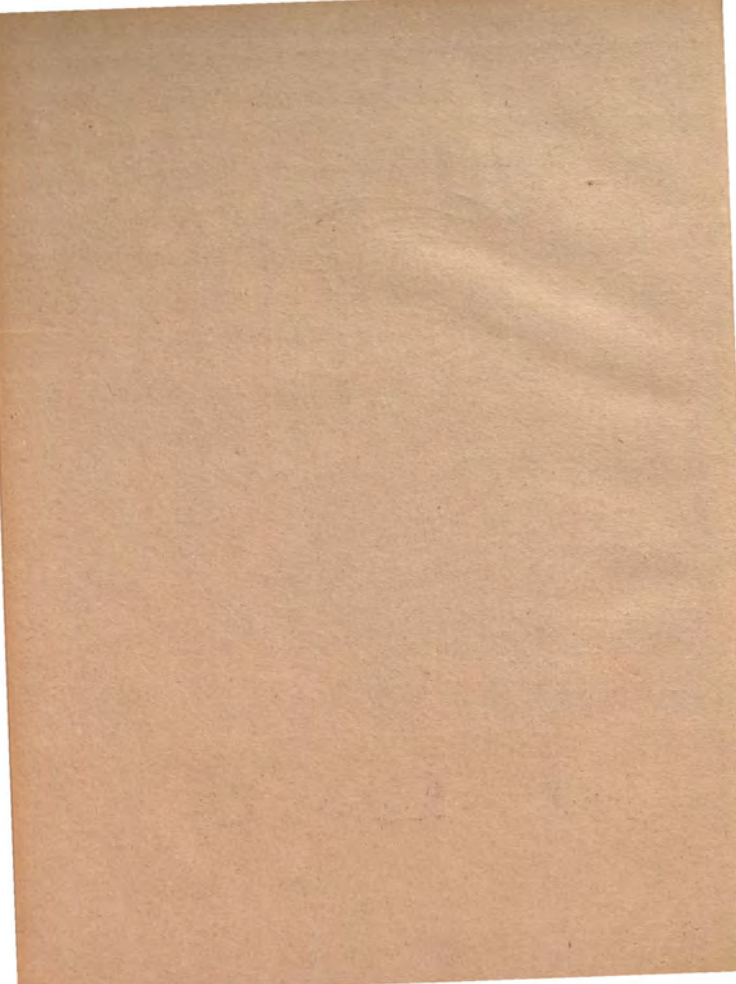
ПРОБЕРКА
2/10

КНИГА ВТОРА И ТРЕТА * 1946 г.

АЗ СЛУЖА

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИ МЛАДЕНКИ ЧЕРВЕН КРЪТ

из сундука

МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ В ДНЕШНОТО ВРЕМЕ

Тази година се навършват 25 години от основаването на Младежки Червен кръст. Замислен от начало, като поделение на Червения кръст сред младежта за пропагандиране идеите на Червения кръст сред младежта — идеи на хуманност, човеколюбие, взаимопомощ, подготовка на кадри за първа и бърза помощ, за разпространяване здрава просвета и хигиена сред учащите се, да всажда в младежите червенокръстни идеи на демократичност и другарство, да възпитава младежта в дух на международна солидарност. Младежкия червен кръст нараства в една масова и демократична организация. Младежкия Червен кръст в своето 25 годишно съществуване, става любима организация на нашите деца и юноши. Тя добива морален и обществен кредит, тя се окрепя и разраства. Постепенно тя разширява своите основни задачи, поставени в началото и започва да задоволява всеотрядните нужди на младежта. Младежки Червен кръст поема грижата за създаване станове-школи през лятото, където младежта може не само да учи, но и да спортува, а разширяват се също така и задачите в културно-просветно и обществено отношение. Опитът на „Бранник“ да включи тази любима за младежта организация в своите редове срещна силен отпор от червенокръстката честна младеж. Младежите червенокръстци и техните ръководители, особено в нивовите организации, не можаха да се примирят и не желаеха да служат на тесногрудите идеи на „Бранник“. Обаче въпреки силния отпор и съпротива беше измислена формулата — Младежки Червен кръст да стане колективен член. С това организацията загуби своята самостоятелност, загина и постепенно загуби грамадна част от своите членове.

На 9 септември Младежкия Червен кръст пое отново своите изпитани позиции — близо до народа, в унисон с неговите тежненя и разбираня. Младежки Червен кръст отново доби свободата да се развива като демократична антифашистка организация. Днес организацията е почти възстановена, обаче новите факти и събития, които станаха в нашата страна не могат да не се отразят в живота на нашите организации. Нашият народ и неговата младеж са в уединено, стройителство, на преден план е борбата против фашизма. Нашият народ желае да установи нов демократичен ред, желае да установи нов обществен морал, да ликвидира с всички отайки от миналите режими, които безцеремонно разполагаха със свободите на народа ни, такава страна ни от катастрофа към катастрофа. Нашият народ подкрепя своята власт. Властта на О. Ф. ще даде всичко, за да види своята родина щастлива и силна. Задачите, които стоят пред младежта са огромни и важни. За тяхното реализиране работи цялата младеж, която се включва не само в младежките организации, но и във всички масови културно-просветни идейни организации.

Младежкия Червен кръст даде своя принос в борбата срещу фашизма през време на Отечествена война. Хиляди коети и подаръци, многото насрочителни писма, които нашите членове изпратиха на фронта, преданната служба по спирки и санитарни влакове, говорят за изострено обществено съзнание на червенокръстката младеж към събитията, които преждаха нашата страна. Демократичните традиции, възпитанието в служба на народа, разбирането за международна солидарност ще позволят на нашата младеж да включи своите усилия към усилията на цялата демократична антифашистка младеж, както в борбата за ликвидиране на фашистката идеология и практика, така също и за установяване на днешната отечественофронтowska демокрация, за по-щастливо бъдеще на нашата страна.

Младежкия Червен кръст развива своята дейност главно в училищата. След 9 септември в нашите основни и прогимназиални училища се създаде организацията „Септемвричче“, а в нашите гимназиални училища се създаде Е. М. О. С. Целите и задачите на тези организации в много отношения покриват целите и задачите на Младежкия Червен кръст. Обаче, Младежкия Червен кръст, покрай общомладежките задачи, които има да осъществява, има и свои специфични особености, които липсват в горепомнатите организации. Това положение налага, щото младежта, включена в „Септемвричче“, Е. М. О. С. и Младежки Червен кръст да не разкъсват своята дейност, а напротив, да обединят своите усилия за възпитанието на нашата учаща се младеж. Младежки Червен кръст чрез своите курсове за първа помощ цели да опознае нашата младеж с елементарните познания по първа и бърза помощ при бедствия и войни, чрез хигиенните курсове, които се устрояват се цели да се въдят здравни навици и по този начин да пручим нашата младеж към изискванията на съвременната медицина за по-добро здраве. С това Младежки Червен кръст ще допринесе гражданна обществена полза за народното здравеопазване. От друга страна широката културно-просветната и физкультурна дейност, която развиват останалите младежки организации, дават възможност да се оформи, както физическия, така моралния и обществен образ на нашата младеж. Младежки Червен кръст никога не се е стремил да поткъсне своята дейност от дейността на другите младежки организации. Той винаги е търсил сътрудничество и подкрепа в тях. Това важи още по-вече за днешно време. Младежки Червен кръст ще се стреми активно да сътрудничи, както със „Септемвричче“, така и с Е. М. О. С. за една народополезна дейност, в рамките на днешната отечественофронтowska държава. Ето защо, при провеждане на нашата дейност ние няма да бягаме от сътрудничество, но и ще подполюем най-дейно както „Септемвричче“, така и Е. М. О. С. Дружеските отношения между трите организации, които се забелязват по места, трябва да бъдат още по-силно и здраво развити. Съгласуване на дейността, която е отпочната по места, трябва да бъде още по-цялостна и пълна. И ако някъде има още затваряне на нашите организации в себе си, ако има откъсване от останалата се учаща младеж, включена в „Септемвричче“ и Е. М. О. С., то трябва незабавно да бъде ликвидирано и тези, които са причина за това откъсване дори да бъдат отстранени. Само така ние бързо ще поправим някои опити на отделни реакционни настроени групички, които желаят да използват демократичността на нашата организация за свои цели и намерения.

Нашата червенокръстката младеж не само ще съдействува, но и активно на дяло ще покаже своя демократичен антифашистки облик и възпитание.

Д-р ГЕОРГИ АНГЕЛОВ

Председател на Върховното управление
на Българския Млад. Червен кръст.

25 ГОДИНИ МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

Четвърт век живот на организацията Б. М. Ч. Кръст! Четвърт век борба за човеколюбие, милосърдие и взаимопомощ! Това са години, в течение на които хиляди български младежи с ентузиазъм и единствено желание да помогнат на всеки страдащ, изоставен, ранен, са работили неуморно, верни на своя свят девиз: „Аз служа“.

На са били една или две пречките, които те са срещали в своята неуморна дейност. Съзнаването, обаче, че българските червенокръстци са призовани да изпълнят светлия си дълг към човечеството и поддържало крепки силите им за отбиване всички злономерни посегателства. Съкрушителен удар за Младежки Червен кръст беше погледането му от организацията Бранник в 1942 година. Но веднага след 9 септември нашата организация възкръсна, възроди се за още по-интензивен и ползотворен живот.

Тази година Б. М. Ч. кръст ще празнува своята 25 годишнина. На този тържествен ден всеки един от нас неволно ще обърне поглед назад, за да потърси началото на тази човеколюбива световна организация. И тогава, сред жестокия бой при Солферино, сред адския, нечуван ужас на войната пред нас ще излезне образа на оня човек, който пръв е почувствувал нуждата от организирано раздаване на милосърдие. Пред нас е блажителник на швейцарска Хенри Дюнант, име, което като светла звезда ще огрява сърцата на хората и ще прави от тях извори на човеколюбие. Веднага след битката при Солферино — 1859 г. той започва да ратува за създаване на армия от герои с любящи сърца, човеколюбци, милосърдни хора, включени в една организация, в помощ на болни и ранени през време на война. След много усилия в 1864 година той успява да предизвика международна конференция в Женева, на която се полагат основите на организацията Чер-

вен кръст. По-късно идеята се възприема от всички културни държави, а в 1885 година се заражда и нашия и Българския Червен кръст.

Минават още години. Народите отново се изправят едни срещу други. Избухват Балканската, а после и Световната войни. Пак жертви, пак ранени и безпомощни. Но сега Червеният кръст бди над всеки страдащо сърце и раздава милосърдие.

И ето тук-там, по подкрепителни спирки и гари, в болници и лазарети се забелязва свежето, още детско лице на някоя българска девойка или младеж — гимназист. И те искат да помогнат на страдащите, и те искат да принесат в дар своята младост и милосърдие!

След сключаване на мира, 1918 година, в Европа се получават подаръци от група американски младежи. Идеята се заражда и не след дълго в света се ражда ценната роля на Червеният кръст — организацията Младежки Червен кръст.

През н. декември 1921 год. се образува и у нас новата организация — Български младежки Червен кръст. Тук намират поле за работа хиляди съзнателни български младежи и с устрем и желание започват да градят човечното дело на Червеният кръст. Така започна живота си Младежкия Червен кръст у нас. Осъе веднага младежите червенокръстци си поставят за цел от една страна създаването на здравни навици у всеки българин, за да се намалят болестите и страданията, и от друга възпитаване на младежта в духа на основните начала на организацията — човеколюбие, милосърдие, взаимопомощ, демокрация и международна солидарност.

От момента на създаването си Б. М. Ч. К. върви към светъл възход, благодарение на наременните задачи, които той поставя в живота на младежите, на младежкия интуитивизъм, както и на постоянната подкрепа на д-во Червен кръст и държавата.

Доказателство за интензивния живот на организацията са многостранните прояви на младежите-червенокръстци. За пръскане на здравна просвета те не са жалели нито средства, ни труд, като са уреждали редица сказки, беседи, курсове за първа помощ и снабвявали са училищата с всички предмети, нужни за запазване на хигиената.

Голямата задача на червенокръстците — пробуждане на социално чувство у всички български младежи — бива осъществена чрез редица похвални прояви. Неизброими са посещенията в болници и сиропиталища, уреждането на коледни елхи с подаръци, раздавани на бедни деца, наставяне на бедни ученици в летищата и още много, много други.

Всички нужни средства червенокръстците са си набавяли сами, чрез томболи, изложби от собственоръчно изработени предмети, продажба на картини, от колеауване, лазаруване, забави, утра, благотворителни концерти, отглеждане на буби, кокошки и пр.

Особена грижа българските червенокръстци са положили за закрепване на дружбата им с червенокръстците от други страни. Те са водили кореспонденция с много държави, като често са я разностранно разменяли с разнизна на албуми из нашия народен бит и из живота на Българския младежки Червен кръст в страната. На изложбата по време на международния учителски конгрес в Женева — м. август 1926 год. е бил показан български албум от междушколската кореспонденция на клона Младежки Червен кръст при 2-ра соф. мъжка гимназия. Подобен албум, изработен от 1-ва прогимназия в гр. В. Търново е бил изложен през 1927 год. м. юлий на конференцията в Брюксел.

Размяната на подаръци е била една мила проява на разбирателство между червенокръстците от цял свят. Всяка година в България са пристигали значителни количества подаръци от чужбина.

Една от най-познатите дейности на Б. М. Ч. кръст са урежданите курсове за първа помощ, за хигиена, за майчинство, противопожарно и противохиническо дело, радиотелеграфия и др. По този начин хиляди български младежи са били подготвени да бъдат полезни на съотечественците си

при обществени бедствия и войни; много селски момичета са преминали курсовете за майчинство; а много деца, още от най-ранна възраст, са били внедрявани здравни навики, които те запазват през целия си живот. За всаждање у младежите дух на човеколюбие, милосърдие и взаимопомощ Б. М. Ч. кръст е полагал големи грижи. В училищата са изнесали множество сказки, беседи, реферати, издавани са книги. Наред с това е излизало списанието „Аз служа“. Като шедър разказник на човеколюбивите идеи на Червения кръст са служили множество лагерни школи, уреждани от организацията М. Ч. кръст. В станова̀те — школи наред с закрепването на организирани им, младежите червенокръстци са получавали отлична санитарна подготовка, а момичетата са практикували домакинство и са изучавали найчистото. В всеки момент младежите червенокръстци са се стремели да бъдат полезни на своя народ. Чрез трудовите си станова̀те те са били в полза на селото, като указвали ценна помощ на салияна в тежката му летна работа. Вземали са също дейно участие при засаждане на изкуствени гори и са построили над 2000 къдички за полезни птици.

При всичката жяр, желание и себепотрицане, с които работеха българските червенокръстци, през 1942 година те трябваше да получат жестока, незащитена присъда. Тяхната организация бе отнета, изграденото от тях с толкова труд и мъжко рухна. Но идеята е вечна — тя не се руши! Духът остана незасегнат. Организацията Б. М. Ч. Кръст не съществуваше, но червенокръстци имаше много и много, и те носеха свещения огън на човеколюбие и милосърдие в своите сърца.

Иเสมอ след три години те бяха šťastливи да положат нови здрави, никого неразрушени основи на любимата си организация.

Б. М. Ч. Кръст възникна отново в първите дни на Отеченствената война. Младежите — червенокръстци не бяха напълно подготвени за техните военновременни задачи. Но младежите им ентузиазъм и безкрайното желание да служат на народа си им даде сили да работят неуморно през цялата война. На фронта, в санитарни вълкове, линейки, в болници и казарми се виждаха младежи, които бдяха неуморно над всеки, нуждаещ се от помощ и утеха. Тяхните топли луни сгряваха сърцата на умирания войн, на бедното сираче, на разплаканата майка. Те действително бяха на поста си.

Войната свърши! Но ентузиазмът в тях не угасна. Винаги неуморно те предприеха широка дейност за закрепване на организацията си. Тя ще преуспее, защото свети и вечни са целите, за които тя се бори.

Сега пред всички нас се откриват нови задачи, при успешното изпълнение на които Младежкият Червен кръст може да бъде горд, защото те ще допринесат за истинското благоденствие на българския народ.

Нека се наляваме, че а резултат на нашата и на следващите поколения неуморна работа, не ще бъде далеч деня, когато а България няма да има нито един стражц, нито един безпомощен, нито едно изоставено селно дете и най-после, нито един човек, който да не е червенскръстец по сърце.

Евгения Паницерска

В библиотеката на Червения кръст

ФЕРДИНАНДО ПАЛАШАНО (1815 — 1891)

Д-р Фердинандо Палашано е военен хирург в войската на неаполитанските Бурбони. Той е един от първите носители на идеите на Черв. кръст.

Палашано считеше, че неговите задължения като военен хирург не се заключават само в грижите за здравето на войниците, когато те са болни или ранени, но и в грижи за помещението, в които те живеят, за храната и облеклото им. Той виждаше също така колко много страваха ранените и то само по причина на недостатъчните грижи от и без туй малкия санитарен персонал или пък поради недоброясвестност в санитарната служба. А е било така лесно да се спасят толкова хора, ако имаше достатъчно лекари и санитарен персонал.

Разсъждавайки върху тези проблеми Палашано дойде до заключението, че „животът на ранения на война е свещен и той трябва да бъде третиран като неутрален и като такъв трябва да бъде защитаван и подпомаган от която и да е от биещите се страни“. Това бе една идея, която щеше да се наложи за бъдеще. Създавателът ѝ, обаче, първо изпитва върху себе си трудностите, които трябва да се преодолее.

През 1848 година сицилианците вдигат въстание срещу владичеството на Бурбоните. Генералът от кралската войска Фланджеро обсажда гр. Месина. Палашано, престъпвайки генералската заповед — да не се дава подслон на ранените въстаници, се грижи една-во за болните и ранените от двете страни. Повдигнато е било обвинение срещу него за неподчинение на заповед. На обвинението Палашано достойно отговори, че за него ранените са съещени без разлика на коя страна се бият и че те не могат да бъдат считани за войници от неприятелската армия. Заплашен със смърт, Палашано се отървава с няколко години затвор. Десет години след излизането му от затвора продължава преследването му, обаче, нищо не е в състояние да сломи упоритостта на този човек, който продължаваше да поддържа своите човеколюбиви идеи и през време на Кримската война и през Италианската кампания в 1859 год.

На 10 юни 1861 г.д. Ариро Аро публикува едно отворено писмо до Военното министерство, в което искаше имунитет за лекарския и амбулаторен персонал на бойното поле. Той предлагаше бяла лента, която да служи за знак на неутралитета. Палашано подкрепи идеята на Аро. В една своя реч пред Академията на науките в Неапол на 29 декември 1861 год. той заяви, че освен имунитета на санитарния персонал, трябва да се възприеме от един международен конгрес или при война от специално съглашение между воюващите, и неутралитета на ранените. Палашано намираще, че войските трябва да бъдат задължени:

- 1) да разменят ранените пленници веднага след боя;
- 2) да се пренасят всички тежко ранени войници от санитарната служба на коя и да е от войските;
- 3) да се разреши на санитарния персонал да се грижи и за ранените в неприятелска територия като се движат с ескорт за собствена защита и да остават там, докато свърши работата си;
- 4) в случай на обсада, в добавка към размяната на ранени, да се позволи на обсадената войска да изпрати своите ранени в някоя неутрална страна, която пожелае да ги приюти.

Този топлосърдечен и енергичен човек умря на 28. XI. 1891 год и биде погребан в Неапол. Палашано, Донан и Моанио, това са трите големи, имена свързани с ранната история на Червения Кръст.

Световната младежка седмица и Българският младежки Червен кръст

Мирът е извоюван...

Всяка година от първия пролетен ден за северното полукукло — 22 март започва отпразнуването на Световната младежка седмица. Седмичата се празнува от младежта в целия свят. Миналата година Световната младежка седмица мина под знака на многоочакваната близка вече победа над фашизма. Тогава все още младежта от целия свят само мечтаеше за мир и самоотвержено се бореше. Тази година, обаче, Световната младежка седмица ще се празнува при спечелена пълна победа.

Под знака на какви бъдещи задачи ще се празнува тя?

Не са много далече дните, когато и нашият собствен народ изпитаваше огнения ужас на войната. Не са далеч дните, когато над нашата страна се вееше черния плащ на фашизма и робството. Ние помним и дълго ще помним тези дни. Затова нашите усилия заедно с усилията на младежта от целия свят ще бъдат насочени през тази годишната Световна младежка седмица към установяване на справедлив и дълготраен мир, към възстановяване на разрушената и дълготраен мир, към възстановяване на разрушената и дълготраен мир, към окончателното разобличаване и унищожаване на фашистките остатъци.

За установяването на здрав и справедлив мир младежта от всички страни ще подкрепя каузата на Организацията на обединените народи, защото ние знаем, че само сътрудничеството и искреното разбирателство между народите, а най-вече между трите велики нации — СССР, САЩ и Великобритания, могат да гарантират мир и благоденствие на света. Победата е спечелена, трябва на всяка цена да бъде спечелен и мира.

Тесните международни връзки на младежта също ще бъдат от огромна важност за запазването на установения мир. В живота на световната младеж сега има един нов факт, един факт с изключителна важност. Това е създаването на Световната федерация на демократична младеж. Федерацията ще допринесе много за световния мир и за съществуването на младежта. Общите усилия могат да разрешат и най-трудните задачи. Затова ние сме в пълна подкрепа на Световната федерация на демократична младеж, а подкрепа на нейните светли идеали. Младежки Червен Кръст години наред ретува за здрава международна солидарност и не може да не сията всеки успех в тази област и за свое дългосрочно постижение. Дълбоката неразрушима вяра на всеки червенкръстец е, че рано или късно международната солидарност, международното единство ще бъде осъществено и човечеството ще опита плодотворно в мир и разбирателство между народите.

В тежката борба срещу фашизма младежта помисли скъпи жертви. Тя даде бойци на фронта, тя даде отвлечени из собствената им страна пленници в различните унищожителни лагери, тя даде, най-после, борци в съпротивителното движение. Спрямо тези герои фашистките банди извършиха неопишуеми зверства. Това бе на практика фашистката идеология — идеология престъпна, човеконенавистническа и кървава. Младежта се бори и ще продължава да се бори срещу фашизма до неговото пълно унищожаване. Б. М. Ч. К., сам твърде тежко пострадал от фашизма, стои героиколюбиво на страната на антифашистката борба и ще се бори

с всички сили срещу фашистките попълзновения, откъдето и да идат те. Б. М. Ч. К. е преди всичко антифашистка демократична младежка организация.

За възстановяване разрушенията от войната младежта е готова и е в състояние да подпомогне дейно и ефективно всяко начинание. Младежта може да вземе участие в пролетната сентаба, в почитването на градове и села, засегнати от огъня на войната, в подпомагане на нуждещи се младежи в нашата и чужди страни, където войната е и направила по-страшни поражения, в подпомагане на сиречите от войната, в образуването на

ударни бригади и изпращането им в олуштените страни. Всички тези задачи конкретно указани в едно писмо на СФДМ до младежта от различните страни, съсем не са чужди на Младежкия Червен кръст. Напротив, в основата на червенокръстката идеология стои високо благородното задължение — жертвоготовна служба към човека. И девизът на Младежкия Червен кръст е „Аз служа“.

Световния младежка седмица е празник и за Българския младежки Червен кръст. Нека тържествено да я отпразнуваме!

А. Големанов

ЛИТЕРАТУРА И Изкуство

СЕРГЕЙ РУМЯНЦЕВ

Сергей Румянцев е певецът за социална правда, певецът на селската неволя. Роден на 25. II. 1895 год. в с. Бълинчево, Лукоанско, син на бедни и скромни родители, той още от малък проявява любознателната природа и любов към книгата. Първоначалното образование получава в родното си село, прогимназиално в Луковит, а гимназиално в Плевен. Още в ученическите си години се проявява като многообещаващ поет.

В началото на Балканската война той участва в доброволческите отряди, а впоследствие става ротен командир на Доبرانският фронт. На кървавите тесните рамки на учителската професия. На 1 май 1921 год. пламенно повежда селяните към бойна манифестация и издига левчарски лозунги. Това събитие предизвиква анкета от училищния инспектор. По-късно Сергей Румянцев получава служба при Народния театър в София. Голямата чест възлупа душата на скромния селски син, той замисля за София. Борбите на Земеделския съюз и на неговите първи хора срещу престъпната дворянска камарила, преди военната катастрофа, Радомирските бунтове и Владайските събития са засягнали силно неговата чувствителна, поетична и борческа душа. Получил земеделско кръщение още в люлката и селската неволя и усетил пулса на земеделското движение, той замислява всецело с цените и борбата му. Динамиката, движението, твърдата воля за борба минават като ивканка червена нишка през произведените на Румянцев; На шурци, Оранжевогардейци, Вода ни напред. Селяци, Ликувай орачо сдружен и Орачи. Макар и със силно пропаганден характер, тези стихотворения говорят за воля и поетичен талант.

Една велика изповед за този син на българското село е елегията „Носталгия“, от която въздишено, съдено и пленяващо лъха тъга, мъка и синонова любов. Румянцев е бил многообещаващ поет-сатирик и хуморист, но участието му в партийните борби не са му позволили да даде чисто художествени творби. Макар и твърде скромно и малко да е творчеството му, то е ценно със своя селски колорит и чисто земеделска идеяност.

На 16 април 1925 год. една черна каминетка откарва Сергей Румянцев към Захарната Ф-ка и вече не го връща.

Така кървожадното априлско чудовище отнема живота на въздиновения син и певец на българското село.

фон на войната криво изпълват неговото безстрашие, храброст, самообладание и съобразителност.

След войната Румянцев става народен учител в с. Златна Панега — Тетевенско. В първите години след войната е студент по литература, а после се прехвърля в правния факултет. За кратко време била учител и в родното си село. Той е основател на прогимназия в селото си, като същевременно преподава в нея по френски и български език. Ползвал се е и е говорил добре; френски, немски, руски и сая е учил английски език.

Неговият буден дух обаче, не го задържа и

Сергей Румянцев

НОСТАЛГИЯ

На грижата несретен беден син
оставих те, о родно село, с мъка
и в пазвата на тъжната разлъка
по теб тъгувам морен и самин.

Тъгувам аз сред болка и нерадост
по твоите заченати поля,
където волно мойта волна младост
на своите златни люлки ме люля.

Тъгувам аз по твоята равнина,
де златна нива златен клас налива
сред люлката свещено-мълчелива
на своята свещена тишина.

И все така те помня, мое село:
ти тулиш се в мълчание и сън,
и слънцето, коси над теб разплело,
целува те със своя златен звън.

И ти се къпеш в глъхналия вир
на своята предвечна самотия,
загледано в небесния ефир,
към който мудро синкав дим се вие.

И все така смълчано аз те помня
във своите нерадостни мечти
и в дни на скръб душата ми бездомна
към тебе се възнася и мълчи.

И винаги омръкнал от печали,
в студените прегръдки на града —
тъгувам аз по дните отлетяли
далеч от теб — в нерадост и беда.

И искам аз отново да се върна,
и цял живот на тебе да отдам,
нерадостната майка да прегърна
и своята нерадост да й дам.

И аз ще дойда пак при своите братя,
ще дойда аз несретен и самин:
стопли ме ти във своите обятия,
кат бедна майка, бедния си син!

Уляна

разказ от Н. Кудамов

В края на ноември аз се бях упътил за една част морска пехота, която тогава отбравяваше околността на малката железопътна станция В., южно от Ладонското езеро. Настъпните студове се бяха сменили в тези дни с по-топло време. Къщата постоянно боксуваше по плъзгащите, изровени от борбите пътища. При това „Синът на стелите“ — шофьорт, наречен така заради шарокулото си лице и тесните си очи — беше против това пътуване по някои свои „бензинови“ съображения. А известно е, че ако шофьорт не е в настроение, и бензинът не гори. Отначало се запуши карбораторът, после при преминаване на малък мост едно от колелетата затъна между пътите на старата дървена настилка. После обхркахме пътя. С една дума, ранното ноемврийско съвечеряване ни заваря на открито поле, на някъкъва пуст път, засипан от започналата снежна виелица. Дълго не видяхме нито село, нито срещнахме камион. Започна бързо да се стъмае, виелицата се усили и шофьорт заяви, че бензинът се свършва и че е по-добре да се върнем. Но къде?

Аз реших да пътувам по-нататък, като изхождах, да си призная, само от убеждението, че в живота е по-добре да се въртам напред.

Най-после се добрахме до самотна барака. Шофьорт, като видя дим над пропусчения покрив, въртя колата в двора и след няколко минути влязохме в единствената оцеляла стая, с таван, подпиран с две дървени греди. Още в двора забелзах, написани с тебешир върху стената, цифри и немски надпис „Belegt“, който се среща навсякъде из селата, където немците са оставяли свои части за престой. Но и без този надпис, можеше още от пръв поглед да се разбере, че те са били вече тук. Този, който не е видал, как живеят жителите на разрушените и разграбените от окупаторите села, няма представа за жестоката сиромашия, за крайната оскудяца в живота на хората, останали в пепелищата.

Стаята, в която влязохме, беше осаетена само от светлината на горещата печка. На закочените на тавана сухи пръти се сушеше бельо; стаята миреше на кисело, беше залушено. Върху дървен креват сеяха, като птичета в гнездо, четири полусъблечени дечица. Младо момиче переше бельо в корито, а наред с нея, вероятно майката, чистеше картофи. До самота врата слабичко момиче, тринадесетгодишно, с слабата си ръка въртеше каменен хронел и мелеше някакви зърна. Момичето остави прането, избърса ръцете си в края на полите си и учудено ми погледна с черните си очи, много ясно открояващи се върху бялото й лице.

— Тук махаля ли е или село? — запитах аз, като я поздравих.

— Беше село, но с опаска го измело, — отговори тя не тървеше дружелюбно. — Вие какво? Ще нощувате ли или само ще се грееете?

Това трябваше да се реши. От разговорите стана ясно, че къщата, в която бяхме попаднали, била единствената оцеляла от почти двеста къщи на голямото село Р., изгорено от немците. Когато го намерих на картата, видях, че сме се отклонили на 25 километра. Единствен път за езерото минаваше далеч отук, зад гората. Да се разчита тук на среща с някаква кола, която би могла да ни даде бензин или да ни вземе на бускър, беше безсмислено.

Няма нищо по-трудно от това да се изпрати шофьор на далечен път пеша. Но се наложи. Аз написих бележка до командира на частта, като го колах да ми помогне, и „синът на стелите“, след дълги приговори и уговорки, най-после тръгна.

— Тия деца чии са? — запита аз момичето.

— На сестра ми. . . Тя отиде за сено, но изглежда попаднала на мина. Цялата купа се разпръснала, от нея почти нищо не се намери. Момичето започна да нарежда децата под широкото дрипаво одеяло. Едно от тях, малко светлокосо момче, вероятно беше болно. Лицето му гореше и то тихо хленчеше. Момичето го взе на ръце и дълго го носи из стаята. После присеана на кревата и започна тихо да му пее песничка, думите на която ми бяха познати от детинство:

. . . За бавачка аз ти взех

вяртя, сълнце и орел,

Отлете орелът.

Слънцето се скри зад планината. . .

В нейния глас имаше толкова неизразима нежност и ласки, че цялото й същество изглеждаше пренесено от тази песен в някаква друг свят. Беше чудно, почти невероятно, че е могло да се запази такова чувство на човечност и топлина при тази безпощадна беднотия.

Най-после песента замлъкна. Детето заспа, печката угасна и в голямата стая всичко потъна в тежък неспокоен сън, прекъсван ту от въздишките на жените, ту от вневъпните стонове на младите деца.

Аз задрахам на скамейката до прозореца. В полусън чух, как вратата се отвори, някой влезе и мъчливо се спря до вратата.

— Кой е там? запита момичето в тъмнината.

— Ти ли си Уля? Ела да ти кажа една дума,

— чу се разтревожен женски глас.

Известно време до вратата се чуваше шепот, след това вратата отново се затвори.

— Какво има Уляна? — запита майката, която лешеше на пода.

— Варвара Набодкова притича и каза, че немците минават през блатата. Селяните срещнали Профирий и той казал.

Майката се надигна в леглото си.

— Боят не се чува, — забеляза тя. — Да събудя ли командире, или нека спи още малко? . . .

— Да не го будим! Те навярно тихичко минават. Ставайте, в земляната трябва да се иде! — подкани момичето, като не бутна леко по рамото и заедно с майка си се зехва да вдигат децата.

Сънени, те бързо се обличаха и се слушаха във воя на вятъра през прозорца, запушен с къделя. В стаята беше почти съвсем тъмно и само огънят в печката хвърляше жълтеникави отблесци върху разтревожените лица и окъсаните дрехи на хората. Светлокосото момченце изглеждаше не на шега болно. То се опитваше с лагите си ръце да отбие кожата, в която Уляна го зевинаше, и като се задъхваше, плачеше така жално и безпомощно, че по лицето на момичето се търкуля сълза. Забелязав, че прави големи усилия да не се разплаче.

Най-после всичко беше готово. Излязохме един след друг на двора и като минахме празното място, право през снега, влязохме в христалака, отдето се отиваше към дола. Тук, на сръмното нанадолнище, беше издълбана дупка, която приличаше на пещера. Аз я осветих с фенера: по земята беше разхвърляна слама. Жените започнаха да нареждат децата, но изведнаж стана ясно, че болното дете не бива да остане в землянката.

— Ще се върна, — решително заяви Уляна, може би не ще ме убият като съм с детето.

— По-добре остави аз да отида, — протестира майката. — Ти си млада, няма да те оставят на мира!

Но Уляна не искаше да чуе. Тя извика Клашка, своята по-малка сеестричка, и заедно с нея тръгна за къщи. Аз също излязох от землянката, като разхвърлях какво да правя. Сега нещо ми пречеше да се махна от тув. При това требаше да се погрижва и за колата. Да си призная, не бях напълно убеден, че немците сега могат да бъдат тук.

Във всеки случай, аз обходих дола, за да видя какво става по пътя, но беше много тъмно. Вилицата продължаваше, вятърът виеше с преднищата си сила и заглушаваше всеки звук в нощта.

Премръзнах, реших да се върна в землянката. Когато се вече спустих в дола, зад гърба ми откъм къщата, се раздаде глух вик и след него се чу изстрел.

Отново се хвърлих нагоре и, като излязох из христалаците, едва не се обляхих с Уляна. Затънала в снега, тя с мъка носеше детето и го закриваше с края на кошука си. Като ме видя, момичето тихо извика и падна заедно с товара си. Забелязав, че цялата трепереше.

— Какво стана там? — запитах.

Тя дълго не можа да прогвори. Главът ѝ прекъсваше, дишаше с мъка, като че ли ниской в душеше.

Взех от ръцете ѝ момченцето. То не плачеше, не помръдваше. Страшна догадка ме осени. Прилепих лицето си до неговото малко, доскоро горящо лице. Беше сухо, студено и безжизнено.

— Носете го по скоро, — помоли ме Уляна, като повдигна обронената си глава. По тона ѝ не можеше да се разбере, знае ли, че момченцето е мъртво.

— Отивайте, аз сега ще дойда, — добави тя настоятелно и нетърпеливо погледна към къщи. Малчавио тръгнах с товара си към землянката. След мене тръгна и малката Клашка.

— Те, гледам, току-що, дошли — каза тя за немците. — Мокри, на крака не се държат. Пиха ракия и захаркаха, в един червенкоос, като котарак. . . крещи по тяхному.

Момичето заплака и после продължи:

— Уля се дърпаше, тогава той звъни Матвейко и право през вратата — като го изхвърли. То отново и незауържимо се разплаче.

Майката взе от мене момченцето, положи го пред землянката, коленичи и започна да се моли с очи обърнати към небето. Вятърът развяваше прошарните ѝ коси и отнасяше думите на молитвата ѝ на пустинното поле.

— Господи, прости ми! — достигна до мен развънхувен шепот.

В този мисмент в тъмнината под навеса на къщата видях огнени езици, които се проточиха, издъгаха и лижеха сухата стена на постройката. Изведнаж пламъкът бързо се прехвърли на слямения покрив и го обхвана.

През дима и пламъците на разгаряния се показваха меки фигури на Уляна. Като хвърли хватка сено в грусти, тя бързо, без да се оглежда тръгна към дола.

Ние изтичахме настреща ѝ. Майката улови главата на дъщеря си с две ръце и я притисна до гърдите си.

Не минаха и няколко минути и старата сува стъпя, заедно с ширския слямен навес, лумтеше, обхващана от всички страни от глънците.

Вятърът изгъше пламъците, виеше и се носеше из полето в дивия и радостен танец на откъшенето.

Малко по-късно, като изхвърли огромен фонтан от искри, покривът се събори и къльба дим се понесеха към зминото небе. Видяхме, как се

отвори и ялото прозорче на пруста и тъмна фигура, наполовина изпадна навън, безсилно увисна в пламъците. Уляна се обърна и зведно с майка си тръгна към землянката, дето се бяха събрали децата, и жадно, с учудени и изплашени очи гледаха страшното зрелище на нощния пожар.

Кляшча донесе голяма детска шейна и постави на нея тялото на момченцето.

— Вие на къде сега? — запитах аз старичката,

— Къде? — каза тя. — Ние не сме лървите, които остават без покрив. Живеят хората, и ние ще преживеем. Към село ли, Уляна? — ласкаво се обърна тя към дъщеря си, като я промива по рамото.

По тона на старата се разбираше, че току-що случилото се е укрепило силите и увеличило надеждите ѝ за живот.

Уляна се освободи от обитията на майка си и се изправи. Лицето ѝ, осветено от отблясъците на пожара, изглеждаше спокойно, но очите ѝ блястяха необикновено. Когато извика при себе си децата, забелязах лека, като дихание, усмивка на нейните тънки устни.

След час на мястото на пожара пристигна голям отред наши разузнавачи и с тях зведно се появи „синът на стъпите“. В околността на голямото изгорано село започна ожесточено сражение. Аз изпратих жените и децата през полето до началото на гората и дълго гледах след тях, докато бавното шествие изчезна зад завоя на пътеката, водеща през заснежната гора към скритото зад дърветата село.

Вятърът утихна. Зората се сиваше в тържествено и безмълвно величие над студената равнина. По утилото небе, над кумините сред развалините, над редките дървета, оглозгани от мините, се разливаше розова светлина, от която засиха хиляди снежни иглички. Отнякъде, от другата страна на полето, долиташе пукот от картечница и когато замлъкна, в дълбочината на гората се чува удари на кълава.

Това бе началото на новия ден, който се раждаше над развалините на пелета на нощния пожар, сякаш като награда за благодарната чистота на извършения тук човешки подвиг.

В СЛУЖБА НА ЧОВЕКА

НОВОТО ЛЕЧЕБНО СРЕДСТВО ПЕНИЦИЛИН

През годините на втората световна война наредите бяха поставени на големи изпитания. В услуга на войната бяха зبردнати всички отрасли на живота. На медицината също така бяха поставени редица задачи. Започнаха се всестрани изследвания в най-различни посоки. Открити бяха много нови лечебни методи и вещества. Между тях осо-

бена известност придоби пеницилинът, който е начало на нова епоха в медицината и чийто възможности още не могат да се обозрят. Той е продукт на плесента *Penicillium notatum*, която го отделя в околната среда през време на своето растеже и яритежава свойството да пречи на развитието на много микроорганизми, които бяха попаднали в допир с него. Подобно явление, когато един микроорганизъм отделя вещества, които пречат на развитието на други микроорганизми, е било познато още от времето на Луи Пастър. Така Пастър и Жуберт открили, че всички вероини микроорганизми пречат на растежа на бацилите на вътрешка. Това явление е било наречено *антибиоза*, а актив-

ните вещества, които пречат на развитието на микроорганизмите са били наречени *антибиотици*. Следователно, пеницилинът е един типичен антибиотик.

Антибиозата е широко разпространена в природата. Опити да бъдат използвани на практика изработените вещества от някои микроорганизми са били правени още в края на 19 век. Така Емрих в 1899 год. открил фионазаза-ензим, който е бил прилаган за лечение на някои инфекциозни заболявания. През последните 15 години бяха открити цял ред антибиотични вещества: грамицидин, тироцидин, актиномицин, стрептогитин и др., които малко или много придобиха практическо приложение в медицината. Обаче, най-голямо значение придоби пеницилинът, благодарение на своята голяма активност да пречи на развитието на много болестотворни микроорганизми за човека. Интересна и крайно поучителна е историята на неговото откриване. Това е един прекрасен пример, когато един неудачен опит в ръцете на един пронащателен и отлично подготвен експериментатор, е послужил като начало за ново откритие. През 1928 год. проф. Александър Fleming работил върху различните варианти на стафилококите. Веднаж забелязал, че стафилококовите колонии били замър-

сени с плесен и че около мястото на прорастването ѝ не са поникнали стафилококови колонии. Това явление много заинтересовало изследователя и той пресял спори от плесента на хранителна среда. След няколко дни, когато плесента се развила, изпитал алиането на културелната течност върху стафилококи. И за голяма изненада установил, че даже в разреждане 1:500 — 1:800 тя предизвиквала явно задръжне на растежа на стафилококите т. е. показала 2—3 пъти по силно действие от карболовата киселина. Fleming нарече активното вещество, което плесента отделя в културелната течност, *пеницилин*. Обаче по-нататъшни изследвания върху откритието не били подети, въпреки че Fleming много пъти казвал, че може да бъде използвано за лечебни цели.

Пеницилин

Пеницилинът бил използван само в бактериологията за отделяне на нечувствителни към него бактерии. Едва в 1938 год. видни английски учени се заели с изучаването му, с оглед на неговото получаване, свойства и начин на действие. В 1940 г. били получени първите благоприятни резултати в практическата медицина. Най-големи затруднения били срещнати при опитите да се събере достатъчно количество пеницилин, за да може да бъде изпитан. Обаче, след всестраниото му изучаване и тази трудност е била преодолена. И днес в Америка и СССР е напълно организирано фабричното му производство.

Пеницилинът е двусловна киселина, която с повечето метали образува разтворими соли. За практическото прилагане се използват натриевата и калиевата му сол. Четвата пеницилинова киселина се разтваря лесно в етер, ацетон, алкохол и др. Във вода е разтворима до 5 мгр. в 1 куб. см. В сухо състояние е хигроскопична и постепенно се разлага. Разтворите ѝ в етер и амилалкохол са трайни в течение на няколко дни. Натриевата ѝ сол е хигроскопична и при запазенето ѝ в вакуум при ниска температура и на тъмно може да бъде годна за употреба в течение на 6 месеци.

Установено е, че в молекулата на пеницилина се съдържат елементите въглерод, водород, кислород и азот. Обаче, точната му формула не е установена.

Редица вещества много лесно унищожават действието на пеницилина. Стомашиянт сок при

37° бързо го разрушава. Също така го разрушават ионите на тежките метали, киселините, основите, продуктите на много микроби и др. Слюнката жлъчката и черният сок не го разрушават.

Ето защо, за да може да се спазва от разрушение произвеждания пеницилин, плесента се отглежда в специални течни хранителни среди. Фабричното му добиване става в специални съдове, които автоматически се пълнят с хранителна течност и плесента се посива при пълна стерилност. За да може развитието да става правилно необходимо е да се поддържа 24° температура и да има достатъчно приток на пресен въздух, влага и помещенията да бъдат тъмни. След 10—12 дни от посаването в хранителната течност се натрупва достатъчно количество активно вещество. Тогава течността се отлива и по-нататък се обработва, а в съдовете се налива нова хранителна среда и развитата плесен почва бързо да отделя пеницилин. По този начин се пести много време, защото не се чака да се развие нова плесен, а се използва старата, която при отливането на хранителната среда е останала на дъното на съда под формата на чагъната кора.

Това, което прави от пеницилина една голяма придобивка за човечеството, то е неговото действие върху много болестотворни микроорганизми и неговата отлична поносимост от човешкия организъм. По-голямата част от гнояните микроби: причинителите на пневмонията, на гонорейата, на епидемичния менингит, на дифтерията, на антракса, на антимоникозата и др. са чувстви-

телни към него и бързо биват унищожавани. Върху животинския организъм и човека пеницилинът оказва много слабо влияние. За лечение се прилага чрез мускулно или венозно въпръскване на натриевата му сол. Приет вътрешно не оказва лечебно въздействие, тъй като се разлага от стомашния сок. Добри резултати се получават при местно лечение на гнойните рани. За местно лечение може да се прилага направо филтрираната културелна течност, напоена на марли. Пеницилинът много бързо се отделя от организма през бъбреците, затова при лекуването се правят инжекции през 2—3 часа.

Активни антибиотични вещества отделят и други плесени. В СССР от плесента *Penicillium crustosum* е изолирано активното вещество *пеницилин-крустозин*, който не отстъпва по своята активност на американския пеницилин, а даже в някои отношения го надвишава. Усилията днес са насочени да може да се направят това мощно лечебно средство достъпно за широките народни слоеве, защото сегашната му цена е много висока. Също така се работи и върху възможността да може да се приема чрез устата. И вече има съобщения, че в Всесъюзния институт по експериментална медицина в Москва под ръководството на проф. З. В. Ермолова е приготвен пеницилинов препарат за вътрешно употребление. А може би няма да бъде дълго, когато пеницилинът ще бъде получаван и по синтетически начин.

Д-р Д. Пасков

Детски страници

СНЕЖЕН ЧОВЕК

Малки, бели пеперуди
падат от небето,
а на Ваню бързо, бързо
тупка му сърдцето.

Ето, бял е вече двора!
Покрива го няма,
а врабците по стобора
треперливо бягат.

Как под снежната покривка
татко кат се връща
ще намери де е скрита
малката им къща?

Тъй тревожно мисли Ваню
и навън поглежда,
ала ето че ума му
чуден план нарежда:

И без много да умува
Ваню се облече
с палто, чизми и качулка,
вижте — вън е вече!

Бързо от снега направи
малка топка бяла,
а тя, като я тързули
стана бърза цяла.

Ала, ето и сестра му,
пъргавата Сийка,
прави топка-но по-малка,
колкото бурийка. . .

А за да не се засрами
палавата Гичка
и тя топчица направи,
ала. . . най-мъничка. . .

И от трите снежни топки
цял човек сградиха,
Важен, едър, страшен, леле,
тръпки ги побиха! . . .

На главата, да не мръзне,
тенджерата стара
важно Ваню му постави
и го подокара! . . .

На местото на очите,
бляскав въглен, черен —
ех, че хубав юнак стана
този човек снежен!

И от радост Сийка, Ваню,
дружно скачат двема,
ала Гичка се провикна:
— Нос юнака няма!

Що да правят? Що да сторят?
Де се нос продава?
Гичка малка е — но знае:
за нос — морков става!

А в ръцете — да е стрешен,
вместо остра сабя,
трите палави дечица
сложиха тояга! . . .

Вече даже и във мрака
татко кат се връща,
тоз юнак ще му показва
родната им къща! . . .

И разправят се децата
с радост тъй голяма,
че най-лична във махалата
къщата им стане! . . .

КАТЯ ВОДЕНИЦАРОВА

ПАМЕТНИКЪТ НА СВОБОДАТА

Великият руски народ даде в 1878 година хиляди жертви за нашата свобода. На Шипка нашите опълченци записаха една от най-светлите страници в Историата ни. В чест на извоюваната свобода на българският народ на връх „Св. Никола“ бе построен голям паметник, който представлява, навистина, една величествена постройка.

Идеята за построяването на такъв паметник съвсем не е нова, обаче основният камък на паметника бе положен на 24 август 1922 год., во [случай 44 години от шипченските боеве. Същинската работа около паметника почна едва в 1926 година, след като в 1925 год.

е бил произведен конкурс между архитекти и художници за изработване на плановете му. Първите средства за постройката му са събрани от децата в цяла България, които наваремто дадоха по 1 лев — всичко над 1 милион лева. По-късно общините събраха при общонародна подписка около 1 и пол. милиона лева, а държавата додале остатъка до 5 мил. лева, колкото струва постройка на паметника.

Строикът се извърши в продължение на близо 7 години при крайно тежки несподоби: отначало липсва на път, на вода за бетона и пр. А и работният сезон тук тече съвсем малко време, поради лошите климатически условия: постоянен вятър и чести бури. Върху паметника често падат гърмотевични, като през време на строежа са били разнени от тях 4 работника. Явявали се и дивни зве-

рове. Една мечка, например, е изляла два вола на предприятното. Скелето на постройката на няколко пъти е отнасяно от бурите. Наоколо липсва пясък, който е трябвало да бъде носен с мулета. Докоран е бил трактор с вериги за превоз, но скоро той се потрошил из камъните. Строена била и декоративка, също без резултат. Не липсвали и курйози — една магаре за носене вода изляла плановете на паметника. Плановете разбира се, не са били в един екземпляр.

За строежа са били употребени повече от 5,000 куб. метра зидария, бетон и железобетон.

Паметникът представлява един каменен блок в форма на пресечена пирамида с основи върху 300 кв. метра. Висок е 40 метра и има пет етажа с помешения за костница, наволей-парадиз и музей. Във вътрешността е издана масивна железна стълба Градежът е от камък и железобетон. Облицовката отвън и отвътре е от очукан синкав камък (диломит), ломен близо до самото изсто на паметника.

Над входа е поставен масивен бронзов лъв, дълъг 8 метра и висок 4 метра. Работа е на скулптора К. Шиверов.

Паметникът е на севия връх „Св. Никола“, на 1323 метра над морското равнище. Той е построен със народни средства и отрязва вечния стремеж на нашия народ [към свобода и независимост.

МАРТЕНИЦАТА

Лилянка плахо приближи до голматя, осветена витрина и жадно загледа красивите мартеници. Как силно желеше да ги докосне, да ги погали за малко с ръка. Особено онази там, голматя, с блестящите копринени пикиоли! И малкото момиченце доленя премеряналото си лице до стъклото на витрината, а очарованите му очи зачериха по бялата и червената коприна.

— Хей, ти там, малката, дръпни се! Ще счувиш стъклото! — разнесе се нечий груб глас и Лилянка сепнато отстъпи.

Аз... само исках да им се пораявам!... — протъпна тя някак виновно и си тръгна.

— Да, да! — възреше Лилянка и си мислеше — Право ѝ се скра човека. Ами ако наи-

стина беше счупила стъклото? Толкова голмяо стъкло! Божичко, кой знае колко пари струва! А те са тъй бедни! Тетко ѝ убиха лещи хора преди три години, а батко ѝ зегина в войната. Сега майка ѝ работи във фабриката, а тя хеди да помага. От къде ще имат пари да платят толкова голмяо стъкло? Тя даже членския си внос в Червен кръст не е платила още! Добре че се скра човека! Но, все пак, толкова са хубави мартениците!...

Улицата гъмжеше от хора. Те минаваха бързо край Лилянка. Блъскаха я, но тя не им обръщаше внимание. Утре е първи март! Всички деца в училище ще бъдат закличени с красиви мартеници, както тези на витрината! Само тя няма да има... Ех, верно, майка ѝ ще усуче един бял и един червен конец и ще ѝ ги върне на ръката. Добра е майка ѝ! И тя иска нейното дете да има хубава мартеничка, но какъко да прави като си нямам пари!

Лилянка въздъхна примирително и се огледа.

Плътна, непроницаема мъгла тежеше над града. Човек вглежда само на две крачки пред себе си. Някаква жена се блъсна в нея и извика:

— Лиза, ти ли си? — навярно беше загубила детето си.

Колко е страшно в такова време да се пресича улицата! Трамвайте дрънкат, автомобилите сирят, но не знаеш от къде ще връхлетят. Трябва много внимателно да се ходи. Нели така я учи майка ѝ! — Не пресичай, преди да се огледаш добре!

И то, Лилияна се спря и внимателно се взря в мъглата пред себе си. Издрънка трамвай. „Ще го изчакам да мине!“ — реши тя. Но какво се гъмее там на линията? Ах, но това, като че ли е дете! И Лилияна изтича. На средата на трамвайната линия стоеше едно пет-шест годишно момиченце и уплашено викаше:

— Мамо, мамо!

„Това трябва да е детето на онази жена“, помисли си тя и извика:

— Хей, момиченце, дръпни се, идава трамвай! Но детето я погледа уплашено и не мръдна от мястото си!

Трамвай издрънка наблизко.

— Багай, трамвай иде! — викаше Лилияна и тичаше към него.

Но, малкото дете, объркано и уплашено не мръдваше от мястото си, а само по-силно викаше: — Мамо! Мамо!

Трамвай беше вече съвсем близо. Майката, чула детето си тичаше към него, викайки:

— Лиза, багай, трамвай!

Лиза, обаче, не мръдаше! Трамвай изеднаж излезе из мъглата — на няколко крачки от детето.

— Божичко, детето ми! — извика жената.

Лилияна подскочи и с всички сила блъсна момиченцето, като и тя самата се търкула на две крачки от линията. Трамвай профуча край тях и се скри в мъглата.

— Нещастие, нещастие! — извика някой и тъпа от лоболитни ги огради. Нямаше нищо страшно. И двете деца бяха напълно здрави. Само Лилияна си беше поударила малко крака при падането, но здраве да е! Майката не можеше да се върнава на детето си.

— Как се казваш, момиченце? — обърна се тя към Лилияна.

— Лилияна!

— Ами, учиш ли?

— Да, втори клас съм! Уча в „Отец Паисий“.

Радостната майка отново запригърна детето си, а Лилияна продължи своя път в мъглата. Тя беше радостна, че малката кубанчката Лиза не остана под трамвайните колела.

Тази нощ Лилияна сънува, че е закичена с голямата копиринена мартицица...

Ето го и първия мартенски ден! Класната стая гъмжи от детски гласове. Лилияна седи тихо на чина си и мести поглед по разнообразните, красиви мартицици на другарите си.

Загънешт извива и учителът влиза. Но днес той е някак тържествен, ту весел, ту замислен! Поглежда Лилияна, сетне целия клас и мълча.

Учениците го гледат в очакване. Няма съмнение, че учителът се готви да каже нещо важно. Още повече разплава любопитството им малкия пакет, който той така внимателно държи.

— Деца, започва учителът с възнеие, снощи вашата другарка Лилияна е извършила една благородна постъпка. С риск на живота си тя е спасила от явна смърт едно малко дете.

Лилияна е смутена. Ах, този учител винаги всичко знае! От къде се научил за това?

— От благодарност, продължава учителът, майката на спасеното дете ѝ изпраща това — и учителът разгъва пакета.

Учениците ахнаха от възхищение, а Лилияна просто не вярваше на очите си — учителът държеше в ръцете си онази красива мартицица, с годемните копиринени пискюли... същата, която тя цяла нощ сънува!

— От името на всички добри деца — продължаваше да говори учителът — аз те поздравявам и ти поднасям още една мартицица, пак от бяло и червено, но тя не се носи само през март, а цял живот! Носи я с гордост, моето дете, и помни, че желанията на добрите деца винаги се сбъждат!

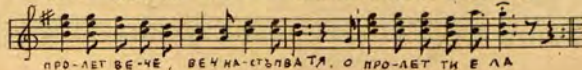
И учителът закачи на държите ѝ значката на младите червеноръстни!

E. Райкова

ТЕКОТ Н. ЛИЛИЯНА

ПРОЛЕТ

МУЗИКА В. И.

РЪОНТГЕНОВИ ЛЪЧИ

А. ПОЛКАРОВ

Епохалното откритие на Ръонтгеновите лъчи има значението не само на повърната точка в развитието на цялата физика, но и намира многобройни приложения във всички отрасли на техниката и медицината.

Като изоставяме цялата онези предистория, с която е свързано откритието на Ръонтгеновите лъчи, както и разглеждането процеса на тяхното изучаване, в настоящата статия ще припомним направо към систематично разглеждане съвременното състояние на някой по-интересни от техникo-приложно гледище въпроси в тази област.

Преди всичко тези лъчи по същество не се различават от другите познати нам видове лъчиста енергия (напр., видимите, инфрачервените, ултравиолетовите и прочее видове лъчи). А известно е, че всяко лъчение изобщо се дължи на определени енергетични преходи в атомите на излъчващото тяло.

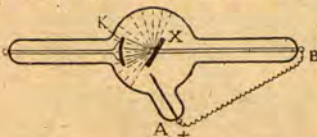
Съгласно съвременните схващания за устройството на материята, атомите имат ядрена структура, т. е. те се състоят от едно ядро, около което обикалят електроните. Ядрата на различните видове атоми се състоят от два вида частици: *протони* и *неутрони*, свързани в определени отношения. Съответно на количеството на последните, те имат различно тегло и пренасят различен електрически товар, който определя химическата индивидуалност на елемента. Теглото на атомното ядро (което е почти равно на атомното тегло на елемента) се равнява на сбора от теглата на протоните и неутроните, от които се състоят. Последните са равни помежду си и теглото им може да се приеме за единица. Положителният товар на ядрото пък е равен на толкова единици, колкото е броят на протоните в нея. Това значи, че само

калят безразборно около ядрото, а са разположени по точно определени орбити (*квантови орбити*), с точно определена енергия. Броят на тези орбити зависи от броя на обикалящите електрони. Ако те са два (хелий) обикалят по една орбита, ако броят им достига десет (при неона) — разполагат се в две орбити (в първата — две, във втората — осем); до 18 (арген) — в три орбити; до 36 (криптон) — в четири орбити и т. н. Изобщо след всеки инертен газ започва нова електронна обвивка. Най-много — именно за атомите на радиоактивните елементи радий, ектиний, торий, протактиний и уран — те достигат до седем.

Това са основните стабилни състояния на електроните в атома. По тези орбити те обикалят необикновено дълго време, без да губят никаква енергия, без да лъчезлишат. Когато, обаче, по една или друга причина, те придобият външна енергия, престават да се движат по старите орбити и прескачат на нови (по-външни) такива, които отговарят на по-голям запас от енергия. Това състояние на електроните, обаче, е неустойчиво и веднага се нарушава. Тогава електроните се възвръщат към старите си орбити, а придобитата енергия освобождават във вид на лъчи със съответна честота*).

Такъв е механизъмът на аско излъчване. Не правят изключение, разбира се, и Ръонтгеновите лъчи. Дял при тях полъжението е малко по-особено. Обикновено при възбуждане на атома, т. е. когато той придобие някаква външна енергия, последната отива да повиши нивата на най-външните електрони (от последната орбита), който при зваряването си по старите места освобождават обикновено лъчи от видимата област на спектъра. Ръонтгеновите лъчи имат несравнено много по-голяма честота, значи енергия, което говори, че тук се касае до преходи между нива с по-големи енергетични разлики. И действително, казва се, че ръонтгеновите лъчения се почиват в резултат на електронни преходи между вътрешните орбити на атома.

Това се потвърждава преди всичко от факта, че ръонтгенови лъчи се получават само от елементи с по-голямо атомно тегло (по-точно, по-голям атомен номер в периодичната система на елементите), и то именно такива, електроните и атомите на които са разположени най-малко в две последователни орбити (т. е. от литий нагоре). От друга страна, от изследванията над ръонтгеновите спектри се разкри пълната гама от такива лъчи, които се явяват в резултат на електронни преходи между вътрешните орбити на атомите на

протоните пренасят електрически товар (и то положителни), а неутроните са неутрални в електрическо отношение.

Отук следва, че около всяко ядро обикалят толкова електрони, колкото е положителния товар на същото, или, с други думи, колкото е броят на съдържащите се в нея протони. По този начин те се взаимно неутрализират. Тези електрони не оби-

* Тук и в цялото следващо изложение въпросите са изяснени от гледище на *атомната теория* на Бор (1913).

различните елементи и заемат една обширна област от осем октави (с дължина на вълната от две милионни до седем милиардни части от милиметра).

Съобразно с това, рентгеновите лъчи, както казахме, пренасят много по-голяма енергия и са много по-проницателни в сравнение с обикновените видове лъчи. Те преминават сравнително лесно през предмети, които за другите лъчи представляват непроницаеми прегради. От по-плътни и по-дебели тела се поглъщат чувствително. Това поглъщане зависи, както от дебелината на поглъщащия слой, тъй също и от неговата природа.

Това именно прави рентгеновите лъчи широко използвани, както в медицината, така и в техниката.

Обикновено в медицината се използва свойството има да се поглъщат различно от различните материали. Докато от мускулите и останалите части на телото те се поглъщат сравнително значително, напротив, от костите те се задържат силно. Затова, ако пропуснем сноп от рентгенови лъчи през човешкото тяло, ние ще можем да гледаме през него като през прозрачно тяло. Костите тогава се виждат като тъмни сенки. По този начин лекарят-рентгенолог може да установи, дали при дадено лице има счупена кост, дали послед-

ните се изисква голяма якост. Да предположим, че в дадена колелчатата ос, която ще е подложена на големи напрежения, съществува някаква щупала (добитата при валцоването, например) или неточност при изработката, — това може да се установи много бързо и лесно чрез рентгенооскопиране^{*)}.

Този метод, както виждаме, се оказва много пригоден, а понежко незаметни и единствени, тъй като по никакъв друг начин не можем да проникнем във вътрешното устройство на предметите. Особено голямо значение има също за проверки при масовото произвеждане на еднообразни предмети, от които се изисква да отговарят на редица условия. Чрез рентгеновите снимки те незабавно се проверяват с извънредно голяма точност, тъй с това да им се влияе, като негодните измежду тях веднага се отхвърлят и връщат отново в производството.

След откриването на рентгеновите лъчи бяха вършени систематически опити с цел да се види дали те имат същите свойства, както и останалите видове лъчиста енергия, например, видимите лъчи. В резултат се оказа, че рентгеновите лъчи се разпространяват праволинейно, почти не се отразяват (силно се разсейват), не се пречуват и поради това не могат да се събират с никаква оптична лещи. Между прочем това би имало огромно техническо значение, понеже ако би се отдало да си служим с рентгенови лъчи за микроскопически наблюдения би се постигнали и хиляди пъти по-големи увеличения, тъй като дължината на вълната на тези лъчи е извънредно малка в сравнение с видимите и ултравиолетовите текви, а от нея зависят границите на видимостта.

Този път, обаче, е закрит при рентгеновите лъчи. Той беше намерен по косвен път пак при изучавания, които водят началото си от изследванията над рентгеновите лъчи. Дълго време, както казахме, при рентгеновите лъчи не бяха доказани познатите ни от другите видове лъчи свойства. Работата се измени, когато по един много остроумен способ беше постигнато доказателството за дифракцията на рентгеновите лъчи. За целта бяха използвани кристалите, атомите в които са подредени така и размерите им са от такъв порядък, че рентгеновите лъчи дифрактират около тях и дават определени *рентгенови диаграми*.

Забележително е, че петнадесет години по-късно (1928) също такива диаграми бяха намерени и за преминаващите през кристали катодни лъчи, т. е. електрони (от които се поражават рентгеновите лъчи). По този начин бяха разкрити вълновите свойства на електроните, които ги приближиха извънредно много до рентгеновите лъчи. Новото при тях е, че до като рентгеновите лъчи не се влияят от никакви електрически или магнитни полета, разпространението на електроните може да се направлява от такива полета. В част-

ната е зарастнала добре, дали в тялото на пациента има чуждо тяло (муршум, игла и пр.). Понататък пак чрез рентгенови снимки или прегледи се установява, дали дадено лице има гръбна заболяване, дали в началото е боледувало от подобна болест и т. н. Не по-малко значение са добили рентгеновите лъчи и за терапевтични цели (напр. при лекуване ит тъкани увеличения).

За техниката по-голямо значение има различното поглъщане на рентгеновите лъчи от различно дебели пластове от един и същ материал. Това е един много чувствителен метод, чрез който много точно се установяват всякакви дефекти при изработката (отликата) на такива части, за

^{*)} Това въбуждане става, както говорихме, като по някъде начин се придава известна енергия на електроните. При Рентгеновото туби това става чрез поток от възбудяващи се електрони, ускорявани в електрическо поле, които се насочват и фокусират към вентилатора, т. е. към една метална пластинка, атомите на които се възбудят и след тъй лъчизлучат. Първите опити на Рентген (1895) почват естествено на същия принцип, но са били много примитивни, а самият ни откритие — до голяма степен случайна. Последващите изучавания над новооткритите лъчи върви ръка за ръка с подобрене апаратурата за получаването им.

^{*)} Във връзка с това заслужава да се спомене за най-новите постижения в тази област, засигурени с измирването на способ за правене рентгенови снимки в течение на една милионна част от секундата, което е от особено значение при предсказаното ход на възбудяващи се йонизационни части. Горното изобретение е дело на дванайсет млади съветски учени: Великаня Чуевриан и Лев Ашуглер, които за тези приноси бяха удостоени с Сталиновата премия за 1945 год.

ност, последните могат да се събират с магнитни и електрически полета също тъй, както обикновените лъчи се събират в оптични лещи. А това позволява да си послужим с електронните лъчи за микроскопични наблюдения, които хиляди пъти превъзхождат границите, до които стига наблюдението ни при посредството на видимата светлина.

На този принцип е построен така нареченият *електронен свръхмикроскоп*, който ни дава колосални увеличения, позволяващи вече да се наблюдават очертанията на някои по-едри молекули (напр. органични). Усъвършенствуването и масовото произвеждане на този нов микроскоп ще

разшири неимоверно възможностите на всички науки, ще разкрие нови неподозирани области за изследователите, особено във физиката, биологията, медицината и техниката. Може да се допусне, че той ще има за последица също такива крупни успехи, каквито отбелязва въвеждането на обикновения микроскоп в науката. Още сега с неговата помощ беше доказана хипотезата за съществуването на *вируса*. Ето, прочее, пред каква перспектива ни изправя половин-вековното развитие на съвременната физика, която води началото си от времето на епохалното откритие на рентгеновите лъчи.

Санитарната служба през народо-освободителната борба в Югославия

Първите лекари в нашите отряди бяха най-вече студенти по медицина, аптекарски помощници или бойци, които имаха тъй или иначе малко повече медицински познания. Те бяха в големия си брой болнични служители, които имаха известна практика благодарение своята работа в болниците. Малко бяха отредите, които имаха същински лекари. Такива отряди падеха много своите лекари.

В първите дни на борбата, още докато партизанските отряди са брояха само по няколко де-

сетки души, в боя влизаша като единско предпочитани бойци — и командирите, и комисаря и лекаря. Първият, който партизаните почнаха особено да пазят за през време на боя, защото схващаше неговата велика задача, беше лекарят. Нашите първи санитарни единици се състояха от един човек — самият лекар или боецът, на когото бе дадена длъжността да носи ранящата се превръзката, заедно с ония малко лекарства, получени от града или пък пленени от неприятеля.

Нови бойци се присъединяваха. Отредите растяха. Появи се огромната необходимост от организиран медицински кадар, който да се попълва или из редовете на самите бойци или пък из редовете на лекарите, дошли в отряда. Много често партизаните се извиквали лекари в планината да дойдат и да помогнат със своите знания и с изкуството си. Медицинска помощ отряда добиваше и като се задържи пленен неприятелски лекар, който да лекува ранените партизани и да прави операции под контрол. Партизаните предприемаха акции със задача да се плени лекар. В помощ на лекаря се образуваха санитарни екипи, съставени от санитарки и санитарни, които не само изнесаха ранените от бойната линия, но се и учеха да дават първа помощ и да се грижат за ранените.

По късно, когато се образуваша редовните единици на народосвободителната войска, изникна и санитарната организация, която в своите всекидневна работа трябваше да се справи с ред трудности. Владееше пълна осъда на санитарни материали, а също тъй крайно трудно бе настаняването и транспорта на ранените, защото освободената територия не беше нещо постоянно, е пък и не беше сигурен извора на снабвяването.

Най-ясна картина за трудностите, които преодоляваха ранените и санитарните лица дават III, IV и V неприятелски офанзиви. През време на III офанзива повече от 400 ранени преминаха през най-високите и стръмни планини от Черна гора до Босна. Имаше ранени, които минаха този път пеша. Други ездеха със счупени ръце или крака. И докато бойците престо се смръзваха при боевете на Тресвица, имаше ранени, които стояха с дни неподвижни върху конете, цели седмици с

Първа пролетарска бригада

дигнати ръце, ступени в раното. Някои ранени преминаха този път на носилка. При IV и V офанзивния бряг на ранените, които нашата главна квартира преведе през пробива, направен в непристъпните линии, възлизаше на около 4,000 души. Тежко ранените издеха на коне. Като тежка, непреодолима преграда стоеше на пътя на нашата колона Прен-планина, затрупана със сняг. Бойците се хлъзгаха и падаха. Падаха и коне. Здравите едва понасяха безкрайните изкачвания и стръмните спускания. По тоя същия път минаха нашите ранени, водени от самопожертвувателните девойки-санитарки, лекари и други санитарни лица. Стотици тежко ранени, които не биха могли да изържат тежкия път, бяха носени на носилки, а по-леко ранените ходеха пеш. Между тези „леко“ ранени преминаха Прен седем инвалиди с един крак!

Не само с природните трудности имаха да се

борят лекари и санитарни. Над ранените постоянно висеше опасността да станат жертва на немско-италианския фашистки бас, или на предателите — четници. Немци, италианци и четници обичаха най-вече да показват своята храброст над нашите ранени и над пленен санитарен персонал.

Ето при такива условия трябваше да се борят нашите лекари и санитарни, за да допринесат със своя велик подвиг за окончателното освобождение на нашата земя. Много лекари и санитарни дадоха своя живот в борбата за освобождение, хиляди преживяха, понасяйки нечувани трудности. Зинален в народо-освободителната борба нашият лекарски кадър работи с всички сили за изграждането на модерна санитарна служба, която да служи на народа в мир така, както му е служила и през време на войната.

Д-р Данаца Петровиц-майор

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО У НАС

Д-р Васил Геров

Здравеопазване в смисъл на система мероприятия, които да целят повишаването и поддържането здравия капацитет на колектива, на неговите творчески, физически и нравствено-духовни сили, изграждане неговото благоденствие и, след всичко това, гарантиране преуспеяването на самата държава, у нас няма и не е нямало. Нещо повече — грубата действителност дава достатъчно убедителни доказателства, от които се вижда, че България — в страната на розите, морето и Балкана, на гроздето и плодовете, страната „Земен рай“ по думите на поета е в явен здравен упадък. Доказателства за горното служат:

1. Усилията на съответните учреждения и институти да търсят нови начини и средства за разрешаване редицата неразрешени още у нас проблеми, като тях за борба със социалните болести — тогаз, когато в ред страни са намерени и начините и средствата за тяхното разрешаване;
2. Неутешителните антропометрични данни от изследването на децата от училищата възраст — наследствата и упорита на утрешна България;
3. Намалването процента на годните за военна служба младежи — защитната жива сила на страната ни;
4. Грамданното и прогресивно увеличаващо се число на болните, нуждаещи се все повече и повече от всички видове помощи;
5. Намалване естествения прирост на населението в страната.

Горните данни и факти и особено последния, не могат да не възбудят, още повече във времена като днешните, които доказват, че само физически здравият, духовно издигнатият, стопански силният народ, може да твори и създава ценности и да преживее. Събоносното за една народност значение на горния процес — намалване естествения прирост, е подчертано още през XIX век от английския политик Дизреули в една негова реч: „Общественото здравье е основата, на която се гради народното щастие и мошата на държавата. И най-добрата страна с културно и трудолюбиво

население, с непрекъснато димящи фабрични труби и плодородни селски стопанства, с цъфтящи изкуство и архитектура, с безброй храмове и дворци и с могъща армия и флота — неиниумо ще загине, ако приростът на населението ѝ спре, ако всяка година намалява нейният запас от живи сили. Ето защо, гризат за общественото здравье и приростът и повелителен дълг на всеки държавник“.

Официалните данни за движението на населението у нас говорят ясно, че естественият прирост — запасът от живи сили в страната ни действително намалява. От официалните данни се вижда, че раждаемостта у нас за периода 1921—25 г. е била 39 на 1000 жители; през 1931—35 г. спада на 29^{3/10}, през 1936 г. — 25^{7/10}, за да спадне през 1937 г. на 23^{9/10} на 1000 жители. През 1932 г. ражданията са били 202,702 през 1937 г. — 150,040. Тогаз, когато ражданията у нас през 1937 г. са били 25^{7/10} на 1000 жи., у нашите съседи през същата годиня са били както следва: Румъния — 31^{5/10}, Югославия — 28^{9/10}, Гърция — 28 на 1000 жители. Известно е, че приростът на населението е в зависимост от една страна от раж-

Состринско училище в София

двеността и от друга — от общата, и в частност от детската смъртност. Така, през 1937 г. у нас имало общо 84.430 умирая, от които само деца до 1 година са били 22.292. През периода 1931—35 г. раждали са се средно годишно 174.723 деца. През 1931 г. са умрели всичко 37.723 души, от тях 35.017 са били деца от 1 до 4 години, или на всеки 1000 деца от 1—4 години са умрели кръгло 400. През 1935 г. са умрели 24.776 деца до 1 годишна възраст при население от 6.130.500 души. На 1000 живородени се падат 154 умрели — тогав, когато в Швеция напр. със същото почти население — 6.241.280 ж., са умрели само 4020 деца, или на 1000 живородени се падат 47 умрели, а в Норвегия с население 2.874.300 ж., са умрели само 1.717 деца или на 41⁰/₀₀ живородени.

Какви могат да бъдат причините за тази печална действителност, до която сме стигнали след повече от полувековна здравеопазна дейност? Причините са много и разнообразни. Една а може би и най-съществена, е общественно-политическият строй и положението на отделните обществени слоеве у нас — един от основните фактори, които, както е известно от историята на здравеопазното дело, са определяли неговия характер и в миналото. И действително, хвърляйки поглед назад върху здравното строителство в страната, замисляме, че му се липсвали, няквина, редица ос-

новни елементи, като планоност, рационализация, определени методи в работата и най-същественият елемент, съзнание у ръководните фактори за значението на общественото здраве, като най-мощен фактор за преуспяването на държавата. Известно е, че блягето на всяка страна се крие в производителните сили на колектива. Нашата държава е била разкъсана от вътрешни груби партийно-политически борби за надмощие и власт, грижите за народното здраве от страна на управляващите са оставали винаги на заден план. Бюджетните средства за създаване и поддържане необходимите здравеопазни институти се били винаги недостатъчни. Законите за народното здравеопазване са оставали непопълнати десетилетия тогав, когато здравните нужди и духа на времето и големите научни придобивки в областта на здравеопазването са налагали коригирането, допълването и негаждането им към тях. Ако нашите управници имаха съзнание за този свой дълг — повече грижи за общественото здраве, то България — страната с трудолюбиво население и плодородни стопанства, в която, мекър и млада, процъфтяват изкуствата, архитектурата издига домове-дворци, могъща армия стои в нейна защита — тази прекрасна България, със своя пренемно ценен народ, не щеше да се намира днес в процес на намаляване запаса ѝ от живи сили.

Нашето задължение е —
да се учим, да се учим и да се учим!

МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ КО СВЕТА

ЧИЛИ

Едно посещение при юниорите (младежите червенкръстци)

Възползвайки се от една степенция на фондацията Карнеги, предложена от Лигата на организацията на Червения Кръст, госпожица Мерта Солар, самарянка от Червения Кръст в Боливи, е прекарала няколкомесечен стаж при М. Ч. К. в Чили, с цел да изучи организацията и делата в една твърде активна национална секция. Ето едно извлечение из доклада от нейното пътуване до Сантьяго в Чили.

„През времето на моето пребиване в тази страна, аз можах да констатирам обширната работа, извършена от групите на М. Ч. К., посещавайки разните ученически дружества, където децата на Чили ме посрещаха със симпатии и братско чувство, което те изпитват към техните другари от Боливи.

Целия екип на М. Ч. К. в Чили се илюстрира а техния девиз „Аз служа“. В действителност тези деца не правят нищо, което не би могло да бъде полезно на техните близки, към едно плодотворно азалино подпомагане.

Освен това, посредством междушколската, вътрешна и между-ародна кореспонденция се установяват солидни приятелски връзки между отделните провинции и държави.

В всяко училище съществува една група на М. Ч. К. ръководена от директорката на училището и от един юниор, избран от другарите му от самата група. Всичките идеи се дават от юниорите и се изпълняват от самите тях. Директорката също ръководи. Благоустройство на тази система и без да се пречи върху времето, определено за учебни занимания, по-възрастните юниори бъдат над-младците, да бъдат чисти и прилично облечени и им показват, че работите които биха ги затруднили могат да бъдат лесно изпълнени с тяхна помощ.

Някои училища се образували „Лига на малките майки“. Нейните членки се заемат да се грижат лично с малките момиченца, беаните, сирачетата и закъсияните със своите разнитне.

Една друга лига „Да се говори добре“ иска да приучи децата да се изразяват коректно, като им дават за пример истини и мисли на бележити учени.

Успехите са бързи. Не може да се види по-аже, например, писания по стените. Тетрадките

на учениците са чисти, защото първите им страници представляват албум от междушколска кореспонденция, която се изпратили на юниорите от четирите краища на света в знак на приятелство.

Юниорите полагат също големи грижи да направят един „школски гардероб“ и „аптечка за първа помощ“.

Всеки месец децата поставят в касичката на дружеството по един малък членски внос, който ще образува фонда взаимопомощ, като по този начин се добива възможност за помагане евентуално на някои бедни или болни другар, да се купят Лекарства за тези, които имат нужда от такива, да се възстанови малкото съдържание на училищната аптечка.

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

Раздаване подаръци от Америка

Помислени от М. Ч. К. в Бирмингам, 390 деца, чийто къщи са пострадали от бомбардировките или са сирачета от войната, се получили подаръци, изпратени от Американския М. Ч. К. При раздаването на подаръците е присъствувал кметът на този голям град, и е помагал в разпределянето и раздаването.

Обработват своя градина

Момчетата от М. Ч. К. при училището „Сир Роберт Инфрей“, поддържат една зеленчукова градина, зеленчука от която те продават в полза на Черв. Кръст. Всеки месец учениците от гимназиалните класове събират 75 шилинга, за да купят книги за един военен пленник. Групата има и много други активи. Миналата година юниорите бяха класирани втори, като събирачи на резни предмети в своя район.

Посли издръжката на едно легло в болница

Докладът от годишното събрание на М. Ч. К. на остров де Ман показва големите успехи, реализирани през течение на годината. Били са изплетени приблизително 2000 предмета и са били събрани и 8 тона черници. Един чек от 500 лири стерлинги, които ще послужат за издръжката на едно легло в болницата Нобел, е бил връчен на местния губернатор, от членовете на М. Ч. К. при училището на остров.

ФИЗКУЛТУРА

СКИ-СПОРТ

Зимните спортове: ски, кънки, шейна и почти непраскувани у нас хоккей все още не са достояние на широките народни слоеве. Все още е чудно да се ви и работник върху ски, а за селянина този спорт е съвсем непопулярен. А зимните спортове са не само полезни за укрепване физиката, но единият от тях — скиите през тази война беще незаменимо бойно средство.

Спортурването на открито, в сред кристален въздух, заливан от слънце се предлага не от много спортове. Ски-спорта закалява тялото, укрепва волята и нервната система Д-шането става правилно и пълно. Всичко това съединено с приятни усещания: приказната белота на планината или равнината и трепета на замаяващото спускане.

Ските се употребяват с еднакъв успех както в равнината така и в планината. Те улесняват туризма през зимата и разрешават редица практически задачи: те са отлично средство за съобщение в планините и полето, за лов, използват се от горската стража, милицията и войската.

Завършилата война утвърди скиите като много добро бойно средство. Удивителните ски-майстори на Съветския съюз заслужено станаха орденосносци, а някои от тях — герои на Съветския съюз. През белите нощи на украинската равнина те извършваха смели, светкавични и сърушителни нападения върху завоевателя. Тези великолепни бойни резултати Червената армия не получи случайно. Още от мирно време тя имаше милионни обучени ски-кадри. Ски спортът в Съветския съюз е любим спорт на трудещите се от града и селото; там той е народен спорт.

Ски-частите имат голяма подвижност. Заснежениите пътища и пресли не пречат на тяхната маневреност. Скиите пречат снабдените с тях части лесноподвижни и бързи. Така става възможно изпълнението на един важен боеи принцип: неочакваността, изненадата. Ски-частите осигуряват серъжките, разузнаването, охраната. Много често те изпълняват специални задачи: обхватни и сбходни маньоври, проникване в дълбочината на противниковото разположение, като по този начин изпълняват задачите на затрудненията да действава конница.

Ските не са само средство за придвижване на частите. По-дълбоката от 50 см. снежна покривка не позволява близкия досег с противника. Тогава скиите улесняват коленето на боя.

Интересът към този полезен спорт се извънредно много разрестна в нашата страна. Проявяват интерес не само младежите, а и възрастните. В сред девсяните и жените той стана най-популярния спорт. Неговата история стъчва 25 години и говори за продължителността на един съюз и умуденията на един финансов министър.

Оценило правилно ценните качества на ски-спорта новото физкултурно и спортно движение пращи всички усилия да направи ски-спортурването масов спорт.

Гладът от ски-ръководители ще бъде отчасти задоволен от готвените такива в петте курса на Дирекцията на физкултура и спорт в Враца, Бяноска, Пампорово, Габрово и София. Тези курсове ще подготвят около 250 технически ръководители по ски, които ще станат преподаватели в свободните организации, в училищата, предприятията и казармата и ще тласнат много напред ски-спорта.

По този път ще укрепим здравето на нашия народ и ще го направим готов за труд и отбрана.

ОРГАНИЗАЦИОНЕН ЖИВОТ

Две ванни съвместни окръжни

1. За съвместната работа с ЕМОС

За правилната съвместна работа между организациите Е. М. О. С. и Младежкия Червен кръст е необходимо да се спазва и съблюдава следното:

1. Съществуването на Е. М. О. С. не изключва свободното съществуване на Младежкия Червен кръст.

2. Членският внос, събиран от Младежкия Червен кръст си остава изцяло за организацията.

3. Червенокръстният клон в дадена гимназия си избира свое ръководство, съгласно устава на организацията, като изпрати един свой представител с право на съвещателен глас в общото ръководство на Е. М. О. С. за съгласуване на дейността.

4. Младежният Червен кръст ще участва и съдейства в общо културно-просветния план на Е. М. О. С., като същевременно разработва и провежда и свой специален културно-просветен план.

5. Е. М. О. С. ще подкрепя всецяло и съдейства за провеждането на санитарно-разривната подготовка, която е основна задача на Младежкия Червен кръст.

6. Младежният Червен кръст ще подкрепя всички общо-ученически акции на Е. М. О. С. и ще работи в духа на антифашисткото и патриотичното единство на младежта.

2. За съвместната работа със „Септемврийче“

В съвместното окръжие на организацията „Септемврийче“ с другите организации, които имат детски и юношески секции (като Българ. Народен възлюбителен съюз, Централния спортен съвет, Националния комитет на българските кооперации и Върховното управление на БМЧК, се нарежда:

В основните училища да има само две ученически организации „Септемврийче“ и Младежкия Червен кръст.

Всёки изминат ден младежите червенокръсти с гордост отиват извършват от своя дейност. Скакане, бейсбол, реферат, акция, забави, утра — всичко това те вършат без да се спират пред кръчките, които срещат. Пропити от съзнанието, че трябва да положат всички усилия, за да стане Б. М. Ч. К. една могъща организация, която да дава правилно възпитание на българските младежи, червенокръстите са наистина неуморни.

Въпреки осакатените сведения, които получават от нашите кванове с радост могат да отбедат, че зминик сади и бид чудесно използван за широка културно-просветна и организационна червенокръстка дейност.

Отлична е провата на Софийското областно управление, което за кратко време подготви голямо литературно-музикално утро, с участието — червенокръстите от софийските гимназии, което бе изнесено на 30 декември — деня на Б. Д-во Червен Кръст. В програмата бяха включени няколко литературни и музикални номера, песените „Из служба“ от Катя Воденичарова, представена за пръв път на сцената и посрещната с бурни възбрани от публиката. Представена беше и живо картина — лагерен огън. Танцовата трупа изпълни няколко славянски народни танци.

Денят на Б. Д-во Червен кръст бе отпразнуван и поотделно в клоновете. Така нап., младежи червенокръсти от II соф. мъжка гимназия и от IV соф. девическа гимназия изнесоха по този случай забави на 29 декември. При пълен салон бяха изпълнени музикални номери, рецитирани червенокръстни стихотворения. Преди програмата, председателът на клоня при II и гимназия изнесе реферат на тема „Цели и задачи на Българския Младежкия Червен кръст“.

Младите червенокръсти от основното училище с Искрец също не са забравили празника на тяхния люб-м Червен Кръст. С радост и ентузиазъм, те са укрепили цялата училищна сграда с лозини, афиши, знамена и проведоха акция за събиране средства за Червения Кръст. Събраната сума възлиза на 9,500 лв. За само ден — 30 декември е била изнесена голяма художествена забави от червенокръстите:

12 През м. декември в гр. Ботевград е била изнесена голяма художествена забави от червенокръстите. Представена била песената „Синяла на човечността“, написана от ученик — червенокръстее. Масовото отзоваване на гражданството и учениците на тази забави, говори за голямо интерес на ботевградчани към нашата организация, която там води вървеща активен живот.

Младешите червенокръстци от с. Мраченик, Карловско са уредили вечеря. Секретарят на клона Видо Ценов е изяснял доклада на тема „Създаване на Диво Червен Кръст“. Събрано е било сумата 10,000 лв. която ще бъде използвана за набавяне на материал за изработка на апликация. В късо време апликацията е надпозвъняла 161 човека от селото. Червенокръстците от същото село са пригответили и изпратили на поранените войни 5 колета, съдържащи лекарства и шугери.

За опознаване и сближаване на червенокръстците от различни градове, се разбили също. Доказателство за това е гостуването на сръбските червенокръстци в гр. Мюстенда. След много посещения, сред приятна, друтврска обстановка, сръбските червенокръстци изнесоха с гравеанен успех две забави — еднага пред войниците от колективния гарнизон, и друга — в салина на градското чимбарше. Това посещение представлява една наистина мила картина из живота на Младешкия Червен Кръст.

С радост можем да посочим клон на Младешки Червен Кръст в с. Церово — Пазарджишко, за един от най-редовните. Макар и само с 90 членове, клонът винаги навреме се е отключвал за изпратените му от Върховното управление материали и е проявил активна дейност. От въстановяването си — 20. XI. 1944 год. до днес, червенокръстците не са пропуснали нито един удобен случай, за да проявят дейност — коледували са, лазарували, изнасяли са благодатнолици утра и забави и четири различни червенокръстни писки.

Не забравяйки задължението си, да се грижат за злигната в училища, червенокръстците от сменната гимназия в Св. Врач, са предали основен преглед на учениците от гимназията. При това са установили че много от тях са сестричката на тези ученици. Веднага келди грижата да поправят това положение, за това отправих молба и до Б. о. в Червен Кръст за отпускане на някои прекодонни материали. Тези материали могат да се направят във всички училища. Кито правят грижа за това имат младешките червенокръстци.

Отзовавайки се на обръщането на Върховното управление на Бъл. Млад Червен Кръст за засилене на културно просветна работа вград червенокръстните младежките дружества на Червения кръст в Шумени са организирани художествен колектив „Култура и провета“, който бои 100 души със своите няколко концерта пред шумениското гражданство колективът е извел също първо място по изпълнение и съезд. Колективът е поканил да участват на музикалните тържества в гр. Вена на 5 и 6 май т. г. Помеждание успех на шуменичките червенокръстци.

Тези няколко сведения ни показват ясно и значението живот, който живи сред българските червенокръстни младежи.

Върховното управление на В. Мл. Ч. Кръст уловява червенокръстците от всички клонове и странява, да изпраща редовно дописки, които ще бъдат поместени последователно в списанието „Орбизаия“ е културно-просветен и организационен живот на клоните си чрез дописки.

Червенокръстската театрална трупа в гр. Ботевград.

За мендушколската и мендународна кореспонденция

Върховното управление на М. Ч. К. препоръчва на всички свои членове за заведат веднага мендушколска кореспонденция между червенокръстци от училищата във вътрешността на страната ни и с чужбина.

При извършването на тази мендушколска кореспонденция да се има пред вид следното:

1. Кореспонденцията за вътрешността може да се изпраща направо до желания адрес, без да минава през Върховното управление в София.

2. Кореспонденцията, обаче, за чужбина да се изпраща *непрекъснато* чрез Върховното управление в София, където ще има възможност специалния за връзка с чужбина отдел да я провери и изпрати някои допустимите грешки по отношение адреса, стила и съдържанието, както и да я преведе на съответния чужд език. На първо време таква кореспонденция препоръчване да се заведе със следните страни: СССР, Югославия, Ромъния, Полша, Чехославкия, Англия, Америка, Швеция, Беливия, Бразилия, Аржентина, Австралия, Канада, Швейцария и Франция. Писмата да се адресират така: До непознатото другарче от М. Ч. К. а . . . (Англия, Югославия, Америка и пр.

Съдържанието да обема: Любовете на българския червенокръст към делото на Червения кръст, което ни учи да бъдем добри, да си помагаме, да работим, да бъдем чисти и здра-

ви, да обичаме свободата и да се борим за нея.

Българският червенокръст — никога не е поддрепял агресията и фашизма и се е борил винаги срещу тях. Той е служил винаги честно само на делото на Червения кръст.

Описание на местопребиванието и състоянието на организацията ни в това место и проведените инициативи и дейност там

Албуми, картички, пакети, подаръци и др.

Според препоръките на Секицията на Младешките Червени кръстове при Лигата на Червения кръст в Женева мендушколската и мендународна кореспонденция на Младешкия Червен кръст трябва да представлява важна част от дейността на дружествата по места. Нека се има пред вид, обаче, че кореспонденцията е средство, а не цел, което значи, че в никакъв случай тя не трябва да бъде единствената предприета дейност на дружеството. Кореспонденция не трябва да се изпраща само в различна на подаръци. При започване кореспонденцията препоръчва се да не се изпраща п-сма без албуми. Кореспонденцията да е *колективна* и албумът е най подходящата форма. Да се води под ръководството на учителя-ръководител. Кореспонденцията остава на червенокръстците, които се я водили.

Областната конференция във Враца

Гласуваната резолюция

През настоящата учебна година Младежки Червен кръст отпочина интензивна делова работа, като резултат на която са и проведените областни конференции през м. ноември в София и през м. февруари в гр. Враца. На проведената областна конференция в гр. Враца на 24 февруари 1946 г. се отчете особено проведена дейност на учениците от Михайлоградската столянска гимназия, от връчанската девическа гимназия, учениците от двете мъжки гимназии и от училището „Иванчо Младенов“. Почти всички клонове, обаче, са работили самостоятелно. Много от тях не са влезли във връзка с Върховното управление на Б. М. Ч. К. и поради това се е явила известна липса на координация в работата.

Областната конференция, на която бяха представени 30 клона с 43 делегати, след изслушване доклада на Славка Младенова от Върховното управление на Български младежки Червен кръст, на тема „Български младежки Червен кръст, цели и задачи при днешното време“ и отчетния доклад на Виолета Пеева от областното управление, взе следната резолюция:

Конференцията отчита, че дейността на клоновете до сега е била по-вече по места и по инициатива на местните ръководители — липсваща е координация. За това поставят се следните задачи: 1. Укрепване на сега съществуващите клонове и създаване нови там, където няма такива и да се изградят здравни местни съвети. 2. Установяване на редовни връзки на клоновете с областното и Върховно управление. 3. Провеждане на активна културно-просветна дейност — издателски беседи, сказки, реферати и пр. като се дава предимство на здравните теми. 4. Червенокръстите да вземат под своя грижа хигиената на училищата, класните стаи и др. 5. Да се уредят повсеместни курсове по първа помощ през месец март.

Конференцията завърши с повишено желание за широка червенокръстка работа.

СЕДМИЦА НА ЧИСТОТАТА

От 7 април до 21 април т. г. в цялата страна, под върховното ръководство на Министерството на народното здраве и неговите органи, ще се проведе седмица на чистотата.

По този повод Върховното управление на Б. М. Ч. К. е издало за своите клонове окръжния, с което се нарежда:

Червенокръстите заедно със септемврийчетата от основните училища трябва да вземат под своя грижа седмицата на чистотата и с всички сили да подпомогнат за правилното ѝ и резултатно провеждане.

Местните червенокръстки съвети да обмислят как да се проведе седмицата за чистота в средните училища.

За седмицата на чистотата всички клонове Младежки Червен кръст да проведат събрания с теми на здравеопазването, личната и обществена хигиена. Добре е събранията да се разнообразяват с подходящи стихотворения, разкази и песни. Да се напишат специални стенестенции за чистотата.

От нас зависи в седмиците на чистотата да вземе участие цялото население. Това ще стане като проведем сред родителите широка разяснителна работа.

1. В училищата и на селищата на по-видни места да се разлепят плакати, лозунги, стенестенции и пр. със съдържанието „Чистота и здраве“.

2. Клоновете да почистят всяка училищна стая, коридор, цялото училище и двора. Да не остане нито една училищна стая и нито едно училище непочистено.

3. Там, където в някое училище няма възстановен клон на МЧК, да се изпратят червенокръсти от друг клон, които да помогнат за почистване на училището.

4. Във всяко отделение и клас да се избере хигиенисти — червенокръсти, които редовно да проверяват чистотата на всички ученици. Хигиенистите да са отговорници за чистотата на клас-

ната стая. Да си обхват сърезултатите в почистването на класните стаи.

5. Да се определят хигиенисти червенокръсти, които да са отговорници за чистотата в коридорите, двора и градината.

През седмицата на чистотата трябва ние, червенокръстите, да докажем, че една от най-главните задачи на Младежки Червен кръст е — разпространяване здравната просвета и хигиена и да се грижи за личното и обществено здраве.

СЪОБЩЕНИЯ

— За проведена активна червенокръстка дейност Върховното управление на Б. М. Ч. К. награждава с едногодишен абонамент на сп. „Аз служа“ учениците:

От Св. Врачката смесена гимназия: Крум Гиззаков, Илия Гиззаков, Георги Керадинитров, Книгина Витанова, Дафина Николава — от VIII кл., Никола Константинов, София Лалева — от VII-а кл., Димитър Костов — от VII-б кл., Иван Смилков — от VI-а кл.

От 26 прогимназия — София: Марияна Христова, Борислав Ангелов и Пейчо Томов.

— Промина в секретариата на Върховното управление. От началото на 1946 г. секретар на Върховното управление на Б. М. Ч. К. е Ст. Райчинов от София.

— За бързото отправление на получаваща се във Върховното управление кореспонденция нека писмата бъдат адресирани като се отбелязва отдела, за който писмото се отнася: външен, организационен, санитарен, детски или сп. „Аз служа“.

— Книжка 2 и 3 на „Аз служа“ завикси, лорди затруднения в доставката на хартия.

Книжка 4 от списанието ще излезе най-късно до средата на м. април.

— Статията „Здравеопазването у нас“ от др. В. Геров в настоящия брой е издадена от издателя му „Здравеопазването през зимите“.

ЧЕРВЕНОКРЪСТИЦИ. „Аз служа“ е ваше списание. Разпространявайте го. Станете редовни сътрудници на вашия орган. Пращайте дописки, снимки, материали.

ОЪДЪРЖАНИЕ:

Младежният Червен кръст в днешното време — Д-р Г. Ангелов; 25 години Младежки Червен кръст — Ев. Паничерска; Фердинандо Палашано: Световната младежка седмица и БМЧК — Ал. Големанов; Сергей Румянцев — биографични бележки; Носталгия — Сергей Румянцев; Уляна — разказ — Н. Жданов; Новото лечебно средство пеницилин — Д-р Пасков; Снежан човек — стих — Кетя Воденичарова; Паметникът на свободата: Мартеницата — Е. Райкова; Пролет — песен — В. И.; Ръонтгенови лъчи — А. Поликарвов; Санитарната служба през народо-освободителната борба в Югославия — Д-р Д. Петрович; Здравеопазването у нас — Д-р Вес. Геров; Физкултура: МЧК по света; Организационен живот.

Художник Георги Петров.

Печатница „Нива“, ул. Цар Симеон, 72 — София

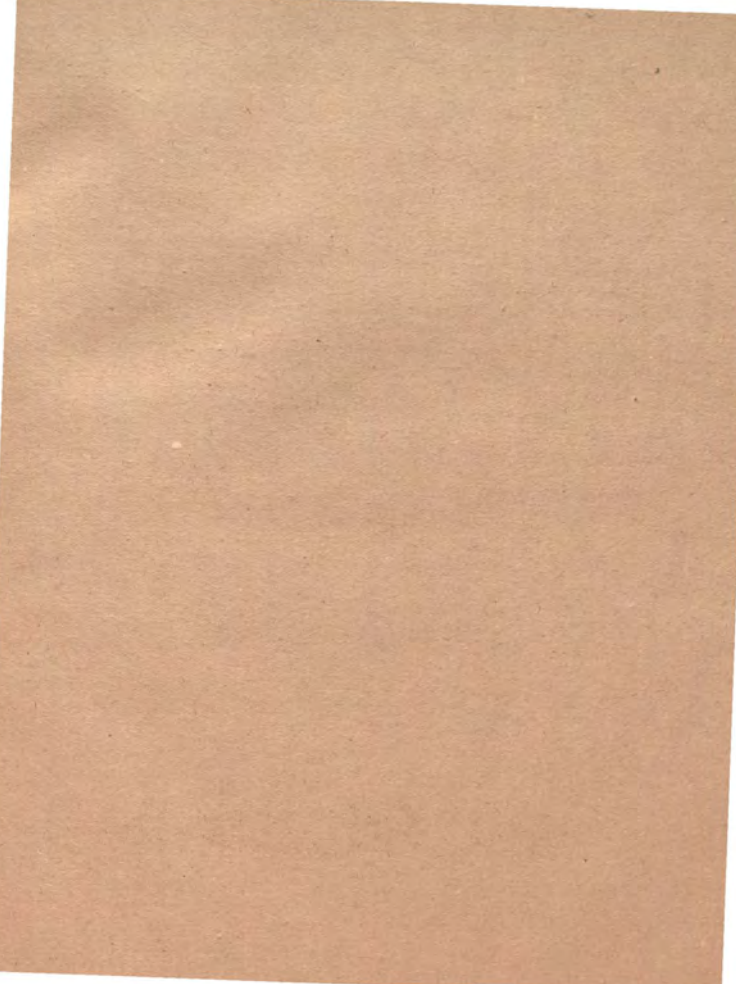
РЕДАКТИРА КОМИТЕТ.

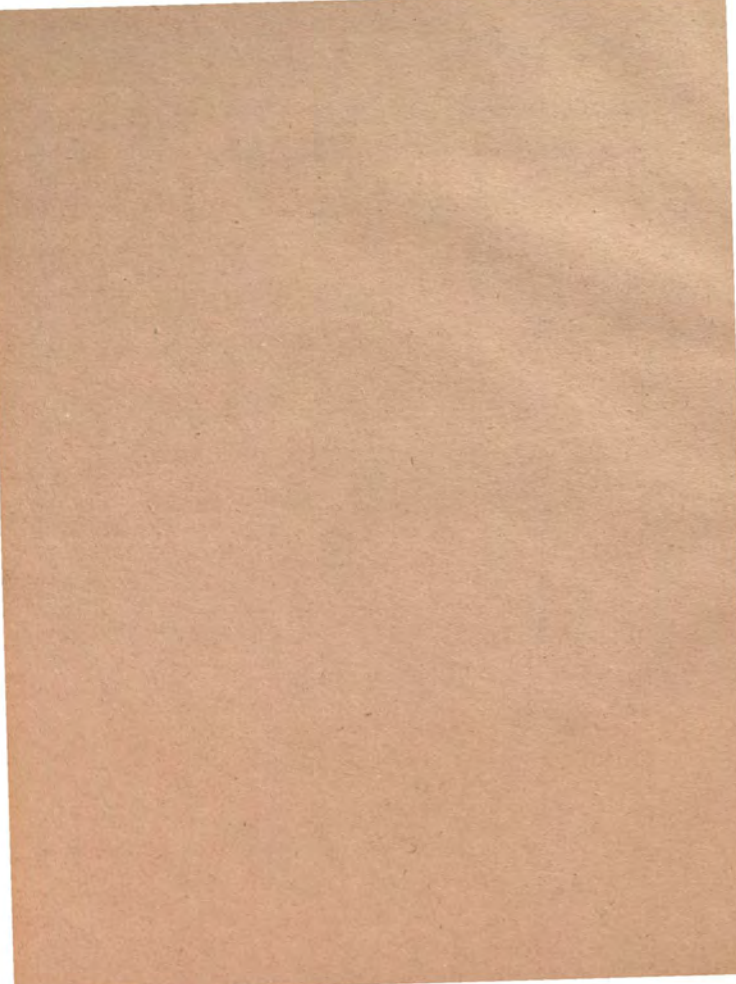
Редактор Алеко Големанов

Адрес: Бул. Дондуков, 63
тел. 66-18

Год. абонамент
300 лева

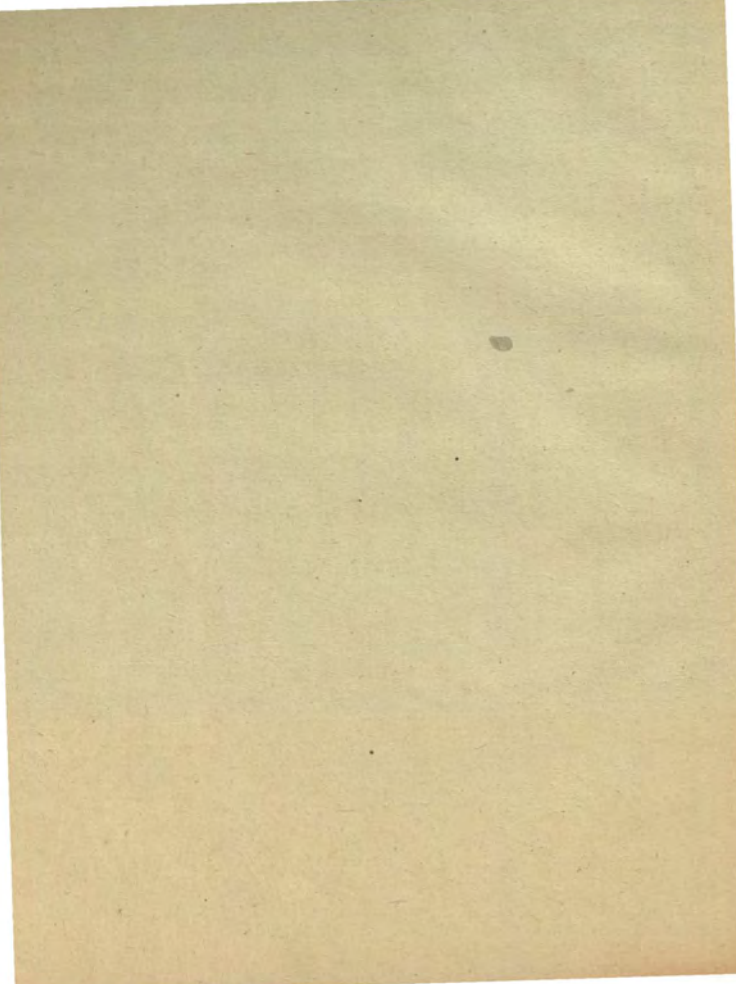

ПРОБКА
2019

КНИГА ЧЕТВЪРТА + 1946

АЗ СЛУЖА

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИ МЛАДЕНКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

КАК ТРЯБВА ДА СЕ ИЗГРАЖДАТ И РАБОТЯТ МЕСТНИТЕ ЧЕРВЕНОКРЪСТКИ СЪВЕТИ

Във връзка с образуването на местни червенокръстски съвети изникват твърде много недоразумения и неразбирания. Мнозина мислят, че местният червенокръстски съвет има функцията на напълно властно ръководство на дружествата в дадено населено място, че местният червенокръстски съвет трябва да командва дейността на дружествата от гимназиите, прогимназиите и извънкласната младеж. При тази постановка изникват редица недоразумения, влага се много жар и амбиции, хаби се излишно време по конструиране ръководството на местния съвет. Във времения устав, по който за сега се ръководи нашата организация, е казано ясно и точно какви са задачите и функциите на местните червенокръстски съвети.

Местният червенокръстски съвет е съгласуващ, координиращ орган. Той има задачата да обмисля редица постоянни и текущи въпроси, свързани с дейността на Червения кръст. Местният червенокръстски съвет има за задача да прави преценка, да вади изводи и поуки, да отчита грешките, да подтиква дейността на клоновете. Той трябва добре да познава дейността на всеки клон, да следи неговото развитие и да указва, до колкото това е възможно, помощ.

Как трябва да се комплектува местният червенокръстски съвет? Всеки клон избира свое ръководство по устава. Измежду членовете на ръководството се избират 2 представители за местния червенокръстски съвет. Измежду ръководствата в основните и прогимназиални училища се избират двама представители също за червенокръстския съвет. Така комплектуван съвет избира свое ръководство — от председател, секретар и членове, завеждащи различни комисионии — културно-просветна, здравна, детска и т. н.

Как трябва да работи съвета? — Пристига дадено окръжно от Върховното управление. Всеки клон за себе си разглежда да окръжното, обаче не на

всякъде може успешно да се проведе инициативата. Съветът се събира, обмисля начина, обаче, след като се чуят решенията и инициативите на клоновете, как по-добре би било да се проведе дадено нареждане и инициатива. Например: предстои изяснение на курсове за първа помощ. Не всеки клон разполага с лектори или помещения. Тук идва и задачата на съвета, как да помогне с онова, от което се нуждаят даден клон — помещения, лекар и др. Могат да се съберат две или повече гимназии заедно да слушат курса по първа помощ. Друг пример: предстои седмица за чистотата. В съвета ще се обмислят начините за правилното и цялостно провеждане тази инициатива във всеки клон, след като, обаче, вече клонът е разработил своята програма по дни, място и конкретна работа. Местният червенокръстки съвет може да обсъди и някои общи за дадено населено място инициативи — създаване агитка, хор, трупа и т. н. Също така излизат на тържества заедно с останалите младежки организации, устройване на екскурзии, посещения на болници, подпомагане бедни ученици и т. н.

Цялата тази дейност трябва да се извърши от клоновете, обаче координиращ и направляващ орган трябва да бъде съвета. Съветът излъчва също така представители в градската О. Ф. младежка комисия. Там той влиза в контакт с другите младежки организации, следи техния живот, дава своето съдействие при провеждане на дадени общомладежки инициативи, както беше, например, през Световната младежка седмица и каквито и за в бъдеще ще излизат.

Едно от важните условия, които трябва да се следи съветът, е проявата на младежите червенокръстци. Мнозина още живеят със стари спомени и желания. Мнозина още мислят, че Младежки Червен кръст, това е Бранник. Това дава основания, и то правилно, на мнозина да отправят критики, да хвърлят упреци, че нашата организация още не се е отървала от някои фашистки остатъци и уклона. Не един път е изтъквано, че нашата организация е демократична, народна младежка организация. Че тя стои близко до своя народ, че ще даде всичките си сили в помощ на народа. Че ще подготви кадри, готови всеки момент да изпълнят своя дълг при бедности, войни, които нашия народ би претърпял. Не един път е заявявано, че днешната обстановка, отечествено-фронтовската демокрация дава пълна възможност за укрепване и развитие на нашата организация.

Това не може да не бъде оценяно от нас, не може да не подкрепим в кръга на нашите възможности днешната О. Ф. власт, в укрепване демокрацията в нашата страна. Нашата работа е училищна. Там ще се съсредоточи и главно нашата дейност. Там за възпитанието и оформяването на новия ученик, новия младеж, ще работят нашите клонове задружно с ЕМОС и Септемврийче, а във в тясна връзка с младежките О. Ф. комисии.

Местният съвет не може да не следи прочитите на даден клон. Не може да не постави пред' всички на обсъждане известни прояви тук или там.

Още нещо, местните червенокръстки съвети не разполагат със своя каса. Паричните нужди се покриват от средствата на клоновете, участващи в съвета.

При такава постановка на този така често дискутиран въпрос ще могат да се спестят много недоразумения и ще се избегнат излишни и никому неуждни търкания.

Дейността на червенокръстците ще се отчита по онова, което те вършат в клона. Дейността на даден клон ще се отчита по онова, което той върши, онова, което тоя дава в укрепване на съвета, в укрепване на младежкото единство, по работата за изграждане на червенокръстците в днешната обстановка на отечествено-фронтовска демокрация.

Д-р Георги Ангелов

МИРНОВРЕМЕННИТЕ ЗАДАЧИ НА МЛАДЕЖКИЯ ЧЕРВЕН КРЪСТ

Войната свърши. Предстои сключаване на мира и с него преминаването към мирен, творчески, народополезен труд. Успокоени народите отново ще творят блага за човечеството и бъдните поколения. Победата на световната демокрация откри истински и светъл път за братско сътрудничество и мирно съревнувание.

И нашата малка страна, населена от прекрасен и крайно трудолюбив народ издигна високо светлото знаме на свободата, показва своя истински славянски лик и с бодри крачки започна, като че ли съвсем отново, строежът на своята нова сграда. Трудовият ентузиазъм настъпи след 9 септември се изля в едно мощно народно движение и изпълни с прясна кръв артерите на целия стопански, културно-просветен и политически живот на страната. С пулсът на новото време страната ни започна строителство, което стотиците хиляди български работници и селяни отдавна жадуваха да приложат в нашата действителност. Създаваха се хиляди трудови бригади и кооперативни стопанства. Издигнаха се безброй лозунги за трудово съревнувание и за културно-просветна дейност. Възстановиха се много организации, които дълго време бяха задушвани за свободен и самостоятелен живот.

И нашата любима организация Младежки Червен кръст се роди отново за свободен, мирновременен живот. В малкото време след 9 септември тя даде много доказателства, че има право на истинско свободно съществуване.

И ние я виждаме в дните на Отечествена война, когато червенкръстците пренасяха ранените бойци, в дните, когато прославените съветски и български войски биваха посрещани, в дните, когато се настаняваха братските югославянски деца, в дните, когато се празнуваха 1 май и др. народни празници. Изобщо, червенкръстците винаги бяха първи на своя пост.

Какви, обаче, нови задачи в мирновременното творчество предстоят на Българския младежки Червен кръст.

На първо място, установеното сътрудничество между Младежки Червен кръст и училищните организации Е.М.О.С. и „Септемврийче“

трябва да се усилва още повече, за да може с дружни сили да се даде новото възпитание на българската младеж.

На второ място, трябва създадените вече връзки на Младежкия Червен кръст с червенкръстците от цял свят да добият жизненост, чрез междушколската международна кореспонденция, чрез изпращането на албуми със снимки, картини, макети, подаръци и др., като особено внимание в това отношение се обръне върху неразривните връзки с братските славянски народи и с народите на западните демокрации.

На трето място, в изпълнение на своите преки задачи, Българският младежки Червен кръст трябва да преминае към конкретното изпълнение на следното:

1. Обща санитарна подготовка на всички членове на Младежкия Червен кръст, която ще се изрази предимно в изнасяне на редица беседи, реферати и сказки по лична и обществена хигиена и народното здравеопазване. А то значи, че учител-ръководителите на клоновете на Младежкия Червен кръст чрез получените от Върховното управление тезиси, окръжни и инструкциите ще трябва да развият една извънредно усилено здравна дейност сред младежите червенкръстци, сред останалите ученици и членовете на Е.М.О.С. и на „Септемврийче“.

2. Уреждане във всички училища на курсове за даване на първа и бърза помощ при случаи на нещастие или при обществени бедствия, каквито могат да сполетят нашата страна, а именно: епидемии, масови пожари, стихийни наводнения, катастрофални земетръси и пр.

В това отношение курсовете могат да се разширят, като се проведат също и сред извън-училищната младеж в селата и градовете, където е крайно необходимо вече да се подготвят така наречените промишлени санитарни при фабриките, предприятията, кооперативните стопанства и др.

Завършилите тези курсове със съдействието на Министерството на народното здраве и на Българския Червен кръст ще имат право след полагане на съответния изпит да получат сивветелство и значки, даващи им възможност да вземат

винаги първи участие при даване първа помощ на нуждаещите се.

С това ще се допринесе извънредно много за здравето издигане на младежта и чрез него за подобрене бита на населението.

3. Да се проведат във всички средни и девически училища курсове по майчинство и детство, които със съдействието на местните О. Ф. младежки комисии и клоновете на Български Червен кръст да се разширят, като в преминаването им се включат и селските девойки, които са извън училищата. Селските девойки, действително, имат нужда от широка здравна просвета по отношение на майчинството, което им предстои, относно хигиената на брака, на бременността и на детоотглеждането.

По този начин ще се избегне твърде опасната за нашия народ детска смъртност.

4. Да се организират трудово-културни бригади, чрез които червенкръстците да се опознават с бита на нашето село и да обикнат селския труд, както и да дават своята ценна помощ на българското село за неговото хигиенично и здравно издигане, както и да развият у селяните чувството за повече лична и обществена хигиена.

5. Клоновете и всички червенкръстци да се приучат към самодейност, която да се изрази в създаването на собствени творби или в образуването на художествени колективи, чрез които да пропагандират делото на Червения кръст, както и да се възпитават нашата червенкръстска младеж в духа на демократичните и антифашистски идеи.

В това отношение вече имаме хубави резултати от създаването на червенкръстски художествени колективи в София и Шумен.

6. Един от най-важните елементи в живота на всяка организация това е дисциплината, която в никой случай не трябва да бъде задължителна, за да може по този начин всеки член от тази организация да осъзнае задълженията си към нея и с това както да гради правилно организацията си, така и да кали в себе си чувството на човек, който е изпълнил съзнателно дълга си.

Нашите червенкръстци в това отношение трябва да бъдат първи, защото и задълженията

им, като членове на една хуманна Организация, която трябва винаги да бъде на своя пост за даване първа и бърза помощ, им налагат дисциплина и само дисциплина.

7. Червенкръстците в организацията си трябва да бъдат също пионери на ред и точност, които елементи са крайно необходими при днешния извънредно динамичен живот. Това е също една важна задача, върху която ще се обърне особено внимание.

8. През всяко време на годината Младежки Червен кръст трябва да участва във всички акции, които засягат подобренето бита и здравеопазването на нашата страна. Това значи, че те трябва да вземат участие, както във всички народни празненства, така също и в подпомагане санитарните власти при провеждане начинания за здравно-хигиеничното издигане на народа.

9. Летните месеци трябва да бъдат използвани за организиране на станове-школи, в които младежите червенкръстци да могат да съчетаят приятното с полезното, през време на хубавата почивка да се подготвят по санитарното дело.

За изпълнение на така поставените задачи и пропита с идеите за човечност, обществена взаимопомощ и международна солидарност, организацията на Младежки Червен кръст трябва да проникне масово сред учащите се. Нея те трябва да чувствуват като своя полезна ръководителка по своето лично здравеопазване, както и по здравеопазването на своите другарчета, близки и родители. А за да бъде посредница винаги с любов организацията на Младежки Червен кръст трябва да се носи от червенкръстците с чист, кристален идеализъм, както това подобава само на истинските носители на идеите на най-човеколюбивото сдружение на света — Червения кръст.

По този начин младежите червенкръстци по цял свят винаги ще бъдат преданни творци на човешчина и на добри дела, следвайки своя прекрасен девиз „Аз служа“.

Стефан Райчинов
Секретар на Върховното управление
на Б. М. Ч. К.

ГУСТАВ МОАНИЕ

„Моето Швейцарие и има се за помагане на своите съратници и казистичното нещо, върху което се развива и във най-добре да постигне своята цел.“

Не рядко се случва някоя книга да повлияе върху целия живот на един човек. Това се е случило с Густав Моание, след като прочел книгата

на Хенри Дюнант „Спомен от Солферино“, един екземпляр от която Моание получи в 1862 год. като млад адвокат и председател на Женевския съюз за обществено подпомагане. Дюнант лансира идеята за създаването на Червения кръст, обаче, не беше извел никакви практически изводи от тази проблема. Тогавя към голямата идея на Дюнант се прибавиха опита на здрав организатор, логиката и умението на Г. Моание.

Името на Густав Моание е свързано до самата му смърт 1919 год. с всички големи прояви на Червения кръст. Той председателства 40 години Женевския съюз за обществена помощ и като такъв председателства и голямата международна женевска конференция в 1863 год., когато бяха положени основите на Червения кръст.

Густав Моание определя сам своето значение за Червения кръст съвсем обективно така: „Аз взех инициативата за тази хуманна кампания — създаването на Червения Кръст, а също така и ролята на основател, тъй като никой друг не беше направил това досега“.

Моание винаги е отказвал, че Женевската конвенция е един обикновен международен контракт. За него конвенцията представляваше „признаване на известни висши закони, които всяка нация е горда да съблюдва и които са абсолютно поведителни“.

Особено важна е ролята на Моание за създаването на Националните Червенокръстски съюзи. „Необходимо е да се създадат във всички цивилизовани страни постоянни граждански съюзи, които трябва да служат като спомогателни и допълнителни съюзи към официалната Военно-санитарна служба Моание предложи на конференцията в 1863 год. едно споразумение с три основни точки: 1. Във всяка страна да съществува по един комитет, чиято длъжност е да бъде в помощ на военно-санитарната служба в случай на война с всички възможни средства. 2. В мирно време комитетите да подготвят съставовете за евентуална война и да обучат доброволки болногледачки. 3. Когато избухне война комитетите във воюващите страни да подпомогнат съответно своите армии, като организират изпращането на доброволки сестри и устройват санитарни пунктове и станции.

В 1867 год. на първата конференция на съюзите Моание предложи Женевския комитет да бъде реорганизиран в едно езекутивно бюро, зависимо от един действително международен комитет, който би се съставил от по един представител на всеки национален комитет Червен кръст. Според Моание ролята на това бюро би била да събира идеи и предложения, да взима инициативи и да бъде посредник между комитетите на различните страни.

Идеята за федерирание на червенокръстните съюзи бе особено скъпа на Мование. Той каза: „Въпреки че червенокръстните съюзи от отделните страни са свободни в своите действия, те образуват един вид конфедерация, която потвърждава, че между тях съществува едно споразумение, което съставлява логическо допълнение към техните индивидуални статuti. Това споразумение съществува само потенциално. То трябва да стане и действително“.

Не всички, обаче, се съгласиха с идеята на Мование за федерирание и това причини отслабване дейността на Международния Червен кръст за дълги години. Думите на Мование по федериранието бяха пророчески, но беше необходимо съветът да бъде разтърсен от първата световна война, за да бъде възприета идеята. В 1919 год бе основана и провъзгласява да съществува Лигата на съюзите на Червения кръст.

ЛИТЕРАТУРА И Изкуство

ЕЛИН ПЕЛИН

Първо място в областта на българския разказ държи Елин Пелин — живият класик на българската словесност Той е един от първите български писатели, които станали отражение на настъпващото разслоение в нашия селски бит и на последвалото го повсеместно обедняване. Като истински реалист Елин Пелин не натрапя идеи, а ги извежда из самата действителност.

Премияния на Л. Каравелов и Ив. Вазов, той е новият център, около който се групират от по-млади разказвачи, продължители на неговото творческо дело.

Елин Пелин (Димитър Иванов) е роден в с. Байлово.

След като напуснал гимназията, той учителствувал една година в родното си село и успява да се обличи с народното учителство и да го опознае.

През 1899 год. той прави опити да довърши гимназия и да постъпи в Рисувалното училище, към което чустувавал авлечение, обаче, опитите му завършили без успех. Тогава той започва да сътрудничи в сп. „Летопис“, сп. „Горският“ и др. и успява веднага да се наложи на читателите. Отначало била назначен в Университетската библиотека. От там го командирова в Париж. След завръщането си от Франция той постъпва в Народната библиотека, а в последните десетина години е уредник на музея „Ив. Вазов“.

Първите му работи са пропити с народнически патос. В тях той се определя като певец на селската неволя.

Елин Пелин пръв открива истинската идилгия на нашето село. Той чете много Горни и от него усвоява импресионистичния начин на изказване, жанра и лирическия разказ.

Неговите разкази са пропити от битов реализъм, който на места достига до натурализъм и хумор. В хумора особено Елин Пелин е напълно естествен и органичен.

Елин Пелин е един от най-големите реалисти в нашата литература. Смело можем да кажем, че авторът на „Герациите“ и „Андрешко“ няма равен измежду живите майстори на българската литература.

Софийско, през 1878 год. на 18 август. Неговият баща Петко Варданчик, е бил доста буден човек Датските си години. Елин Пелин прекарва в идилличната среда на родното си село с живописна околност и население, отличащо се с своя бодър дух и природен хумор. После, за да продължи образованието си, той заминава за София, където, обаче, не показва особено прилежание. За кратко време той обикаля Златица, Панагюрище, София и Сливен. Предпочитал да чете странчна литература и след пети клас напуснал гимназията.

Още като ученик той сътрудничи в „Български преглед“, „Войнишка сбирка“ и др.

НАПАСТ БОЖИЯ

от ЕЛИН ПЕЛИН

В село завърлува невярна болест — тежката болест — и зерда да мори от къща на къща.

Изчезна радост, почерня измъчен народ.

Сякаш зли духове прелетяха над селото.

Боже, какъва тежък грях сторихме, боже!

И черковната камбана всяка сутрин почна да рязна медния си ек над загъженото селце, да ками старо и младо на молитви. Свещеникът уърнао заслужи литургия след литургия. Малката черкваца от сутрин до вечер стоеше отворена и хората измъчени, поканини, уладшени идваха по два по три пъти на ден да палят свещи, да се молят, да слагат мило и драго дар. Няколко пъти правиха водосвет, светиха масло, посребриха иконата на божията майка, отрупаха с дърво св. Иван изцелителя, но нищо не помогна. Болестта от ден на ден по страшно върлуваше, по немилостивно косеше.

Учителят дълго мисли и един ден каза, че страшната зараза на болестта се рязна от испания излак. На медана, пред поповата къща, имаше стар излак, водата на който наистина бе по-вкусна от водата на чешмата. Ала той излак нямаше кофа и хората черпеха от застоилата му вода с всевъзможни съдове, удивките от които се втичаха пак вътре. Учителят имаше право, но той бе много млад и хората не искаха да го върват, а продължаваха да рязнат страшната зараза по селото. Дебелият свещеник, суверен като всички, им помогна още повече.

— Това е напаст божия! — говореше той.

И напук на учителя свети вода на излака.

И болестта се усили. Току зачернее човеку пред очите, удари го в глава, отце му се всичко — легне, ни жив, ни мъртав, по цели дни и недели. Съхне, вежне, губи се. Така умря бяла Меда, Андия, умря Ирмена-млада невеста, вчера под венчилото минала. В един гроб заровиха Меда и Ягодина — любовник и любовница, и двамата млади и зелени, и двамата селска слава.

Дори камени сърдце се покъртиха от жалост.

Вредом се почувствува нещо страшно, нещо черно, глухо, мъчно. Отчаяние и безутешна скръб се въздари в сърцата, тъга засени добродушните селяшки сърдце. В това работно време, време на труд, на пот, на мъка и усилие — дали болно, дали полска работата да гледа.

Почерняха селските вси дни, смутиха се покойните тихи нощи. Вечер всичко ще се прибере, ще стихне, ще се потая, а от четирите краища на селото се подимат отчаяни гласове и писъци на осиротели майки, овдовели булки, и се иссат мъчно и стрехотно чак до зори.

Па и друга беда настъпи. Застоя се суша и като опустошителен пожар, изгори всичко, изпосуши поля и посеви, извори и кладенци. Грозно, тримесечна засуха се простря на всякъде, и се зесто да мори, да суши, да пали. Цели три месеци по ясното небе се не мърна ни синка от облачеш. Слънцето от ден на ден, като напук, все повече и повече се разплаваше, все повече и повече печеше. Над изгорелите поля и посеви, над почернелите угари и попукната земя затрепера страшна мърмая. Сякаш въздухът гореше и гърбите го поемаха, като от някакви алски нажедени тръби. Дробовете съхнеха, Устата гориах за вода. Изпръхнелите устни се пухаха до къри.

Нежежената природа доби печален и убийствен вид. От коменливите и голи чуки над селото и от червените ронливи силпи по тях се носеше един тежък и прижуриан лъх, като от купичка разтопен метал. Чернило някакво поева от горите и душност замени хладината й. Вадички и горски потоци, чешми и кладенци, блати и гьолища, бари и мочури — всичко пресъхна. Добитъци гинеха за вода, изскриха се весели птички. Тежко, с разтворени човки запрехъркаха замъднели гарванци, и унилото им гречене разкъсваше от скръб селяшкото сърдце. Щъркът замислено заврчи по изсъхналите мочури. Чучулиги залушени от страшната мърмая, падаха от висинето мъртви, с изплезени язичета, с уста пълни с алена кръв, извярала из мъничкото, пухнато песнопойно сърдчице.

Сушата като невидим дяволска птица пъдеше с огнените си криле всяко облаче от къргозора и ставаше от ден на ден по страшна и по убийствена. С смъртна тъга се вършаша вечер от полето морни, изпогорели жетвари; от припалналите класове на безкрайните нива се ронеше като дъжд, изсибрено и безхлябно зърно. Из широкото разпукано като златно море поле не се носеше зъбничка отглас нито на една жетварска песен. Мълчаливо се въркаха там жетвари от заран до вечер. Мълчаливо се навеждаха и изправяха. Мълчаливо, като че събираха трулове на бойното поле, гредеха на кръст празниците снопи, и кръв капеше от сърдцата им. Полето мълчеше като пусто. Само от осамитен горски крайчех няде тихо и продължително се подемеше трогателен плач на

черне вдовица или осиротяла майка и тъжният му ех, сякаш отразен от небесния купол падаше и удрише, като с ледена кама сърцето ти.

Навред тъга и глухота, като че ли черна чужа върлуваше или настъпваше второто пришестване.

Напусто всеки празник свещеникът извеждаше на лития по чегирите хрицна на селото и мало и голямо. Напусто децата всеки ден носеха черковните хоругви по ниви и дивади. Бог не чуваше горещите молби на старо и младо — за никаква росица, за здраве и за утеха.

Тръбваше човек да види тъжното шестване на литията, за да му се свие сърцето от скръб. Наредени на дълга печална върволица, проточени като голяма гъсеница из полето, селяните — измъчени, боси, гологлави — измъчливо вървяха след белите черковни хоругви. По лицата на всички се четеше тъга и покаяние, от сбръчканите им чела капе едра пот. Босите им крака ровят жешкия пясък и вангат обляк от златен прах, който покрива цялото шестване и прави черни кръдолици по изпотените лица на селяните. Над голите им глави пече адско слънце. Тежка мизерия от таман и восък се носи наоколо. По цели часове те обикалят селото, кръстосват полето, после се спират, окръжават свещеника и дълго се молят. И под това адско, нажежено небе, посред това изгоряло поле едвам се чува плачевния припев на тия убити от скръб и безнадеждност човешки същества:

— Господи, помилуй!

Но напразно! Чиличеният ек от жабешкото крякане, което цяла нощ трептеше над приплавналото поле и над скръбното селце предсказваше продължение из страшната суша.

А болеста замори по често и по често.

От нигде помощ, от никаде надежда. Сбъркаха се клетви сиромаси. Попът, доволен от печалбите по опела и водосвет и от победата над учителя, спомойно си седеше в кръчмата с чаша в ръка и бърбеше:

— Ей хора, тая беда за вас е малко! Чумата, чумата ви се пада! Потънахте в грехове до шия, продадохте душите си на дявола, забравихте пост и пречест, пропихте се и разгневихте бога... Сега съобайте, каквото сте пробили! Дунав ви да поднови паралиса под село — не искате! Теглете сега!

И хората навеждаха глави смирено, огорчени, засрамени. Само младите негодуваха против думите на попа и говореха ясно:

— Греховни сме били, а? Пияница! Я нека се поогледа светиня му!

А учителят неперестанно учеше, че гняздото на страшната зараза е в поповия излак и горещо настояваше да се залусти.

— Само така ще се избави, — казваше той.

— У-у-т, — крещеше му дебелият свещеник! ачерашно хлапе, на побелели глави ум ще дава. Не ще молиш, а? Протестинти!... Безбожник!.. Болеста била в излака! Те зарад такива бог ни наказва! Излакът да не берате, че ви —цете изсъхват. Който иска спасение, ето черквата — нека се моли!

Учителят не се спр. Един ден той събра момците, които бяха с него и пред всички селяни заковаха излака с яки дъбови каледи. Цялото село се събра на мегдана. Кметът, чорбаджията, старците — всичките роптаха против учителя, но младешките не искаха и да чуят. Попът адигна бредвата да откове калеката, но мъжката ръка на учителя го спр:

— Бъди благоразумен, дядо попе!

— Благоразумен ли?... Махнете се от тука, бре хлапащи недни, не лжете света, че ви дявол взема. — зафуча светиня му. Очите му светеха, бредвата му трепереше от гняв.

Тогва срещу него се изстъпи буйния Младен,

годеникът на Неранза, която лежеше болна, и брат на починалата Аглика, да извика отчаяно и страшно.

— Дядо попе, хвърли бредвата настрана, че ми тъмнее пред очите...

— Ти си глупа, Младене! Не си дошел ни веднаж на черква, пък... — засина позеленял от яд свещеникът.

— Махни от дяволите с твоите молитви! Те умориха Аглика и поболчиха Неранза. Да се махнеш от тука, че... не знам какво ще сторя! — извика Младен и очите му се замъглиха и пръстите му се свиха на железен юмрук. Той извади един кол от ближния плет и застана край излака:

— Който смее, нека приде!

Старият му беца, треперещ от яд, адигна ръка към него и му викна:

— Да не си ми стъпил вече в къщата, чу ли!

— Тате, назад, че никога не желя! — викна извън себе си Младен. — Ако бяхме направили това по напред, сега Аглика да е жива и Неранза да е здрава.

Две едри съзрял се отрониха от очите му и се търкулнаха по мургавото му юнашко лице.

Старите постояха, погледаха, посърдиха се, па си отидоха.

— Много вирят нос младите! Не знам де ще излезе края, рече им Младеновият баща. — Видяхте ли го моя син? Щеше да ме бие за нищо работа.

От тогава момците се заредиха да пазят излака дено и ноще. Цели четири недели който и да минеше от там, щеше да види изправена до върбата стройната фигура на момък с голяма тояга в ръка, бодър, бдящ, като войник на поста си.

А сушата все още немилостиво гореше и чиличеният ек на жабите все още по цяла нощ трептеше над ширналото припламнело поле, над озлочестеното селце и предсказваше, че няма скоро да се свърши.

И едно глухо неверие се роди между млади и стари. Еди злобен ропот се понесе от недоволните души и отчаяни сърца, които почнаха да давят с вино и ракия тъгата и мъката си. Свешеникът, уморен и разочарован, заряза литии и водосвет. В черквата, осяен жени и старци, друг никой не стъгаше. А кръчмите се пълнеха с отчаян пиан народ. И там сред грозния шум се чуваха и греховни думи:

— Бог е немилостив — не колете му се! Нека като жабите, кога им пресъхне блатото — да прокълнем и да умрем!

ПЪРВА ПРОЛЕТ

Пак били напълнили цветята
и в полето никнела трева,
светло синьо пак било небето
и светът — залин от светлина

Завъртял Методи манivelата
и моторът с мощен глас запял,
по земята за труд закопняла
тракторът със устрем запълзял.

И Методи здравото кормиле
стиснал със мазолести ръце
бликнала с неударжима сила
радостта във младостта сърце.

И забравил мъката предишна,
цял пламтял той във възторга чист:
едва седемнадесет годишен,
а пък вече станал тракторист!

В ранната му младост разцътяла
тракторът бе първата любов —
със сърдце безумно затуптяло
с него почна той живота нов.

С трактора полето ще обходи,
ще го набразди и ще засей —
щедра е земята плодородна,
плод обилен тя ще ни даде! . . .

Снял каскет и с къдрите немирни
пролетният вятър заигра, —
надалеко из полето широко
песента младежка той отвял.

Владимир Неволин

В СЛУЖБА НА ЧОВЕКА

ПРИСАЖДАНЕ НА СЪРДЦЕ

Проф. Д-р Н. СИННИЦИН

Съвременната хирургия достигна крупни резултати при присаждане на тъкани и даже на цели органи в самия организъм, от който са взети. В настояще време хирурзите празят с голям успех сложни възстановителни операции чрез присаждане не само на отделни видове тъкани от едно място на друго (кожа, надкосница и др.), но и на цели органи, като бъбреци, далак, черво, стави, пръсти и жлези с вътрешна секреция. Така пале-

цът на крака може да бъде присаден на мястото на липсващия палец на ръката.

Но ние не, всякога можем да намерим в организма необходимата за присаждане тъкан или орган. За това неволно изниква въпросът за възможността да се заети частта недостигащата тъкан или орган от други подобни организми. Много учени са достигнали в това отношение добри успехи. Широко са известни например присаждането

на роговицата на окото от академик Филатов, на кръвоносни съдове от Карер; мастна тъкан, кожа и костна тъкан от Лексер и др. Обаче, присаждането на по-сложни тъкани (мускули и нерви) дава по-малко удовлетворителни резултати.

Още по-сложно е присаждането на цели органи (бъбреци, далак, стави, цели крайници). Човешката мисъл, обаче, улорито работи за преодоляването на тези трудности. Работата на някои учени върху присаждането на бъбреци, шитовидна жлеза и даже на цели крайници е показвала, че са възможни такива операции. Наистина, предстои много още трудности, но човекът не вярнаж е излизал побдител там, където е изглеждало, че са загубени всички надежди.

Моята лаборатория в продължение на ред години се занимава с разрешението на въпроса за присаждането на сърце на гръбначни животни.

В животинския свят съществуват много предпоставки за практическото разрешение на тази отговорна и на пръв поглед почти немислима практическа задача. Така, кожатата дублира бъбреците в отделенията на водата и никочтата; кожатата дублира белите дробове. „Но аз се очудвам — възкликнава най-големият английски физиолог Баркрофт, — защо не е дублирано сърцето? Мене асвокога не очудвало, защо в организма има само едно сърце“.

Ето тези мисли за сърцето-дублиор легнаха в основата на моите търсения.

През първия етап (от 1933 до 1942 г.) аз работих над хладнокръвните животни (жаби, риби). След голямо число експерименти и усъвършенствувания не самата хирургическа техника на операцията, успех да присаде второ сърце на жаба, взето от друга жаба, в гръзната кухина наред със

сърцето на хазина и да ги поместя в една сърдечна торбичка (перикард). След два месеца от присаждането на второто сърце бе намерено пълно състание не само на същите съдове, но и на мускулната тъкан на предсърдията на двете сърца. Второто сърце не се е оказало чуждо за организма. То не се е „поддало на дегенерация (атрофия), и здраво се е състнало със сърцето на хазина и азело на себе си половината от неговата работа.

Жаба, преживяла 196 дни с чуждо присадено сърце

Наблюденията показаха, че те работят дружно, облекчавайки си работата едно друго. Животните с две сърца не проявяваха никакви нарушения на тяхната жизнеспособност. Те пък както и преви весело скачаха и врякаха. Олитните очи на поживените учени-биолози не моаха да различат оперираните жаби от неоперираниите. Оперираниите жаби успешно преводаха през пролетта брачния си живот. Намирайки, че е възможен живота на

гръбначни животни (жаби) с две сърца, аз пристъпих към втората по-сложна по своята хирургическа техника операция, но след улорити търсения, трудностите бяха преодоляни.

В 1943 год. ми се удаде почти безкървно (без уста) да изрежа собственото сърце на жаба и да поместя на неговото място в същата сърдечна торбичка чуждо сърце. 2—3 минути след операцията жабата не можеше да се отлочи от неоперираниите. Отделни екземпляри, живяха повече от 190 денонощия, т е. повече от 6 месеци, непроявявайки каквито и да било отклонения от нормалното си поведение. През пролетта на 1944 г. проведоха нормален брачен живот. След 6 месеци при микроскопичното изследване същите съдове бяха намерени напълно зарастнали и с нормално устловство на сърдечния мускул. Олитите над жабите са изминат етап. Великият френски физиолог Клод Бернар още преди 70 г. е писал: „Студенкърватните животни по отнашения своята на тъканите в действителност не се отлчават от топлотърватните животни. Ние без опасения можем да се възползуваме от удобството, което те представяват за експериментирание и имаме право да приписваме на резултатите на нашите опити тази общност, която зтноко не принадлежи“. Но ние ще бъдем внимателни в своите изводи и изказаната мисъл на великия учен аз проверявам на опит.

Пронзавените опити от мен на жаби имат и сами по себе си известно значение за науката. Цел ред въпроси за ролята на хармоналните (на химическите) регулатори в организма може да бъде разрешено с моята методика, тъй като две б рещи се в гърдите на жабата сърца имат вре-

менно съвършено различно отношение към организма. Своето сърдце има с организма нервна и хуморална връзка чрез кръта, а присаденото сърдце първите 35—40 дни има с организма само хуморална (химическа) връзка, а след това започват да прорастат в него нервите на хазиана. Може също така с голяма точност да се изучава действието на различните сърдечни средства на организма с две сърца. Представява несъмнен интерес въпросе за сроковете на зарастването на чуждото сърдце, кога прорастат в него нервите на хазиана, а също така, каква е съдбата на нервните влакна, заложени в самото присадено сърдце. Аз набелязвам само ред въпроси, но могат да бъдат поставени и други.

Успешното разрешение на въпроса за присаждане на сърдце на хладнокръвни животни ни подтикна да проверим тези опити над топлокръвни животни (зайци, котки, кучета). Предварително ние, щателно изучихме способа на съзиданите слоеве на топлокръвни животни, отличаващи се с заравината си, простотата и бързината на изпълнението им (20—30 сек.).

В първата серия опити ние разработихме метода на присаждане на второ сърдце на топлокръвни животни на шията. В тази серия опити се изключаваше само дясната половина на второто сърдце в големия кръг на кръвообръщението. Лявата част на сърдцето не се включаваше в общата система на кръвообръщението. Затова ние го нарекохме „полуклиническо“.

Наблюденията показваха, че то проявява добра работоспособност и дълго праживяване. Сърдцето запазва своя автономен ритъм и не влияеше отрицателно на кръвното налягане и на работата на сърдцето на хазиана.

КУЛТИВИРАНЕ НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ

Д-р ДЕЛЧЕВ, началник на фармако-химическата лаборатория при В. Ч. К.

В последните години от нас се изнасяха с вагони ценни билки, които фармацевтичката индустрия в чужбина, а най-вече в Германия, използваше като суров материал за своите цели. Едно организирано, системно и разумно експлоатиране в това отношение ние още нямаме. Най-често билкосъбирателите у нас са неопитни, неподготвени, случайни хора, за които билкосъбирането е също така случаен поминък, а материалната изгода е единственото ръководно начало. По тази причина много лечебни растения с естествените находища у нас са загрозени да изчезнат, безогледно опустошавани от такива билкосъбирачи. Излишно е да повтаряме какво народно богатство представляват нашите билки, особено сега, когато тяхното търсене създаде поминък на много хора. За да ги запазим, обаче, трябва да се положи основа в тяхната експлоатация. За много билки напоследък пазара е затруден от липсата на тонаж; защото фармацевтичните фирми, които се интересуват от деден вид, не могат да бъдат удовлетворени в ония грамидни количества, които са необходими за техния голям производствен капацитет. Това идва от там, че нашите билки са пръснати по различните краища на страната ни, където растат при най-различни почвени и климатични условия.

В втората серия опити след настойчиво търсене ние разработихме метод за присаждане на второ сърдце на шията, но с пълно включване в големия кръг на кръвообръщението на неговите части. По такъв начин ние получихме пълно (клиническо) сърдце у топлокръвно животно, включено в големия кръг на кръвообръщението.

Оперираниите животни (зайци, котки, кучета) лесно понесат операцията с нищожна загуба на кръв, без видими признаци за нарушаване на работата на самото сърдце. У оперираниите животни ние не наблюдавахме никакви безполичества след операцията — задух, повишена възбудимост или гърчове. Животните нормално реагират на външните раздражители — светлина, звук, болка. Присаденото сърдце запазва своя самостоятелен ритъм, и като правило, по-бавен в сравнение с сърдцето на хазиана. От нас е разработен метод за едновременно графическо регистриране с записващ прибор-кимограф — работата на двете сърдце, която се явява ценен способ при изучаване на различните лечебни и теоретичски въпроси на топлокръвните с две сърца (хуморално и неврохуморално).

Усвоявайки пълното метода на присаждане на второ „клиническо“ сърдце на топлокръвни животни, ние пристъпихме понестоящем към опити при съблюдаване на всички стерилни условия на операцията, проследявайки с това целта — продължителното живене на животните с две сърдце. Едновременно се правят трескави опити за присаждане на второ сърдце в коремната и гърбна кухина. Не ще правя прибързани изводи за моите опити над топлокръвни животни, но за експерименталната б-ология и медицина те вече представляват несъмнен интерес при разрешението на явл ред както теоретически, така и клинически въпроси.

Много от тях, особено силно действащите, ще дават различно процентно съдържание и число на действащите им съставки, което внесе известно разочарование в пазара и търсенето им. За да можем да имаме истински цени и проверен drog (изсушен лечебен вид) тя трябва покрива многого изисквания, които предписват фармацевтите, да отговаря и на две особено важни условия — тонаж и титър (количеството на действащите вещества в drogата). Всичко това можем да имаме само тогава, когато имаме лечебни растения в култура, което може да бъде контролирано, а, най-важното, може да ни даде количества. Досегашното билкосъбиране у нас е едно неорганизирано чисто търговско посредничество, в което участието на аптекаря е изместено и в неговата компетентна работа са навлезли хора, които могат много лесно да проиграт този доходен поминък.

Култивирането на лечебните видове в отделни опитни полета и частни стопанства е отдавна организирано на много места в чужбина. Най-често ръководната работа е поверена само на аптекари специалисти, които като инструктори в отделните стопанства и полета насочват култиватора към създаване на оная drog, която е търсена и ценна. Аптекаря тук върши и контролира работата по

естеството, по хинизма, по фалшивицирането и по евентуалното израждане на лечебните видове, което простия култиватор не може да стори. Вече имаме университети със специални катедри по култивиране на лечебните растения, където се подготвят ръководители култиватори. Частно практикуващия аптекар в провинцията може да върши твърде полезна работа в това отношение между земеделските стопани-култиватори. У нас, като оставим на страна единственото поле-станции край Казанлък и това при агрономическия факултет, нямаме нещо по-крупно, което да организира щедрата лечебна флора, с която землята ни е дарила. Нека се надяваме, че с новия фармацевтичен отдел при Университета, който покрай задачата да създава работен аптечен персонал, няма да отбегне и нуждата от създаване текча и за култивиране на лечебните растения.

Напоследък много наши земеделски стопани по свой почин вършат една похвална култиваторска дейност и имат добри резултати. От няколко години например главно из Борисовградско се култивира босилка, която има много добър пазар в чужбина. Нашият земеделски стопанин показва, че е отзивчив към подобни инициативи, но той трябва да бъде несочен и ръководен в своята работа от подготвени за целта агрономи и аптекари. Нашата статия прави един малък опит да посочи начините на култивиране на най-важните лечебни растения, представляващи обект на търсене и от там голям стопански интерес за страната ни.

Измежду важните видове, които разцветят почти навсякъде из нашите полета, планини и гори са:

Adonis Vernalis — Горичвет

Размножава се чрез семена, които едва узряли (май и юний) се засяват в специални разсадни каси или пръстени саксии, напълнени с дъсък и гюбре от дива метла. Понижават разсад в много кръжки и се пресаждат в приспособени разсадни лехи. Практикува се понякога засадените коренчета да останат за по-дълго време. Наторяването на терена става с хунус и гюбре от дива метла в отношение 1 : 3. Най-горният пласт се оставя само от речен пясък. Лехите да отстоят на разстояние около 30 см. корен от корен. Употребяемата част е надземната целостна дрога, а по някога и корена. Берябата на дрогата се извършва късно пролет или рано лято (май и юний). Суши се на сянка.

Althaea officinalis — Медицинска ружа

Размножава се чрез семена и стъбла (латерални клонки). Посаването става в разсадници с мек и влажен терен, обикновено края на месец април. След 8—10 дни семената поникват. Когато растението дъбие 4-5 дъста трябва да се разсади в лехи на разстояние около 50 см. Практикува се и засажане направо в групи по 6-8 семена във влажница. Културата изниква и постепенно се развива тогава лекциналните стъбълца се оскубват като се оставя само най-едротото. Да се избягва плененето близо до корена, за да не се повреди корена, защото в кръжък и карнизен. Късно есенно корените се пренасят в нова пясъчна среда, където презимуват. На пролетта наново се засажат в постоянния им терен. Размножаването с корени е за

предпочитане, защото дава повече корени от това, проведено само от семе. Алтеята иска лек терен, добре обработен с оборна тор 1400—500 кгр. на ар) в първите дни на април. Преди засяването или засажането почвата трябва да се валира леко. Когато стъблата станат високи 40-50 см. трябва кубаво да се загърлят леко с пръст. Между лехите, чакащи събиране на втората година може да се засее друга култура, например, швелко. Цъсти през юлий и август. Корена се събира обикновено есента.

Gentiana Lutea — Жълта тинтова

Тя е един от най-трудно култивиращите се лечебни видове. С нея имаме най-често тъй нареченото израждане себе-чото старата диво растяща билка. Мекар и карнизата тя може да бъде култивирана и чрез семе. За целта в терена се изготвят дупки по 30—40 см. една от друга и в тях се засява семето, като грижливо се покрива. Изкъняването е бавно и трябва да се чака дълго време. Когато растението добре поникне съставят се само 2-3 стъбълца в дупка. Останалите се оскубват. Култивирането чрез корени е още по трудно. Расте из каменистите почви богато напоени. У нас най-вече Рила, Пирин и Стара планина. Цъсти през лятото. Корените, които представляват лечебен интерес се събират рано пролетта или късно през есента от старите растения.

Hyoscyamus Niger — Блян

Размножава се бавно. Семената поставени при температура 21°—25° изкъняват по бързо. По добри резултати се получават в есенно засяване. Семената се поставят в бразди от 40 до 50 см. Необходимо е 7 кгр. семе за 10 ар. След поникването на растението пресаждат се на добре приготвен предварително терен, богато натерен с гюбре и силтура, която увеличава съдържанието на алкалоидите. (Това важи за останалите растения от семейството на бляна, беладоната и татула). Първогоднишните растения дават една розетка от листа, които умират в началото на есента. Би трябваво в студените места почвата да се покрива с лек пласт от слама. Расте като дива по бунища и запустели места почти във всякъде из страната ни. Цъсти през цялото лято. Листата се събират извън лятото и началото на есента.

Valeriana Officinaleis — Дилжана или още котешка билка

Обича сочни и влажни почви богати на хумус. Предпочита мюглисти или низко планински места, в които се стича вода. Терена се обработва в мътрав сезон, като се наторява богато с оборна тер. Рано пролетта (март и април) терена се обработва с граля и гребло. Размножаването може да става с ризома или семена, посъти като жито. Семената се засяват пролетта в разсадници с лесечливия почва, влажни и сенчести. Почвата се разорва на бразди, дълбоки 10 см., където през пролетта или есента се засяждат разсада. Ако гюбвата е много рехвава необходимо е да се валира. Трябва често да се плевти. Събира се коренишето от старите корени главно пролетта, когато коренишето е най-богато на лечебни вещества.

(следва)

ПО СЪВЕТСКИЯ АРКТИК

На хиляди километри от запад на изток се простирва суровата пустиня на Арктика. По бреговете на Ледовития океан има места, където още не е стъпвал крака на смелия пътешественик, труженика на науката, търсача на нови земи и минни богатства. Има места, където не може да се срещнат нито самоеди, нито якути. Там не расте мъх, без който не може да живее незамениният помощник на северния човек — северният елен и не минава северната лисица, много ценно полярно животно, заради своята отлична и съвпа кожа.

Но сега почти няма остров в Северния Ледовити океан или някой що годе забележителен кът от неговото крайбрежие, където да не се вижда дом на съветски полярници. Като малки оазиси на живота са се пръснали по безбрежните простори на Арктика полярните станции на Главното управление на Северния морски път.

Големи и разнообразни са грижите и заниманията на жителите от полярните станции, развърлени от нашата граница с Норвегия до бреговете на Аляска. Денонощно във всички времена на годината те извършват наблюдения над атмосферата, измерват атмосферното налягане, температурата на въздуха и на морската вода на различни дълбочини, определят характера на облачността, следят за движението на ледовете и морските течения. Всеки ден в определен час полярните станции предават резултатите на своите наблюдения по радиото в Москва, където всичките данни подробно се изучават. По някои от данните се съставят карти за предсказване на времето, други пък служат като изходен материал за разрешаване на научни проблеми с голямо практическо значение.

СМЕЛИ И БЕЗСТРАШНИ ХОРА

От нос „Челюскин“ нашият самолет отлетя за дълечно разузнаване на ледовете на Арктика. Заобикаляйки брега на Северната земя полярният детец Михаил Титлов, човек с изключителна работоспособност и огромно самообладание, уверено водеше машината. Чистото огледало на водата скоро започна да се покрива с белите петна на ледовете и айсбергите, а след това се превърна в непрекъснато ледено поле. Под нас бе Северният ледовити океан.

Колкото по-далеч на север отивахме, толкова летенето ни ставаше по-трудно. Като пътята завеса заставяха на пътя ни многослойните облаци. По-

върхността на самолета започна да се покрива с ледена кора, която го теглеше надолу, а бездната, с грамадно напрежение на волата и физическите сили Титлов заставаше въздушният кораб да се изкачва нагоре, да пробива облаци и да отива към границата на стратосферата. Нещо наблягаше слепите ни очи, не можеше да се диша; ние започнахме да гълтаме кислород от балоните. Трябваше да се спуснем по-надолу, но там отново ни чака заледяване.

В зоната на магнитните колебания компасите отказваха да работят. Дрезгавината на полярната нощ не даваше възможност да се ориентираме по небесните светила: слънцето вече залезе, а звездите още не бяха се появили. Спас ни майсторството на Валентин Акуратов. Опитният вероуниверсал точно определи курса на самолета и го поведе към набелязаната цел.

Пребивайки около 16 часа във въздуха, ние в дълбока нощ се спуснахме в Чокурдах — поселище на брега на река Индигирка, на сто и петдесет километра от нейното устие в Източносибирско море. Тук в северна Якутия, е установена станция на Главния северен морски път, основното назначение на която е да осигурява радиовръзката и да съобщава данните за времето на намиращите се във въздуха самолети, да ги снабдява с гориво, когато те спират тук, да дава убежище и храна на екипажите и пасажерите. Едновременно колективът провежда и всичките научни наблюдения, които се възлагат на всяка полярна станция.

Разтоварване на пристигнали самолет, донесъл хранителни припаси за полярната станция.

От Чокурдах ние се прехвърляхме на полуостров Кара-Турус — в северозападната област на Якутия, който като крушовидно тало се адава в Хатангския залив. Тунашната станция носи името на нос Костистий, на който тя е разположена, обградена от трите страни с вода. Полярниците живеят в дом, напомниш по своя външен вид селска болница. Пък и самият началник на базата, Владимир Сергеевич Казански с целия си вид, с простотата в обръщенятия и не много свенливи маниери, по скоро прилича на селски лекар или учител. Между това, един ден до нашето пристигане, този скромен човек е извършил истински героизъм.

В навечерието към станцията пристигнал катер, носещ продукти за полярниците от залива Кожевников. Катерът не можал да се доближи до брега и Казански изпратил при него лодка с Шеклейн и Вечеринки. Те стоварили продуктите в лодката, а след това хората, останали на брега, с въже я приръпвали към брега. На третия рейс въжето се скъсало, когато лодката едва успяла да се отдели от катера. А наред с това нощта настъпвала. Усилващият се студ стре-

мително сковавал в лед и последните целнатник, през които би могла да се промъкне лодката. Хората останали на нея биха могли да загинат. Решавайки бързо, Казански взел две дъски, положил едните от тях на леда, лагнал на нея и като притиснал другата до себе си, пропълзял. Като се добрел до противоположния ѝ край, той отхвърлил напред дъската, която мъкнал след себе си и ползалил на нея. Така придвижвайки дъските той постепенно пропълзявал по-далече. Неустойчивият движещ се лед хлътва под тяхтежата на тялото и изтичащата от долу речежета студена вода заливала дъската, а от време на време заливала и тялото му. Но Казански все пълзал и пълзал, здраво стискайки с дясната ръка спасителното въже.

Най-после, 300 метра които го отделяли от лодката, били преминати, Казански подал на другарите си края на въжето и сам се качил на лодката, мокър до кости, съвършено изтощен. Полярниците с тревога наблюдавали това единборство на човека със стихията. Хората и продуктите били спасени.

СИГНАЛ ЗА БЕДСТВО

На островите на арктическите морета полярниците са единствените жители. А на бреговете на материка полярните станции обикновено се разполагат на такива места, където не се отбиват постоянните обитатели на тундрите. Едно от редките изключения представлява поселището на брега на Карския залив, където ние пристигнахме от нос Костистий.

Селището има необикновен вид: наред с домовете от руски тип, стоят островърхите шатри на самоедите.

Полярниците живеят в голяма дружба с местното население. Проектират филми, четат вест-

служат дърветата, които се довлечат и изхвърлят от реките на Сибир и Урал. С общи усилия полярниците и местните жители събират плаващите дървета в Карския и Байдарския заливи и на катери-алекачи ги докарват в селището. Това е доста трудна работа, изискваща голямо усилие и риск. Неотдавна Кузнецов, москвичанин, в миналото работил в завода „Двахим“, заедно с шест души самоеди и три полярници на катери се отправил за дърва на един остров на 50 км. от селището. Там те натрупали дърва и ги пригответили за път. Внезапно започнала силна буря. Изстичният вятър разгрял водата и катерът заседнал на плитко място. Провизии имало за два дни, в помощ не могла да дойде скоро.

Без да губи време Кузнецов изпратил редиста Плешенов в селото да съобщи за случилото се, а сам се отправил пеша в съседния самоедски стан с намерение да намери там хляб. По пътя го настигнала виелица. С голям труд Кузнецов изминал 35 километра, които го отделяли от стана. Ето вече се виждат шатрите. Оставало да се прехвърли от острова на брега, но как и с какво?

Кузнецов запалил намиращата се у него книга и започнал да дава сигнали. Но на брега не се забелязвало никакво движение. Той запалил къргата си и повторил сигнала.

Станът пак не давал признаци на живот. После станало ясно, че всички самоеди били на лов на риба. В стана останала само една безпомощна баба, която и да би видяла сигнала не Кузнецов, не би могла с нищо да му помогне.

На връщане не му стигнали сили. Мокрото облекло от студения вятър се превърнало в жлезни рицарски дрехи и тялото на Кузнецов измръзнало. Настъпила нощ, а няколко ни дърва, ни яме, където би могло и малко да се подслони от пронизващия леден вятър.

Самоеди в тундрата

ници, устройват беседи по най-различни въпроси. За децата на самоедите в селището е организирано основно училище. Има медицински пункт, към който самоедите охотно се обръщат за помощ. От своя страна самоедите никога не отказват да бъдат в помощ на полярниците, помагат за донесане на вода, извозват дърва. Гори тук няма на стотици километри наоколо. За топливо

След като си починнал малко Кузнецов съблещъл рубешката си, запалил я и започнал отново да дава сигнали, които били забелязани от връшциците се рибари. Отправили се към него и го прибрали. Той се стопил, поискал брашно, сам приготвил хляб и, след като пренощувал, на лодка се отправил при катера.

В това време Плещанов се добрал до селището, събщил по радиото на полярния летец

Крузе, който като се снабдил с продукти, хвърлил ги от самолета на претърпелите бедствие. Скоро се появил западен вятър, придоншла много вода и отнесла катера от плиткото място. Тогава се отправили да търсят Кузнецов. Те се срещнали — лодка и катер в Бейдарацкия залив.

Така благополучно се завършила тази епопея, една от тези, с които е така изобилен суровия и героичен живот на съветските полярници.

Л. Вестунов

САНИТАРЕН БЕЛЕЖНИК

Пролетна умора

След дългата зима пролетта се посреща с радост от всички. Цялата природа се събужда за нов живот. Но, макар и очаквана, промяната не без сътресения я изживяваме.

През дългите зимни месеци нашата храна е била еднообразна и притокът на витамини е бил недостатъчен. Липсвали са от трапезата пресни зеленчуци и плодове, които лятото и есента в такова обилie ни дават. И на края организмите се изправят пред пролетта, когато много от резервите са били изчерпани. Затова дейността на много органи е смутена. Настъпва състояние, което се нарича пролетна умора. Пролетната умора се изразява в редица оплаквания, като главоболие, лесна възбудимост, лесна умора при физическа и умствена работа, сънливост и др. Всичките тези явления се дължат на липсата на витамини в организма, които заедно с хормоните регулират работата на различните органи. През зимата човек приема с храната си недостатъчно количество различни витамини. През ранната пролет тоя недостиг е много голям, поради изчерпване приготвените зимнини и на запасите на самия организъм. А витамините са важен регулатор на жизнените процеси. Така витамин С играе голяма роля в обмяната на веществата в живата клетка. Той се съдържа в онези части на растенията, в които обмяната на веществата е най-силна (в покълнатите семена, пъпките, плодовете, зелените растителни листи). Витамин С активизира редица важни ферменти, действава възбудително върху кръвообращението, увеличава хемоглобина; заздравява капиллярните стени; усилява съсирателната способност на кръвата. Освен това витамин С действа активираше върху много жлези с вътрешна секреция, възбужда дейността на храносмилателните жлези, оказва влияние върху нервната система и половите жлези. Най-после витамин С поощрява защитните сили на организма. Ето от къде произтича голямата нужда от витамин С, особено през ранната пролет, когато резервите от резните органи са силно намаляли. И затова човек инстинктивно търси да се нахрани със зелено. И действително, с витамин С

са богати много зелени растения. Копривата е богата освен с витамин С, още и с витамините К и А. Също така ценни източници на витамин С през пролетта са спанак, салатата, марулата, зеленя лук, а през лятото плодовете, доматиите, чушките и особено лимоните и шипките. Ние трябва да ценим тези важни зеленчуци и плодове и да им даваме почетно място в нашата храна.

Друг витамин, от който се чувствава голяма нужда през пролетта е витамин А, който играе много важна роля за правилното функциониране на много органи на животинския организъм. Така той е много необходим за клетъчното възстановяване и за правилното функциониране на органа на зрението, като го предпазва от изсъхване и подпомага образуването на зрителния пурпур. Затова при неговата липса в храната настъпва изсъхване на лигавиците на очите и кокоша слепота, която през време на ранната пролет не е редко явление. Витамин А предпазва кожата покривка и лигавиците от изсъхване и разрушение. При липсата му или недостиг организъмът е склонен към инфекции, затова носи името още „противоинфекциозен витамин“. Витамин А също така подтиква растежа на организма. В животинския организъм най-много се намира в черния дроб. Особено богат на витамин А е черния дроб на някои риби.

Главният източник на витамин А за човека е храната. Най-богати са кравето масло, млякото, яйцата, тиквите, морковите, копривата, спанак, марулата и др.

Не по малко е значението и на останалите витамини, които също така играят важна роля в работата на нашия организъм.

Пролетта е сезонът, през който човек е най-податлив към заболяване от различни инфекциозни болести, защото е най-беден на витамини.

Ето защо ние трябва да използваваме през пролетта най-рационално всички витаминни източници, посочени по-горе и да попълним недостига в организма ни.

Детски страници

ДОБРИЯТ ДОКТОР

Ицо го боли глава,
доктор викаше тогаш.
Той извика, изрева:
— Не, не искам доктор аз!
— Стой бе, Ицо, не глечи,
той нима е лош човек?
докторът ни дава лек!
Докторът почука — Влез!
и направи му компрес.
Минаха се час и два —
и го не боли глава!

— Мамо ма, недей, не искам
то ще мине тъй — ще стискам!
— Че защо бе, мамин сине,
с лекар лесно ще ти мине!
— Мен от доктор ме е страх —
все лекарство, хапче, прах. . .
— Слушай Ицо, мило чедо,
нека той си те прегледа.
Та забрави ли когато
силно те боля главата,
докторът я излекува —
та от туй ли се страхуваш?
Ами после пък стомаха?
О, без лекарите щяха
много хора да са болни,
да са болни и неволни!

Заболя го и стомах —
ах!
Колко много го е страх!
Ами доктор ако викнат,
ако доктор пак надникне?
Тъй и стана —
Доктор Янев
с чантичката ето влизва
вдига Ицовата риза.
По стомахчето го пипа,
малък Ицо хълца, хлипа.
Докторът шише извади
и лекарство му подаде.
— На изпий лъжицката,
както си е-всичкото!
Ицо просълзи очи:
— Не, не искам, че горчи
— Бре изпий го Ицо, сине,
и стомаха ще ти мине!
Сипаха му го в устата
и изчезна болеста.

Все отказва той сърдит,
но излиза. . . дифтирит!
Болестта го повали,
ох, боли, боли, боли!
И надъ него се наведе
доктор пак и го прегледа.
Благо той му се усмихна,
сжакш болката затихна.
Ицо става —
оздравява.
— Ох, добре, че има лекар —
лошо бях, а мина леко!

А веднаж, така — в играта
той си нареди ръката.
Бликна кръв и зина рана,
та дори му лошо стана!
— Мамо, мамо, викай лекар!
— Чакай, Ицо, по-полека!
— Викай лекар, че пострадах!

Де не ходи,
де не скита,
де не броди
по реките
и по влажната земя
Ицо по корем лежа.
И тогава — без лъжа
гърлото го заболя!
— Нека да си ме боли,
Аз ще си мълча, нали
Но нали момчето страда —
кашлицата се обади!
Майка му въздъхна леко:
— Трябва да се вика лекар

Докторът го мазна с йод —
ех това е друг живот!
Поолекна, не боли го
и се хвали той на Гиго:
— Ти от доктор се небой
той е най-добър човек!
Той си е спасител мой,
той ни дава здраве, лек!

НОВАТА ПРОЛЕТ

Видяха ли вече децата,
че новата пролет дойде?
Че пак се разлисти гората
и птичка пак кръшно запе.

Видяха ли колко е модро
небето над нашта земя
и как покълнали са бодро
в полята зелени жита?

И как, снел калпак от главата,
любува се морен селяк?
И как нему жетва богата
предсказва ефирът крилат?

Видяха ли вече цветята
как свежо пъстроят навред?
Не тупкат ли буйно сърцата —
не любят ли целия свят?

Днес работа много! За всички!
А новата пролет зове:
— Да учат децата мънички!
— Да бъдат полезни и те!

С усмивка земята ни родна,
започва нов, трудов живот.
Запейте, дечица, свободно
За нашта земя и народ!

Катя Воденичарова

Пролет

Хайде в гората!

Валсово

Б. Тричков

ХАЙ-ДЕ-ВГО-РА-ТА ДА И-ДЕМ НА КЛАД ВЪН ДА ВЪЗ-ЛЕ-ЗЕМ ОТ ДЪШ-НИ-Я ГРАД

ТАМ НИЙ КРА-СИ-ВИ ШЕ НАЙ ДЕМ ЦВЕ-ТЯ ШЕДРО-ЛИ -ЛЕ-Е ГИ ТАМ-ПРО-АЕТ-

ДА ДА, ДА, ДА! ИД ВЪН ДЕ-ЦА! ВЪЗ-ДУХ, ПО-ЧИВ-КА ДУЖИ-СА НАМ
ТАМ ШЕ ИГРАЕМ НА СВО-БО - ДА

2. Там ще играем ний целия ден!
Ягодки горски ще си наберем!
Знаем, че сладко всичко ще е нам,
дори сух хлебец кат захар е там!
Да, да, да, да!

МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ ИО СВЕТА

СССР

Тимур и неговата дружина

Преди известно време излезе книгата „Тимур и неговата дружина“ от Аркади Гайдар. Тази книга разказва как едно момче на име Тимур организира „дружини“ от съседни момчета и момичета с цел да извършват всякакви полезни неща, да помагат на близките си, и то по възможност без да бъдат открити. Хиляди съветски деца са прочели тази книга и голям брой „дружини“ подобни на тази на Тимур са се образували в цялата страна.

В помощ на своята пазителка — Червената армия

Децата на С.С.С.Р., момчета и момичета, през време на войната работеха здраво за своята пазителка — Червената армия. Те са изпрещали хиляди колето до болниците на фронта.

Четири милиона деца са събрали медицински тревы и други подобни растения за нуждите на войската. Учениците от областта Иваново сами са събрали 37 тона. Други групи са изработвали дрехи, долно облекло, а в гр. Вологда са били поправени 22,570 войнишки пуловери.

Не са били забравени и войнишките семейства. Момчетата и момичетата са желели да им помогнат по всякакъв начин, особено да се грижат за малките деца, когато майката е заета въз от семейството. През летниче ваканциите съветските момичета и момчета са помагали в колхозите, когато е липсвала работна ръка за събиране на жетвата.

Първите следвоенни конференции на Международен Червен кръст

Краят на войната установи отново контакта между ръководителите на националните Червени кръстовете.

През есента на 1945 г. Лигата на националните дружества на Червения кръст свика две конференции, на които присъстваха делегати от целия свят, за да отчетат и преценят опита през войната и да изкажат съвещането си относно предстоящите задачи на Международния Червен кръст след войната.

От 15. X. до 2. XI. 1945 г. заседава в Женева съвещателната конференция на националните Червени кръстовете. Участваха 42 делегати от раз-

ЮГОСЛАВИЯ

Преустройство на Младежкия Червен кръст

Югославския Младежки Червен кръст се е преустроил, а също тъй и националният Ч. кръст според новата организация на държавата. Всяка от федеративните области на Червения кръст се редва на пълна независимост. В Сърбия М. Ч. К. брои близо 100,000 члена, в Словения 22,000 и в Хърватско 50,000 члена.

Безспорно подпомагането на непосредствените жертви от войната са главните задачи на ръководителите на М. Ч. кръст; после те са посветили вниманието си на организирането на лавки, градини и училищни аптеки. В Белград през последната година имаше 9 лавки на М. Ч. К., където 2,000 нуждващи се ученици бяха хранени. Училищни аптеки са били открити в 33 първоначални училища.

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

Оригинална инициатива

Младите червенокръстци от с. Отерсас са измислили нещо оригинално, което нанстина е от голяма полза за жителите на селото. Те са организирали центрове, където селяните са оставяли медицински рецепти за изпълнение. Тези, които по своя работа са заставени да отиват до града всеки ден, събират рецептите и ги носят на аптеките. Преди завършването им кинорите донесат лекарствата в центровете, където са били оставени съответните рецепти. Благодарение на тази услуга болните са очаквали много малко време лекарствата си.

лични страни. Делегат на Българския Червен кръст бяха Д-р Ангел Симеонов и Д-р Георги Сотиров.

Конференцията решила да се поддържа независимостта на нац. дружества пред правителствата им и да се покровителствуват от всяко политическо, расово и религиозно влияние. Обеще тази независимост трябва да е равна с тясното и сърдечно сътрудничество на Червения кръст с управлението на страната. От своя страна пък правителствата би трябвало да улеснят работата на националните дружества като им дават известни привилегии (освобождение от данъци, налози, такси монополи и пр.)

Делегатите са пожелали да се демократизират националните д-ва чрез широки кампании за приемане членове от различните народни слоеве и чрез допускане в самите ръководящи органи на националните дружества представители на работнически групи, за да се осигури по голяма сплотеност и сила в разширената работата на националните д-ва. Лигата трябва да помага д-вата в подготовката и провеждането дейността им.

Конференцията наблегна върху благородната роля, която може да играе Младешкия Червен кръст като фактор за разбирателство между народите. Ето съзряването на тези препоръки:

Конференцията, като установява, че М.Ч.К. е едно от най-добрите средства за сближаване на на световната младеж, желае да види методите, които младежта прилага в сътрудничеството си, да се разшири, а особено развиемат на междушколската и международна кореспонденция да се развие в най-голям размер, както и сътрудничеството на младежите от различните страни за издаване на списания на секциите на М.Ч.К.*

Много делегати са изложили нуждите на страните си, пострадали от войната и са подчертали трагичната съдба на милиони хора от най-различни области на Европа (Албания, България, Гърция, Италия, Норвегия, Холандия, Полша, Румъния, Югославия). Конференцията е одобрила препоръка, която застава дрежествата да развият бързо взаимомощната дейност с цел да се намали нищетата, която свирепства в някои страни, особено тия преживялите ужаса на войната. Подпомогането на децата, жертви на войната е било предмет на особено затрогващо предложение. Гласувани са били препоръки от административен и финансов характер.

На 15. XI. 1945 г. в Париж Съвета на Лигата свика конференция със същите делегати, за да избера нов върховен комитет при Международния Червен кръст.

За председател на Лигите на Червените кръстове за следващите 4 години бе избран г-н Базил О'Конор, председател на американския Червен кръст.

ОРГАНИЗАЦИОНЕН ЖИВОТ

От цялата страна пристигат дописки по отпразнуване празника на Българския Младешки Червен Кръст. От тях личи, че празникът на нашата любима организация е бил чествуван почти от всички клонове.

Това говори убедително за безграничната обич на младите червенкръстци към тяхната скъпа организация. Извършената по празника дейност, за която четем в докладите, може само да ни радва — с всеки изминат ден нашата организация заврева все повече и повече и обхваща все нови и нови младежи, желещи честно да служат на човеколюбивите червенкръстски идеи.

В село Бориево, на изненатта на празника голяма литературно-музикална забава, където почти цялото население. Същото население всякога е чувствувало и чувствувало своето здраве да голяма степен защитено, благодарение грижите на червенкръстците в

селото — с аптека, здравни съвети и милосърдна тежн младежи, сие деца, са били над всеки страдани и немощен от ролното им село. Те и техната организация достойно заслужават уважението им уважение.

Балет на червенкръстците от уице „Санта Мариа“ — Русе

Не по-малко равна разнообразната дейност на червенкръстците от село Свога, Софийско. За тях първите дни от месец март са били истинско изобретателно тържество. Започвайки с едно мило, трогателно за болярите, посвещено в войната самоториум, на другия вечер те излизат с близка успех литературно-музикална вечер. Младите червенкръстци обикаляли през време на забавата салона и са обикчавали всеки гост с букетче от кокичеца и тютюнички. По червенкръстците са изнуорили. На другата сутрин те взимат живо участие в чествуване Освобождението на България.

Но само те ли? Още от „колко много места ни липнат за своята дейност! Така например в малкото село Босотина, Смолянско нитога до селсепразникът на Младешкия Червен Кръст не е празнуван с такава тържественост, както тази година. Хубавата беседа, забава и две пиески, изнесени на 3 март от червенкръстците в селото успели да принажат в салона цялото село.

След неуморно дейност, изнесни забави, утро, беседи, червенкръстците от с. Мала Желязна, Тетевенско, на 3 март, вечерта успели да доставят чудно удоволствие на своите съселани. Те ни изнесли оригинална забава на открито — представила на селския пле-

Червенкръстците от уице „Васил Друмев“ — Пазарджик, изнесли пиесата „Пролетен смъ“

шва лагерен о-ън, чиито отлични номера развеселили дори стърците от селото.

Интересна забава на празника на Младешкия Червен Кръст са предста-

Участниците в пиесата „Добро сърце“ М. Ч. К. — уице „П. Р. Славейков“ — Варна

влияние на развитието на с. Марияво, Хасковско, София, и т. н. и е възбуждала хората на чов. чуждестранство — учители в изкуствената писма „Първо предание“. С икона гелска седна завършила литературно-музикална част и гоите били поканени на ирландски народни зоа.

Червенокръстиците в с. Довши, Повоско са извели вечерния с представен писмата „Бисфрия“, а веднага на другата сутрин — 3 март — хубаво литературно музикално утро и сценка.

В гр. Яйнос, на празника на с. о. а. любима организация, червенокръстиците уредили обща манифестация, след което била посветена изнесената в театъра от червенокръстиците от всички градски училища забавя.

Мехар и още в своето зараждане, клон на Младешкия Червен кръст в Сухидло не е пропуснал да отпразнува свои празник и е уредил внушителна манифестация, в която участвували голям брой червенокръстици.

Но между многото получени писма, има едно което буди истинско умиление. То е написано от младши Венкослав Борков Петров от с. Горни Извор, Хасковско. Самият той на празника на Младешкия Червен Кръст е изнесъл слово на тема „Цели и задачи на организацията Младешкия Червен кръст“, в всички червенокръстици от се лото изнеси забавя.

На всички червенокръстици, проявили така активна дейност по пренаждане деца на Българския Младешки Червен кръст, Върховното управление изказва похвала и пожелание за още по успешен, по-полнотворен труд.

И след празника, червенокръстиците от цялата страна продължават дейно да работят. На 24 март червенокръстиците от лъра, училище „Архимандрит Зиноиски“ в Радонир са изнесли с голям успех хубавата писма „Добро съзнание“, като са се постарали да ни изпрътат и снимка. Това са изправили и червенокръстиците от уше „В. Тръмач“ в Пазарджик, като в същия ден са изнесли с голям успех писмата „Пролетта е тук“.

През организацията седмица червенокръстиците от 1 основно училище „Отец Паисий“ — Перник са провели твърде оригинална и заслужаваща похвала инициатива — на съвкупване те са събрали за бедните софийски граждани 3 и половина тона въглища, които изпрътати в София. Изнесли са две г-ваки и една забавя. Изпратените снимки ни можаха да помислим, тъй като пристигнаха твърде късно.

Име червенокръстици и септемврийчетата работят задружно и пишат делата от с. Просеник, Яйтоско. Те съвместно организират много и успешни дейности. За това добро разбирателство, заслужават да бъдат похвалени. Само чрез разбирателство и съвкупностно нашите две организации ще напредват още по големи успехи.

Надвигане се, че всички червенокръстици, които по празника са били възприетият да просият по-активна дейност, сега ще се постарат да настъпят и дори напредват своите другарчета от другите клонове.

На всички свои членове, Върховното управление желее успех в предияското съвкупване.

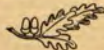
СЪОБЩЕНИЯ

— Във Върховното управление на Б. М. Ч. К. е получено писмо от Югославския младежки Червен кръст, с което нашите братя югославските червенокръстици канят българските червенокръстици да направят едно посещение в Югославия към края на м. май.

В отговора на Върховното управление на Б. М. Ч. К. се казва, че, ако не се появят някои непредвидени пречки, българските червенокръстици ще се възползват от любезната покана и ще посетят братска Югославия.

— За проявена активна червенокръстка дейност Върховното управление на Б. М. Ч. К. награждава с едногодишен абонамент на сп. „Аз слуша“ Цветко Сираков от VIII-а кл. на Асеноваградската смесена гимназия и Цветан Николов от VIII кл. на първа мъжка гимназия — Пловдив.

— В редакцията се получават снимки за поместване без да се придружават от дописки. Само придружени с кратки дописки снимки ще бъдат помествени в списанието.

СЪДЪРЖАНИЕ

К-к трябва да се изграждат и да работят местните червенокръстки съвети — Др Г. Ангелов; Мирновременните задачи на Младешкия Червен кръст — Ст. Райчинов; Густав Моание; Елин Пелин — биографични бележки; Напаст божия — Елин Пелин; Първа пролет — стих. — Владимир Неволин; Присажане на сърце — проф. Синицин; Култивиране на лечебните растения — Др Делчев; По съветския Арктик — Л. Бессунов; Пролетна унора; Добрият доктор — Ас. Босев; Новата пролет — К. Воденичарова; Хайде в гората — песен — Б. Тричков; Младешки Червен кръст по света; Първите славяноенни конференции на Международния Червен кръст; Организационен живот.

Художник Георги Петров.

Печатница „Нива“, ул. Цар Симеон, 72 — София

РЕДАКТИРА КОМИТЕТ.

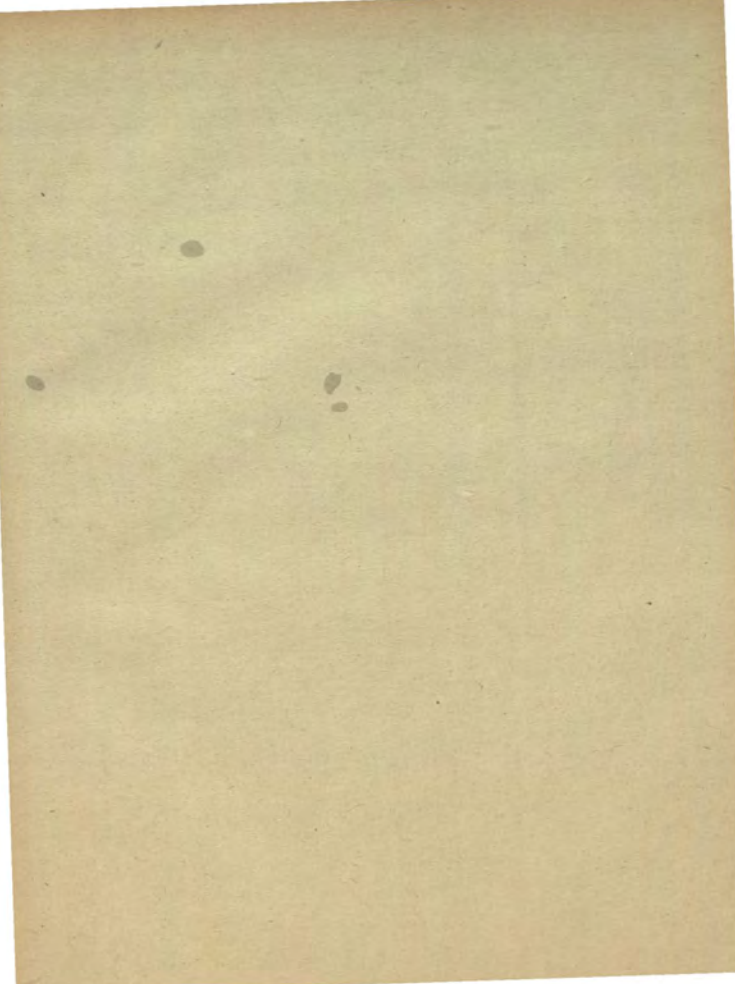
Редактор Алеко Големанов

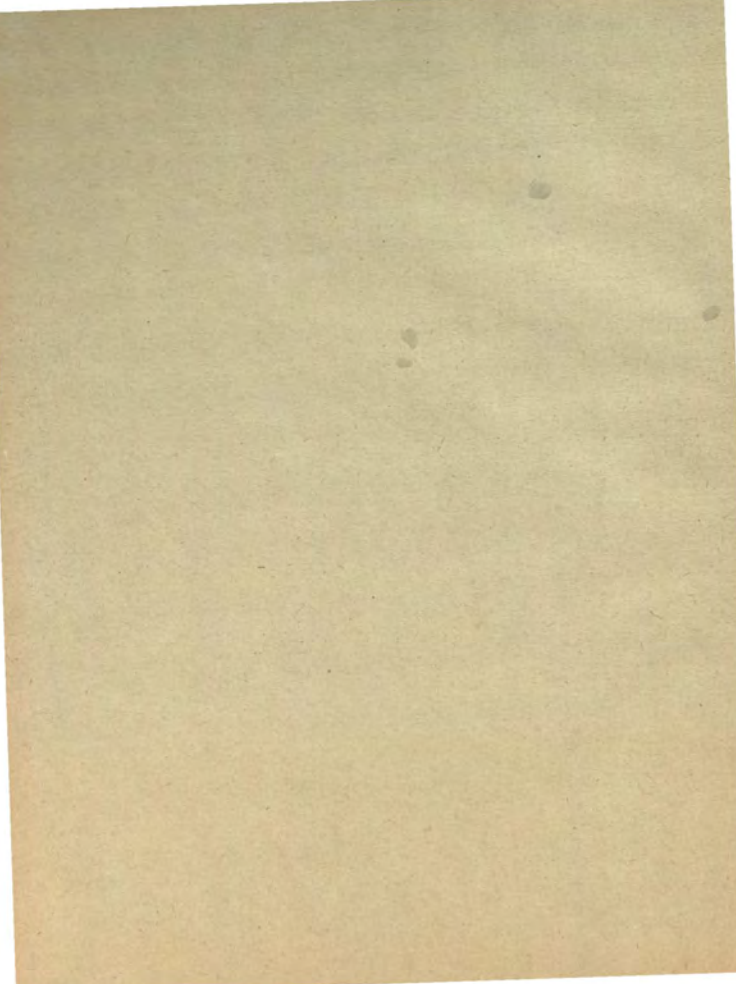
Адрес: Бул. Дондуков, 63

тел. 66-18

Год. абонамент

300 лева

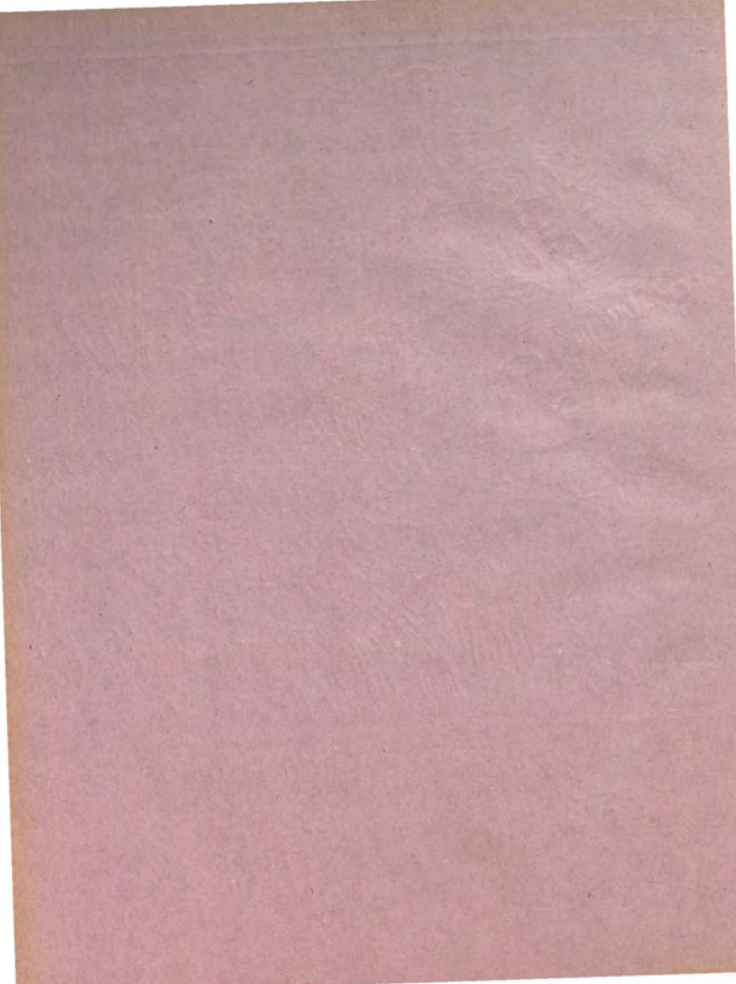

КНИГА ПЕТА И ШЕСТА * 1946 г.

АЗ СЛУЖА

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИ МЛАДЕНСКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

ПРЕД КОМПЛЕКТА НА БЪЛГАРСКИ
ДЕМОКРАТИЧНА МАЩЕЖ

Въпреки че в момента не е възможно да се даде точен отговор на въпроса за бъдещето на България, все пак трябва да се каже, че в момента България е в изключително тежко положение. Това е резултат от политическите и икономическите промени, които са настъпили в страната. В момента България е в изключително тежко положение. Това е резултат от политическите и икономическите промени, които са настъпили в страната.

В момента България е в изключително тежко положение. Това е резултат от политическите и икономическите промени, които са настъпили в страната. В момента България е в изключително тежко положение. Това е резултат от политическите и икономическите промени, които са настъпили в страната.

В момента България е в изключително тежко положение. Това е резултат от политическите и икономическите промени, които са настъпили в страната. В момента България е в изключително тежко положение. Това е резултат от политическите и икономическите промени, които са настъпили в страната.

В момента България е в изключително тежко положение. Това е резултат от политическите и икономическите промени, които са настъпили в страната. В момента България е в изключително тежко положение. Това е резултат от политическите и икономическите промени, които са настъпили в страната.

В момента България е в изключително тежко положение. Това е резултат от политическите и икономическите промени, които са настъпили в страната. В момента България е в изключително тежко положение. Това е резултат от политическите и икономическите промени, които са настъпили в страната.

ПРЕД КОНГРЕСА НА БЪЛГАРСКАТА ДЕМОКРАТИЧНА МЛАДЕЖ

Възгарската демократична младеж е пред своя първи конгрес. Никога в живота на нашата младеж, в историческия път на нашите младежки организации не е бил отбелязван подобен факт — да бъде свикана целокупната българска младеж, чрез нейните организации, на общ конгрес. Никога нашата младеж, разпръсната в най-различни политически, културно-просветни и физкултурни организации, не е предприемала подобна инициатива — да обсъжда общовълнуващите я проблеми, да дири път за своето единство, да чертае насоките на своето бъдеще.

Нашата славна и героична младеж даде незабравими примери на героизми трудолюбие. Тя е била будна и борческа, — била е в предните редици на борбите, които е водил българския народ за свобода и демокрация. Днес тя е още по-голям ентузиазъм и упоритост работи за укрепване и заздравяване изтояваните свободи и демокрация, работи и ще работи без отпих за всеотстранния разцвет на родината.

Нашата младеж от фабрики, от мина, от предприятията, от полета, пръсната в различните свои организации, желае да се учи, да създава блага, желае запазване на днешната извоювана с нечовешки усилия свобода, желае още по-голямо процъфтяване на демокрацията в нашата родина.

Нашата младеж помни безчинствата, арестите, побоищата, тя знае 9 юни 1923 год., април 1925 год., тя помни и пази свято героизма и себеотрицанието на Лиляна и Сашо, тя помни и ще пази свято примерите на героите от Драва и Мур, тя помни безкрайните усилия на целия наш народ в борбите му за 9 септември.

Българския младежки Червен кръст — е масова младежка организация.

Български младежки Червен кръст е неделима връзка от останалата българска демократична младеж. Заедно с останалите младежки организации Младежкия Червен кръст — работи и ще работи както за културното, така и за общественото и физическо оформяване на младежта. Младежки Червен кръст не може да остане чужд на проблемите, които възбудят целокупната наша младеж, не може да гетане глух на покана на нашата младеж за единство, за дружба, и съзнателна неуморна работа в полето на културата и труда, за безстранично издигане на нашата родина.

Българският Червен кръст не може да остане чужд на борбите на останалата наша младеж за демокрация, за установяване на траен обществен строй, който ще позволи и на нашата организация да се развие още по-цялостно и пълно.

Българския младежки Червен кръст не може и не трябва да се обгражда с китайски стени за проблемите, които възбудят останалата младеж.

И сега когато сме пред националния конгрес на младежта в нашата страна Младежкия Червен кръст не само ще вземе участие в него, не само ще даде своята подкрепа, но ще има възможност да каже своето становище по проблемите, които ще бъдат разелядани на конгреса. Мл. Червен кръст не само ще подкрепи, но и ще дири подкрепа на останалата българска младеж, както за своето още по-пълно идейно оформяване, така също и за своето организационно укрепване. Този важен етап в развитието на нашето младежско движение се посреща с ентузиазъм от младежите червенокръстци. Те съзнават своя дълг, чувствуват своята отговорност, искат да дадат всичко, което е в тяхните възможности за укрепване на единството на младежта и за изграждане на родината. Предконгресната подготовка трябва да бъде измината в работа за укрепване на организацията и работа за нейното още по-пълно оформяване в работа за изграждане единство с ЕМОС и „Септемвричче“, в зоравни начинания сред младежта и народа. Да се изнесат курсове за първа помощ, курсове по майчинство и детство, да се развърне още повече нашата културно-просветна работа, нашата помощ в културни бригади и трудови дни и т. н.

Предконгресната работа да се изрази и в засилена кореспонденция с червенокръстци от другите страни, за удовлетворяване на девиза — „За международна солидарност“.

Пред нас стои работа за прочистване на организацията от младежи, които още живеят със стари спомени, мечтаят за фалшиви външни прояви, скрито и потайно си припомнят неща, които в днешната обстановка са неактуални и никому неуждни.

Дълг стои пред всички наши ръководства внимателно да преценят всеки червенокръстец, да му помогнат да поправи своите залитания и грешки.

Огромна е работата, която стои пред нашата организация в надвечерието на конгреса.

Да крепне и се развива Младежкия Червен кръст.

Да крепне единството на българската антифашистка младеж.

Да живее I-ия конгрес на целокупната българска младеж.

НАШИТЕ ЛАГЕРИ И ЛЕТОВИЩА

Ст. Райчинов

Значението на лятната почивка е всеизвестно. А когато тази почивка се свърже с полезна дейност, тогава тя добива своя истински смисъл и красота.

Младият организъм на червенокръстца трябва да бъде винаги бодър, както е бодър неговият дух, работейки с високо съзнание за своя девиз „Аз служа“.

През цялата учебна година червенокръстците, заети най-усилено с учебни занимания, с изпълнение на възложените им червенокръстски задачи, с усилената подготовка по първа помощ и с много други общественополезни занимания, изтощават до максимум своите физически сили и едва дочакават лятната ваканция, за да се отморят. Но дошлата лятна ваканция все пак не значи празноскиптане и безделие, или дейност, която би вредила, както на отделния младеж, така и на обществото. Новите времена искат и нови здравни хора, които да оползотворят всяка своя свободна минута, като съдвременно се съсредоточават да добиват все повече и повече знания и опитност за бъдещия си живот на добри и съзнателни граждани.

Ето защо младежите трябва да бъдат най-добрите пионери в това направление и да направят всичко възможно за най-полезното и рационално използване на лятната ваканция. А това ще стане най-вече чрез лагерите и летовищата.

Лагерът като нещо цяло, има огромно значение за всестраничното развитие на младежа. Преди всичко той му предлага спокойствие, чист въздух, здрава храна и сън. Създават се също така у него прекрасни навици, най-голям фактор за които е задръжния живот на лагерниците. Освен това всяко отделно занимание, всеки момент от живота в лагера, играят своята роля при възпитанието на събраните там младежи. Може би в къщи младежът е свикнал да си посива повече, но тук той се приучва да става още в зори с изсирването на тръбата; може би не всеки е обичал да играе гимнастика, но тук скоро всички свикват да правят хубави гимнастически упражнения. В лагера младежите се научават да ядат заедно едно и също нещо; научават се да играят заедно, да творят заедно, да се обичат помежду си, да се уважават и си помагат. Всеки младеж добива съзнание, че трудът е свято нещо, обиква го и сам го търси. Общата работа създава у младежите ивника към взаимоподпомагане, отстъпчивост, разбирателство, уважение. Постигне ли се всичко това, лагерът е изпълнил своите най-важни задачи.

Лагерът има също голямо значение за увеличаване на културата на младежите. Освен познанията, които получават от преподавателите лекции, те имат възможност да попълнят своите познания по различните въпроси и чрез размяне на мисли, което става обикновено вечер, на така

наречения „говорящ вестник“, събрани в кръг при светлината на лагерния огън, младежите си разясняват всеки интересуваш ги въпрос и разменят мисли за прочетените през деня книги, за новоизлезлия стеновестник и др. Тук се четат доклади и собствени произведения и се прави съответна другарска критика и самокритика.

И ето, че след завършване на лагера младежите са напълно обновени; от зявналото им тяло лъха сила и свежест; по обгорялото лице се чете задоволство, което притежава само един обновен духовно и физически човек.

Ето защо, девизът ни при идването на лятната ваканция трябва да бъде: „Да летуваме максимално да летуваме съзнателно, смислено и дисциплинирано!“ Летовищата и лагерите, които Младешкия Червен кръст устройва, трябва да минат под знака на най-образцов ред и дисциплина. А това значи, че те трябва да се устроят както следва:

1. Да се обмисли сериозно въпроса за мястото, където ще се уреди лагера. В зависимост от това дали лагерът ще бъде планински или морски, а здание или на палатки, да се избере място запазено от ветровете, не почва, която откъжда водата, близо до течаща вода за пиене и за миење, при по-голям слънчев простор, близо до морето, а в планината до гора, и с югоизточно изложение.

Подбраното място да се изчисти от трънани и камъни, да се разчисти и ограничи с колове, да се определи мястото на палатките, мястото на игрищата, мястото на лагерния съгън и мястото на готварницата и столовата.

Палатките да се построят на разстояние най-малко 3 м. една от друга под формата на Буява Б. като съдвременно се окопават за от-

Общ вид на червенокръстния лагер

Незабравният лагерен огън

тичане на вода. Пред палатките да се изработи малка градинка, върху която с цветя, трева или пясък да се изобразяват надписи, лозунги и др.

В средата на лагера да се издигне пилон за знамето и на близо до него да се приготви огнище за лагерния огън.

В единия край на лагерното място да се ترامбова и очертае с варно мляко игрищата, като разстоянието им от тях да бъде не по-малко от 50—100 м. Отходните места най-правилно е да се поставят зад палатките на разстояние не по-малко от 50 м., за да могат да се ползват и нощно време, като се внимава за движението на вятъра. Същите ще трябва ежедневно да се почистват и заливат с варно мляко или някое дезинфекционно средство. Да се оградят с дъски или храсти и зебло.

Кухнята и столовата да се поставят извън района на палатките и игрищата, като разстоянието им от тях да бъде не по-малко от 50—100 м. Отходните места най-правилно е да се поставят зад палатките на разстояние не по-малко от 50 м., за да могат да се ползват и нощно време, като се внимава за движението на вятъра. Същите ще трябва ежедневно да се почистват и заливат с варно мляко или някое дезинфекционно средство. Да се оградят с дъски или храсти и зебло.

2. Най-важната част при устройването на лагера е добре уреденото домакинство, което значи, че прехраната трябва да бъде навреме уредена, храната трябва да бъде здрава и изобилна, а така също и добре приготвена. Това става най-напред с подборянето на един добър, честен и енергичен ръководител на домакинството, който трябва да бъде назначен най-малко един месец преди започване на лагера. Домакинът има грижата за превозване на материалите, за построяване на легере, за обзавеждане на кухнята и за намиране на продукти, които трябва да се складираат предварително в артелната. Освен това през време на лагера неговата грижа е храната да бъде навреме приготвена, както и да се допълва със сезонни плодове и зеленчуци. Домакинът има грижата също за порядките в кузницата, за нейната чистота и за запазване на имуществото. Негови първи помощници са: артелчицът и готвачът. Последните

двама трябва да бъдат също здрави, чисти и честни хора, защото през тяхните ръце ще минават всички продукти и от съвестната им работа ще зависи здравеопазването на лагериуващите.

По отношение на кухнята и артелната може да се каже следното: те трябва да бъдат винаги чисти и при най-малко замърсяване да се почистват. Съдовете и казаните след всяко ядене да се измиват добре и ако трябва да се изтъркат с пясък или други домакински препарати. Кухнята и артелната трябва да бъдат образцов ред и в тях освен дежурните по наряд да не се допускат никакви други лица. Изобщо трябва да се знае, че домакинът, готвачът, артелчицът, кухнята и хранителният след са най-важните елементи и най-голямите отговорници, както за доброто изнасяне на един лагер, така и за здравето на лагериуващите.

Денят започва с сутринна гимнастика

3. Трети важен елемент при уреждането на лагера, това е неговото ръководство и програмата му. Ръководните лица трябва да бъдат подбрани предимно от учителските и лекарски среди като тяхни първи помощници бъдат червенкръстци от горните класове на гимназиите и то такива, които са преминали курс за първа помощ

С радост участвувате в приготвянето на обед

Освен това трябва редовно да се установява ежедневния наряд на дежурствата за: кухнята, столовата, игрищата, палатките, часовете пред входа и пр., което трябва да се включи в специално изработения правилник за вътрешния ред в лагера. Дежурните трябва съзнателно и често да изпълняват възложените им наряди, като вечер при лагерния огън да отчитат извършеното, както и да подлагат на критика своите грешки.

Ръководителите на лагера трябва да бъдат неотлъчно в същия, като се стараят на първо място да се запазва здрава дисциплина между лагеруващите, както и да се преминава най-редовно определената за през деня програма.

Влагера, една от палатките трябва да бъде определена за медицински прегледи и за болните, където лекарят или сестрата трябва винаги да бъдат на разположение на лагеруващите и да ги подпомагат винаги при поискване на помощ, като по-тежка случаи се изпращат в най-близката до лагера болница.

Програмата за лагеруването трябва да се изготви предварително и да се одобри от Върховното управление на Младежкия Червен кръст. Тя трябва да бъде строго установена и да не пречи на летуването на младежите, да съдържа само най-интересния материал, който е необходимо да се премине.

През време на летуването червенкръстецът трябва да бъде запознат с основните проблеми на Червения кръст. Червеният кръст ратува за мир и истинска демокрация. Той е антифашистка организация. Червеният кръст работи за международна солидарност при зачитане правата на всички народи. Червеният кръст ратува за обществена взаимопомощ — организирано подпомагане социално слабите и жертвите на обществени бедствия, като окончателно се скъса с парадната и до болка накриваща честолюбие на подпомогнатия лигва благовоителност.

Всички тези въпроси звездно със санитарната подготовка трябва да влезат в програмата на лагеруването.

Приключването на лагеруването трябва да стане с произвеждане на изпит по преминатия материал, като на завършилите лагера да се раздадат свидетелства и първенците да се наградят. Свидетелствата и наградите ще се изпратят от Върховното управление.

Така уредени и изнесени лагерите и леговищата на Младежкия Червен кръст действително ще дадат добри резултати, както за здравеукрепване на младежите, така също и за оползотворяване на лятната ваканция.

Напред към масово, системно и разумно летуване!

9 МАЙ —

Ден на победата!

Горе — Берлин през време на последните улични сражения.

Долу — Съветски войници маршируват пред Райхстага.

ФЛОРЕНС НАЙТИНГЕЛ

Флоренс Найтингел е родена през 1820 год. в богато и образовано семейство. Още от малка тя се отарашава от охолния живот, който я очаквал. Първият ѝ ранен е било едно овчарско куче,

на което тя излекувава счупения крак. Семейството и я усмивало за тази и наклонност. След 15 годишна борба, обаче, на 33 годишна възраст, тя успява да надвие схващанията на родителите си и си издействувала да посещава сестрински курсове в Kaiserswerth.

В училището Kaiserswerth хигиената не била позната, сестринството стоело още в зародиш. Научното образование не се смятало за нещо особено.

След като следва и в Париж Флоренс Найтингел става директорка на училище в Лондон. Избухнал Кримската война; няколко дена след битката за Алма на 12 октомври 1854 г., в където четвърти писмо от дописника си, описвайки плачевната съдба на ранените, за които нищо не било предвидено. Никакви санитарни не придружавали

английският контингент, докато френската армия имала 50 милосърдни сестри — значително число за онова време.

Дописката предизвиква голямо безпокойство. Два дни след публикуването на писмото, държавния военен секретар, писал на Найтингел, като ѝ съобщил плано си да изпрати в армията един корпус самарянки (санитарки). Мис Найтингел отговаря, че доброволно се поставя на негово разположение.

След 6 дена Флоренс заедно с 38 сестри напуска Англия.

Пристигнала в Скотари, Найтингел трябвало да се бори срещу всички за успеха на това нововъведение. Дори някои от сестрите се разбунтували против избраната униформа — бонето не им изглеждало прилично. „Имам чин генерал в бригаде, пише Найтингел вероятно, защото е по-трудно да се ръководят 40 англичанки, отколкото 40 мъже“.

Недоверието, обаче, скоро било надвято.

Найтингел према управлението на една болница, настанена в стара турска казарма. Там лежали 2500 ранени, пристигнали след 8 дневно пътуване по море, в редица от 6 км. дължина. Въздухът на отходните места отравял болничната атмосфера. Ризите били тождана корави, че болните предпочитали да са голи под завивките си. Веднаж в месеца изпирали 6 ризи за цялата болница. Паразитите се развъждали в неимоверни количества. — „Ако всичките гадинки в болницата действували заедно, пише мис Найтингел, лесно биха могли да издигнат шестия километра легло и да ги пренесат до Лондон“.

Смъртността на ранените нараствала на 42%.

Найтингел се зела веднага за работа; чистотата била първата ѝ грижа; тя доставя лиени, кърпи за ръце, сапун, метли, изтривалки, ризи, чаршафи. Основна пералня и поставя жените на пострадалите войници в помощ на болниците.

Храненето на болните било плачевно; имало само една кухня; били необходими три часа, за да се разнесе яденето до всички ранени; ченики, прибори, вилци, ножове били непознати. Не бил възможен никакъв специален режим. Били образувани обаче, 5 допълнителни кухни.

Всеки липсващ предмет трябвало да се достави от склада на армията. Тази система създавала забавяния и невероятни усложнения; мис Найтингел основала в самата болница един магазин за провизи, дрехи и всякакви домашни съдове.

Не по-малко необходими били и хуманитарните реформи. Операциите се правели в открити стая, под погледа на ранените; етера и хлорофор-

ня не биди още употребявани. Мис Найтингел имала грижата да достави лекарства и да се наложи да асистира на всички операции. Тя бдеше винаги нас агонизиращите.

Найтингел създаде спастовна каса, елементарни курсове и библиотека.

И когато дневната работа бивала привършена, която по някога траела и 20 часа Флоренс обикаляла болницата с лампа в ръка. Тъй е тя позната на всички — „жената с лампата“.

Когато болницата била преустроена и когато смъртността спаднала от 42% до 2%, Найтингел поискала да се доближи до фронта. Тя отпътувала за Крим. Скоро, обаче, се разболяла от малария. Като отклонява предложението да я върнат в Англия, тя се съгласява да се върне само в болницата си в Скутари, чието управление поема отново и която напуска с последните ранени.

Едновременно с това името и делото на Найтингел стават извстни. Английското правителство поиска да я върне в отечеството ѝ с военен кораб, чест, която нея никога не е познавала. Образува се комитети за блестящото ѝ посрещане. Избягвайки тези почести, Флоренс се връща незабелязано в Англия.

В чест на Флоренс Найтингел бива пусната подписка, като била оставена на нейно разположение една значителна сума. Тя подарява сумата за основаване сестринско училище.

Найтингел подържала, че всяко заведение от рода на сестринските училища трябва да съчетава три положения: да е чест от болница, да да осигури на сестрите професионални опит; да се формира отделен пансион за следващите и най-после да се продължи времетраенето на курс.

Флоренс Найтингел умира на 13. VIII 1910 г. на 90 годишна възраст.

ЛИТЕРАТУРА И Изкуство

ГЕО МИЛЕВ

Гео Милев е роден на 15 януари 1895 год. в Раднево, Старозагорско, като син на просветно учебно семейство. Още от малък се интересува живо от изкуството — живописта, поезията, театъра.

Гео Милев добива в западна Европа солидно образование по литература и философия, запознава се непосредствено с поезията, изкуството и театъра на културните народи, връща се в България и се отдава с жар на литературна дейност. Отначало той застава на чисто идеалистична почва по отношение на изкуството, подвайки се на тогавашния почти общ похват в нашата литература. По късно, обаче, той прави

кървава банк през април и май на 1925 година загинаха Христо Ясенов и Сергей Руняцев. Зараждайки се фашизъм се мъчеше още тогава чрез съюза на най-прогресивните люде на нашата страна да предотврати неминуемата си гибел.

Най-значителното произведение на Гео Милев е неговата поема „Септември“ Тя се появила най-напред в септемврийската книжка на сп. Пламяк, а след това и в отделно издание, което се изчерпа само в няколко дни, макар да се е разпространявало по тайни пътища, от ръка на ръка. Всеки младеж знаеше на изуст поемата. Гео Милев стана култ на младенята. „Септември“ ще бъде май — земата ще бъде рай“. Поетът предече свободата на българския народ.

Гео Милев бе от тия творци, които, не ръководейки се от никакви догматични възгледи, изражаваха с искриван възторг или гняв своите идеологични разбирания. Той бе поет — борец а най възвишения смисъл на тези понятия.

остър завои в разбиранята си. Той заявява: „Ще останем там, където е народа“.

През Световната война Гео бива ранен, като офицер на фронта. Това не му попречва да продължи своята усилена литературна дейност. През 1919—1922 г. той редактира списание „Везин“, а през 1924—1925 г. сп. „Пламяк“, които оставят дълбоки следи в нашата литература. Гео е добър преводач. Той превежда от четири езика — руски, френски, немски и английски.

На 15 май 1925 г. той бива задигнат от ищидкомандите на кърволея Цанков и изчезва безследно. И до сега не се знае неговия чиченкически гроб. В същата

Из ПОЕМАТА

„СЕПТЕМВРИ“

Ношта ражда из мъртва утроба
вековната злоба на роба:
своя пурпурен гняв —
величав.

Дълбоко сред мрак и мъгла.

Из тъмни долини
— преди да се съмне

из всички балкани

из дебри пустинни

из гладни поля

из кални паланки

села

градове

дворове

из хижи, колиби

из фабрики, складове, гарн

хамбари

чифлици

воденици

работилници

кузини

заводи:

по пътищата и по заводи

високо

по сипеи, урви, чукари, бърда,

през слог

и рид

през глухи усои

през есенни жълти гори

през камънаци

вода

мътни води

ливади

нива

лози

овчарски пладнища

глогини

изгорели стърнища

трънаци

блата:

изпокъсани

кални

гладни

навъсени

измършавели от труд
загубели от жегата и студ

уродливи

сакади

космати

черни

боси

изподрани

прости

диви

гневни

бесни

— без рози

и песни

без музика и барабани

без кларинети, тимпани, латерни,

флигорни, тромбони, тръби:

на гърба с парцаливи торби

в ръцете — не с блестящи шпаги,

а с прости тояги,

шопи с сопи

с пръти

с копралаи

с трънокопи

с вили

с брадви

с топори

с коси

и слънчогледи

— стари и млади —

се спуснаха всички отвред

— като отприщено стадо

от слепи животни,

безброй

яростни бикове

с вой

(зад тях — на нощта вкаменения свод)

полетеха напред

безред

неудържими

страхотни

велики:

НАРОД!

Аглия

Когато предвещаващият буря морски шум се прозоре между крайбрежните камъни, когато изкочи като уплашен заяк по стрънния скалист бряг на нос Емине и уморен бавно полази горе по плесента на манастирските развалини, тогава, казват, легендата се събуждала, заливала с тревога Аритихналите рибарски хижи, и напомняла за заслужения край на богомолното място. Морето откъстило, откъстило жестоко и безмилостно за невинните жертви, потънали в синкаво-черните му води. Раззрено една нощ то потъгнало манастиря. Днес над пропастта стърчат само останките от дворния зия, проядени от старост. Хората с страх ги гледат и разправят.

— Отче, за трети път идвам тук в манастиря. Цялото село — ме изпраща. Да се помирим, отче. С ваша помощ да предразим невинните хора. Позволи да построим кула. Ще сложим светлинка вътре, ще спасим толкова човешки живота. Да не се заблуждават при буря. Съгласен ли си, отче?

Така говорел меко, тихо рибарят.

Игуменът го погледнал, свил очи и отсякъл:

— Аз казвам — на неверници, на хора, които не посят, ръка не давам.

— Отче, не си прав. Верно, не постим, риба идем. Но друго нямаме, отче. Пък аз знам, не за

това не си съгласен ти. Казал си, искали сме най-хубавото парче земя. Ами там е най-удобното, отче. Нос е. А пък земя, земя в замаяна ще дадем, отче. Не е толкова хубава, но пък двойно ще дадем. Хайде, съгласи се, отче, съжали се над младите. Я си помисли колко са загинали на това място. Неверни са камъните тук. Подежат ли вълните лодката — отиде. Съвършено е. Няма спасение. А пък като построим кула, като сложим светлина вътре. . .

— Само светлината на бога и божиеото кандило могат да осветяват пътя на християните.

Рибарът горчиво преглътнал, навел опечалено глава и излякъл. Поел пътя покрай стражната пропаст. Долу вълните обръщали зеленкави гърбове и във весела игра шумели между крайбрежните камъни. Ято чайки със стръа налетяло върху невидимо стадо риби. Рибарът спръл.

— Ох, отдавна бихме напустили това проклето място, но, дявол го взел, тъй много риба има.

Звуците на клепалото за вечерна молитва настъгнали рибаря, минали, търкулили се като малки пътни топци по ураята, плъзнали се по морската шир и там закрили.

Рибарят забързал. Манастирът останал далеч.

Рибарът имал дъщеря. Красива била Аглия. Огнено черни били очите ѝ, смолести коси се спускали около опръхналото от морския вятър лице.

Винаги когато Аглия слизала по стрънната пътека към морето, морският вятър със страст се хвърлял към нея, вкопчвал пръсти в гъстите ѝ коси и ги разкъпвал. И сега направил същото. Понесъл се по морската повърхност, заляна от утринното слънце с разтопено сребро и малки пъргави звездички, блъснал се в косата и отвял назад едри кичури. Аглия не ги прибрала. Тя обичала вятъра, волния морски вятър. Но сега ѝ било мъчно, много мъчно. Отговорът на игумена — ръка не давам — стискал с остри нокти съдцето на Аглия. Та нали и Зефир е рибар, та нали и той не се връща понякога с дин от морето. Значи, нека се давят комчетата, нека загиват в камъните, но да ми вземете от земята не позволявам. Нима

ХАРИТОНОВ

може да има толкова алчни и жестоко сърдечни хора? Агляя не можела да мрази никого тяга. Не. Не можела. Ето на — когато морето веднаж изхвърлило един черен, грозен човек с дебели устни и голяма къдрава коса, Агляя плакала. Тя не го познавала, но човек бил.

Агляя скрито плачела винаги, когато морето грабне в студените си нокти някого.

Агляя сякаш долу, седнала на студения още пясък и зачакала. На това място камъните били засипани с пясък и само тук можели да спират лодките. Скоро иззад носа бавно и като че предварително като се огледала, изкочила лодка. Приближила. Агляя махала с ръка, докато лодката не застъргала с дъното си крайбрежния пясък.

Агляя била щастлива. Зафир скочил от лодката и я прегърнал. Тя го обичала, обичала го повече от безкрайното море и волния вятър. А и Зафир тази сутрин, преди да тръгне за риба, написал на пясъка „Агляя обичам те“. Да. Агляя е е щастлива, много щастлива. Но игуменът. . .

Рибарите оставили набързо рибата и отново се скрили зад стрънния нос. Агляя ги изпратила с застиняла усмивка на устата. Тя потръпвала, като гледала обезпокоителните гъсти и бели като чайки вълнички из морето. Над нея разкъсани облечета хвърляли отразена медано-червена светлина върху морската повърхност. Някъде на хоризонта застрашително подавал оловно-черни плещи грамаден облак. Вятърът се усилвал. Съзнато безпокойство и предчувствие замъчили девойката. Но те са опитни, те разбирате кога морето ще стане бурно, те ще се върнат, ако е спасно.

Шумът на морето станал бърз и нервен.

Като побесняа звер пишала бурята и надигала грамадни тривести вълни. Огъвала дървета. Огъвала в тревога сърцата на рибарите и жените, останали в село.

— Дано не са тръгнали за насам, към скалите. Дано, о Господи.

А бурята разстала. Препускали вълните подгонени от свиреп вятър, бели морският бряг и стъпсаните камъни. Страхотен адски тътен се носел.

Зловещата оловна вода клокочела. Небосклонът, свил гигантски плещи, сякаш се готвел да се втурне в общата кафефония.

Тук-там светвали за момент жалки светлинки, откроявали се в тъмнината бледи до смърт женски лица, разбъркани от бурята коси и полуголи, готови за сън деца. Бурята с ярост помитала всичко.

Разширени до болка зеници блуждаели безпомощни в тъмнината. Засъхналите съзли се смесвали с дъжда.

Виед в изпълнение вятърът.

Вълните разярени догонвали от вси страни лодката. Тя безпомощно се огъвала и, останала без кормило, неминуемо доближавала страшните крайбрежни сили. Вятърът е раздърпал платното преди да успее да го уберат, навил го е на хуния и го е свлякъл в оловената вода. Рибарите по последни сили се борили с разбунената стихия. Надрездно. Като бик на рогата си издигнала една вълна лодката и с дива ярост я понесла. Глух трясък. Викове. Трески.

С бесен бяг бурята заличла всичко и ревяла.

Морето утихнало. Вълнички обливали младите трупове.

Очи, изплаквали сълзите си, бродели по брега. Писъци на жени друщели с остри нокти подронения бряг, доронвали го, излитали горе и прескачвали манастирския двор. Башини въздишни, тежки, обли, като крайбрежните камъни, ги догонвали.

Агляя се хвърлила с болка на пясъка. Викът раздрал гърдите ѝ. Черните смолести коси покрили обгорялото мъжко лице. Тя прегръщала студения като морския пясък труп. И безкрайната мъка и безпоощадността на на любяща жена се излели в страшно проклятие:

— Аз ще умре, но и от теб, манастир, камък върху камък да не остане.

Две очи гледали с тъпо безразличие светлата морска шир.

Две очи, две безумяли от скръб очи. . .

Стрънният нос стоял гордо възправен над морето.

Гъвкавото стройно тяло се понесло в безумен скок към бездънната пропаст. Миг само и струя кръв сплела косите. Черните, огнено черните, очи се затворили завинаги сред крайбрежните скали, обляни от неспирните морски вълни. Само смъртта могла да бъде отдушник на малкото, безсилно сърце.

Днес стръмният фар залива с обилна светлина зеленягалите манастирски останки, тъжен спомен от алчен и безсърдечен монах, загинал през зловещата нощ сред грамадите от камъни, дървета и тухли.

Морето често събужда легендата.

А. Георгиев

Закладва на труда

Погледнеш ли ти към полята родни,
ще видиш в две прегънатия гръб
над палешника — апит в земята плодна,
земя — опръскана със свята кръв. . .

Назърнеш ли в балканските усои,
ще срещнеш неуморния дървар,
ще блесне брадвата в ръцете голи
колата ще подкара с товар.

А спуснеш ли се долу — под земята,
пак няма мир и нито миг покой.
И тук, макар далеч от светлината
чукът отква и не знай отбой.

Лицето на миньора е покрито
със бръчки, черен прах и капки пот,
които сякаш искат да покрят
годините на тежкия живот.

А нейде горе, в града многолюден,
фабрична свирка вика и зове
работник — със грижите отруден —
да бди неуморим и да кове.

Тъй във кипещ денят се претопява
и мрачината пада над света. . .
Но вместо отдых, ламбата блуждае
над учений до късно през ноца.

Ний, тези хора, с пламъка в очите
и с оросените от пот чела,
познаваме ги с огъня в гърдите,
зовем ги днес герои на труда!

Изгрявай май в рубинено сияние!
Ехти от изток всепобеден химн!
и вей се в свободата родно знаме
над възроден дух, бодрър, несломим!

И ако днес за миг напред се азрете,
ще срещнете възторга на света.
Дерзайте, братя! Смело работете! —
За вас победен химн тръби сера!

Е. Райкова

ПЪРВЕНЦИ НА НАУКАТА

ИВАН ПЕТРОВИЧ ПАВЛОВ

На 27 февруари всяка година цялото културно човечество почита паметта на този знаменит учен на руската земя и на цялото човечество.

Роден е в епохата, когато снагата на великия славянски народ се развишила от новите идеи на френската революция. Великия, който идвали от запад, се поглъщали жадно от младежта, из средата на която изростнали водачите на прогресивна Русия, смелите народници на онова време. Пользът на новото зряло и руската наука. Тимирязев, Писарев и др. станали ревностни популяризатори на еволюционната теория на Дарвина. Появили се нови схващания, които послужили за начало на велики открития. При такава една бурна епоха Павлов изживял своите младежки години. Новите идеи в науката, по специално в естествознанието, го увлекли и, след като завършил гимназия, се записал студент по естествените науки. След като завършил факултета по естествени науки, почувствувал, че познанията му са недостатъчни за задачите, които той си поставил. Затова се записал в медико-хирургическата академия, където имал възможност да проникне в лаборато-

На 1908 г. при особено тържествена обстановка бил провъзгласен за почетен доктор на Кембриджкия университет бещата на съвременната физиология, великият син на руския народ Иван Петрович Павлов. Цялата тържествена обстановка тогава не разсейвала неговото внимание, а напротив все повече го заставяла да се съсредоточава. Той мислил: не го ли надценяват твърде много, достойна ли е неговата работа за такива почести? И както през 1904 год., когато му бе определена Нобеловата премия, той мислил и вътрешно си говорил: Кояко малко аз зная, още колко трябва да извърша! В главата му нахлували нови мисли, нови планове за опити. Извезнал нещо го блъснало леко в гърдите. Павлов погледнал нагоре, откъдето му се сторило, че иде този удар и видял група смеещи се студенти. В ръцете на един от тях се виждала връч, на края на която било превързано нещо бяло. Това нещо е в ръцете му.

Павлов мигновено разбрал всичко. В ръцете му се отзовало слухнатото от внука на Дарвин куче-играчка. То било с навучени по него стъклени и кучукови тръбички, които избразявали всевъзможни фигури. Този изключителен жест на внимание и то от страна на младежите, още повече усилilo възлението на Павлов. Същата подобна сцена станала и с великия Дарвин, на когото слухнали маймуна играчка. Всички, които присъствували на церемонията били напълно убедени, че Павлов може в много отношения да бъде сравняван с Дарвин. Успехите на Павлов в областта на физиологията допринесоха за уясняването на много тъмни области в функциите на живия организъм, специално на хран: смилателната и на нервната системи.

Наблюдения над павлии в Павловския физиологически институт

риите и клиниките и да се приближи към опознаване на процесите, които протичат в живия организъм. Опитите по физиология начелал още от студентската скамейка и в 1874 г. извършил работа, която била наградена от Петроградския университет с златен медал.

След завършване на медико-хирургическата академия, Павлов бил поканен да заведе експерименталната лаборатория в терапевтичката клиника на проф. С. П. Боткин. Боткин бил по онова време известен руски лекар. Славата му на изкусен лечител се носила из цяла Русия. Под негово ръководство на Боткина, Павлов се оформил като велик експериментатор. Той изстраждал като вековен дъб, от чийто корени черпели сокове не само руската наука, но и от световната.

Павлов стоял здраво на почвата на естествено-научния материализъм.

Първите крупни открития, които Павлов направил, били в областта на храносмилането. Били открити по-голямата част от ферментите, които се отделят от храносмилателните жлези. Лабораторията на Павлов станала огнище, от където се пръскали знанията из областта на храносмилането. От целия свят се отправяли молби за най-различни сведения. Искали и чисти стомашни ферменти. Чрез прочутото изолирано стомахче, наречено а чест на Павлов „стомахчето Павлов“, били изучени основно законите, по които функционираат всички храносмилателни жлези. Изучавайки работата на слюнчените жлези Павлов навлязъл в една нова област, а именно областта на условните рефлексии.

В 1850 г. Канадският лекар Бомен, наблюдавайки един ловец със случайна фистула на стомаха, установил, че секретията на стомаха се усилива при вида и мириса на хрената и я нарекъл „психическа секреция“. Павлов си поставил да изясни тези „психическа секреция“, като изучавал работата на слюнчените жлези на кучето. След упорита работа дошел до заключението, че „психическата секреция“ не е нищо друго, освън един рефлекторен акт, един рефлекс, който за разлика от другите, прости рефлексии бил наре-

чен *условен рефлекс*. Мнозина порудризатори на Павлово учение са упростили това понятие, като го свеждат до положението: „когато тракат чиниите, у вас текат слюнки“. Това е крайно бледа непълна формулировка на горното основно понятие в учението на Павлов. За яснота най-напред ще определим що значи безусловен рефлекс. Това понятие най-напред е въведено от френския учен Декарт, което ще рече, че това е неизбежна, закономерна реакция на организма спрямо външния свят, която се осъществява с помощта на определен отдел от нервната система. Значи, за да имаме рефлекс, необходимо е да имаме външни дразнителни рецепторен орган, чувствителни нерви, които отнасят раздразнението в централната нервна система, от където се поражда импулс и по двигателни или секреторни нерви се довежда до действителните съответни органи. А група от рефлексии, свързани причинно един с друг, се наричат инстинкти. Простите рефлексии и инстинктите са вродени реакции на организма. А що е това условен рефлекс? Самото му име показва, че той се образува при особени условия. Така, ако наред с даването на храна на едно куче се произвеждат тонове с метроном или звънец, то след многократно повтаряне на този процес, може и без да се поднася храна, а само ударите на метронома да предизвикват обилно слюкотечение у кучето. Условието за произвеждане на условен рефлекс са: сигнала трябва да съвпада винаги по време с действието на безусловния дразнител. Второ условие е индиферентният агент да предшества действието на безусловния дразнител. Обстоятелствата при които се произвеждат условните рефлексии, трябва да бъде постоянна. За да се образува един условен рефлекс необходимо е животното да има мозъчна кора. Животни, на които е премахната мозъчната кора, условни рефлексии не се получават. Условният рефлекс е придобивка през индивидуалния живот, докато безусловния рефлекс има готов определен път по рождение. Като дразнители или сигнали за образуване на условен рефлекс могат да служат различни агенти (тонове, цветове, ток, светлина, почесване, варене). Условният рефлекс е почти все-

Общ вид на селото от научния учреждения Павлово

кидневно явление, облечено в различни названия: дресировка, дисциплина, възпитание, привички и др. Много от психичните явления се обясняват

Операция над животно за изследване централната нервна система

Със условно рефлекторната дейтелност на мозъчните полукълба. С условният рефлекс се обяснява и съня. Според това с каква бързина се образуват

авт условните рефлеси, Павлов различава четири основни типа нервни системи; сангаиничен тип, меланхоличен тип, флегматичен тип и холеричен тип. Най-после Павлов дава насоки и за изучаване на характерите, като изследва подробно поведението на кучето, което се определя като резултат от цялостната дейтелност на мозъчните полукълба. Подробното и задълбочено изучаване на поведението на животното, ще ни спомогне за обяснение и на съзнателните процеси, чието седалище е кората на мозъка. Постигнем ли това, ние ще можем да проникнем в странните на вид проявления на човека. Павлов, като четял романите на Достоевски, дълго е разсъждавал върху характерите на неговите герои. Техният сложен вършен психичен живот е поразявал много въпроси в съзнанието на великия физиолог. „И вярвам дълбоко, че човекът, вечно търсещият човек, ще надникне в сложния лабиринт на вътремозъчните процеси.“ И той си отиде с тая дълбока вяра, че е сложил основата и начертал пътя за пълното разгадаване работата на мозъчните полукълба. Но не само това. Отивайки си, той даде всичко, което е знаел. Съветвал е всички занимаващи се в тая област при използване на материалите от неговите изучавания да бъдат внимателни при пренасянето им върху човека.

Каква безкрайна работливост и критичност е проявявал Павлов! През време на 55 години работа, нито един факт установен от него, не е бил опроверган. Той е блестящ представител на материалистичната школа на руските физиолози. Цялото учение за условните рефлеси е дълбоко материалистично.

Октомврийската революция донесе за Павлов безкрайни възможности за работа. И в годините след нея той даде най-много нови факти за науката.

Днес в неговата велика родина, която той страстно обичаше, идеите му са подети от най-добрите физиолози на света.

Д-р Пасков

Противоздравни навици

Д-р Георги Ангелов

Ишата страна се слави със своите столетници. В миналото фашистките просветни и здравни ръководители спекулираха с това се мъчеха да докажат, че ако в България има много столетници, това се дължи на природосъобразния начин на живот на нашия народ и главно на селяните. За тази фалшива теза, зад тази умяла заблуда стоят много факти и данни, които говорят съвсем друго, показват тежките поражения, които търпи нашият народ от антиздравните навици, лошите социални условия, в които е поставен нашият селянин и работник и разните злини, които се отрязават крайно фатално върху здравното състояние на народа ни.

Нашият народ търпи пораженията на високата детска смъртност, която повече от 50 години стои на едно и също ниво. Нашият народ страда от широкото разпространение на туберкулозата, от широкото разпространение на някои заразни болести, които покосяват сравнително млади хора, причиняват тежки морални страдания за близките и извърредно тежки материални щети на държавата и народното стопанство.

Причините за всичко това трябва да ги потърсим в лошите социални и битови условия. Именно в това отношение се необходими широки реформи.

Целта на настоящата статия е да посочим редици противоздравни навици, които пряко или косвено спомагат за високата детска смъртност, разпространение на редица болести, за бавното, но сигурно израждане на нашия народ. Всеки от нас, ако се вгледа в бита на нашия народ, особено в селата, ще забележи редица действия и навици,

говорящи за отдавна изживяни вярвания, които днешната наука е напълно обяснила и опровергала. Те обаче още съществуват, мълчеливо и настойчиво се изпълняват и продължават с една несбяснимия упоритост да се предават от бабата на внука.

Повдигане новороденото с прегънат пръст

Шарката е още „баба шарка“, а не доказаната инфекциозна болест, за борбата с която е нуждни хигиена, чистота, и т. н.

Подобно и крайно зловередно отношение има нашият народ към туберкулозата, към процеса на раждането, към отглеждането на децата и т. н.

Покрай другите причини за високата детска смъртност за които се спомена по горе ще се помъчим да изложим лошите противоздравни навици, свързани с процеса на раждането и отглеждането на децата.

Известно е вече, че на акта на раждането и на родилката се гледа с „предубеждение, срам и гнусливост.“

На родилката се поставя слама, в не чисти и добре изпрани чаршафи, пъпа на детето се реже със сърп, пъпната връв се превръзва с коец от пояса на „бабата“, с косми от главата на майката, с конопени конци и т. н. и т. н., а не с извърени и специално приготвени конци. Много често всичко това става причина за заболяване от тетанус — схващане на челюстите — и много деца измират от него.

Рязането на пъпа със сърп е символ за бѣдешата професия на новороденото. Ако е момче реже се с коса — „да станат косачи“ или трион —

Рязане на пъпната връв

„да станат майстори“ (Бургаско и Казанлъшко).
„Ако е момиче със сърп — за да стане жетварка“.

Оправяне главата на новороденото

Отрязания пъл посиват с прех от рогозката или пепел — „да милее за дома си“ — (Видинско).
Къпането става обикновено в общите домашни корити, легени и т. н. или коритото, в което се дава храна на прасето — (Белградчишко).

Къпането на новороденото се извършва с вода, смесена с нечистотии, събрана от дъната на 40 съда, за да не хваща уроки. Освен това в коритото се поставя конска подкова, за да стане детето здраво като кон — (Елховско).

След окъпването на детето майката пълва прегънатия си показалец в устата му, за да опира на небцето му и без да държи детето другаде, го вдига от коритото и го слага в пелените — (Плевенско).

Това се върши, за да се отворел гласа на детето — (Котленско).

Една седмица след Коледа децата не се къпят, защото цар Ирод изкал децата и водата билв кърава — (Пазарджишко).

Новородените деца до една година не се къпят, защото щяло да се измие сложеното при кръщението миро — (Св. Врачко).

Жесток и крайно вреден обичай е оправянето на главата на детето. Всичко това се върши, защото се смята, че при рязането е станало разместване на костите на главата.

Друг вреден обичай е осолването — „да не мирише на циганин или турчин“ — „да не се амирише“.

А какво да кажем за рязането гърба на децата. В Айтоско и Ямболско този обичай се казва „чантиване“.

Новороденото се реже с бръснач по гърба, „за да изтече кръвната кръв“, „за да се предпази от болести“, „за да не урочеса“.

Режат го и под езика, за да суче по добре.

Обичаянето на детето не почива на никакви хигиенни и здравни разбирания. Много често не се приготвят предварително никакви пеленки, за да не умре. И едва след раждането почват да се суетят, да търсят стари ризи перцали, мръсни износени дрехи. Пеленките не се изпират, а се сушат и така повиват детето отново.

— Майката не сменя пеленките, освен сутрин и вечер. По този начин то нямало да се научи да се занимават постоянно с него.

„Ако се види че детето е зле, натопяват главата му в урина“.

Предприемат се и други подобни действия, жестоки и антихигиенни, които не само вредят, но и повишават извънредно много смъртността, която на някои места достига до 200 на 1000 и то като се има предвид, че за детска смъртност се смятат умираанията само до 1 година.

Наш дълг е не само да приучваме и показваме как трябва да се схващат тези навици, но и да ги издирваме.

Рязане с бръснач

Нашите учители ръководители и червенокръстци могат да опишат някои такива познати тем навици и противоздравни действия, за да бъдат публикувани в списанието.

В СЛУЖБА НА ЧОВЕКА

ИМА ЛИ ОРГАНИ НА ЧУВСТВОТА ВЪТРЕ В ТЯЛОТО

Проф. К. Х. КЕКЧЕВ

Изумителната съгласуваност, която съществува в работата на сърцето, кръвоносните съдове и дишателната система (в спокойно състояние и при мускулна работа) отдавна е навеждала учените на мисълта, че вътре в кръвоносната и дишателната система трябва да съществуват микроскопически органи на чувствата.

Започнали се изследвания и в стените на съзнателната артерия на шията били открити някакви странни образувания, ролята на които не била известна. Оказало се, че тук на пътя на кръвата към мозъка се намират многочислени микроскопически малки органи на чувствата, които незабавно сигнализируют мозъка за най-малките колебания на налягането на кръвата в съзнателната артерия и за изменението на нейния химически състав. В отговор на тази сигнализация нервната система изрязва налягането на кръвата, като не му позволява да става твърде голямо или твърде малко.

Съветските учени в резултат на голяма изследователска работа са открили много видими само под микроскопа органи на чувствата в всички артерии, в далака, в черния дроб, в бъбреците и в много други вътрешни органи.

Не лесно е било направено това откритие. Докато за дейността на очите или ушите ние съдим по зрителните и слуховите усещания, то за дейността на указните по-горе органи на чувствата ние не можем да съдим по усещанията, защото тя не се съпровожда от усещания. Тази трудна задача е била разрешена от съветските учени проф. К. М. Биков — действителен член на медицинската академия на науките и неговите сътрудници В. Н. Черниговский, Е. Ш. Айрапетянц и др.

Какво направили те? На тях е било известно, че раздразването на кой и да е външен орган на чувствата предизвиква промени в дейността на сърцето и дишането. Ще припомним, как сърцето замира мигновено и дишането спира от действието на студената вода върху кожата и как след това сърцето почва да бие бързо и силно, а дишането става по-дълбоко. Ето от това обстоятелство твърде остроумно са се възползували учените Биков и Черниговский. Като упоили котка, те разорили коремната ѝ празнина, след което на два места прерязали тънкото черво, без да засягат нервите. През кръвоносните съдове не изолирали отрязък от червата пропуснали физиологически разтвор. Когато повишавали или намалявали налягането в кръвоносните съдове на червото дейността на сърцето и големината на общото кръвно налягане се изменяли. Това означавало, че в стените на кръвоносните съдове на червото се намират възприемателни прибори — органи на чувствата — които по нервите сигнализируют в мозъка за изменението на налягането, а мозъкът по рефлекторен път изменя дейността на сърцето. По такъв начин е било доказано съществуването в кръвоносните съдове на чер-

вата, а след това и в другите органи, на нервни с просто око органи, които възприемат изменението на налягането и са наречени от учените *бароцептори*. По подобен начин е било доказано съществуването на други микроскопически органи на чувствата, т. н. *хемоцептори*, които възприемат изменението в химическия състав на кръвата, преминаваща през кръвоносните съдове. Достатъчно е било да се прибави в кръвата някое химическо вещество и сърцето и кръвоносните съдове се изменили своята работа. Такива хемоцептори — „пробващи“ кръвата на вкус, както са се изразявали някои учени — били открити в далака, черния дроб, червата, в надбъбречната жлеза и много други вътрешни органи.

Обаче по този път не било възможно да се открият всички вътрешни органи на чувствата. За да разреши напълно тази задача проф. Биков прибегнал към метода на условните рефлекси, открити от неговия велик учител Ив. П. Павлов.

В изолиран участък от тънкото черво на куче, където са били запазени всички нерви, той вкарал гумено балонче, което напълнил чрез тръбичка със студена вода. След това всеки път във време на вкарването в балончето на студена вода, раздразвали задния крак на кучето с електрически ток. След няколко такива комбинации опити престанали да раздразват крака на кучето с ток. Раздразването със студена вода не се прекъсвало. Обаче, кучето продължавало да поддържа задния крак, като че се дразни, както преди, с електрически ток. Това означавало, че се е образувал условен рефлекс. Кучето студ не усещало, но това, че то несъзнателно поддържало крака си, показвало, че в червото имало органи на чувствата, възприемащи студът.

По такъв начин съветските учени предизвикали пълно преработване в нишите възгледи за органи на чувствата вътре в тялото. Докато по-рано ние мислехме, че у човека и животните органите на чувствата са обрънати само към външния свят (органа за зрението, слуха, обонянето, вкуса, осезанието), то сега ние вече знаем, че милиони невидими за око възприемателни органи на чувството са разположени в сърцето, в кръвоносните съдове, в дишателния апарат, в стомеха и червата, в черния дроб и бъбреците. До съзнанието тяхната дейност не идва. По незабелязано за човека те всяка минута, всяка секунда регулират най-сложните процеси в организма. Достатъчно би било за няколко минути да се прекъсне тяхната работа и функциите в човешкото тяло биха се нарушили и би настъпила смърт.

Милионите вътрешни органи на чувството играят в живота на човека голяма роля. Световната физиология и медицина дължат на съветските учени откритието на много същества на органите на чувствата вътре в тялото.

Детски страници

ГОШО — МОМЧЕ ЛОШО!

БЯХА ЗЪБКИТЕ НА ГОШО
ЧИСТИ, БЕЛИ, ЗДРАВИ,
НО ТОЙ СТАНА МОМЧЕ ЛОШО —
ДА ГИ МИЙ — ЗАБРАВИ!

БЕЗ ДА ЗНАЯТ МАЙКА, ТАТКО,
ПОЧНА ДА ПОХАПВА
БУЧКА ЗАХАР ИЛИ СЛАДКО
ТАЙНО ОТ ДОЛАПА!

ОРЕХИТЕ ПЪК КОРАВИ
ПАК С ЗЪБКИ ЧУКА!
ВСИЧКО СЪС ЗЪБИТЕ ЗДРАВИ
ТРОШИ, РОНИ, ПУКА!

ТУК, СЛЕД ГОСТБАТА ГОРЕЩА
ТОЙ ВОДА СТУДЕНА
ПИЕ, АЛА СЕ НЕ СЕЩА
ЗА БЕДА ГОЛЯМА!

СВОЙТА ПАСТА, СВОЙТА ЧЕТКА
ТОЙ СЪВСЕМ ЗАБРАВИ!
ДРУГИ ДА СЕ МИЯТ — НЕКА!
— ТОЙ Е С ЗЪБИ ЗДРАВИ!

ЖЪЛТИ СТАНАХА ЗЪБИТЕ
И МИРИШАТ ЛОШО!
БЯГАТ БРАТЯТА, СЕСТРИТЕ,
ВСИ СТРАНЯТ ОТ ГОШО!

ЕДНА СУТРИН — РАНО, РАНО
СКОЧИ ТОЗ ЮНАК:
— ОЛЕ, ОЛЕ, МИЛА МАМО,
ЗЪБИТЕ БОЛЯТ!

ЕТО, ТУЙ Е ДНЕСКА ГОШО!
ВИЖТЕ МУ УСТАТА
КАК Е ЧЕРНА, ГРОЗНА, ЛОША —
БЕЗ ЗЪБИ — ЩЪРБАТА!

ПЕТТЕ ВЕЛИКИ СИЛИ

К. ЕВАЛД

Катерина шеташе из стаята. Тя отвори прозорците, напръсна праха с вода и измете. След това грабна тупалката и изгупа така здраво кушетката, че прахът се понесе из стаята на гъсти облаци. Катерина взе кърпа за прах и започна да бърше масата и столовете. Ксрато всичко светна от чистота, тя затвори прозорците и излезе от стаята.

В този миг някой падна върху ъгъла на подиренава маса. Този „някой“ беше толкова малък, че с просто око никой не би могъл да го види. Под увеличително стъкло, обаче, той би изглеждал като заетайка.

До него скоро падна още един, който беше също така малък като първия, само че новодобшият беше на единият си край по-дебел и приличаше на бутилка.

— Добър ден, — каза първият, — днес времето е твърде сухо, нали?

— Аз също мисля така, — отговори вторият любезно.

И двамата бяха твърде вежливи и говореха като възпитани хора.

— Позволете да ви се представя, — продължи вторият, — аз съм бацилт на дифтерита.

— Много ми е приятно, — каза първият. — Вашето име ми беше отдавна известно. Аз съм бацилт на холерата.

— О, значи вие сте прочутият бацилт на холерата! Радвам се, да, много се радвам! Но кой иде насам?

Отгоре качна още един. Той беше голям, колкото първите двама, но приличаше на кибритена клечка. Личеше, че е също твърде възпитан, защото се поклонил и каза:

— Радвам се, че попаднах в вашата компания. Аз съм бацила на туберкулозата. Мога ли да попитам за вашите имена?

— Аз съм бацилт на холерата, а господарят е бацилт на дифтерита. За нас е голяма чест да се запознаем с толкова страшен бацилт като нас.

— Моля Ви се, — прегъсна го бацилт на туберкулозата, — аз бях страшен едно време, но откак ме откриха всичко се обърна против мен.

— Да, каза дифтеритният бацил. — А и на мен зле провървя.

— Лошо, много лошо, — допълни холеритният бацил. — Хората направиха проклето откритие. Никой от нас вече не може да се скрие. Щом ни видят, веднага ни избиват. А някога аз ги избивах. Те мислеха, че това е божие наказание за греховете им и се молеха. Глупците! Тогаво бях, наистина, страшна сила, а сега съм принуден да бягам и да се крия.

Всичките мъдлеха натъженно.

— А пък най-много ме ядосва това, че такива жалки създания като хората могат да ни преследват. Те се мислят, че са царете на природата и кой знее какво са постигнали, а не виждат, че три четвърти от времето си прекарват в глупости.

— Това е безсъмнена истина, — допълни дифтеритният бацил. — Хората с много главни създания. Аз по-безомощно животинче от едно човешко бебе не съм виждал. То не може даже да се храни самичко и само плаче. А ако умре, тогава пък родителите му плачат.

— Наистина безсъмнено, — каза холеритният бацил. — Когато ние умираме, вършим това съвсем безшувно. Вземете за пример мен. Аз не мога да издържа на сухо даже и три дена, а днес ми е третия ден. За мен всичко зависи от това, дали Катерина ще ме избърше с мокра или суха кърпа. За мен това е живот или смърт. А плача ли аз? Не, разбира се! Хората на мое място биха се скъсали от плач. Помислете само, колко време им трябваше на тия главни хора, за да ни открият! Хилядолетия се занимаха те с разни дербулни. Биха се с лъвовете и тигри, с змии и крокодили-победиха ги, а за нас нищо не знаяха. И най-доброто им око не можеше да ни види, и най-остро им оръжие не можеше да ни нарани.

— Сега, за жалост, може, — тъжно проговори дифтеритният бацил.

Всички се унесоха в нерадостните си мисли и замълчаха. Изведнаж от някъде се зададоха двама други. Те бяха голями колкото първите, само, че единият беше низък и дебел — истинска делянчка, а другият беше толкова тънък, че просто беше за чудене, как толкова тънко нещо може да живее. Не стига това, ами и беше наивт като трибушню и постоянно се въртеше. Те се приближиха и поздравиха учтиво.

— Вие също сте бацили, нали? — каза холеричният бацил. — Аз съм бацилт на холерата, а господарят до мен са бацилт на дифтерита и на туберкулозата. Можем ли да знаем, кои сте вие?

— Аз съм бацилт на ферментацията, — каза делянчката, — а другарят ми е бацилт нагнието.

— Говориче тъмно за хората, — каза бацилт на холерата.

— О, за добрите хора ли? — извика малката делянчка и започна да танцува от радост. — Аз обичам много хората. Те са ми най-добрите приятели.

— А пък аз не ги обичам, — каза бацилт на туберкулозата. — Ние тримата мислим, че те са нашите най-голями врагове.

— Защо? — каза бацилт на ферментацията. Вие сигурно им причинявате зло и те затова се ви врагове. На мен не са, защото аз им помагам. Аз и моите другари правим тяхното кисело мляко, виното им, бирата им и хората ни се отплащат с благодарност и се горнеят за нас.

Малкият дебел бацил са изсмъ весело, а трите първи се намръщиха.

— А какво мислите вие по въпроса? — обърна се бацилт на холерата към спиралоидния бацил, който до тогава мъдлеше. Последният изгледа всичките твърде надменно и каза:

— Че какво толкова чудно има в хората? Растения, животни или хора, за мен е все едно. Аз властвам над всичките, аз съм бацилт нагни-

енето. Цува ти ли сте за мен? Аз съм първата велика сила

— Моля, — каза бацилът на холерата, — И аз се смятам за велика сила.

— И аз също, — каза бацилът на дифтерита.

— Разбира се, и аз, — добави бацилът на туберкулозата.

— Мойте почитания, — каза бацилът на гниенето, — но вие всички бяхте велики сили. Имаше времето, когато управлявахте света. Вие всявахте ужас между хората. Никои не ви познаваше и не можеше да ви се противопостави. Но тези времена минаха. Сега ви откриха и се борят срещу вас. Няма да мине много време още и съзсем ще ви избият.

— Извинете, че ви прекъсвам, — каза бацилът на ферментацията, — обаче съм принуден да сторя това, защото сега ще умра.

— Ще умирате ли? — запита бацилът на холерата.

— Да. Пътлях много дечи, без да намера нещо, което може да ферментира и, разбира се, изсъхнал съм ужасно. Сега умирам със съзнанието, че милиони и милиарди мои другари ще продължат моето полезно дело. Сбогом, приятен живот, Господи!

След тези думи той умря. Останалите живи бацили се изгледаха един друг.

— Да, не беше лош другар, — каза бацилът на гниенето. — Той говореше като благородник и умря като истински бацил.

— Ще бъдете ли така добър, да престанете да се въртите? каза бацилът на холерата. — Завива ми се свят като ви гледам.

— За съжаление, не мога да спра, — каза бацилът на гниенето. — Ако спра да се въртя, ще умра. А умра ли аз и моите другари, ще умрат всички — и хора, и животни и растения и вие даже.

— Той е луд! — каза дифтеритният бацил.

— Изслушайте ме! каза бацилът на гниенето. — Навсякъде, където има умрели растения или животни, щя ме намерите и мен. Аз предизвиквам гниенето и разлагам труповѐте така, че те се връщат в земята. Какво би станало, ако не нямахме мен да разлагам мъртвите които вие ни доставяте? За няколко години земята щеше да стане една граматна гробница.

— Хм, хм, — каза холерийният бацил замислено. — Може и така да е.

— А сега Господи, — продължи бацилът на гниенето, — ще ви моля да ме извините, че ще последвам примера на моя другар и ще умра. Изсъхнал съм много, а пък и няма какво да правя тук. Моят починал колега е също много сух, иначе бих искал честа да го разложо. Довиждане!

И той също умря.

— Интересно, — каза бацилът на холерата. — Мисля, че той беше прав. Но изглежда, че и моят ред иде. Ах, защо не дойде Катерина с някоя мокра кърпа! Що за глупост, да попадна в една такава неуредена къща!

Останалите не казаха нищо. Холерия бацил се изви още повече.

— Умирам! извика той. — Отмъстете на Катерина!

Това бяха последните му думи.

— Значи, останахме само двамата! — изхълца бацилът на туберкулозата.

— Да, изглежда, че ние сме най-упоритите. Наистина, упоритостта е най-ценното качество на бацилите.

— Разбира се, — потвърди бацилът на туберкулозата. — Но нашият малък ръст е още по-ценно качество. Я си представете само какво би било, ако бяхме големи като слонове!

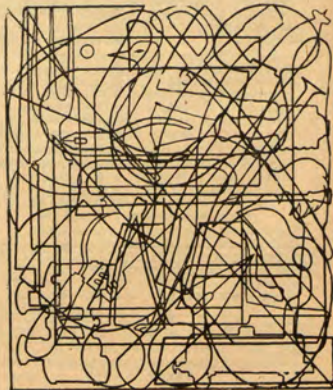
— Хо-хо-хо! изсми се другият. — Щяха да ни униждат веднага. Или пък, какво бихте казали, да бъдем избобетаведни като хората?

— Хи-хи-хи! ухили се бацилът на туберкулозата. — Тогави никои не би могъл да ни се изпречи на пътя.

В този момент се отвори далече някъде в къщата някаква врата. В стаята стана слабо течение, толкова слабо, че даже и човек с ужасен рвматизъм не би могъл да усети нищо. За бацилите, обаче, това беше страшна буря. Тая буря ги вдигна и ги завъртя из въздуха.

Къде са отишли след това, не знаем.

ЗА ЗОРКОТО ОКО

Какви 25 предмета са нарисувани тук?

ЧЕРВЕНОКРЪСТЕЦ

К. Воденичарова

Той е чист — измит и сресан!
Има даже връзка!
Стъпва бодро! Гледа весел!
Силата му — мъжка!

Кукурига ли петлето
той се е събудил,
Мий се, трий се и додето
видите — закусил.

Черни нокти нивга няма.
Нито кал в ушите!
Слуша татко, слуша мама,
батко и сестрите.

А уроците си вкъщи
учи най-прилежно.
От спанака не се мръщи,
нито бръчка вежди!

Чуе ли, че някой нейде
нещо разболял се —
със лекарства (щом е беден)
поглеж — озовал се!

А ако беда неверна
сполети селото,
бърза той с другари верни
да надвий теглото!

И учителката често
хвали го пред всички,
а той скромен, но и весел,
мига със очички!

Хората се чудят, маят,
сочат с пръст юнака.
Кой е? — питат. Най на край
чуден знак съзряха. —

На ревера на палтото
грей значка прекрасна —
кръст червен, а пък на окол
бяло поле ясно.

О! Разбраха те тогава
кой така се труди,
кой услужва и помага,
кой се рано буди.

Работа е нундна.

Ян. Райчев

С РА-БОТА ЗА-ДРУЖ-НА ВСИЧ-КО СЕ УС-ПЯ-ВА! РА-БО-ТА Е НУЖ-НА В НА-ШАТА
ДЪР-ЖА-ВА С АР-УЖЕН ТРУД ЧО-ВЕШКИ ВЛАКОВЕ СЕ Д-ВИ-ЖАТ С ВЪГЛИ ЩАСЕ НИ-ЖАТ
И ВАГОНИ ТЕЖКИ

С работа задружна всичко се успява.
Работа е нуждна в нашата държава.
С дружен труд човешки влакове се движат
и вагони тежки с въглища се нивжат.

Селянинът с плуга рано заоравя.
И работник с чука сърп му изковава.
Смелите войници в бой врага разбиват.
Всички ученици в клас за труд отиват.

първия стих се поетче на края

Слънце мило, пристигни!
Лъчите си разпусни!
Грейнеш ли ти,
всичко ще се развесели.

Топъл ветрец ще повее,
гората ще се полколее.
С него Марта ще пристигне
а Април след нея.

Доиде ли пък Май чудесен
ще доведе славеят кръшнопесен.
Голи, боси пък децата
ще припкат по полята.

Венкослав Б. Петров
ученик от III отделение

САНИТАРЕН БЕЛЕЖНИК

МАЛАРИЯТА

С настъпване на лятото в много краища на нашата страна голяма част от работоспособното население е залпащо от маларични заболявания. Войната, голямото раздвижване на много хора от маларични области в места, където не е имало по-рано малария, допринесоха за голямото разпространение на тази болест.

Източникът на маларичната зараза е болят човек. След като той бъде ужилен от маларичен комар, последните също се заразяват и с понататъшните си ухапвания заваляват здрави хора и така разпространяват болестта. Ето защо, за да се спре разпространението на маларията, трябва мерките да се вземат на няколко места. От една страна трябва да бъдат най-строго лекувани заболяващите и то при постоянно лекарско наблюдение, за да не останат в кръвата живи полови форми на маларията, които при преумора и изтощение на организма могат да се активизират и да предизвикат нови пристъпи. Повторична на болеста се явяват много често при неадекватно лекуваните случаи. Такива повторни втрисания на възникващите индивиди от малария, представляват в началото на лятото главният източник на болеста. Болят от малария, като източник на зараза, трябва да се пазят от ухапване от маларични комари. Зеточа стаята, в която живее и се лекува, трябва да бъде добре защитена от комарите. Това е първата задача.

Унищожаването на маларичните комари е втора важна задача. През първите пролетни топли дни се налага да се проверят местата, където преживяват маларичните комари и да се унищожат. Така в маларичните области трябва да се направи основен преглед на жилищата, където обикновено комарите се приютяват през зимата и да се почистват основно, като се варосат стените и таваните,

а също така и да се натърскат с флай-топ. По този начин ще бъдат унищожени събудилите се от зимен сън комари преди да са снесли яйцата си. Ето защо пролетното почистване на жилищата е крайно необходимо.

През лятото борбата с комарите е крайно трудна и изисква много време и средства. Жилищните помещения трябва редовно да се пръскат с противомаларични вещества; прозорците трябва да бъдат добре закрепени. Хората, които работят нощно време в маларични места, трябва да имат противокомарни мрежи и ръкавици.

Особено внимание трябва да се отдаде на работите по отводняване на застоялите води. Всеки стояща вода да се грижи да засипва локвите и гъзовете около своя дом и около своя имот. Не трябва да се допусне съществуването на застояли води в района на населеното място.

Особено задължение за младия червеноръкстеец е да приобщи своите усилия за унищожаване всички огнища на маларията. В места, където не може да се направи нито дренiranje на застоялите води, трябва да се прави периодично петролиране. Това е особено подходяща дейност за червеноръкстците.

Само една системна пълнова работа може да ограничи маларията. Здравето на нашия трудов народ е нашето най-ценно богатство. Дълг на всички ни е да вземем усилията си за неговото опазване.

На младите червеноръкстци се пада особено голям дял в борбата с маларията. Такива задача е да ограничат по места отрази за унищожаването на комарите и за отводняване на близките места. Нама се надяваме, че достойно ще изпълнят тази своя задача.

ПРАКТИЧЕСКО ИЗПОЛЗВАНЕ НА АТОМНАТА ЕНЕРГИЯ

Човечеството наелезе вече във века на атомната енергия. Това може да бъде осъществено, когато науката намери ключа за освобождаване огромната енергия, която съществува в атомното ядро. Материалите, използвани за направата на сръх-бомба, могат да служат също и като сръх-гориво. Но в момента индустриалните изгледи са донякъде ограничени. Главната причина за това е, че досега ядрената енергия се получаваше от два вида редки и скъпи атоми.

Един от елементите, които освобождават енергия е рядка разновидност на рядка метал. Редкият метал е уран, а рядката разновидност — уран 235. Уранът се извлича от ураниево-оксидна руда. След това трябва да бъде отделен с помощта на огромни електромагнити или други трудни процеси незначително количество уран 235. Най-после се получава ценния метал, 30 гр. от който дават повече топлина, отколкото 100 тона въглища.

Заводи за електромагнитно отделение изотопите на урана.

Единственият друг масово произвеждан елемент, който отделя атомна енергия, е плутон. Той се добива по синтетичен начин от урана. Този процес умножава източниците на атоми, отделящи енергия, но все още те са ограничени. Наскоро учените откриха, че известно количество плутон съществува в природата, но извършено малко. Както плутонът, така и уран—235 могат да се използват за индустриални цели.

Още от самото начало атомната енергия беше здраво овладяна. Отделнието на енергията беше 1/2 ват, почти най-малката измерима цифра. След няколко дни тя бе повечена до 200 вата, достатъчно, за осветление на една обикновена стая. След една година беше постигнато производство

от 500,000 вата в демоношия, а в 1944 година — 1,800,000 вата.

Цялата тази топлинна енергия отиваше напразно, тъй като това бяха само опити, но тя можеше да се използва за превръщане водата в пара.

Дори и процесът на превръщане урана в плутон отделя огромно количество топлина като вторичен продукт. През време на войната, обаче, се бързаше много с извличането на плутон за производство на атомни бомби и не бе направен опит за движение на електростанции с отделената топлина. Но днес, в мирните условия, това е възможно.

Освен времето и усилията, необходими за построяване такива заводи, нужно е и известно минимално количество уран—235 или плутон за всяка отделна инсталация. Както и в случая с бомбата, има известна „критична величина“, под която верижната реакция, (при която един разпадащ се атом отделя достатъчно частички за разбиване на други) не може да стане. Размерът на тази критична величина не е още обнародван, защото би разкрил някои неща и за бомбите.

Друго затруднение в приложението на атомната енергия за индустриални цели е въпроса за сигурността. Това не се отнася толкова до опасността от избухване, което може да бъде много ефективно избегнато, но по-скоро да вредните лъчи, които се отделят в процеса на разпадането на атома. Без специални предпазни мерки, хора намиращи се близо до действаш източник на атомна енергия могат да пострадат от изгаряне и др. повреди, подобни на онези при действието с рад-я или рьонгеновите лъчи. За препречване мощните лъчи се използват дебели метални прегради. Такива метални прегради тежат по няколко тона. Това изключва възможността за построяване в скоро време на атомен автомобил. Едно от най-вероятните приложения на атомната енергия ще бъде в големи електрически централи, като онези, които осветяват Ню-Йорк и движат подзежните му железници.

В тези централи, които работят сега, възгизата превръщат водата в пара, която върти турбините, движещи електрическите генератори. Всичко това може да стане много по-лесно с малко плутон, като останалата част на централата би могла да използва парата по обикновения път. Това, обаче, за сега е много скъп процес и пр. днешното устройство на градовете ни е нерентабилен. Но съвсем друг е въпроса, ако искаме да градим нови градове с нови индустрии. Огромни области са изоставени в индустриално отношение, поради това, че са далеч от каменовъгелни мини и реки. Това може да се измени със създаването на за-

води, използвайки атомна енергия. Друга вероятна употреба на атомната енергия би била да динжи огромни самолети с парни мотори, като парата се произвежда чрез атомна енергия. Би могла също да бъде използвана експлозивната сила на атомната енергия. Експлозивите са необходими и в мирно време. С тяхна помощ се подготвят основите на небостъргачите, те с използват в мините, за пробиване тунели и пр. Ако една малка атомна бомба може да унищожи един град, защо да не може с атомни експлозиви да се подобри климата на пустинята Сахара, като се пустнат в нея водите на Средиземно море? Това може да се осъществи, но трябва да се установи, дали една атомна експлозия на земята би била също тъй ефикасна, както и във въздуха.

Топлината, отделяна при разпадането на атома, би могла да се използва при разтапяне вещества, които днес не се поддават на разтапяне в обикновените пещи. Индустриите, които произвеждат метали, керамични и пластични материали, са ограничавани от температурите, които могат да достигнат с обикновенното гориво. Атомните пещи биха допринесли, щото и други вещества да се поддават на обработка.

Ние сме едва в началото на атомния век. Индустриалното приложение на атомната енергия е днешнак ограничено, тъй като досега получаваме този нов вид енергия само от два вида атоми редки, скъпи и трудно обработваеми. Най-вероятният път за пълното използване на атомната енергия за индустриални цели не ще бъде чрез технологическа обработка на урана и плутон, а по-скоро чрез по-нататъшно изследване на основната ядрена физика, която ще посочи пътя към скритата енергия в другите атоми. Знае се достатъчно за тези енергии, за да се изчисли точно какво количество енергия ще бъде освободено във всеки даден процес на разлагане атома или построяване на атома. При някой от процесите се поглъща енергия, при други се отделя; за практически цели нас ни интересува последния случай.

Професорите по физика, когато обясняват ядрената наука, обикновено започват като наричат крива, която показва енергията, криеще се в различните атоми от водородо до плутона Това показва много точно, че енергията може да бъде

Заводи за получаване на плутон

освободена по два различни начина. Единият е чрез разлагане на най-тежките атоми. Другият — чрез комбиниране по-малките атоми. В атомната бомба се извършва процеса на разлагането. Процесът на комбиниране се извършва на слъщето, където водородните атоми се съединяват, за да образуват хелий и междуременно се освобождават от известно излишно количество като отделят енергия, която наричаме слънчева топлина. Водородът на земята се намира в изобилие и ако учените биха могли да узнаят тайната на слъщето за този източник на атомна енергия или някой друг процес, в който се работи с тежък елемент, тогава всички претягания ще бъдат пределени.

Хари Дейвис

ОТ ВСЯКЪДЕ...

— През последните 10 години известния съветски учен академик В. П. Филатов и неговите ученици са направили повече от 100 присаждания на розовица и с това са върнали зрението на хората, които отдавна вече са се считали за безнадежно слепи. С това е надминат броя на операциите в тази област за 10 години в целия свят.

— В помещението където има силно избухлива пара, котки не се допускат. Често за възникване на електрическата искрица, появила се от козината на котката при триене или удар.

— Много от „кораловите“ острови в действителност се строят не от корали, а от особити растения, утайващи в морската вода големия количества варовити вещества. Два вида

от тези растения са главните строители на „кораловите“ острови. На трето място се намират най-различни едноклетъчни организми и едва четвъртото място принадлежи на коралите.

— Животните в зоологическите градини живеят по-дълго, отколкото ако са на свобода. Това се обяснява с правилното хранене, както и нито един обитател на зоолог. градина не е в състояние да има, когато е на свобода.

— Обонянието е най-прецизното средство за бръз химически „анализ“. Една двадесет и пет милионна част от грама розово масло е достатъчна да разбрани човешкия нос. Никакъв химически прибор не е в състояние да открие в въздуха толкова нищожно количество розово масло.

ПРЕДИ СТОТИЦИ МИЛИОНИ ГОДИНИ

Л. Русанова

Човешкото възображение е безсилно да си представи света такъв, какъвто е бил той, когато се е появил животът на земята. Ако съществуваше кинолетопис, която да може да представи на екрана историята на нашата планета и то в нейния обратен ход, ни бихме видели, как потъва в океана суша, как се събарят и отново издигат планини, как морета заливат пустините и отново се отдръпват, подчинявайки се на капризните движения на земната кора. Бихме видели и първите живи същества, от които ни отделят не по-малко от 500 милиона години. Бихме видели още как се изменят и развиват тези живи същества едновременно с измененията на земната повърхност. Защото големите и сложни изменения на земната кора непрестанно са принуждавали живите същества да се приспособяват към новите условия за съществуване.

Ний бихме видели гигантски гущери, главата на които достига до височината на четиристайно съвременно здание, и как те биват изжждани от хищници с още по-гигантски размери. Бихме видели стада от огромни носорози, които са обитавали нашата земя преди 35 милиона години. Бихме видели живота в езерата, реките и моретата — бронирани риби с твърди перки и дишващи едновременно с дробове и хрил. Много от тях са плували там, където ний сега живеем, тъй като Ленинградската, Псковската и Новгородската области са били дъно на Девиското море.

Всичко това знаем благодарение на огромния труд на учените-палеонтолози. Палеонтологията изучава остатъците от животни и растения, оцелели до днешни дни във вид на включености. Всички меки тъкани, кожни обвивки, мускули, обаче, времето е разрушило и унищожило, запазвайки само костите на животните и следите им в окаменелата почва.

Ето парче скала, по която някога е минал звяр. Отпечатъците на неговите петопръстни лапи са се запазили върху камъка, който е бил някога крайбрежна тина. Изучавайки и измервайки тези следи палеонтолозите твърдят че те са били оставени приблизително преди 160 милиона години от хиротерия-гущер с човекоподобни ръце, когато той отивал на вододой. Отпечатъците от крила на насекоми, листа на папрат, следите от зверове — ето огромния материал, дългогодишните изследвания на който възпроизвеждат картината на зареждането и първите хилядолетия на живота върху земята.

Съществуват и много други по-ясни документи за тогавашния живот. Това са костите и скелетите на животните. Тези гигантски кости на страшни зверове, са привлекли отдавна вниманието на хората, натъквайки се на страшни находки при разкопките. Запозен е един указ на Петър I в който се казва: „Ако някой намери в земята стари вещи, а именно: необикновени камъни, животински, птичи или рибни кости, не такива каквито отдавна ги има у нас, да ги донесе, за което ще им бъде дадено възнаграждение“.

И костите от всички ери и места биваха събирани. Геолозите ги колекционираха, но едва не много отдавна те бяха изучени и описани от палеонтолозите.

Палеонтологията е млада наука. Тя се появи в началото на миналия век, когато френския учен

Изследване петопръстните следи на хиротерия

Жорж Кюве пръв описва скелета на едно изкопано животно. За този сравнително кратък срок палеонтологията (наука която изучава връзката между изкопаните организми и околната среда) дадоха на света ясна представа за миналия живот на земята.

Човешката фантазия е бедна в сравнение с развличителната изобретателност на природата. Това е първата мисъл, която ни споможда при посещение на Московския палеологически музей.

Изкопаните животни порязват със своите размери, макар нашият съвременен китът (отделни екземпляри китове достигат до 30 и по-вече метра) да не по-малък от бронтозавъра. В Московския палеологически музей няма целостен скелет на мамонта само защото... още няма достатъчно място за него. Възстановен е само черепа на мамонта с гигантски изпълнявали напред зъби, но и тази „дреболия“ е достатъчна, за да преценим визуалните размери на този прадедо на нашия слон.

Палеонтологическия музей при Академията на науките в С.С.С.Р. съществува от 1625 год. и се попълня с материали, добити чрез експедициите на Палеонтологическия институт.

В музея се палят отпечатъци и скелети на животни — подарък от чуждестранни учени. Между тях поразява със своите размери един отпечатък от скелет на 25 метров гушчер-диплодок. С.С.С.Р. притежава една от най-богатите в света колекции

от изкопани животни. Например в нито един музей по света няма скелет на гигантския индрикатерий или цял череп на мастодонта с лопатообразни зъби отпред.

Костите на изкопаните животни обикновено се намират във вкаменелостите на скалите. Препараторите отделят костите от вкаменелостите, палеонтолозите определят по метода на анатомическото сравнение, чии са тези кости, възрастта на животното и ерата, към която се отнася находката. Цял скелет е рядка находка по-често се намират отделни кости или дори части от кости, от които препараторите възобновяват и останалите кости и монтират скелета на металически форми.

По издвигните и вдлъбнатостите на костите палеонтолозите мислено обличат скелета в мускули, а после и в кожа. Така се възобновява изображението на изкопаното животно. Изучавайки слабите следи върху камък-отпечатък на растение или крила на скакалец — палеонтологът може да ни разкаже за блатата с надвесени над тях дървета, с тежки неуроницдени за слънчевите лъчи корони, за животните, плаващи в застоялите води и дори за средната годишна температура и климата. Точните сведения на учения заедно с таланта и въображението на художника, ни дават възможност да видим света, какъвто е бил преди милиони години.

Скелет и предполагаем изглед на индрикатерий — гигантския предтеча на носорога. Бил е висок 6 метра и дълъг 5 метра.

ТАБЛИЦА

на хранителните продукти, които съдържат витамините А, В, С, Д.

	А	В	С	Д
Ръжен или пшеничен хляб (от черно брашно)	+ +	+ +		
Ечемик		+ +		
Царевична жълта	+ +	+ +		
Овес		+ +		
Просо	+ +	+ +		
Месо прясно	+ +	+ +	+ +	
Черен дроб	+ +	+ +		
Мозък	+ +	+ +		
Бъбреци	+ +	+ +		
Краве масло (от крави на лятна кърма)	+ + +	+ +	+	
Сирене		+ +		
Прясно мляко (лятно)	+ +		+ +	
Кондензирано мляко	+ +	+ +		
Яйца пресни	+ + +	+ + +	+	+ + +
Пивни дрожди		+ + +		
Рибено масло	+ + +			+ + +
Хайвер	+ +	+ +		
Домати пресни	+ + +	+ + +	+ + +	+
Домати консервирани	+ + +	+ + +	+ + +	+
Зеле прясно	+ +	+ + +	+ + +	+ +
Зеле варено	+ +	+ +	+ +	
Спанак	+ + +	+ +	+ +	+
Салата прясна	+ + +	+ +	+ +	
Моркови сурови	+ +	+ +	+ +	
Цвекло прясно		+	+ +	
Сурови картофи	+ +	+ +	+ +	
Варени картофи	+	+ +	+ +	
Печени картофи		+	+ +	
Ряпа жълта			+ + +	
Репички		+ +	+ +	
Краставици		+ +		
Тиква		+		
Зелен грах		+ + +	+ +	
Зелен фасул	+ +	+ + +	+ +	
Сух фасул	+ +	+ + +		
Сух грах (зрел грах)		+ + +		
Леща		+ + +		
Трици		+ + +		
Зародиши от пшенични зърна	+ +	+ + +		
Пчелен мед		+		
Плодове:				
Ябълки		+	+	
Круши		+ +		
Лимони	+	+ +	+ + + +	
Портокали	+	+ +	+ + + +	
Грозде		+ +		
Малини		+ +		
Ягоди		+ +		
Орехи	+	+ +		
Бедени		+ +		
Кестени		+ +		
Шип-н.			+ + + +	

Забележки:
 — малки количества витамини
 — средно големи количества витамини
 — големи количества витамини
 — твърде големи количества витамини

Витамин А подтиква растежа, запазва кожата и лигавиците от възпаление, също така предпазва от възпаление и конюнктивита и роговицата на окото.

Витамин В предпазва от нервни разстройства (полиневрит), улеснява обмяната на въглеходите; усилюва тонуса на стомаша и перисталтиката на червата.

Витамин С засилва защитните свойства на организма. Предпазва организма от скорбут, Липсата му предизвиква отпадане на скелета, болезнен вид, следа коса и склонност към кървене — скорбут. Пролетно време, когато организма е най-беден на витамини С е и най-податлив към заболяване от вирусни болести.

Витамин Д предпазва от рахит т. е. болест на коските у децата. При образуване на фосфатни калций в бъбреците и пикочния мехур.

Витамин Е се съдържа в салатата, пшеницата, яйчния жълтък, черния дроб, жълтата царевична зехтина, пшенични зародиш и др. Той способствува за възпроизвеждане на потомството. Липсата му довежда до безплодие.

МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ ИТО СВЕТА

ИНДИЯ

Героичната постъпка на една червенкръстка

Наскоро в Мадрас паднал проливен дъжд, който напълно наводнил града; съобщенията съсем били прекъснати, а електричеството не работело.

В околностите на юзината на Бюкингам в Парамбур се намират много работнически къщи предпазени от зарава зид. Привечер от дъждовната се пробива, водата изведнаж наводнява града и започва постелено да покачва нивото си. Настъпила голяма паника между населението. Покъсанина и провизии плували над водата.

Едно 15 годишно момиче се хвърлило в водата. То молило майките да се изкачат веднага на покривите на къщите, а с една стълба помогнало на децата да отишат при тях. Това смело дете, пропито със силно гражданско чувство, помогнало на майките и децата да избегнат опасността. Нощ настъпила, а децата били гладни. Безстрашното момиче успяло да събере зведно с други червенкръстци провизии и да нахрани пострадалите майки и деца.

НОРВЕГИЯ

Храна и рибено масло за децата

Червенкръстците от Трондхайм работят, за да поддържат другарите си от опустошените области от войната. Те са приготвили бешешки дрехи и са организирали продажби, за да съберат благотворителни фондове. Юниорите са давали храна на децата, а през зимата им са давали рибено масло три пъти седмично.

КУБА

Всеки със своите задължения

Клонът на червенкръстците в училището № 51 в Хавана е развезен на много секции.

Благотворителната секция се грижи за нуждещите се, болни и нещастни другари. Тя се грижи за старците, недъгвите и бди при разпределяне на помощите. Поддържа и шивашко ателие.

Хигиенната секция пази материалите за даване първа помощ, лекува пострадалите при произшествия в училището и към от него, бди за чистотата на учениците и училището.

Секцията за реда се грижи за доброто държане на децата в обносните им и при разговор.

Секцията за украса се грижи за подобрене, уредбата на училището и околностите му, музея, библиотеката и училищната градина.

Финансовата секция е натоварена с покриване на вноските, с покупките за училищната лавка, въобще, с цялото счетоводство на групата.

НОВА ЗЕЛАНДИЯ

Помощ за китайци

Червенкръстците от средното училище в Непис са приготвили много тъкани за покривки за приютените в града китайци. Те посещават често детската болница, където забавляват малките пациенти с песни и рецитации. Приготвили са 27 нощници за пострадалите от наводнения на залива Хаукс. Миналата година са изнесли концерт за спелите.

ГВАТЕМАЛА — СРЕДНА АМЕРИКА

Училищна аптека

Ето начина, по който учениците от Гватемала са се сдобили с добре уредена аптека.

Една сутрин група ученици донесли банани и започнали продажбата им в училищния двор. Те носели плакати с надпис: „Подкрепете училищната аптека“. После със събраната сума от продажбата на бананите учениците купили йодна тинктура, памук и други медикаменти. Същите събрали празни шишета.

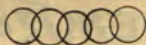
Директорът на едно аптекарско дружество, трогнат от желанието на децата да имат аптека, е наредил да бъдат отпуснати всички необходими лекарства.

ЮЖНО-АФРИКАНСКИ СЪЮЗ

Спасено дете, от червенкръстка

12 годишната Бети Филипс, членка на Младешки Червен кръст в Нев Кастел, спасила живота на едно едногодишно туземско бебе, което било почти на удавяне. Майката изтичала до чифлика с детето, което не вишало вече и изглеждало мъртво. Бети започнала веднага упражнения за изкуствено дишане. След като се изморила, тя била заместена от майка си, на която показвала как да ги прави. След час и половина детето вече дишало нормално.

ФИЗКУЛТУРА

Конгресната младежка звездообразна щафета

По случай конгреса на българската демократична младеж, който ще се състои от 24—28 V. в София, Централната младежка комисия при Н. К. на О. Ф. и Централния съвет за физкултура и спорт решиха да проведат първата по рода си у нас младежка звездна щафета.

Щафети у нас са организирани по различни случаи. Но обикновено те бяха за къси разстояния и върху принципа на съревнуването за по добри постижения по време.

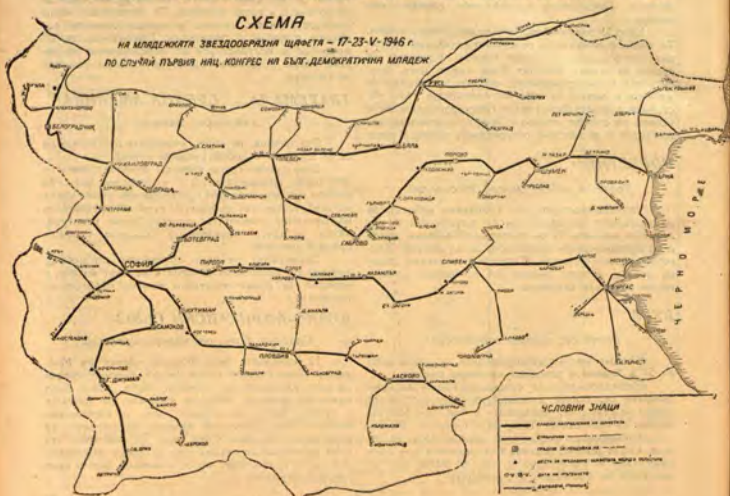
Младежката конгресна звездообразна щафета е, наистина, съвсем нова и оригинална инициатива у нас. Целта ѝ е младежта от цялата страна сама на ръце да донесе поръченията си до конгреса, който ще заседава в София. Тъй всеки един младеж участващ в щафетата ще се почувствува сам делегат на конгреса. Късвено ще вземат уча-

стие в конгреса и младежите, дали своите поръчения до конгреса. Чрез звездната младежка щафета ще се създаде необикновено раздвижение сред младежта по повод най-голямото младежко събитие след 9 септември.

Самата техника на щафетата е следната. На общомладежко събрание младежите от дадено населено място ще изготвят своите поръчения до конгреса. Поръченията се написват на тънка и малка хартия, която след това се навива в вид на папиросо. Тъй свитото поръчение се пуска в щафетката — куха трицветна палка. Щафетката се поема от първия бегач и се отнася на един километър разстояние, където го чака друг бегач, който от своя страна поема щафетката и я отнася на един километър разстояние и т. н. Тъй от ръка на ръка щафетката ще пристигне в София.

СХЕМА

НА МЛАДЕЖКАТА ЗВЕЗДООБРАЗНА ЩАФЕТА — 17-23-V-1946 г.
ПО СЛУЧАЙ ПЪРВИЯ НАЦ. КОНГРЕС НА БЪЛГ. ДЕМОКРАТИЧНА МЛАДЕЖ

Звезнатата щафета ще има 8 главни направления и 38 странични направления. Главните направления са следните: Варна—София, с шошуци в Шумен, Полово, Габрово, Плевен, Ботевград; Бургас—София, с шошуци в Сливен, Казанлък, Пирдоп; Свиленград—София, с шошуци в Хасково, Пловдив, Ихтиман; Видин—София, с шошуци в Белоградчик, Михайловград; Кюстендил—София, за един ден; Силистра—Плевен, с шошуци Русе, Бяла. Страничните направления свързват отдалечените от главните направления селища. При тях щафетата до чакна в определен ден и час главната щафета, на която се предават поръченията да бъдат отнесени в София.

Щафетата ще се проведе от 17 до 23 май, като ще тръгне най-напред от Каварна и Обзор едновременно в 8 часа сутринта и ще пристигне на 23 май 2030 часа в София. Скоростта на щафетата е установена 10 км. в час. Малката скорост и възможността да бъдат намалавани етапите на по малко от километър, щом се са явят повече състезатели, ще позволят и масовото участие на двойките в щафетата. В щафетата могат да участват също септемврийчетата и малки червенокръстци.

Сърезуванието ще бъде не на базата на надбягването, а на точното спазване на изработеното от Централния, областните и околийските организационни комитети разписание.

Пострещането на щафетата навсякъде ще бъде много тържествено. Особена изпознатост то ще добие в София, където богатите ще алхват от 7 посоки, придружени от факленосци.

Съгласно едно окръжно на Върховното управление на Български младежки Червен кръст задачите на младежите червенокръстци по щафетата са следните: да участвуват масово в щафетата и, което е особено важно тяхно задължение, да осигурят санитарните предпазни мерки при преминаването на щафетата през тяхното населено място. Младежи червенокръстци снабдени с най-необходимите материали за първа и бърза помощ да заемат даден район от направлението на щафетата и да бъдат винаги готови да помогнат при евентуален нещастен случай. В окръжното Върховното управление изказва увереността си, че българските червенокръстци ще изпълнят достойно задачите си около щафетата.

ОРГАНИЗАЦИОНЕН ЖИВОТ

Нашата организация Младежки Червен кръст е в период на усилено организационно развитие. Нейното развитие е повече от очевидно. С всеки изминат ден Български младежки Червен кръст организира в своите редове все повече и повече младежи, готови да дават своите сили и своя отпуснатост за изпълнението на девиза „Аз служа“. До кито в началото на настоящата 1946 год. организацията ни имаше едва 700 клона, възстановили и влизали във връзка с Върховното управление, то днес нашата организация Младежки Червен кръст има 2080 клона, които са в постоянна и прека връзка с Върховното управление. Броят на членовете на организацията възлиза вече към 200,000 души. Освен това във Върховното управление се получават сведения, че има много възстановени клонове, които още не са влезли във връзка с него и за това не могат да алхват в края с организацията, особено при още иници-

ативи, които предполагат общо действие или съдействие между клоновете. Върховното управление се надява, че до края на учебната година всички тези клонове ще успеят да наведат своята изолация и ще алхват във връзка с централното ръководство на организацията.

По места клоновете развиват великолпна дейност. Това проявява особено при отчетите, които клоновете даваха на проведените във всички областни градове конференции. За съжаление, обаче, още не е установена практиката да се отчетат дейността на клоновете и чрез дописки до органа на организацията сл. „Аз служа“. Редакцията на списанието поздравя още веднъж учителско-родителите — за основните удачи, и председателите на клоновете — за средните успехи — да поемат грижата да се установи редовно дописничество. Това е от особено значение с оглед на това, че нашето списание излиза извън границите на страната ни, а там обръщат особено внимание на количеството и на възможността на водените инициативи от нашите клонове.

Първото дейностно кляно при Св. Врачката спечели гимназията съобщава, че при тържественото погребение на гроба на Яна Сандански, които стана през миналия месец, е бил устроен пункт за първа помощ от страна на клоновете. През деня са били облужени с лекарства 32 души. От своя страна кляновете и понасяли венец и по този начин е отдал почит на големия македонски деец. Получената сума не можеше да поме-

стим, тъй като е тъмна, за да може да се видиш.

Кляноът при мъката гимназията гр. Дупница е възлюбилен едла през и февруари и сега е обхванал над 600 души или повече от половината ученици на гимназията. Кляноът е изнесъл литературно-музикална забава, с приходите от която е подпомогнал свои бедни, нуж-

Мл. Ч. кръст при осн. у-ще „От. Паисий“ — Перник

дащи се другари. Същата забава е била изнесена и в с. Самораново, Дупница. В града е образуван местен червенокръстски съвет с участието на представители от мъката и детско-юношката гимназия, стопанското и телническо училище.

Художествения колектив на Мл. Ч. кръст — Дупница

Местният червенокръстен съвет в гр. Карлово развива заедно с всички клонове от околните твърде добра дейност. Проведени са успешно събищения на чистотата и дицията за почистване овошните дървета от гъсеници. Сега съветът избира средства, за да може да сформира спешителна станция с всичките и необходими съоръжения. Показване им успях. Изнесени са от съвета 4 забави, 12 реферата и 8 сувенистички. Като най-добри се посочват клоновете в с. Банк, с. Слатина и Карловската смесена гимназия.

Червенокръстният клон при основното училище в с. Реброво, Софийско има 68 члена. Червенокръстите от този клон са поели задължението да почистват редовно всички седмица клоните си стани и дрора, а също така и да се грижат за чистотата в читалищния салон. Отлични са се червенокръстите: Станка Ивановска, Елисавета Лазова, Мариян Ташкова, Славяна Славова и Цветанка Ивановска.

Червенокръстите от първоначалното училище в с. Чайка, Провадийско са успели чрез изнесените от тях две забави да съберат средства и да попълнят своята аптечка, която е била от особена полза за населението, тъй като в селото няма лекар. До 26 април т. г., откогато е дописната, в предчийското съвещуване клонът е изработил 30 трудови дни.

Клонът в с. Стожер, Добричко е устроил 15 дневен курс за първи и бърза помощ.

В с. с. Спасово, Ген. Тошевско червенокръстните работят съвместно с „Септемвриче“. Клонът от 68 души има записани 22 абонати за сп. „Из слуза“. Редакцията им изказва своята благодарност.

Редакцията изказва също така особена похвала на клоно при първоначалното училище „От Паяси“ — гр. Перник. Клонът е записал 33 абонати.

Б. М. Ч. К. ДОСТАВЯ:

Тезиси по история, цел и задачи на Б.М.Ч.К. безплатно
Ръководство за работа при децата — Сл. Младенова . 20 лв.

Тезиси за курсове по първа и бърза помощ безплатно

Крътък курс по майчинство и детство безплатно

„Из слуза“, еднoактна писеска — Катя Воденичарова 20 лв.

„Как мързеливият Гого, обикна водата много, еднoактна писеска за деца — Катя Воденичарова 20 лв.

Всички издания на Б.М.Ч.К.

„Момчето от Ленинград“ — Н. Рейковска 100 лв.
Книгата описва интересните приключения на едно съветско дете.

СОДЪРЖАНИЕ

Пред конгреса на българската демократична младеж: За нашите лагери и леговища; Флоренс Найтингел; Гео Милев — биографични бележки; Из поемата „Септември“ — Гео Милев; Аглая — Я. Георгиев; За чедата на труда — Е. Райкова; Иван Петрович Павлов; Противоздравни навици — Г. А; Има ли органи на чувствата вътре в тялото — проф. К. Х. Кекчев; Гошомомче лошо; Петте велики сили — К. Евалд; За [зоркото око; Червенокръстец — стих, К. Воденичарова; Работа е нужна — песни, Ял. Райчев; Пролет — стих, Венкослав Петров; Маларията; Практическо използуване на атомната енергия — Х. Дейвис; От всякъде...; Преди стотици милиони години — Л. Росновска; Таблица за витамините; Младежки Червен кръст по света; Младежката звездна щафета; Организационен живот.
Художник Георги Петров.

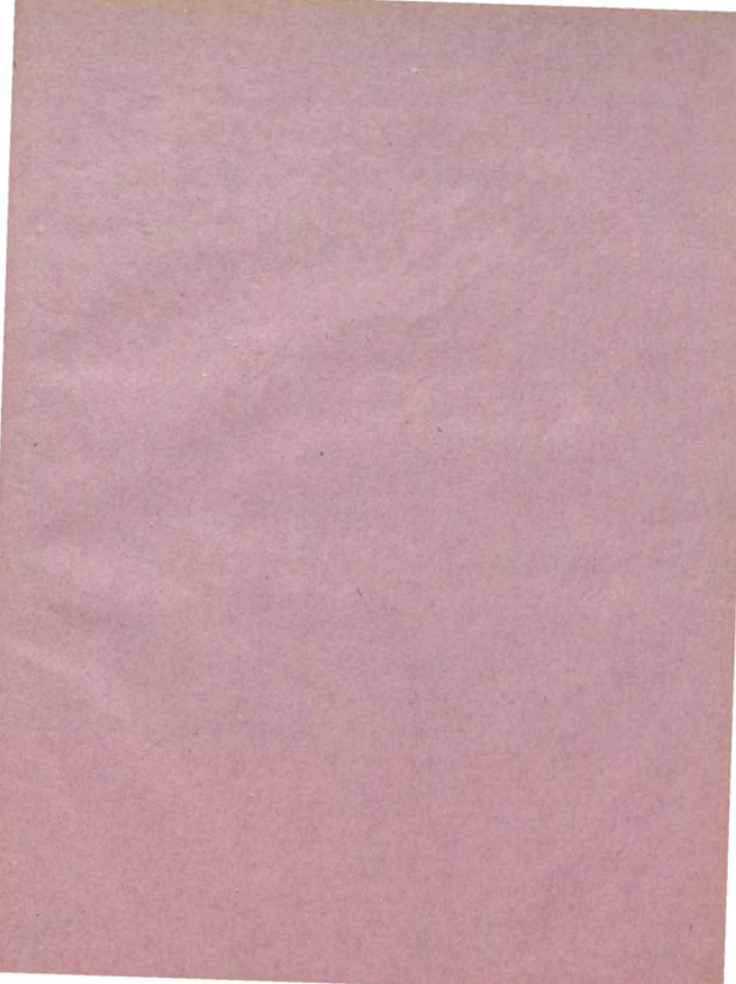
Печатница „Нива“, ул. Цар Симеон, 120 — София, тел. 3-31-43

РЕДАКТИРА КОМИТЕТ.

Редактор Алеко Големанов

Адрес: бул. Дондуков, 63
тел. 66-18 чек. о-ка 4000

Год. абонамент
300 лева

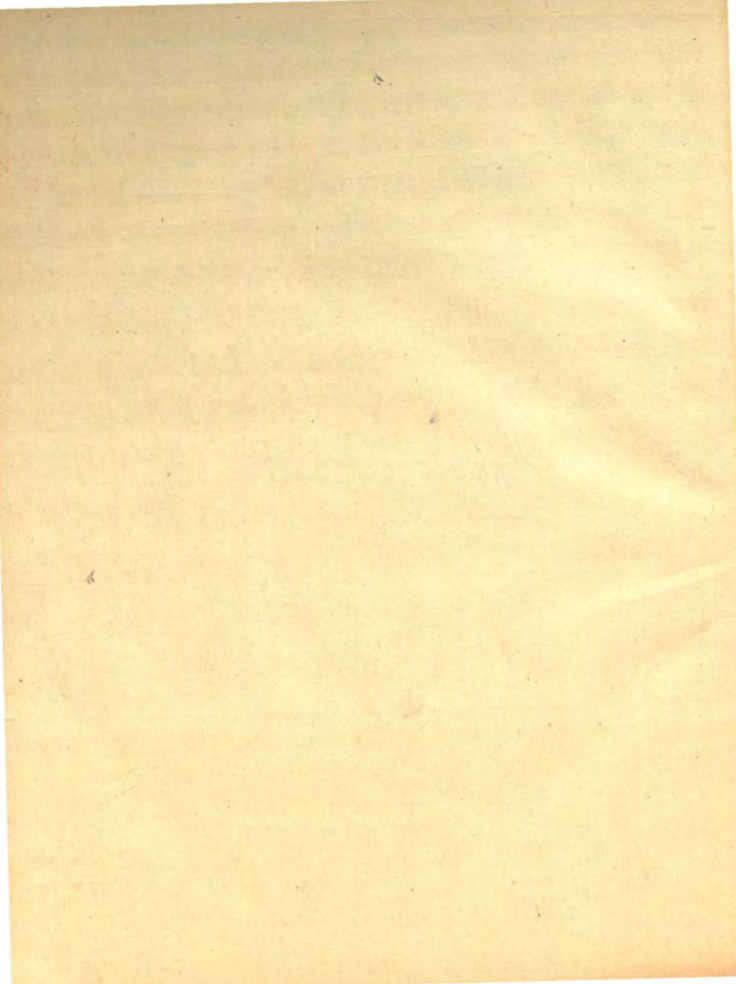

КНИГА СЕДМА И ОСМА * 1946 г.

АЗ СЛУЖА

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИ МЛАДЕНШКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

ОБЛАСТНИТЕ КОНФЕРЕНЦИИ И ПЪРВИЯ ЧЕРВЕНОКРЪСТКИ КОНГРЕС

Български младежки Червен кръст е една от най-старите младежки организации у нас. В своя 25 годишен път тя не веднаж е срещала сериозни премеждия, не веднаж са правени опити да бъде тя впрегната в противонародни акции и когато е давала непоколебим отпор, намесвали са се грубо в нейния живот, за да я огънат. Младежкият Червен кръст не се подаде на фашистките посегателства и той бе заличен през 1942 година.

Целта на прогерманската организация „Бранник“ беше не само формалното разтуряне на БМЧК, с което да се освободи пътя на стремително настъпващия фашизъм. Надеждата на фашистите беше да могат да превърнат всеки червенокръстец в активен съучастник в противонародната фашистка политика. Напразни надежди! Вместо безрезервна подкрепа, каквато фашистите очакваха от членовете на нашата организация, посрещна ги здрав, непоколебим отпор.

Но не само политически цели преследваше „Бранник“ с включването на нашата организация като колективен член. Фашистките ръководители не бяха далеч и от комерчески интереси. С заличаването бяха задигнати от „Бранник“ целия инвентар, цялата материална част на организацията и всичките ѝ имоти. Две години бяха достатъчни, за да не могат да бъдат издирени всички тях ценни материали.

Поради всичко това възстановяването на организацията след 9 септември вървеше едва ли не с всички трудности, каквато среща една току що образувана организация.

Близко една година изграждането на организацията протичаше повече тихийно, безплатно. Отделните клонове по самоинициатива, активизирани от някой деен червенокръстец, започваха своята дейност плахо, без връзки дори с клона от съседното училище, а камо ли с Върховното управление. А и самото Върховно управление поставено пред огромни задачи, въпреки вложените всички налични сили не винаги бе в състояние да се справи с трудностите. Не бе малка и липсата на подготвени кадри.

Но с течение на времето организацията навлезе в период на усилено организационно затягане. С всеки изминал ден се чувствуваше якото разрастване на членската маса. В началото на настоящата календарна година Върховното управление имаше сведения за едва 700 възстановени клона. Към края на месец март те бяха вече над 1500.

При това положение Върховното управление реши да свика във всички областни градове областни червенокръстки конференции. До средата на месец май конференциите бяха проведени на всякъде. С какво се занимава тези конференции и какво показва те?

На конференциите се изясни характера на нашата организация. Най-напред Българският младежки Червен кръст е **хуманна организация**. Обич към човека, всеотдайни грижи към него — ето към какво се стремят младежите червенокръстци.

Нашата организация се вдъхновява от най-светлите принципи на демокрацията. Тя е напълно демократична. В нея всички органи от най-ниските, та до Върховното управление трябва да бъдат и са изключително избираеми. Съобразявайки се с този основен принцип на всяка народна организация и отчитайки резултатите от проведените конференции Върховното управление на Българския младежки Червен кръст реши, че са на лице всички условия, за да бъде свикан — за пръв път в живота на организацията — **конгрес на младите червенокръстци**. Конгресът ще се състои в края на октомври или началото на ноември в София. С допълнителни инструкции, особено в началото на идущата учебна година, Върховното управление ще даде необходимите разяснения и нареждания по конгреса. Необходимо е, обаче, червенокръстците да почнат да се готвят усилено още от сега за това най-голямо събитие в живота на организацията в нейното 25 годишно съществуване.

Единодушно се възприе на конференциите, че нашата организация е и може да бъде само една **надпартийна** организация. Това значи, че на нея не могат да се поставят политически цели, не може да бъде връзана в услуга на която и да е политическа партия. Но бидейки надпартийна ние сме съвременен еднa **антифашистка** организация. За нас фашизмът е едно човешко зло, докарало на света реки от кръв и неизброими жертви. И, ако не се води безпощадна борба с него, то е в състояние отново да подпали пожара на войната. Ето защо **младежите червенокръстци са в първите редици на борбата срещу фашизма**. Те няма да допуснат тяхната любима организация да стане прикритие на злостни фашисти и саботьори. Мястото на такива не е в нашата среда и ако случайно са се промъкнали някъде, то ние незабавно ще се справим с тях и ще парализираме техните противонародни намерения.

Под знамето на тези наши светли идеали се нареждат нови и нови млади сили. Днес нашата организация обхваща 2800 клона с 100,900 члена.

Нашата любима организация видимо се разраства.

Задачата ни сега е да впрегнем всички сили, за да подготвим нашия пръв конгрес. Да затегнем организационно нашите клонове и да привлечем нови членове. Там където няма образувани още клонове областните управления и местните червенокръстки съвети да поемат грижата за установяване и развитието на дейност, но не са влезли във връзка с Върховното управление и да им се помогне да излязат от своята изолация.

На работа за нашия пръв конгрес!

Алеко Големанов

Програмна декларация на първия конгрес на българската демократична младеж

Първият конгрес на демократичната младеж в България, в който участвуват представители на всички демократични организации (РМС, ЗМС, ССМ „Звено“, младежите редикали, ЕМСС, ОНС, физкультурните организации, синдикалната младеж, кооперативната младеж, читалищната младеж, Българския младежки Червен кръст, младежествената младеж, както и представители на младежта от войската и на младежите военно-инвалиди от Отечества войната), като разглежда основните въпроси на политическата, стопанската и културния живот на нашата страна във връзка с ролята и задачите на младежта в новата отечественофронтиска България, декларира:

§ Младежта и Отечествения фронт

Ние стоим изцяло и непоколебимо в редиците на Отечествения фронт, който е най-добрата наша опора и защитник и ни води към светло бъдеще. Ще отдадем всичките си млади сили за осъществяване до край на неговата творческа програма, прокламирана на 17 септември 1944 год., оказвайки активна помощ на всички неговши органи. Ще водим неотстъпна борба срещу всякакви опити — отвън и отвътре — за разбиване на Отечествения фронт и за срутване прилагането на неговата програма.

Делото на Отечествения фронт е и наше дело! Пътят на ОФ е и наш път!

Младежта и националните идеали на българския народ

Българската демократична младеж се въздушелява от здравите национални идеали на българския народ, както и от стремежа за все по-широко сътрудничество между всички народи на света.

Ние вярваме, че благоденствието на народите ще се осъществи не чрез лантеж за чужди територии и култивиране на национален егоизъм и омраза, а чрез подобрене на стопанския и социалния живот на широките народни маси и чрез изтъкване обхистта на техните интереси.

Ние следваме заветите на Ботев, Левски, Раковски, на героите, паднали в освободителната антифашистка борба и Отечествения война. Ние пазим над всичко нашата национална свобода и независимост, ще браним и укрепваме демократичните права и свободи на народа, ще се борим за защита на нашите справедливи национални права.

Ние се ръководим от идеала за изграждане на нашата родинка, като стопански независима, индустриално-аграрна развита страна — страна на свободен и обезпечен труд.

Нашите национални идеали нямат нищо общо с великобългарския шовинизъм, който донесе само национални катастрофи на нашия народ и вражда между народите. Те се основават на вечната дружба с нашия освободител Съветския съюз и на нерушимото братство с новия Югославия, на дружбата и единството с всички славянски народи. Тази дружба и единство са гаранция, че Балканите ще принадлежат само на Балканските народи, че ние, заедно с всички южни славяни, ще можем да изиграем прогресивна роля в демократичното развие на Балканите и в отстраняването на всяко чуждо империалистическо посегателство върху тях.

Младежта и мира

Българската демократична младеж горещо желее установяването на траен и справедлив мир в света. Ние ще работим за делото на сътрудничеството между демократичните народи, което е най-сигурната гаранция за такъв Мир и ще водим борба, заедно със световната демократична младеж, срещу опитите на реакционните сили да предизвикат нова война.

Ние ще дадем цялата си подкрепа на нашето народно правителство в неговите усилия да сключи справедлив и достоен мир за България. Този мир трябва да отговаря на приноса и жертвите, дадени от партизаните и героите от освободителната война, както и на признатостта от всички народи наше искане за излаз на Бяло море и възвръщане на западна Тракия към България.

Младежта и борбата срещу фашистките остатъци — за укрепване на народната демокрация

Ние ще бъдем в първите редици на борбата за изкореняване на всички фашистшки остатъци от по-

Деловия президент на конгреса

литически, стопанския и културен живот на нашата страна, за изкореняване на всякаква национална и расова омраза, за опазване и укрепване на демократичните придобивки, извоювани от нашия народ.

Ние решително ще се борим срещу фашистките реакционни сили, прикрили се зад опозицията, които спекулират и предателствуват с националните интереси на страната и се стараят да спрат нейното демократично развитие. Ние ще водим решителна борба и срещу всички рушителни олити на така наречената младежка опозиция, обединяваща около себе си легионерски, ратинчески и браннически остатъци.

Ние не ще допустим никакво възкресяване на фашизма под каквато и да е форма! Ние не ще пожелали сили за укрепването и по-нататъшното развитие на нашата ОФ демокрация!

Младежта и държавната форма на управление
Ние сме за установяване на народна демократична република, защото такава форма на държавното управление ще гарантира демократичното развитие на нашата родина и нейното братско съжителство със съседните нам народи — условие за мир и напредък на Балканите.

Младежта и строителството в страната

Ние съзнаваме, че само осъществяването на творческата програма на Отечествения фронт ще донесе стопански и културен разцвет на страната. Но ние съзнаваме и това, че строителството на нашата родина ляга преди всичко на нейното младо поколение.

За това ние ще впрегнем всичките си младежки сили и енергия в неуморен труд за стопанското възстановяване на България, за превръщането ѝ в благоденстваща, стопански независима и индустриално-аграрна развита страна.

Целокупната народна младеж от фабрики, работилници, села, учреждения, училища, университети и казарми ще участва активно в осъществяване стопанския план на народната ОФ власт.

Нашият младежки труд е на разположение на родината; с готовност ще го вложим всякъде, където нейното процъфтяване го изисква.

Нуждите на младежта

Ние имаме ясното разбиране, че положението на младежта ще бъде все по-вече подобрявано, успоредно с подобряване положението на целия народ.

Нуждите на младежта ще бъдат задоволявани, успоредно със стопанското закрепване на държавата, успоредно с осъществяване програмата на Отечествения фронт.

Подкрепени от Отечествения фронт, ОФ Народно събрание и правителство, ние ще работим за задоволяване нуждите на народната младеж в името на нейния трезвен, творчески и щастлив живот.

Нашата работническа, занаятчийска и селска младеж трябва да получи пълно прилагане на принципа за равен труд — равна заплата, пълно премахване на безплатния чирашки труд, пълно прилагане на законите в защита на младежкия труд и здраве, осигуряване на специалното и общо образование, подобряване на нейните жизненни и трудови условия.

Чуждите делегации.

Нашата селска младеж трябва да получи справедливи цени на земеделските произведения, повече и по-добре организирани земеделски училища, правилно кооперативно възпитание, осигурено ползуване от културните блага, всестранично подобряване на нейния бит.

В интереса на учащата се младеж е незабавно да се приложат решенията на Висшия учебен съвет за демократизация на образованието, повече стипендии, обществена и здравна грижи.

За децата и юношите — най-големи грижи за здравето им, прехраната и правилното възпитание, всестранина подкрепа на тяхната организация „Септемвричче“.

Физическото укрепване е една от основните общи нужди на нашата младеж. Ние ще работим за създаване на мощно и масово физкультурно движение, което да обхваща всички млади хора в нашата страна; за дълбоко внедряване на здрав, демократичен и прогресивен дух в физкультурата.

Ние искаме да растем като здрави и бодри поколение, годно за труд и за отбрана на страната.

Просвета и възпитание на младежта

Независимо от това къде работят, българските младежи трябва неуморно и упорито да се учат, за да станат културни граждани и добри специалисти.

В това отношение всички демократични младежки организации ще оказват най-активна подкрепа на „Септемвричче“, ЕМОС и ОЧНС, изграждани и възпитавани в здрав отечественофронтски дух и задачи.

Младежта ще работи в народните читалища за по-широка народна просвета и култура.

Българската младеж и младежите от другите страни

Ние желаем да създадем здрави отношения на приятелско сътрудничество с демократичната младеж от целия свят.

Ние ще работим за вечна и ненарушима дружба с героичната младеж на Съветския съюз — най-мощната днес опора на демокрацията и мира, на свободата и независимостта на малките народи, наш двоен освободител и най-добър защитник.

Ние ще работим за ненарушимото братство и единство с героичната младеж на югославските

народи, с които заедно ще строим общото щастливо бъдеще на южните славяни и за най-тесно сътрудничество с балканската младеж в името на мира и демократичното развитие на Балканите.

Ние ще работим за братско единство с младежта на всички славянски народи, с които сме свързани по кръв, историческа съдба и стремежи.

Ние ще работим за дружбата и сътрудничеството с младежта на всички демократични народи, начело с Англия, Съединените щати и Франция.

Заедно с цялата световна демократична младеж, ние ще работим и ще се борим за тревен мир, демокрация и щестлив живот на младото поколение. Затова ние сме верни и последователни членове на Световната федерация на демократичната младеж. Ние ще дадем пълна подкрепа и ще участвуваме с всичките си сили в нейната работа. В своята младежка работа ние ще се ръководим от програмата и устава на СФДМ, които отговарят напълно на нашите стремежи и схващания.

Единството на младежта

Всички тези наши общи идеали, стремежи и задачи обединяват на дружна работа и борба целокупната демократична младеж на България. Те са основата, върху която се гради единството на младото българско поколение — единството на работническата селска и учеща се младеж.

Нашето единство се изразява в най-тесно разбирателство, сътрудничество и обща дейност на политическите младежки организации, масовите младежки организации и на всички честни неорганизиранни младежи, които приобщават усилията си към делото на българската демократична младеж.

Изключайки поуки от досегашния опит и съвместна работа, и с неговите положителни и отрицателни страни, ние ще градим нашето единство, на основата на равноправното, взаимното зачитане и лоялност между всички.

Органите на младежкото единство днес са

комитетите на демократичната младеж. Създаването на тези комитети е ново постижение в укрепването на младежката дружба и сътрудничество.

Комитетите на демократичната младеж, при пълна свобода на всяка младежка организация, да провеждат специфичната своя дейност и задачи, да ръководят и организират дейността, която цели осъществяването на общите за цялата демократична младеж задачи, стремежи и идеали; организират и провеждат изцяло трудовата дейност по градове, предприятия, села, и квартали.

Организират общата просвета и възпитание на младежта в демократичен, отечественофронтски дух; ръководят художествената самодейност на младежте. Организират забави и развлечения, а също така чрез физкултурните организации — физкултурни занимания и прояви.

Защитават и застъпват навсякъде всеотрядните младежки интереси и права; организират участието на цялата демократична младеж в различни акции на Отечествения фронт.

Ние ще работим и ще се борим за здраво, творческо единство, единство не на думи, а на дело — единство в борба и труд.

Ние ще водим безпощадна борба с всички опити, от където и да идат те, за разединяване на нашата демократична младеж, за наседване в нейните среди на взаимна нетърпимост и неприязн.

Ние ще работим за създаване на най-дружески отношения между младежта от различните слоеве и организации, за тяхното най-близко взаимно опознаване и сприятеливане.

Ние имаме ясно съзнание, че единството на младежките демократични сили не е временно явление, а историческа необходимост за младежта и народа ни. Ние ще вървим решително към все по-тесно сплотяване на нашите сили, към все по-здраво, по-дълбоко и по-съвършено единство.

СКЪП ГОСТ НА БЪЛГАРСКИЯ ЧЕРВЕН КРЪСТ

На 22 май т. г. пристигна в България председателят на Съветския Червен кръст и полумесеца г. Сергей Колесников. Мисията на г. Колесников бе да се запознае с делото на БЧ кръст, с неговата организация и дейност и да установи здрава връзка между червенокръстките движения на Съветския съюз и България. През своето 20 днешно пребавоване в нашата страна г. Колесников направи две обиколки в северна и южна България. Той посети болници, санаториуми, почивни домове, и червенокръстски клонове. На 11 юли т. г. Колесников отпътува за Съветския съюз.

Противоздравни навици

Д-р Георги Ангелов

В миналата статия споменахме за основните причини на високата детска смъртност и заболяемост на децата. Макар и съвсем накратко каза се за значението на социалните условия. Обаче, както се подчерта, покрай тях, особено в селата продължават да се ширят хиляди противоздравни

Когато родителите са на работа

навици и суеверия, които спомгат да се повиши заболяемостта и да се задържи на високо ниво детската смъртност. И докато за първото са необходими широки реформи в стопанството, за второто е необходима дейна и системна просвета, която ще помогне на нашия народ да се отърси от невежеството, ще му помогне да разбере ролята на науката, ще му помогне да промени, макар и със сегашните възможности, своя обикновен начин на живот. Нашия народ трябва да знае причините на болестите, трябва да знае причините за честите боледувания на малките деца, не само това, но той трябва да знае и как да бъдат избегнати те.

Здравната просвета е особено нужна на жените, на бъдещите майки, от чето знание и опитност зависи бъдещето на децата. Здравната просвета трябва да се насочи главно на там. Няма нищо срамно, нищо не етично в това, ако, както селската девойка, така и градската работничка се запознаят с всичко онова, което трябва да знаят като бъдещи майки.

Ние не можем да оставим майката при отглеждането на детето само на нейния инстинкт. Ако това в далечните времена е било така, днес не може да се допуска и търпи. Никой не може да отрече голямата любов и грижи, които полага всяка майка за своите деца. Обаче, оставена сама, без знания и опит, без елементарна помощ, тя прави хиляди грешки, поддига се на зловредни внушения, които много често се отразяват фатално върху децата.

Но защо хората вярват на всички тези традиции и суеверия, защо така съпято се подчиняват на хиляди навици, които се отразяват понякога така зловредно на здравето им, на живота на техните деца? Защо редом с днешните гигантски постижения на науката, които движат живота на човечеството все напред стоят и хиляди навици и суеверия, несъобразни с елементарните познания на всеки по-културен човек, движат неговото всекидневие, командват неговите елементарни действия и причиняват нещастия на много, на хиляди хора? Какви са причините за това? Такива причини има. Ив. Сергеев, в своята книга „Наука и суеверия“ ги формулира така: „Изостанане на човешкото съзнание от по-бързото развитие и движение на обществото“. Грамадна част от хората не знаят най-елементарните, най-простите закони на природата и си обясняват всяко явление така, както техните деди и прадеди.

Тук е огромната роля на просветата, която ще помогне на нашия народ да узнае причините на болестите, причините, поради което детето боледува и страда, ще си обясни и много неща свързани с отглеждане на децата. Ив. Сергеев казва: „Народа само установява известни връзки между своите наблюдения върху това или онова явление в природата. Да го обясни, обаче, той не може, защото не разбира неговите причини. Той е забелязъл, че солта овлажнява преди дъжд. Но защо? Забелязал е, че щом листопадните започнат да летят низко ще вали дъжд, а защо? Той не знае.

Спял старец „гледа“ детето

Науката е отговорила на хиляди въпроси. Преди дъжд барометричното налягане спада, вългата във въздуха се увеличавя. Солта много лесно

поглъща влагата и затова бързо овлажнява. Увеличената влага във въздуха кара мушиците, които летят високо над земята, да се спускат ниско. А понеже листовете се хранят с мушци, то в търсенето на храна, те трябва да се спуснат по ниско*.

Днес науката освободи човечеството от холерата, чумата, есрата шарна и редица други болести като бичове на човечеството. Тя прави всекидневно все нови и нови открития, обаче редом с тях има още остатъци от разни възрастни, които съпътствуват всекидневието на нашия народ.

Болките при раждането ги смятат за вредни, забавянето пък предизвиква нетърпение и кара „бабите“ да предприемат най жестоки мерки, за да ускрат раждането. голямото кръвоизлияние след раждането го смятат като полезно — „изтича кръвта“. И всичко това не е от компетентността на лекаря, той не се вика. Ослабват се на своите първични и елементарни понятия и сбъщения, а това е вече фатално.

Когато родилката заболее не викат лекар, а хвърлят натри и гадаят какво ѝ е писано, гасят възлени, леят куршум и т. н. Претрупаността на майката, звестостта ѝ в къщата и полската работа обикновено я карат да предостави грижите за детето

на стария и немощен „дядо“ и детето привързано за няговия пояс долава в доквата, или свободно си играе с кучето, ляга до прасето, а това влече до зерази, до нещастия, които могат да опечалят цялото семейство.

Днес ние имаме дълг да се борим с невежеството, да помогнем с каквото можем в просветно и културно издигане на народа ни. Големите реформи, които ще се прокарат в нашето стопанство и индустрия ще помогнат за материалното повдигане на нашия народ, ще дадат възможност и на майката да отгледа правилно своите деца. И не е никак чудно, че днес нашата селянка е по голям привърженик на кооперативното сбрботване на земята. Тя вижда и чувства, че машината ще я освободи от тежката работа, тя разбира, че ще може да се грижи повече за своя дом, за своите деца. И с право на много места селянката твърдо защитава кооперацията, докато мъжете под едни или други влияния много често се колебават.

Хилядите придобивки, които извоюва нашия народ в своята борба против фашизма и реакцията в нашата страна трябва да се пазят и разширяват. А това ще бъде гаранция, че ще се издадат още по добри условия за успешна борба с предрасъдъците и невежеството.

СТРОИТЕЛИ НА ЧЕРВЕН КРЪСТ.

ЗИНОВИЙ ПЕТРОВИЧ СОЛОВЕЕВ

След великата октомврийска революция в Русия РОКК (Руски общество на Червения кръст) биват напълно преустроени съобразно новата ос-

новна промяна в политико-обществения строй на страната. В тях биват привлечени вече и представители на пролетерските организации, съюзи и учреждения.

На 20 ноември 1918 година се свиква първото общо събрание на членовете на РОКК и от тогава се оформява първият Съветски и Красния кръст. Отначало червенскръстски общества е имало образувани само в две републики на Съюза на съветските социалистически републики, а именно руската и украинската. По-късно и оставяните републики образуват общества на Червения кръст, като в мозамбеданските републики, обществата се наричат „Общества на Червения полумесец“. Зиновий Петрович Соловеев е един от основателите на РОКК. Той се проявява като изключителен организатор на тази високо хуманна организация.

З. П. Соловеев е лекар по професия, стар болшевик, един от първенците на съветската медицина и особено голям популяризатор на профилактичните ѝ начала. Той постъпва в партията още като студент в Казан. Работи главно между работниците от Алфудзовския и Крестновско-язовския.

Скоро Соловеев става член на Симбирския областен комитет на РСДРП (б) — Руска социалдемократическа работническа партия, болшевики (така се наричаше партията преди да получи тя новото си име — ВКП (б)). По-късно през дните на Великата октомврийска революция Соловеев е член на областния комитет на партията в гр. Саратов. През същото това време на всенароден героизъм Соловеев работи като санитар и се проявява като най-виден деятел на обществената медицина.

Соловеев е бил три пъти заточаван от царското правителство в Сибир. В първите дни на октомврийската революция той поема и отговорната партийна работа като председател на болшевишкия комитет на Хамовнически район в Москва.

Името на З. П. Соловеев е тясно свързано с дейността на съветския РОКК. След свършване на гражданската война РОКК отправя главните си сили в борбата с големия глад, който обхваща отделни райони на Съветския съюз. През този период са били открити лечебно-хранителни пунктове, където са се хранили до 10 хиляди човека дневно. В тези крайно тежки за страната дни

РОКК и неговия председател З. П. Соловеев изпълняват достойно дълга си към родината.

От началото на 1918 година Соловеев е член на Наркомзудела (мамо на вътрешните работи), в от основаването на Нар. комисарство на общественото здраве до смъртта си — заместник нарком. През зимата на 1919—20 г. той ръководи Военно санитарното управление на Червения кръст при армията.

З. П. Соловеев е голям организатор и теоретик на съветската медицина. От 1923 до 1928 той застъпва катедра за социална хигиена при Московския университет.

З. П. Соловеев почина през 1926 година.

ЛИТЕРАТУРА И Изкуство

ЦАНКО ЦЕРКОВСКИ

През м. май т. г. се навършиха 20 години от смъртта на един от първенците на земеделското движение и народен поет Цанко Бакалов Церковски. Нашият народ заслужено почето признати народен поет, писател и драматург с редица тържества из цялата ни страна. Особено голямо бе тържеството в неговото родно място — Бяла Черква.

Големите заслуги на Цанко Церковски започват с инициативата му да бъде свикан първия учредителен земеделски конгрес в Плевен в 1899 година.

От този момент до последните часове на своя „Изплакана песен“, „Делийски песни“, „Следбрачни напевни“, „Бекирски песни“, най-хубавите от които събра през 1905 г. в една книга, чиято заглавие изразява същността на цялата му поезия — „Полски песни“.

Как о поезията подпомага борбата, така и идейната борба подпомага поезията — дава ѝ смисъл, изпълва я с обществено съдържание. Ето защо и поезията на Цанко Церковски не може да са разбира, без да се знаят идейните импулси, които определят неговата обществена дейност. Много от неговите стихове са вече етап от историята на българската поезия. Те са вече над чуждия от нейното по-късно развитие и днес не представляват значителен интерес за съвременния читател. Обаче, за да се разбере големата роля, която са играли, увлечението, с което са се чели, в а много случаи и пели по времето, когато се издавали, да са видяли как са да се разбере дълбокото възмущение, с което са били восприети и обаянието, с което са пленявали широките читателски кръгове никога, трябва да се познават обществените идеи настроения и поетически вкусове у нас, особено след първата империалистична война.

Дядо Цанко Бакалов бе убеден открит републиканец. Той изразеше не само личностите на Фердинанда и Бориса. Той мразеше изобид монархията, като реакцията и потиснически институт. На 24 септември 1919 г. Дядо Цанко изпраща писмо до Борис III, в което пише: „Казвам го сърдечно, на яам го с целия си ум и душа, казвам го безпределно желаящ народното добро. Казвам го без заобикалки. Откажете се от царския си престол в полза на една народна република“. Това бе идеалът на Цанко Церковски. И нему той служи предано и всеотдайно.

Церковски и днес може да говори на нашето време — не само с примера си на истински народен селски и социален поет, не само с обществената си подянка, който го поставя в редиците на най-безкористните, най-преданите и най-чисти народни дейци, но и със своето голямо литературно дело.

живот. Цанко служи беззаветно на борбите на българските селани с талантилото си перо, с мъдрото си слово и с личния си пример. В Търново, Пловдива и Силистра, където той се учи, в селата, където учителствува през следващите години, в Бяла Черква, където се прибира през 1897 г., за да се посвети на собственото си земеделско стопанство и да го организира първите земеделски дружби, Цанко Церковски непрекъснато пише — по точно пее своите сърдечни, прости, непосредствени, жизнерадостни или тъжни песни. Зарядват се сбориците и циклите — „Момини туги“, „Бекирски песни“, най-хубавите от които събра през 1905 г. в една книга, чиято заглавие изразява същността на цялата му поезия — „Полски песни“.

ШЪДЪАР

РАЗКАЗ

Старият, но още здрав и пъргав, пъдар дядо Кънчо, сбута огъня що гореше на прескулки пред прслупената му пъдарска колиба, отхлуни закиплото бобено гърне, сместено при единия край на жарта и стана да обходи още веднаж поверената му хорска мъжа.

Тихота цареше скоро му.

Вечерният здрач излеко пробуждаше високата издигнатина, сместена между извнатата усойна гора и реката. Бавно и мълчаливо чезеше обжагено и засеяно с дим и пушеци равнище, което дружно с обкръжаващата го гора, спотеево стенеше под непосилния гнет на дълголетния засух. Вяло и безжизнено сгърчат новопоседените лозя, на които стройните редове едва улвовимо се мернаха долу низ кръглата издигнатост. Мървило и сънна дремота бе обхванело всичко.

Дядо Кънчо хвърли стреховит поглед в околната пустота, и по стар навик извика:

— Из пътя, из пътя, а, а, а!

И повърна се пак в колибата.

Огънят гореше буйно и хвърляше ярка светлина върху дрилавата колиба, хляво повита и постънала в бурен и дяволък. Над колибата прехвърча кичумява, на която острия глас зловещо се разнесе из самотата. Изкукуринга и дядо Кънчова петел зад самата колиба и после кръгто се покатери по нея и повтори с още по-голямо изкуство вечерната си песен.

— Хи. . . обаждаш се ти на лисцицата, ама няма да я огрее нея петъвово месо! — промълви дядо Кънчо. После стана, хвана кроткото животно и го захлупи под продъненото корито близо до огъня, и седна пак до предницата на колибата, опрял гръб о стената, владено загледал в къкрешето на огъня бобено гърне.

Зад гърба му се чува стъпки.

Той изан глава извика:

— Та тука ли си още, снахо?

— Тук. . . гледам трева е гребнала долия край на лозето, пък рекох да го притеша.

Дядо Кънчо се изан към нея.

— Я слушай. . . утре да не забравиш за ракия. . . Ето там бебето, вземи го и утре ми го донеси.

Снаха му го взе, тури го в торбата при другите прибрани неща и се изпрви да забради провиселата си забравка. Огъня ясно освети мургавото й валцесто лице, изгорено от лятната жегла и заслабено от всекидневния непосилен сиромашки труд.

То не блестяше с преснота и свежест, но из него лъхаше здравата и сила. И тъмните й големи очи, които при светлината на огъня приемаха особено израз, издаваха страст и жажка за живот. Тя завърза забравката си и посегна да вземе торбата и мотиката, що стояха сложени отпреде й.

— Ами Тошка да ти доведе ли, тате? — запита тя свежера си засечено и като че ли смутена от нещо.

— Защо ми е тук! . . . Чувам искал го вуйчо му за ратай. . . Дете, каква работа ще му завърши, ама като го искал, прати го. . .

Снаха му се замисли.

— Ратай. . . да бе жив баща му беки не би било тъй, но. . . промълви едва чато тя. И след кратко бавене праметна торбата на рамо, взе мотиката и чевръсто зашла по витеята пътека, простряна недолу сред буйните лозя.

Старецът я изпрати с тъжен поглед.

— Вдовица с две невръстни деца е останала обвесеана на пъдарските му плещи. Какво той ще им остави? — Пъдарска тогта! . . . Да вървят ратай, да се учат на чужд хляб, пак всеки със своя късмет. Той сбута огъня и гърнето с боба силно закъкри. От къде гората, извита като венец над самите лозя, лъхна свежа прохлада и буренът около колибата невнятно дозвуча. . . Из ближните ливади, едва доловимо долегах гласове на закъснели воловерчета и мухане на разтирен добитък.

Дядо Кънчо се заслуша владено.

— Ще белее глава тази нощ — промълви той явното.

И счумери вежди, пак стана и притан дъх повторно.

Гласовете все тъй ечеха в пространните ливади, изгубени в мречавината и постънали зад клоните на ставлести дървета. По-наблизо някъде се чува рижане на коге и звякане на конски букави.

— Оня халосник, с белтя кон, пак ще е тук! . . . Ще зелудее нощес сем — промълви натъртено дядо Кънчо и бързо се повърна в колибата. След малко той излезе от нея с дългата си чекмакдийка

пушка и, като се слуша повтор, полета недолу къде ливадите. Десетина крачки не сторил, той спря стрелат от позавте на една женска забрадка, която се мерна пред самия него.

— Милкано, ти оше ли се въртиш тука? — извика той ядосано при вида на мургавата пилна снаха, която идеше насрещу му със сгънатата глава и пренетната през рамо торба.

— Реката придошла, тате. . . казва ми коярите, че придошла и не може да се мине.

— Х-я-я-я! — Затуи ли тая залес долу, низ ливадо? . . . Ще белее глава таз нош. . . Че няма и Стайко. . .

Той наведе огрижено глава, и като понижки глас доладе:

— Ти, снахо, видя ли Стайко накъде наволе?

— Мерна ми се човек къде филосеровите лоза. . . Стори ми се, че беше той. . .

— Отишел си е! . . . Та реката придошла? . . .

Видях аз. . . святкаше се онав вечер къде балкане, валило е.

Дядо Кънчо наведе повторно глава и пак я повдигна възрян в снаха си.

— Ами кой, кайш, ти каза за реката?

— Кой. . . ретай; разтирили бџа коне над Стойновото кладенче, че те ми казва.

— Она, с големия калпак — Тодоран — там ли беше? . . .

— Стори ми се, че го видях там, — процеди през зъби Милкана

Там е бил. . .

Дядо Кънчо сви вежди ядовито и едри бръчки набраздиха челото му. Бездомник някакъв, дошел от неиде си, дало му село парче хляб и него не знае яки да яде. . . Череши ли зреят, круши ли или дини се чуят накъде — Тодоран там — той най-първи ще заиде. . . Че и по нива, по ливади, пакости дето стават, — той все пръст ще има, негови волове все вътре. . . А хората гълчат. Стока им е — на пъдар са я поверили — пъдаря гълчат! . . . Месец вече как дядо Кънчо му е паднал по дирите, но тоя път няма да му избегне от ръцете. . . Той хвърли пълен с омраза поглед към ливадите, от където се чуваше звякането на конските бухал и като вижеше се понесе надолу.

— Ами че не може ли пък тая въчур да не ходиш тате! — обади се Милкана смутена от мисълта, че ще бъде оставена сама.

— Не може! . . . Хората гълчат. . . Пък и тоя син — Тодоран — ходи като мечка и прави пекости за сто души! Не може. . . Хи. . . Чакай да похатна барем, че тогава. . .

И дядо Кънчо бързо се повърна, клекна край огъня и засипаа бобена чорба в копанката, с която винаги се гощаваше. После той засърбџа лакомо, без да дочака чорбата да изстине.

— Ха, як и ти — покани той снаха си — як, пък лягай. . . Та дошла кайш, водата, а? . . . Видях аз. . . святкаше се онази вечер къде балкане.

Милкана пренаи коляно до свекъра си и засърбџа бавно.

Дядо Кънчо изведнаж спря и се заслуша владено. . . После завърта занемително глава и засърбџа горещата чорба с оше по-голяма възрастна и лаконича.

— Балканджия такъв. . . Отде ще е тоя майчин син, джанам? Ти снахо, знаеш ли отде ще е той?

— Отде. . . от балкана някъде, но от кои колиби?

— То си личи, — балканджия е, ама да мога да го хвана тая нош, ще го науча как се ходи из хорската стена.

Стреца смързиси оше повече чело.

Милкана се замисли.

Тодорана та беше аждаха не веднаж; едър и дрипа балканджия, със сиви широки погори, привързани с мазен кайш и голям рунтав калпак, който бе стонал причина да го запознат и кучетата у село. Тя винаги се е заглежавала у него, и сега той — балканджията Тодоран — като че да е отпреди с големия си калпак, с винаги развлечените си обуца и бавния си разклатен вървеж и не веднаж се е разсинавала тџ, когато го е видяла такъв развлечен и разклатен като гемия. Пък и сега на смях я избина, като си го смисли. Чуваа беше оше за него, че е без жена, но адовоц ли е, жена ли е оставил, пък в збигнал по широка земя — това ти не знаеше и никого не би питала. И що и бе да пита? Ретай, днес тука, утре го няма, — малко ли такива село е посрещало и изпращало?

Милкана се дръпна настрана от опразнената вече копанка.

Дядо Кънчо се прекрести и бързо стана. После той грабна пушката си се тъй бързо и се извини към Милкана:

— Ти няма от какво да се боиш. . . Ето там завий се с яморлука и спи. — той посочи с прът леглото, скътано от избита лешинца, подхвърлил ямурлука в краката на снаха си и пречна през лозата за към ливадите.

Милкане го изпрати и се застоа права няколко крачки пред колибата, заглеждана след него. Хладовината, що лъхаше из горските усони, я задържа няколко минути вџи. Тя се заслушаваше, въздираще се около си и потаен страх неволно сви сърцето ѝ. Помери към посоченото ѝ легло, но спря се в недоумение. Нещо я задържаше вџн, искаше ѝ се да пости така, да послуша шумоленето на лозовите листа и да погледа безкрайното небе, което със своите милиони звездички, единствено сега се ясно очертаваше, изкорубено и опраното накъде в усойната гора и в далечните прозрачни гори бџери. Мџкар и не един път да е замръквала та така на къра, но оставена съгъ сама, ней ѝ се стори, че за прџа път виджа таквава хубаво небе, тъй ведичествено изавито и спуснато в безкрайността. . . Тя го гледаше немаситно, слушаше шумоленето на лозвите листа, фученето в усойната гора и някъкъкъ смътен блин я понесе на своите криле — тџ се зашеметѝ. . . Чу се проточен говор близо някъде в лозето, Милкана трепна като пробудена от сън и бързо пролази в колибата, легна и се смърлуши на леглото, уита през глава с бацина си ямурлуц.

Долу по отпъкнатата пътека, зинийно изавит посред буйно израдли лоза, смело възвџеше дядо Кънчо със стисната пушка в жилетни ръце и с втречен поглед в ближните ливади. Сухото му и зекосияло лице, покрито с брачкули и пот, изразяваше сила и смелост. В него като че прозираше следа от някъква бикоглава упоритост, изблизнала сега, за да спомрне на един възжелен блин, който утре ще грџне по четиритџ кращџ

на селото и ще възвести пълдарската му слава. . . Там гдето пътеката изоставяше лозата и се спускаше по наклонените ливади, дядо Кънчо спря и се вслуша притаено около си. Конските букави все тъй дрънколяха, но нищо не се виждаше още. Той остави пътеката и се спусна по крайния ред на последното лозе, надрува към кладенчето. Над самото кладенче се мърдаха волно разтирани по ливадите волове. Дядо Кънчо трепна, стисна пушката още по-силно и задири с втренчен поглед техните стопани. Малко по-долу от воловете той забележи чернина и движение някакво, а по-сетне чу спотан човешки говор.

— Те са! — промълви той и се спусна по лъгавата трева към ближния крастов туфер, дето незабелязано се спотан.

От тук той свободно виждаше ония, както с месеци вече дебнеше.

Те бяха десетина несретника, близки по съдба и райската участ, начуголени около изгаснал огън, където се печеше сега нещо. Между тях беше и Тодоран, небрежно излеврил левентска снага и подпрял глава с лява ръка.

Дядо Кънчо вли свиреп поглед в него.

— Клетва съм дявал, сине, — клетва съм давал честно да пази и ще ми минеш ти тая нощ на ръката, за да те науча как се зан струва хорската мъка! — процеди през зъби той.

Огъня наново светна. Един от ратаите измъкна нещо из него, което всички бързо начоголиха и лакомо заръфеха. Във въздуха се разнесе миризна от печено месо.

— Патка яват! Ах свинете. . . Ще им излезе тя скъпо! . . . ръмжихе дядо Кънчо, следвайки с поглед всяко тяхно движение.

Скоро печеното се свърши, и Тодоран стана и зарезпръва нещо на нисък глас. Нищо не се чуваше. Дядо Кънчо разбра само по движението на ръцете им, че се гласят да вземат лозата на глава. Той скочи като ухилен, прегледа пушката си и прилази по-близо с намерение да чуе на къде те гласят да тръгнат.

Нищо не се чуваше. Той рече да прилази още по-наблизо, но дор успее да издебне, две груци от по-трима души се отделиха от огъня и бързо се отдалечиха една от друга, поели към лозата.

— Ах, чакайте сега! — извика дядо Кънчо и арпна след едината дружинка, която бе поела към колибата му.

Той ги приближи на десетина крачки, вслуша се в говора им и не чу Тодоранова глас.

— С другите ще е? — промълви той и като възви по крайния ред на първото лозе, припа на дирите на другите. Лозе след лозе пробяга той. Долу, къде дълбокия път той се спря потен и заморен и, сякаш за пръв път пое дъх, за да волети изново. Къде геранчето мърна му се човешка сянка. Той изведнаж спря, прилекна и взе вушката на ръце устремял погледа си в примреженото нещо, което сега ясно личеше, че е човек с голям калпак, привелен напред към лозите.

— Чакай сега, песи сине! — извика дядо Кънчо и без много бавене тегли спуска на пушката, мързят право в чернината.

Заглушителен гърмек изпълни околната пустота.

Чернината мигом изчезна. Дядо Кънчо видя, как той — балканджията Тодоран — се пренатури произан от куршума на пушката му. Той изтръгна и на минутата още изтръгна от бюка, който от месец вече го бе обхванал. Мисълта, че стори убийство, го прикова на място. Той легнеше аченен, без да има смелост да стане и види жертвата си. След време той се опомни, скочи и гузно залези из редовете на лозето към колибата си. уморен, измъчен от безспокойни мисли, той елаве се дотътри до колибата и без да дири легло, тръсна се в единия ъгъл и дълго време пуши и пухта. Заспа чак на пристъпване.

На изгрев слънце дядо Кънчо се събуди, измъчен от безспокойни сънища и бледен като мъртвец.

— Хаиде снахо! На къра се не спи толкова — проговори той гледайки към деглото, на което бе оставил да спи снаха му.

Тя не се обади.

Без да повтори поканата, дядо Кънчо крчнх навън от колибата. Под самата ѝ стреха той зърна коритото и се сети за петела, захлупен под него. Той бързо отхлупи коритото, но под него нямаше нищо. Дядо Кънчо изблещи очи и изведнаж се сети за снощната райската компания. . .

— Свини! — изгълча той остро и като се огледа гузно на около си, пристъпи напред и по стар навик извика:

— Из пътя, из пътя а-а-а!

Гласа му тоя път прозвуча някак нерешително и плачливо се понесе низ нанадолнището.

— Ха-ха-ха! Обади се на присмех друг глас току под самата колиба.

Дядо Кънчо се обърна и видя ухиленото лице на Стейко да се подвиза из лозите. Стейко беше дългогодишен пълдар, определен да пази долните крайнини на лозата. Той беше обиколил вси-ки лози и сега идеше с премнат заяк на ramo, с полвеница люта ракия в пояса и с калпак очичен с цветя и лозови листа. Тъй очичен и ошилч — той мизеше на побачим, дошел след сватба да възвести радост на баща и майка.

И още от далек Стайко завика...
— С раякия ти ида дърто-о! Честито, честито!
— И като извади из пояс полвеница с раякия доведе:
— Ха пий, пий, че благослови она пакостник и снаха си.

Дядо Калчо остана като гръмнат.
— Какво се блещиш, бре старо? На, раякия ти прашат да пнеш и благославяш. Зет ти Тодорен я пръща и снаха ти Милкана. Срегнах ги там хе-е-е зад гората, отиваха къде балкана и много здраве ти прашат. Ха пий, че благослови! — нареждаше ухилен до уши Стайко и сочеше към дядо Калчо шисето с раякия.

Дядо Калчо счумерено блъсна шисето и мигом прилази в колибата до леглото на снаха си.
— Кого лъжеш ти бре, обеснико! — извика той надвесен над леглото и адовито дръпна змурлука.

На леглото остана въздебел орехов пън, понесен кой знае отгде, и грижливо положен да спи.
— Ах, песия му син! — Извика дядо Калчо позеленият от яд и неволно приседна с подсечени крака на леглото. Но изведнъж той дигна глава и яда му като че бързо премина в гузен уплах пред мисълта, че наместо Тодорена, той е убил друг невинен човек.

Той се хвана за главата и излезе вън, убит и смърлушен.

— Хей, старо, пий бе!... Я го виж за тях се разкавърил! Искали се, азели се — пръжлома им глава... Пий, ти казвам; пий, че благослови! — думаше Стайко и като запотири пред колибата убития зяек, ухили се още повече и продължи:

— Ами знаеш ли друго какво е станало? Снощи един обесник е пролял кръв...

Дядо Калчо изтръпна и побеля като платно.

— Проял кръвата на плашилото ми — продължи Стайко. — Снощи бързешката го бях направил и побия там долу в едно лозе да плаши волвръчетата, а един нехранимайко го застрелял.

Лицето на дядо Коста светна.

— Мътната да те вземе, Стайко, дай сам раякията! — извика той и кат се изнесе високо, приседна на прохлупеното корито и дълго разправя на зяпналия го Стайко тазнощните си патила и тревоги...

— Хайде, Бог да ги благослови! — издигна той най-после шисето и, като потегли няколко пъти, засяка се пак и доведе:

— Добре е станало, че се е отървало селото от него и от женска бяла.

Цанко Церковски

* * В СЛУЖБА НА ЧОВЕКА * *

СТРЕПТОМИЦИН

Д-Н. Д. РАТКЛИФ

Открито е ново лекарство, което ще влезе в историята на медицината. Името му е стрептомицин. Пенцилинът бе открит случайно. Стрептомицинът е открит по план. Д-р Уаксман от земеделската опитна станция в Ню-Джърси искаше да открие лекарство, което да лекува онези случаи, в които сулфалексаста или пеницилинът са безпомощни.

Неговото опитно поле беше почвата. В почвата има огромно количество микроби, които нападат всичко. Учените от миналия век смятаха, че в почвата — особено в гробищата — си крие източникът на епидемията. Там, обаче, те не можаха да открият болестни бактерии.

Ето как се стигна до откриването на това лекарство.

Един от учениците на Уаксман — д-р Рене Дюбо от Рокфелеровия институт за медицински изследвания търсеше почвен микроб, който да убие бактериите, които причиняват пневмонията и стрептококуса. Той откри този почвен микроб и от него извече лекарството тиротрицин.

Това накара една група изследователи да проучат друг почвен микроб — една почти забравена зелена плесен. Техния труд доведе до създаването на пеницилина.

Уаксман започна да проучва почвата, за да открие оръжието за борба против холерата, коремния тиф и дизинтерията. Микробите от това семейство са смъртоносни в редица най-различни случаи. Те нападат кичория канал у по-възрастните хора и причиняват силни страдания. Те предизвикват магарешката кашлица, ушни възпаления и едно почти винаги смъртоносно кръвно отравяне.

Намирането на съответния почвен микроб, който да се бори с тези врагове на човека, представляваше трудна задача. Съществуват толкова много почвени микроби! Само на малкото количество земя, което може да се помести на нокътна на човешкия палец се намират 8 милиона почвени микроби.

Уаксман започна да смесва пръст с вода, след това поставяше келта на една стъклена плочка, на която се намират болестни микроби. След това той търсеше чистите места на стъклената плочка, където болестните микроби бяха унищожени. В случаите когато това му се удаваше, той се опитваше да отдели почвения микроб, виновен за смъртта на болестния микроб. Но дори и след като го откриваше, нему предстоеше много работа. Той трябваше да извече химическата течност, която съдържаше смъртоносна сила. Често пъти тази химическа течност се оказваше смъртоносна и за

живи създания. В някои случаи тези вещества бяха б пъти по смъртоносни от цианида.

Задачата, която си беше поставил Уексман беше твърде обезсърчителна и не даваше никакви надежди. Но един ден през есента на 1943 година нещата изведнъж се промениха. Уексман и един млад асистент д-р Алберт Шап, работеха върху един почвен микроб наречен *actinomyces griseus*. Този гризеус даваше големи надежди още от самото начало. Той нападаше и умъртавяваше десетки болестни микроби — тези, причиняващи тулеремия или заетка треска, коремния тиф и лори туберкулоза. Неговото химическо вещество, което умъртавява, беше извлечено и наречено стрептомицин.

Първата работа, която трябваше да се установи, беше отровността на стрептомицина. Около 50 учени се зеха с изследването на новото лекарство. Те се интересуваха особено от влиянието, което оказва лекарството върху бактериите, намиращи се в човешкия стомах. В лабораторията стрептомицина се оказа прекрасно средство против тези смъртоносни бактерии. След това, той бе изпробван в една болница. Група лекари в Торонто имаха 66 болни войници, страдащи от инфекция в пикочния мехур. Болните имаха температура, и бяха силно отслабнали. Два часа, след като в организма им бе вкаран стрептомицин, бактериите започнаха да изчезват от урината. След 24 не беше останал нито един. Температурата следва нормална и войниците оздравяваха.

Тогаваше изникна въпросът: не може ли това лекарство да се бори против коремния тиф? Извършен беше опит с един 31 годишен мъж, болен от три седмици от коремния тиф. Всеки три часа бяха въпръсквани по няколко малки дози от лекарството и скоро болния оздравява.

Други филделфийски лекари искаха да опитат дали лекарството би действувало срещу микробите, които причиняват 20,000 отравяния на година от храна. Първият опит бе направен с една милосърдна сестра, болна от инфекция. Дадено и беше лекарството през устата. Противно на пенсисилин, стрептомицинът е силно устойчив против стомашните киселини. Само за четири дни лекарството унищожило напълно микробите.

Нека разгледаме случая със заетката треска, от която страда главно ловци и касали. Изкуствено били заразени 60 мишки. Половината от тях

бяха отделени на страна, за да умрат — и действително след 96 часа те бяха мъртви. На останалата част беше даден стрептомицин — и всички до една оздравяваха.

Заслужава да се отбележи успехът на стрептомицина и в борбата срещу туберкулозата. 12 гвинейски свини са били заразени от туберкулоза, която винаги е смъртоносна за тези животни. 8 от тях не са били лекувани, а на 4 е бил даден стрептомицин. След 54 дни животните са били аутопсирани. Осемте, които не са били лекувани, са имали широко разпространена и напредваща туберкулоза, а в онези, на които е бил даван стрептомицин, болестта е била ограничена, или пък не е съществувала. Фактът, че стрептомицин лекува туберкулозата на животните, не значи още, че ще я лекува и у хората. По това е все пак една изненада.

Тъй като микробът на проказата е от същото семейство на туберкулозния микроб, правят се опити за лекуване и проказата.

Стрептомицинът се употребява ефикасно и срещу дезинтерията.

Пеницилинът е киселина, стрептомицинат — основа. Двете лекарства биха могли да бъдат комбинирани и да дадат сол — пенисидил стрептомицинат, което би представлявало страшно оръжие против болестите.

Във връзка с производството на стрептомицин изникват същите проблеми, както и при пенисидил. Почвеният микроб — *actinomyces griseus* се отглежда трудно, но не толкова трудно, колкото плесента, от която се произвежда пенисидил. Той може да бъде отглеждан в големи басени, или в стъклени бутилки, където микробите се хранят от тънка пласт хранителна течност. Донато гризеус расте, той отделя лекарството стрептомицин в течността. Понатаяк той се извлича чрез химически процеси. Петдесет галона течност са необходими, за да се добие достатъчно стрептомицин за един болен от коремния тиф, и то само за един ден. Тъй като микробът отделя стрептомицин в много малко количество, положително това лекарство ще бъде скъпо.

Стрептомицин — това е нова победа в борбата срещу болестите. Откритие, което е равно на откритието на пенисидил и сулфа лекарствата. Той изпълва една от празнините в борбата на човека против микробите.

ИВАН ВЛАДИМИРОВИЧ МИЧУРИН

Историята на човешката култура ни разкрива непрестанната борба на човека с природата за постепенното ѝ овладяване. В безкрайно далечното минало, загадка за човека, сега тя е източник на неизчерпаеми блага за него. Той е открил закономерния ход на природните явления и наред със задачата да изучи природата, си поставя и грандиозната задача да я измени. Днешният човек на науката, събрал опита от вековете, е в състояние да създава нови растителни и животински форми. Постоянството на живите форми отдавна е отхвърлено като ненужна догма и чрез точни и непровержими опити, учените — селекционери посочват като основно качество на живите организми тяхната пластичност, създавайки по пътя на опита нови растения и животни.

Между имената на тези учени — творци блестящото името на великия руски учен Иван Владимирович Мичурин.

Иван Владимирович Мичурин е роден на 28 октомври 1855 г. близо до село Долгое-Мичуровка — Рязанска област в малоимното дворянско семейство. Детските години на Мичурин протекли неразотсно. Четиригодишен той останал без майка. Още в ранно детство Мичурин проявил необикновен интерес към природата и стремеж да проникне в нейните тайни. Той се отличавал с необикновена наблюдателност и особена любов към науката. Пред детските игри той предпочитал да се занимава в градината, като копалел и садил с най-разнообразни растения. Приготовявал колекции от семена, които особено задържали любопитството на младия природоизпитател. На 8 год. възраст той владеел изкуството да присажда по най-различни начини.

Въпреки прилаганието си и големия интерес към знания Мичурин не е могъл да добие специално образование порази липса на средства. И вместо на работа в любимото му поприще, той постъпил на чиновническа служба. Заменяйки една служба с друга с цел да облекчи тежкото си материално положение, той не се огъвал под еднообразната и пълна с дребнавост чиновническа работа, а запазил жия стремежа си към работа в областта на растениевъдството. В малката градина на своя дом той поставил първите свои опити, които по-

късно пренесъл в закупения от него горски имот — първият му разсадник.

Започвайки работа в по-голям мащаб Мичурин се натъкнал на необходимостта от всестранни познания върху живота и устройството на растенията, върху значението на различните почвени и климатически фактори. Той се звел упорито с изучаване на естествените науки, не откъсвайки теоритичното задълбочаване от опитното проверяване. Няколко пъти той заменил опитните участъци, въпреки тежките материални лишения, за да може да осигури още по-големи опитни постижения. Работил е главно в областта на хибридизацията, прилагайки и метода на отдалечената хибридизация и успял да създаде нови сортове ябълки, круши и др. плодово-ягодни растения. Някои от получените от него сортове се оказали извънредно ценни. Те му създали известност извън пределите на родината му.

За разрастване на опитния разсадник на Мичурин са били необходими все повече и повече средства, които не са били по силите на един човек. Той решава да отпрати апел към властта да подпомогне делото му — да уреди за хибридизационните работи специално държавно учреждение. Бюрократическата власт на царска Русия не удостоила с никакво внимание молбата на смелия новатор. Отговорът не е бил лишен и от обиди към Мичурин. Великият учен, обаче, не се отчаял.

Този, когото в родината пренебрегнали, оценявали чужденците. С видни представители на науката той водил кореспонденция връзка, а някои са посещавали и разсадника. Мичурин получавал на няколко пъти предложения да продаде създадените от него сортове в чужбина. Въпреки стесненото си материално положение, Мичурин не се съгласил, запазил делото си за своята родина.

Четиридесет години работил Мичурин при немонотно тежки условия. Липсата на средства не му дали възможност за широк размах в научно изследователската работа, но въпреки всичко той поставил основите на научната селекция в Русия.

След великата октомврийска революция Съветската държава оценила достойно работата на великия селекционер и нему веднага се били дадени на разположение необходимите средства, материали, кадри. Само за няколко години Мичурин създавал повече от 100 нови хибридни сортове круши, ябълки, вишни и др.

Съветската общественост следяла с особен интерес работата на Мичурин. Сам Ленин се отнасял с най-голямо уважение и внимание към неговата работа.

В първата селско-стопанска изложба от 1923 г. Мичурин за първи път след дългогодишен труд изложил постиженията си. Възторгът от неговото дело бил необикновен. Неговите кореспонденти от цялата страна се превърнали в негови сътрудници, като го снабдявали с редки растителни сортове. Разсадникът на Мичурин все повече се разраствал. Към него били уредени химическа и цитологична лаборатории. В 1928 г. той бил превърнат в селекционна генетична станция на името на Мичурин, а на следващата година е бил открит техникум пак на негово име.

Укрепването на колхозното стопанство, възвездането на едрото машинно земеделие дало нов мощен тласък на делото на Мичурин. Основани били множество разсадници на Мичурински сортове и редица учреждения все на базата на Мичуриновите постижения.

Град Мичуринск станал крупен център на научно-изследователско и промишлено гргдинарство. Въпреки напредналата си възраст Мичурин се стремил като истински труженик на прогресивната наука, да предаде опита и познанията си на младото поколение. С целия свой живот на неуморим работник, смел новатор, Мичурин посочил на

своите последователи как се служи на науката, на оная наука, която твори за широките народни маси, за тяхното щастие, която се стреми да направи научните постижения достъпни за младите работници.

Основен метод в научната работа на Мичурин е хибридикацията. Той кръстосвал географски отдалечени раси, различни видове и даже различни родове. Отдалечена хибридикация той постигнал използвайки два главни метода: метод на посредничеството и метод на вегетативното сближение. Така, за да осъществи хибридикация между праскова и дива бадем, използвал метод посредник американската праскова. По втория метод той присаждал камелии от един вид върху друг. От присадката семената давали растения, които поделно се кръстосвали с подложката.

Важно откритие на Мичурин е „начинът на възпитание на хибридите“, което значи така да се въздейства върху тях, че те да развият като доминантни (господстващи) тези качества на родителите, които човек желае, като подбира условията на отглеждането на хибрида. Мичурин кръстосвал Самарска вишна (кисела) с Владимирска (сладка), хибридаът отглеждал при почва изписана от родината на последната и получил вишна с ценните качества на Владимирската. Мичурин работил и в областта на вегетативната хибридикация. Върху крушево дърво присаждал ябълка, отстранявал клоните на подложката и присадката под влияние на подложката се изменила. Плодовете съчетали качества на круша и ябълка. Мичуриновско постижение е и климатизирането на южни сортове в по-северните части на Русия.

След дълъг плодотворен труд, в 1935 год., на 80 годишна възраст, Иван Владимирович починал като оставил на родината си и човечеството крайно ценни научни постижения.

Делото на великия пресборзвател на природата е подето от хилядите труженици на науката в великата страна на Съветите.

Д р Пасков

В фармако-химическата лаборатория на Червения кръст

СЪС ЗАДРУЖНИ УСИЛИЯ

Преди по-
дълго време
руският учен
Владимир
Комаров, бъ-
дещият пре-
седател на
Академията
на науките
в СССР, извършил пътешествие
в Манджурия и северната част
на Корея.

Бидейки ботаник, Комаров не
се ограничил със събиране само
на растения. През време на мно-
гочислените си походи по равни-
ните на Манджурия и по пла-
нините на Корея той събрал
много сведения за релефа и геоло-
гическото устройство на тези
страни, за живота и битата на
корейците и китайците.

Колекциите от растения, съ-
брали във време на тази оби-
колка, лежали в основата на
знаменития труд на В. А. Ко-
маров „Флората на Манджурия“.
В тази книга са били описани
1682 вида растения, от които
84 вида за пръв път. Растителният
мир на Манджурия е
бил открит за науката от В.
А. Комаров.

— Великият физиолог И. П.
Павлов доказал, че кучетата об-
ладават способността да раз-
личават музикални тонове,
необикновено близки един до
друг. Веднаж в лабораторията
на Павлов било устроено „съз-
тезание“ между един диригент
на опера, притежаващ абсолю-
тен слух и куче. Един опреде-
лен тон бил свързан за кучето
с получаване на храна и пра-
вилността на отговора на жи-
вотното се установявала чрез
наблюдение върху електричните
желези. През време на съзтеза-
нието кучето не срещило ни
веднаж, докато диригентът от-
говорил правилно само в поло-
винката случаи.

Детски Страницы

КАК ИЗПАТИ КРУМ ОТ МНОГО УМ

Чуйте, малки, тази история —
тя от полза е за вас!
В междучастието в двора
гониха се Крум и Спас.
Но се сблъскаха и паднаха
на земята във праха —
Спас с ръката си пострада,
Крум си нарани крака.
Спас при доктора изтича,
със спирт раната изми,
марличка постави чиста
и със бинт я той обви.
Крум, обаче, побоя се,
че от йода ще боли,
в клас направо той прибра се,
раната с ръкав изтри.
Ала вечерта във къщи
на Крум много приложи —
на леглото той се тръшна,
в дрехите се омота.
В треска силна заподскача,
в огън челото гори

жажда силна го измъчва
раната боли, боли.
В обръч стегната главата
и ушите му бучат,
черни бръмбари рогати
вред пред погледа хвърчат.
— „Много ми е лошо, мамо!
Скоро доктор викай ти!“ —
Докторът дойде във къщи
и щом болния видя,
някак страшно се намръщи
и поклати той глава;
— „Веч е много късно! Жалко!
Изходът е сал един:
Жертваме крака на малкия,
от смърт за да го спасим!“
В болницата Крум отнесоха,
и потъна всичко в мрак. . .
А когато пак съвзе се,
беше само с един крак. . .
Днес на всекиго Крум казва;
— „Тоз съвет ти запомни;
с йод се винаги намазвай,
щом се малко нараниш!“

ВЛАДИМИР НЕВОЛИН

Ура, последен ден!

Како марш

Тонста и музика: Бор. Тречков

Днес по-сладен ден донде ар- га-ри, е, у- ра! Че на тази го- до-на, у- ра, у-ра, у- ра!

С'ра-вост се тру- ди- не зна- ни-е за Бе- ремя Слад-тру-да по- чер- на вech ще се да- деме

Веч- с'бо-гомъ, вech с'бо-гомъ, тру- гар- че- та, У- ра! - Сладъ- туй ще ни бла- го- да- ни-е димъ се, у- ра! У- ра, у- ра, у- ра, у- ра, у- ра, у- ра, у- ра, у- ра!

* * *

ИЗКУСТВОТО ДА СЕ СПИ В ПАЛАТКА

КЛЕФ РИД

Вие сте чели може би за паванинци — смелите завоеватели на Северния полюс, за неу-

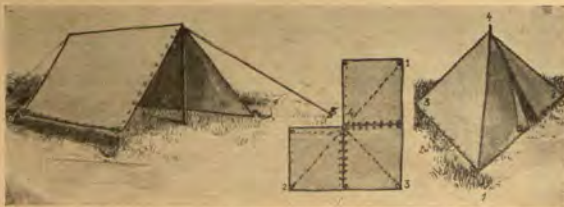
ГИ НАПРАВИТЕ?

страшимите изследвачи на Монт Еварес, най-високия връх на света, или пък за пътуването на Свен Хедин из тайнствения Тибет — всички тези хора е трябвало да спят по цели месеци, с години в палатки, в тропически горещите нощи, сред ледовете и в снега, при вятър и проливни дъждове. Какво правеха всичките те, та не измръзваха при тънките стени на палатката?

Изкуство е, наистина, да се спи в палатка. И ако искате да усвоите това изкуство аз бих ви открил нещичко от неговите тайни. Не веднаж ми се е случвало да спя на палатка, при всякакво време и до сега, слава богу, не съм измръзвал, та дори и болен не съм бил.

Спането в палатка калява отлично тялото, а сутрешния въздух, гимнастическите упражнения и къпането при изгрев слънце прочистват и освежават отлично дробовете на живелия при застоен въздух организъм. И ако при твоего първо спане на палатка ти не можеш отведнаж да заспиш, то се дължи на непознатите звукове, които идват до твоите уши през стените на палатката, на шумоленето на вятъра между клонете, на ту близките ту далечните викове на кукумяваката. Тази нощна музика, обаче, тъй те тревожи, че ти продължаваш да спиш спокойно и здраво чак до сутринта, когато те събуждат птичките със своите радостни песни.

Предварително условие за всичко това е, ти да можеш да си построиш една истинска и добра палатка. Има няколко вида палатки: продълговати и островърхи, палатки за един или двама души и такива за двадесет души. Безспорно ти исках да си построиш лека палатка, в която да можеш ти с още един или двама твои приятели да спиш.

Ако палатката се приготвя за студено време тя трябва да бъде изцяло затворена (вж. обр. 2). Цялата тайна за една истински топла палатка се състои именно в това да бъде възпрепятствано излъчването на телесната топлина на отделния човек и проникването на студения ношен въздух през стените. Палатките на северните изследователи, например, са особено грижливо затворени, платното опасва без прекъсване палатката отстрани и отгоре, като единствен изход е чрез една клапа някъде на половината височина на палатката. Чак такива предохранителни мерки ние разбира се, не е необходимо да вземаме, обаче, нашата палатка трябва да бъде достатъчно плътна и добре затворена.

За една продълговата палатка са необходими две покривала, които ще бъдат наклонени и които главно ще предпазват от дъжд и две триъгълни „завеси“ — едната за отпред и другата за отзад. За островърхата палатка са необходими три покривала. Как да бъде построена палатката е много лесно да се разбере по поместените тук рисунки. Необходимо е, обаче, платното на палатката да е колкото възможно по-здраво опънато, тъй като неопънатите дъбре стени се особено промоквени. И още нещо. Не забравяй да обградяш палатката с окоп за дъжд (вж. обр. 1).

Когато вече ще лягаме да спим изхода на палатката се затваря грижливо. При островърхите палатки това е лесно тъй като на покривалото на палатката има защитни копчета. Сега да се раз-

положим да спим. Безспорно ние сме взели със себе си още една завивка за през ноща. Като възглавница ни служи раницата. Ако искахме да направим и нещо повече, то можем още да подложим сухи листа, та да спим на по-мекото. Впрочем, ако пода под палатката е меко горско място, то не трябва нищо друго да се прави, освен да не налетим на някой корен. Също тъй не трябва да се избира в никакъв случай алажино място само защото е меко поляно. Всеки случай, за да владееш изкуството да намериш най-подходящото място за лагеруване необходимо е да имаш повечко практика.

Който възнамерява да прекара по-дълго време на палатка би направил добре, ако си приготви спален човал. Приготвянето на спален човал всъщност е много леко нещо. Завивката (одеало или платнище) се завива от всички страни, също както при обикновения човал. От едната по-къса страна се оставя отвор, голям колкото да може човек да се провее през него. Спалният човал задържа топлината на тялото, а когато стане студено може и главата да се скрие в него.

Трябва ли, обаче, преди лягането да се събличаме или да спим с дрехите си? Правилото гласи, всичко, което тъй или иначе притеснява тялото, трябва да се смъкне и преди всичко обувката, чорепите, колана и презрамките. Най-добре е една дълга, свободна риза и нищо повече. Тялото трябва правилно и свободно да диша. Човек мръзне по-малко под една единствена широка, но топла покривка, отколкото в много плътни прилепнали дрехи.

И когато се събудиш скочи веднага на крака. Едно не много дълго бягане със свободни гърба-прогонва и последния остатък лош въздух от дробовете и ти дишаш дълбоко, радостно посрещайки новия ден.

вите откриватели на Курилските острови, са живяли в дружба и съгласие с курилските туземци — айните — и уважавали техните обичаи и език. Зетова в руската география са взети много названия и от айнския език, отнасящи се към Курилските острови.

Въз време на своето владичество на Курилите японците така са извратили руските и айнските названия, че често не могат да се узнаят.

Курилските острови са били отдавна населени със силния, здрав и миролюбив народ, наречен айну. Учените мислят, че някога айните са населявали цяла Япония, но са били изтласкани от японците в Курилите и Сахалин. Произхождението

на айните е твърде загадъчно. Тях обикновено не ги причисляват към определена група народи. Високи, космати, прилични по това на великоруските селяни, айните всякога са се занимавали с мирен труд — лов на дивеч и риба. Руският учен Л. Я. Щеренберг не малко труд е вложил да изучава произхода на айните и в 1927 г. постави пред световната наука на обсъждане неговата догата, че айните са дошли от Нова Зеландия. У новозеландските мюри и у айните съществуват общи художествени орнаменти, забелязано е било също така сходство на езика на айните с наречията на някои племена на островите на южните морета.

Съдбата на курилските айни е наистина страшна. Японците са прикачвали най-различни измислици на айните. Още в 1887 година в една от книгите, издадени от императорския японски университет в Токио, е писано, че айните „представляват някаква преход между човек и звер“, още тогава те са твърждали, че айните са „нисша раса“. След завладяването на Курилите японците насилствено преселвали айните в особени села, където ги поставяли да живеят под строг контрол. На айните било строго забранено да напускат о-в Си-

Село на айни

котан, който станал тюрма за тях. И айните починали да измират. Раздразнението на японците се усилвало още повече, понеже айните не забравяли руските обичаи, носели руски дрехи. На о-в Сикотан айните свободно си говорили по руски. Те носили имена Яков, Лаврентий, Авраам, Елисей и др. Съдбата на айните на Курилските острови била в ръцете на японското „Патриотическо общество за раздаване на справедливост“. То унищожавало айните. Колко айни са останали живи понастоящем не се знае. Японците в последните години не са писали в литературата за населението на курилските острови. Предполага се, че на островите се наброяват около 10 хиляди постоянни жители. Почти всички те са японци. За броя на японските гарнизони на Курилските острови, вероятно подробно е разказал на съветските офицери през август 1945 г. генерал-лейтенант Цуцуми Хусаки. Той е командвал войските на Курилите и той подписал акта за капитулцията. Самураите не са се предали изведнъж. Те са се залавяли за всяка къс лавава земя, отбранявайки Курилите. Не напразно на гранитните обелиски, поставени на курилските брегове е имало надписи: „Курилските острови са ключ към господството на Япония в северните морета, нашата врата на север“.

Но настана ден, когато заговори съветската артилерия. Оръдията на бреговата отбрана от камчатския нос Лопатка изпращаха снаряд след снаряд през бурния пролив, който отделя Камчатка от Сомую (първия остров). Железният ураган разрушил японските укрепления. Съветските войски се спуснаха в штурм за овладяване Курилите.

Заявлява гърмът на сраженията. Суровото мъже погребва в своите светящи дълбини телата на „завоевателите“ от Токио. Курилските острови станали неделна чест от съветския тихоокеански север.

Залив на Курилските острови

ОТГЛЕНДАНЕ БУБИ

ЕВГЕНИЯ ПЛНИЧЕРСКА

За да бъде добре материално един народ, той трябва да умее да използва природните богатства страната си. Копринената буба, от която се предизват милиони човешки същества в света вирее отначало и у нас. На много места из страната ни червенокръстите отглеждат с отличен успех буби. В желан-ето си да бъдем от полза при тези прекрасни инициатива даваме някои сведения и напътствия по отглеждането на това доходно насекомо.

Копринената буба е позната от хиляди години. Жената на един от най старите китайски владетели, на име Селинг-ши, първа е уловила бубата в диво състояние и я е отхранила. Това станало около 2697 години преди Христа. С времето копринената индустрия успяла да се разпространи из цялата Китайска империя.

Изясненето на бубено семе извън границите на китайската империя се наказвало със закон. В Европа, бубеното семе било пренесено за първи път в 552 г. след Христа, в кухите бестуни на двама монаси. През 8 век. копринената индустрия била вече позната на вси-ки европейски държави.

В България копринената индустрия стои на доста високо стъпало. Тя се явява като главен поминък на голяма част от населението. Бубарите в страната ни добиват бубено семе сами или си купуват.

Бубеното семе или яйцето е много дребно, на цял жълто, като след време потъмнява и става розово-сиво, който цвят запазва до излюпването. Неоплодените яйца са винаги жълти.

Напролет, когато черницата се разлети, бубеното семе се подготвя за люлене. В определена за това стая, бубеното семе се нарежда на сухи и чисти етажерки и в това положение, при температура на стаята, която се повишава всеки ден с по един градус, семето прекарва 10—12 дни.

В надвечерие то на излюпването, яйцата променят цвета си от розово сив, на бледо сив. Това е признак, че на другата сутрин, червейчето ще се излюпи. Над яйцата се поставя клонче с млади черничевы листа на голямина колкото лещачка и се чака излюпването на бубичката, което става сутрин между 6 и 10 часа.

Новоизлюпените бубички са много малки и се движат бавно. Те се изкачват отгоре на черничевите листенца, за да могат по лесно да се хранят. В това време клончетата се адигат заедно с бубите и се пренасят на чисто място.

Копринените буби са много претенциозни животинки и храната им трябва да се избира и пази най-старателно, защото в противен случай те измират. Черничевите листа трябва да се берат с чисти ръце, да бъдат сухи и се пазят от заларване.

Всяка възраст, през която бубата преминава, изисква различно количество и качество храна. Сочните черничевы листа, напр. могат да се употребяват за бубите само от първа и втора възраст; след това те стават вредни, особено за четвъртата и пета възраст, защото причиняват болестите грасерия (жълтеница) и флашерия. Храната трябва да се разпределя и дава на периоди, а именно:

в първа, втора и трета възраст — хранене през 6 часа — четири пъти в денонощието; в четвърта възраст — през 4 часа — 6 пъти в денонощието; а в пета възраст бубите трябва да се хранят непрекъснато от 4 часа сутринта до 10 и половина вечерта.

Бубите изискват голяма чистота, без която не могат да живеят. Ето защо, редовно трябва да им се чисти, като се премахват старите черничевы листа и нечистотите, изхвърлени от самите буби. Чистенето става сутрин, когато им се дава за първи път храна, и то по следния начин: върху черничевите листа, между които се намират бубите, се поставят книги, предварително надупчени, така че бубите да могат да се промушават през тези дупки. Върху книгите се поставя прясна черничева шума, която бързо бива надушена от бубите и те веднага излизат над книгите през направените дупки. Когато всички буби са вече при чистата шума, книгата се адига и отдало чистенето става вече много лесно. Бубите трябва отареме навреме да се разредяват, за да дишат по-свободно.

За да се премахнат влагата и въздувоуника от бубарницата, тя трябва да се проветрява често особено при петава възраст.

Копринената буба прекарва пет възраст, като след всяка една, прекарва известен период от време в съм. През това време тя съблича кожата си и следващата възраст има вече нова кожа и става значително по-голяма. Преди да заспи бубата си изплита копринена постелка, за която се залавя с лъжливите си крачка и заспива. В момента на излизането от старата кожа, постелката много улеснява този процес и затова тя не трябва да се премахва.

Благодарение на много добре развитите си сетивни органи, бубата поглъща само чиста храна, лесно я подушва и т. н. Освен това и цялото тяло на бубата е твърде чувствително, поради което бубите не бива да се пипат с ръце.

Първите по важност за човека органи и зародишното той отглежда бубата, са двете копринени жезли. Те представляват тънки, дълги и завити тръбици, различните части на които носят различни имена: предните — секреторни, средните — резервуарни и последните — екскреторни. В първите се отделя и напътства коприненото вещество или фибриона; в резервуарните тръбици се отделят багрилните вещества, а екскреторните тръбици дават форма на копринения конец.

Коприната е непотребно за тялото на бубата вещество, което тя отделя при три случая: за значително въже във време на падане, за постелка при събличането и най-главно за образуване на пашкуле.

Коприненото вещество или фибриона, отначало има форма на зрънца, но след като се съедини с протоплазмата се превръща в лепкава, лъскава материя. Противоположните качества на фибриона има греб-лепило, което се образува едновременно с него. То е зърнесто, мътно и лесно възприема багрилните вещества, които идват от кръвата — ако бубата има жълта кръв, и коп-

рината ѝ е жълта, ако тя е бяла, коприната е бяла.

Ако потопим копринените ници в оцетна киселина, коприненото вещество постепенно се отваря и става способно да се топи на дълъг, як конец, наречен флорентински и се употребява от рибарите за въдици, защото има цвета на водата и не се забелязва от рибите.

След като бубята преси последния си сън, тя достига пълното си развитие и започва да вие пашула си. С постоянно въртене на главичката си, бубичката търпеливо насновава своя пашкул за около десет-дванадесет дни и остава вътре като кваквада.

Още прясно наснована, пашкулите се прибират за отможаване и преработване. Известно число пашкули се отделят за размножаване. Те се оставят на сухо място и е нужно да им се поддържа постоянна температура.

Изхвъркването на пеперудата от пашкула става обикновено след 18—20 дена от завързването на същия, между четири и осем часа сутринта. С специална, изпусната от нея течност, пеперудата размеква пашкуле, отваря си дупчица, осасваждава се от кваквата си риза и изхвърква. Пеперу-

дата не може и не хвърчи много. Тя само намира сухо място, подхозищо за съхране на яйца и там остава да чека да дойде мъжката, и на разперени криле, да оплоди яйцата, които тя снася и умира. С това се завършва живота на копринената буба, а яйцата се прибират за другата пролет, когато от тях ще се изкляят нови бубички.

За да се получи добросъществен коприн от пашкулите, нужно е да се пложат много грижи. Още самото събиране и сортирането трябва да се извършат много внимателно, след което пашкулите се спичат, за да се предотврати изхвъркването на пеперудата, и следва внимателно газоставане във връшка вода. Нужно е още преработване, доскато се получи годна за употреба копринка.

Бубите, са много претенциозни и лесно заболяват, като най-често страдат от болести: пирин, флатерия (тифус), мускардина и грасерия (жълтеница).

Всеки бубовъдец трябва да се грижи извънредно много за здравето на бубите си, защото отглеждането на буби е един малко мъчен, но богато възнаграден труд. Това нищо ожно неглед на секомо дава големи доходи на милиони хора.

ДА СЕ ЗАПАСИМ С НАРОДНИ ЧАЙОВЕ И БИЛКИ

Нашата страна е богата с много ценни лечебни растения, които постепенно заемат погаемото им се място в официалната медицина. Някои нашески медицински растения са добили широко приложение в народната медицина, а други се ценят като превъзходни чайове. При едно основно проучване те могат да изместят много чуждестранни дроги, за всякакви на които нашата страна дава много ценни продукти.

Повечето медицински растения се събират през пролетта и лятото по време на тяхното цътене. Нашите млади черенокръстци могат и трябва да допринесат много за събирането на ценни медицински растения. Ще изброим някои от тях, времето за събирането на които настъпи.

Липов цвят

Липовият цвят се събира поради ценните му качества. Той съдържа етерично масло, гликозиди, слеза, восък, захар, танин и др. Има потогонно действие и намалява спазмите на гледата мускулатура. Препоръчва се като добро лечебно средство там, където е необходимо да се предизвика изпотяване, а именно: при простуда, хрема, бронхит, кашлица, пресипнал глас, ангина, ревматизъм и др. Външно прилагат под формата на мехлем за лекуване на рани.

Липовият цвят е и един отличен ароматичен чай, който през зимата е много полезен. Употребяват го под формата на чай (запарка).

Лайка

Лайката е едно от най-широко разпространените у нас медицински растения. Расте навсякъде из страната. Цъфти през втората половина на пролетта и лятото. Употребяват се с лечебна цел цветовете, които съдържат до 4 1/2% етерично масло, горчиви вещества, смола с фитостерин, танин, салицилова киселина, до 3% гликозид и др.

Лайката има противовъзпалително действие,

като свива разширените капилляри. Смята се, че етеричното масло има таква свойство. Има и успокоително действие върху стените на стомаха и червата, като премахва спазмите им.

Употребява се като успокоително средство при повишена раздразнителност, при зъбобол, колики и стомашно-червени болки у децата, при дошдых в устата, при черендрогни, бълбурени, жълтеници и други страдания. Външно се употребява при възпаление на гърлото като гърगर, при хеморонди, при конюнктивита за промивки, за лекуване на рани и др.

Приготвя се най-често запарка, а именно, когато се залива 1 супена лъжица лайка с 1 чаша гореща вода, стои 20 минути, прецъжда се и се пие като чай или пък служи за пръв-вкъ.

Обикновена коприва

Разпространена е навред в България. Употребяват се младите листа и стръкчетата, а също корените и семената. Листата се берат пролет, а семената към края на лятото, корените есен и рано пролет.

Копривата съдържа танин, секретин, витамин С, А и К. Поради ценните витамини, които съдържа, тя се явява, като едно много ценно средство за лекуване на хипо и витаминнози А, С и К, особено през ранната пролет, когато организмът е изчерпал всичките си витаминни запаси. Прилага се като кръвоочиращо средство, главно при гинекологични кръвоотечения, за лекуване на мускули и ставен ревматизъм (като се прилага „паренето“ с коприва), като кръвоочистително средство, при запек и др.

Външно се употребява за възбуждане и растежа на косата, като се приготвява отвара от корените в сует и след това се правят фризици.

Вътрешно се употребява, като се прави запарка от 15 гр. листа на 30 гр. вода и се пие като 4-5 супени лъжици на ден.

МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ ПО СВЕТА

НОВА ЗЕЛАНДИЯ

Полски деца в Нова Зеландия

В Паката, близо до Велингтон има 700—800 полски деца. Тези деца са преминали хиляди мили, откъдето са напуснали Полша, работейки и просейки из пътя докато са стигнали в Персия. Британските войски са се грижили за тях в продължение на година и половина. В Техеран има детски гробища, които броят 2000 гроба на загинали от глад и мизерия полски деца. Сега при чистия въздух и новозеландското слънце, децата подобряват здравето си и увеличават теллото. Отначало болницата беше претълнена от деца, болни от малария и кожни болести, причинени от недохранване. Сега, обаче, случаните на малария намаляха, а кожните заболявания изчезнаха съвсем.

Червенокръстците от Нова Зеландия вземат дейно участие в помощната акция в полза на тези деца. При пристигането им една сума от 185 лири е била предварително задържана от фонда на Мл. Червен кръст, за да се усигури продоволствието на тези деца до пристигането и настаняването им в лагера.

Червенокръстците от Нова-Зеландия им изпращат всякакви колети. През учебните ваканции са били качени в новозеландски семейства. Много новозеландци са могли да изучат по от близо характера и културата на гостите си. Полските деца са участвували в изложението и в концерта на Младешкия Червен кръст, състояли се наскоро в Велингтон.

ФРАНЦИЯ

Френските червенокръстци подпомагат приятелите си в нужда

Червенокръстците от училището Pierre Brosolette в Шатей — Малабри (на 6 км. от Париж) са предложили на Френския Червен кръст да се гравят за училище, което е пострадало от войната.

Така те започнали да покровителствуват училището за момчета на Fretin. Това училище е изпратило много тъжен, но много красив албум, в албума на Шатей показва земния и благодарствущо предградие на Париж.

В всеки клас учениците са събирали вари, които директорът изпратил на Червения кръст за да бъдат направени колети с подаръци. Така малките измъчени деца от училището Fretin са били

развеселени на няколко пъти с колети. С помощта на учителката по шев са били изработени престилки ризи и са били изплетени пуловери.

ИТАЛИЯ.

Италиянския Мл. Червен кръст започна отново дейност си

Италиянския Мл. Червен кръст се е преустроил и е започнал отново различна дейност в полза на ненахранените и бедни деца и в полза на най-нуждаещите се училища.

През последното лято Мл. Червен кръст в Рим е организирал 150 летни курса с цел да се откъснат децата от улицата. Приблизително 6000 деца са били приброани в курсовете. Учителите са били заплатени от Мл. Червен кръст.

Поемното на някои общи разходи от самите училища позволява да се изпратят децата в летни колонии, да се купят материали за първа помощ, укрепителни лекарства за ония училища, където няма нито лекар, нито аптека.

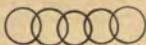
Събраните по седмицата на Червения кръст пари бяха изрехозавани за покупка на тоалетни предмети (сапун), четки за зъби, паста за зъби и пр. които бяха раздадени на най-нуждаещите се деца.

Италиянският Младешки Червен кръст желее да започне размяна на междушколска международна кореспонденция.

Рибно масло, готово за натопарване [за] холандските деца от Канадския Млад. Черв. кръст.

ФИЗКУЛТУРА

ПОЛЗАТА ОТ ТЕЛЕСНИТЕ УПРАЖНЕНИЯ

Д-р Кр. Панайотова

Телесното възпитание има за цел, чрез съответни упражнения, да постигне пълно развитие и нормално функциониране на човешкия организъм.

Телесните упражнения са дълбоко вкоренени в природата на човека. Те са свързани с изразходване на енергия. Загубата на енергия, изразяваща се в изразходване на енергитичните вещества на клетките — въглехидрати и други органически съединения, предизвиква увеличение на асимилационната способност на същите — способност за усвояване на хранителните вещества. Асимилационната способност пък усилява процесите на обмяната и увеличава изобщи жизнечността на клетките и по-специално — размножаването им. Резултатът е увеличено растене и развитие на тялото. Ако телесните упражнения се извършват в време, когато организмът показва и вътрешна готовност към растене, тогава те се явяват като средство, чрез което волево можем да повишим това растене.

При телесните упражнения влизат в действие нервната система и съзнанието. Нервната система участва чрез предаване на командите на мозъка до отделните части на тялото, а съзнанието — чрез психологичните процеси, изразяващи се в съсредоточеност, мислене, напрежение на волята и пр.

Не само хората на умствения, но и тези на физическия труд се нуждаят от телесни упражнения, тъй като последния не може никога напълно да зачисти систематичните телесни упражнения. Телесните упражнения следователно идат още да премахнат недостатъците от застоялия живот и лошото телодържане (изкривяване на скелета на ученици, чиновници, обушари, шпачи и др.) и да изравнят развитието на останалите напред в това отношение части на тялото.

Телесните упражнения са предимно мускулна дейност и поради това имат голямо значение преди

всичко за развитието на мускулите. Докато една обикновена машина, когато работи, се похабява, живата машина, каквато е мускула, се засилва при подходящи упражнения. Това нарастване на мускулите се дължи на наддебеляване и увеличение броя на мускулните влакна.

Умерената работа, играта и добре проведената гимнастика развиват хармонично скелета, тъй като улесняват храненето на костите, спомагат за нарастването и вкостяването им и способстват ставите да добият по-голяма гъвкавост.

Работящите мускули, понеже трябва да получават повече гориво, т. е. рени, възбуджат апетита и ускоряват храносмилането. По специално, когато се упражняват коремните мускули, увеличават се силата на перисталтичните движения на стомаха и червата, с което в още по-голяма степен се допринася за правилното функциониране на храносмилателния апарат.

Кръвообръщението също се влияе от телесните упражнения.

Когато мускулите работят, капиллярите — най-тънките разклонения на кръвоносните съдове, се разширяват, увеличават повърхността си и по този начин се стига до усилена обмяна на веществата — приемане на хранителни материали и излъчване на отпадни продукти.

Свайвайки се, мускулите притискат и опразват вените и засилват центростремителното кръвообръщение. Последствието е, че сърцето се свива по-често и кръвата циркулира по-добре не само в работещите мускули, но и в другите части на тялото. Този изобилен ток от кръв чак до най-отдалечените клетки донася възобновление на организация и усещане на свежест и добро самочувствие.

Чрез възбуждане апетита, улесняване храносмилането и подтикване кръвообръщението, телесните упражнения регулират обмяната на веществата. Този обмяна дава едно непрекъснато клетъчно обновление — образуване на нови клетъчни елементи и тъкани.

Влиянието върху дишането се изразява в това, че то става по-пълно и с по-широка амплитуда, като едновременно се увеличават гърдиния кош и белодробното съдържание.

Мускулната дейност упражнява полезно действие и върху потенето и кожното дишане; тя съдейства за правилното функциониране на потните жлези, когато е умерена и рационална.

Телесните упражнения имат благотворно действие и върху функцията на бъбреците. Сърцето, свайвайки се по-усилено и о-често, изпраща на бъбреците повече кръв, поради което те работят по-енергично.

Благотворното влияние на телесните упражнения върху нервната система се обяснява по следния начин: чрез усиляне кръвообръщението и дишането, умерените упражнения на чист въздух, спомагат за отнасяне на отровните остатъци от мозъчната работа. От това мозъкът и нервите си отпочиват. Телесните упражнения са следователно, добро предпазно средство против нервна умора.

Телесни упражнения, целящи да дадат по-голяма деспособност на организма в известна насока, се наричат трениране.

Тренираният се отличава с по-голяма издръжливост при телесни усилия. У него има едно също повишение на телесните сили. У тренирания умората настъпва по-късно. Благодарение на тези две качества, именно повишение на телесните сили и забавяне на настъпване на умората, тренираният има по-голяма работоспособност.

Ако тренирането надмине известна граница, то преминава в претрениране т. е. преумора и изтощение, изразяващи се в отпадналост, внезапно спадане на телото, липса на апетит, лош сън, неприятни усещания от страна на сърцето, запътяване и неохота за работа, дори и след почивка.

Тези неприятни явления на преумората се дължат на това, че при нея се изразходва голямо количество енергия, която не може да бъде набавена и при най-обилно хранене. Разпадните продукти от усилената работа имат също така не по-малко влияние за появяване симптомите на преумората.

Различаване три вида телесни упражнения: 1. силови упражнения, 2. дълготрайни упражнения или упражнения за издръжливост и 3. бързи упражнения.

При силовите упражнения се предизвиква развиване на най-голяма сила от страна на мускулите чрез преодоляване на голяма съпротива — напр. повдигане на тежести.

Силовите упражнения биват: общи и местни. При общите участвуват повече мускулни групи, а при местните — малко такива, дори само отделни мускули. Към силовите упражнения спадат и всички видове свободни упражнения в право, седнало или легнало положение и упражненията за телодържане.

Дълготрайните упражнения или упражнения за издръжливост се характеризират с извършване на последователни, ритмично повтарящи се движения. Към тях спадат: ходенето, продължително бягане, гребането, скиорството и пр.

При бързите упражнения има ритмично повтаряне на един двигателен акт, както при упражненията на издръжливост, но повторението става много бързо, например бързо бягане, гребане колояздене и пр.

Различните видове телесни упражнения имат различни въздействия върху тялото. Тях, при свободните упражнения, тялото получава хармонично мускулно развитие. При сканянето се упражняват голям брой мускули и се усилява ловкостта и гъвкавостта. При плаването се развиват мускулите на крайниците, усилява се дихателната функция и става закаляване на тялото. При гребане с весла се развиват мускулите на ръцете, рамената, гърдиния кош, корена и краката. При този спорт трябва да се внимава за преумора.

Последвайки въздействието на различните видове телесни упражнения, следва да се спрем на игрите, туризъм, колективните игри и пр.

Игрите са също ценен фактор за телесното възпитание, защото спортуващият прибавя до тях само до толкова, до колкото позволяват силите му. При тях гърдиния кош се разширява, кръвообръщението се подобрява, сърцето закрепва.

При туризма движението не е едностранчиво и не се извършва под знака на състезанието, както това е при спорта. При туризъм

движенията се провеждат сред просторната ненагладна природа, където човек се чувства волен, свободен.

Както с екскурзиите, така и с лагерите и летните колонии се цели, щото младежта под влияние на слънцето, въздуха, упражненията и работата да се кали телесно, както и да се възпита сред примитивна обстановка в дух на взаимомощ, самостоятелност и находчивост.

Облеклото при извършване на телесните упражнения трябва да бъде специално — спортно, приготвено от тънка, еластична, трикотажна материя. То трябва да бъде такова, че да не причинява ни най-малко стягане или притискане на тялото.

Като се има предвид голямата полза от телесните упражнения, става ясно от каква първостепенна важност е да се създадат условия за масовото им провеждане. Тия условия се състоят в създаване места за спортване — гимнастически салони, игрища, плувни басейни, колодруми и др. и то в брой и размери, че да дават възможност за спортване на широк кръг хора. Второто условие е, чрез едно правилно разпределение на свободното време, да се даде възможност на тези хора да спортуват.

— Български Младежки Червен кръст бе представен на конгреса на демократична младеж с 22 делегати от всички области на страната. В Ц. К. на демократичната младеж бяха избрани нашият председател Д-р Георги Ангелов и Славка Младенова, член на Върх. управление.

— Излезе от печат пиеската „Момчето Мирко“ от Д-р Н. Менслов. Цена 40 лв. Издание на Б.М.Ч.К., бул. „Дондуков“, 63 Доставка си я веднага.

— Тази книжка 7 и 8 излиза двойна и ще бъде последна преди ваканцията. Книжките 9 и 10 ще бъдат изпратени на абонатите с започването на новата учебна година.

— Излезе от печат „Алкохол и алкохолизъм“ от Д-р Н. Станчев. Цена 70 лв. Адрес „Сердика“ 18 — Соф. я. Препоръчваме ме я на червенокръстците.

СЪДЪРЖАНИЕ

Областните конференции и първия червенокръстки конгрес — Ял. Гелеманов; Програмна декларация на първия конгрес на демократичната младеж; Скъп гост на Българския Червен кръст; Противоздравни навици — Д-р. Г. Ангелов; Зиновий П. Соловеев; Цанко Церковски — биографични бележки; Пъдар — разказ — Ц. Церковски; Стрептомицин — Дж. Д. Ратклиф; Иван Владимирович Мичурин — Д-р Пасков; От всякъде; Как изпати Крум от много ум — Вл. Неволин; Царете на земята — К. Евалд; Ура, последен ден! песен. Б. Тричков; Изкуството да се спи в палатка — Кл. Рид.; Курилските острови — Сергей Марков; Отглеждане буби — Ев. Паничерска; Да се запалим с лечебни билки и чайове; Младежки Червен кръст по света; Ползата от телесните упражнения — Д-р К. Панайотова; Съобщения.

Художник Георги Петров.

Печатница „Нива“, ул. Цар Симеон, 120 — София, тел. 3-31-43

РЕДАКТИРА КОМИТЕТ.

Редактор Алеко Големанов

Адрес: Бул. Дондуков, 63
тел. 66-18 чек. с-ка 4000

Год. абонамент:
300 лева

БАНКА БЪЛГАРСКИ КРЕДИТ

30 КЛОНА В ПРОВИНЦИЯТА
В ОСТАНАЛИТЕ ГРАДОВЕ
ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА ПРИ
КЛОНОВЕТЕ НА Б. Н. БАНКА

КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ ЛЕВА 577.900.000

П Л А С М Е Н Т Л Е В А 12.720.000.000

ИЗВЪРШВА ВСИЧКИ

БАНКОВИ ОПЕРАЦИИ

ТЕЛЕГР. АДРЕС — БЪЛКРЕД

ЛИТОГРАФИЯ „БАЛКАН“

И В А Н Ц. Н А Й Д Е Н О В

СОФИЯ, БУЛ. МАРИЯ ЛУИЗА, 94 — ТЕЛЕФОН 3-16-75

Репродукционна инсталация
Офсетов печат
Фото-офсетов печат
Плосък печат
Релефен печат

ФОТОЛИТО
Трицветен ролен печат
Парафинна инсталация
Бобинна инсталация
Инсталация за лакиране и др.

ЛЕКАРСКА КООПЕРАЦИЯ — СОФИЯ

ЗА ОБЩИ ДОСТАВКИ И ПРОИЗВОДСТВО В БЪЛГАРИЯ
ТЕЛЕГР. АДРЕС „ЛЕКОП“ ЧЕК. С-КИ 540, 5310 ТЕЛЕФ. 2-34-02

Приемат се за поправка всякакви инструменти и апарати. Доставка и обзавеждане на лекарски кабинети и болници. Производство на инструменти и лекарски мебели и принадлежности.

ТЪРСЕТЕ ВИНАГИ СЪСЛОВНАТА СИ ЛЕКАРСКА КООПЕРАЦИЯ
ОТДЕЛ „КНИГОИЗДАТЕЛСТВО“:

Чрез този отдел лекарската кооперация цели:
Намаление цената на медицинската литература, въвеждане на българската медицинска мисъл, подържане справедлив и нормален хонорар за авторите. Издава учебници и хабилитации.

ИЗЛЕЗЕ ОТ ПЕЧАТ:

Обща биология — Проф. Д-р М. Попов
Болести на стомаха — гастрит, Язва
и рак — Д-р Т. Ташев.

Търсете винаги „ЛЕКОП“ — София

ПОЩЕНСКА СПЕСТОВНА КАСА

(ОСНОВАНА ПРЕЗ 1896 ГОДИНА)

ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
СОФИЯ — УЛ. МОСКОВСКА № 19

I. СПЕСТОВНА СЛУЖБА:

КЪМ 1 ЮНИ 1946 ГОД. ИМА 12.250.000.000 ЛВ.
СПЕСТЯВАНИЯ — 925.000 СПЕСТИТЕЛИ И Е
ВЪВЕДЕНА В 990 ТЕЛЕГРАФОПОЩЕНСКИ
СТАНЦИИ. ВЛОГОВЕТЕ СА ГАРАНТИРАНИ
ОТ ДЪРЖАВАТА НЕ ПОДЛЕНАТ НА СЕК-
ВЕСТЪР. ТАЙНАТА АБСОЛЮТНО ЗАПАЗЕНА

II. ЧЕКОВА СЛУЖБА:

СМЕТКОПРИТЕЖАТЕЛИ 10.100
АВОАРИ ПО СМЕТКИТЕ 1300.000.000 ЛЕВА
КАСОВА СЛУЖБА ПРИ ЦЕНТРАЛНОТО
УЧЕ В СОФИЯ И ПРИ 990 Т. П. СТАНЦИИ

ЛИТОГРАФИЯ „ЗВЕЗДА“ А. Д. — СОФИЯ

БУЛ. ХР. БОТЕВ 54 — ТЕЛЕФ. 2-11-19

ГРАФИЧЕСКО ЗАВЕДЕНИЕ
ЗА ФОТО-ОФСЕТ, ОФСЕТ, ФОТОЛИТОГРАФИЯ
ХРОМОЛИТОГРАФИЯ, ПЕЧАТНИЦА И КАРТОНАЖ

ИЗВЪРШВА ВСИЧКИ ЛИТОГРАФСКИ РАБОТИ
ПО ФОТО-ОФСЕТОВ И ЛИТОГРАФСКИ
НАЧИН ОТПЕЧАТВА АКЦИИ, ОБЛИГАЦИИ
ПЛАКАТИ, КАЛЕНДАРИ, ЦЕННИ КНИЖА,
ТЪРГОВСКИ АМБАЛАЖИ И ДРУГИ

Българско акционерно д-во „СУЛТАНАСТ“

ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА
ШПЕРПЛАТ. ЦЕНТРАЛА
В СОФИЯ, УЛ. „СЕРДИКА“ № 13,
ТЕЛ. № 2-44-21, ФАБРИКА В
С. ЧЕРНИ ВИТ – ТЕТЕВЕНСКО,
ТЕЛЕФОН № 2

НАЙ-НОВАТА МОДЕРНА И
НАЙ-ГОЛЯМА ФАБРИКА
ЗА ШПЕРПЛАТ. ПРОИЗ-
ВОДСТВО НА ВСИЧКИ
ВИДОВЕ ВИСОКОКАЧЕ-
СТВЕНИ ШПЕРПЛАТИ
МАРКА „СЛОН“.

СТОЛИЧНА ОБЩИНСКА БАНКА

АВТОНОМНО ОБЩИНСКО УЧРЕЖДЕНИЕ ПОД НЕОГРАНИЧЕНАТА
ОТГОВОРНОСТ НА СТОЛИЧНАТА ОБЩИНА

СОФИЯ, УЛ. ГР. ИГНАТЕНВ. № 12 – ТЕЛ. 2-00-93

ОСНОВЕН КАПИТАЛ 20.000.000 лв.
ОТПУСКА ЗАЕМИ СРЕЩУ ЗАЛОГ НА ВЕЩИ,
ПЕНСИ И ОБЛИГАЦИИ ОТ 5 1/2% ЗАЕМ НА
СВОБОДАТА ОТ 1945 ГОД. СРЕЩУ 7%
ГОДИШНА ЛИХВА

П Р И Е М А В Л О Г О В Е :

СРОЧНИ ПРИ 4 1/2% ГОДИШНА ЛИХВА И
БЕЗСРОЧНИ ПРИ 4% ГОДИШНА ЛИХВА

ВАШАТА КАКУЛАЦИЯ
НЕ Е ВЕРНА

ДО КАТО НЕ СМАЗВАТЕ
МАШИНИТЕ СИ С
ПОДХОДЯЩИ ГРЕСОВЕ

SKF ЗА СЪМЕНИ ЛАГЕРИ

ЧИЛ I ЗА АВТОМОБИЛИ

ЧИЛ II ЗА МАШИНИ
ЗАВОДИ НИКОЛА ЧИЛОВ АД

БЪЛГАРСКА
ДЪРЖАВНА
ЛОТАРИЯ

ЩАСТИЕ ЗА ВСИЧКИ

КУПУВАЙТЕ РЕДОВНО
БИЛЕТИ ОТ ВСЯКИ ДЯЛ

МАРКОЛЮБИТЕЛИ,

КУПУВАЙТЕ СПЕЦИАЛНИТЕ МАРКИ,
ИЗДАДЕНИ ОТ БЪЛГАРСКИЯ ЧЕРВЕН
КРЪСТ ОТ ВСИЧКИ БУДКИ, КНИЖАР-
НИЦИ И КЛОНОВЕ НА ДРУЖЕСТВОТО

**БЪЛГАРСКО
АКЦИОНЕРНО
ДРУЖЕСТВО**

**ГРАНИТОИД
ЗА ЕЛЕКТРИЧЕСКИ,
ИНДУСТРИАЛНИ И
МИННИ ПРЕДПРИЯТИЯ**

П Р О И З В О Д С Т В А :

*електрическа енергия,
портланд-цимент,
разни видове гипс и ци-
ментови изделия, пирин-
ски каменни въглища и
брикети*

У Ч А С Т И Я :

*минно акц. д-во „Пирин“,
каменовъглено акц. д-во
„Вулкан“*

REAR VIEW
APRIL 1860
BOSTON

THE EAST
JUNCEPAU...
H...
...

REAR VIEW

...

REAR VIEW

...

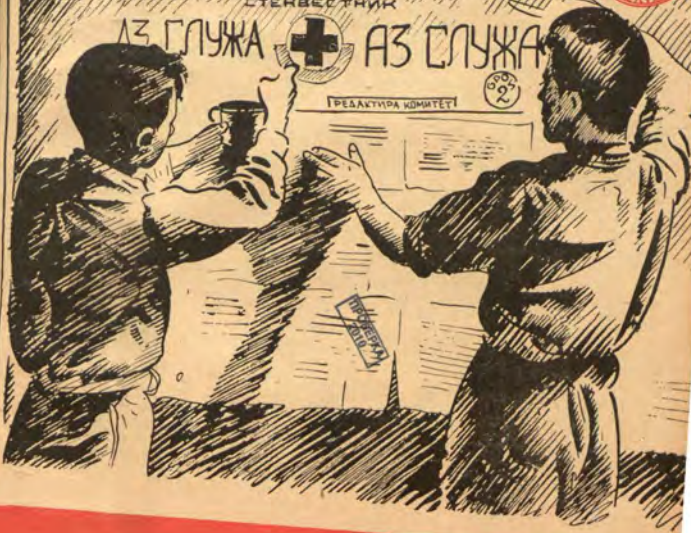

СТЕНВЕСТНИК

АЗ СЛУЖА АЗ СЛУЖА

РЕДАКЦИОННА КОМИТЕТ

№ 2

КНИГА ДЕВЕТА * 1946 г.

АЗ СЛУЖА

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИ МЛАДЕНКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

1910
MAY 10

AS CANON

МЕЖДУНАРОДНИТЕ ВРЪЗКИ НА БЪЛГАРСКИ МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

Нашата любима организация има здравни международни връзки.

Преди войната, още със своето основаване, БМЧК бе успял да влезе във връзка с почти всички страни на Европа и с някои държави от другите части на света. Водила се е оживена кореспонденция, разменяли са се подаръци, албуми, списания. БМЧК се е славел с името на една от най-моцните и масови национални младежки червенокръстки секции.

БМЧК е бил дълго време за пример на много страни.

И тук, обаче, срещахме черната ръка на фашизма. Извършено е непростимо преследване спрямо нашата организация, подиграли бяха нейните широки международни връзки, които всякога и навсякъде бяха били от полза за каузата на нашата изстрадала страна. „Бранник“, ликвидирайки голяма част от архивата на организацията, е унищожил и всички ония ценни материали, доказващи нашето подчертано миролюбие и доброжелателно отношение към всички народи от Европа и света.

Днес в архивата на БМЧК могат да се намерят само около 20 подвързани течения от списания, получени от най-различни страни и то запазени благодарение намесата на старшия Червен кръст.

След края на войната нашата организация направи всички опити да възстанови връзките си с младежките червенокръстки секции от другите страни. Разпратени бяха писма най-напред до страните от Европа, а след това а до страните от другите континенти, за които Върховното управление имаше сведения, че съществуват червенокръстки младежки секции. Поради особените следвоенни обстоятелства дълго време не се получаваха никакви отговори. Една от червенокръстките секции, които първи се обадиха бе секцията от братска Югославия. В отговора си югославските червено-

кръстци отправиха покана до българските червенокръстци да направят посещение в Югославия. Поради технически причини посещението бе отложено за тази есен.

Скоро след това успяхме да влезем в връзка с Лигата на младежките Червени кръстове в Женева. От там биде изказана искрената радост, че въпреки тежко пострадали от войната нашата организация бързо се е възстановила и сега брои такъв голям брой членове. Скоро се заредиха отговори от Финландия, Италия, Унгария, Дания, Швеция, Нова Зеландия, Франция, Чехословакско, Австралия, напоследък от Канада и Великобритания. С посещението на г. Колесников, председателя на Съветския Червен кръст и полумесеца Върховното управление можа да се добие с точния адрес на Младежката секция при Съветския Червен кръст и полумесеца и сега се очаква отговор и от великата съветска страна.

Зедно с отговорите си съответните секции изпращат и броеве от тяхните печатни органи. А от Чехословакско се получи и разкошен албум с художествени снимки из красивата земя на чехословакската република.

С това 110 хилядната организация на БМЧК навлезе в голмия международен колектив на младежките Червени кръстове. Там тя бе сърдечно посрещната.

И резултатите не забъняха. С писмо от средата на м. май т. г. Лигата на младежките Червени кръстове в Женева предложи на БМЧК да участвува в голямата международна червенокръстка акция за събиране помощи в полза на възстановяването на пострадалите от войната училища, като укажем с какво бихме могли да помогнем и от какво се нуждаем. БМЧК отговори, че въпреки тежко пострадали от войната, ние ще участвуваме в тази голяма акция с всички сили, като сме готови да изпратим едени плодове, училищни потреби, пуллове и др., а се нуждаем от облекло, храни и медикамента. Акцията е сега едва в началото си и има сведения, че в нея ще участвуват почти всички страни в света.

През м. юни българските червенокръстци бяха поканени да участвуват в голямата международна червенокръстка изложба в Лондон. Поради забъняване на писмото технически бе невъзможно да вземем участие в тази голяма прова на международна червенокръстка солидарност.

От Американския младежки Червен кръст получихме молба да изпратим всички наши печатни издания за Ню-Йоркската библиотека.

Особена чест бе указама на БМЧК, а с това и на нашата страна, като организацията ни бе поканена да вземе участие в голямата международна конференция на младежките Червени кръстове в Стокхолм от 30 август до 4 септември т. г. Нашата делегация ще бде вероятно тричленна и ще застане за Швеция към средата на м. август. Нека бъдем сигурни, че тя достойно ще представи организацията ни и България.

Международните връзки на БМЧК с всеки изминат ден се разширяват и укрепват. Ние ще ги използваме, за да запознаем младите червенокръстци по земното кълбо с нашата хубава родина, да им покажем силата на нашата организация, да им разкажем за нашите човеколюбиви прояви през Отечествената война, да разсеим предубежденията, създадени и до сега изкуствено подсилвани в чужбина най-вече от лоши българи към нашия малък, но героичен народ.

Червенокръстците от с. Нератовица, Чехословашко изпратиха до Българския Младежки Червен кръст резкошен албум, с прикредено към него писмо, в което се казва:

Албум от Чехословашко за Българския младежки Червен кръст.

Ние, децата от основното училище Нератовица — Чехословашко Ви поздравляваме сърдечно и Ви изпращаме албум от картини, който трябва да Ви запознае поне малко с нашата макар и малка но свободна родина, където народа обича да работи и обича отечеството си повече от всичко друго. Картините ще Ви кажат доста за красотата на нашето отечество и за живота на нашия трудолюбив народ, който мина цели столетия през големи изпитания.

Историята на нашия народ е славна, но и много трагична.

Нашата борба за живот завърши през последната тежка война с победа на правдата — отново да имаме държавна самостоятелност.

Нашият народ иска да живее, иска да работи за доброто бъдеще на човечеството.

Той бранеше цели столетия родината си срещу неприятеля и я опази. Няма да остави вече да му я вземат, защото я обича.

АРТУР УИЛЯМ ДЮН

Артур Уилям Дюн е роден в Галесбург през 1868 г. След завършване на колежа Кнокс той получава стипендия по социология в Чикагския университет. Изучава гражданско право в Индиано-

полис, Филаделфия, Ню-Йорк. През първата световна война бе аташиран към министерството на нар просвещение и частен съветник при Марината на САЩ.

През 1927 год. бе избран за секретар на Американския Младенки Червен кръст, благодарение качествата му на възпитател и дълбокото му убеждение, че Младенкият Червен кръст има да играе особена роля при превъзпитанието на гражданна.

Едно негово посещение до Ю. Америка има за последица организиране на Младенкият Червен кръст в различните страни на южния континент.

Никое от начинанията на юниорите не му се харесваше така както „National Children's Fund“,

който позволява на американските деца да изпратят помощ на малките европейчета. Даже в навечерието на смъртта си след като прекарал вечерта с няколко свои приятели, Дюн написал през ноща едно писмо за „National Children's Fund“, писмо до всички ученици от средните училища, членове на Младенкият Червен кръст.

Той подчертава голямото значение, което би имало сътрудничеството между американските деца и тия от Европа, свързани чрез взаимопомощ и международно разбирателство и намира че „National Children's Fund“ е средството за осъществяване на този общ идеал.

Неговото писмо започва така:

„Сътрудничеството на Мл. Червен кръст с училищата за укрепването на разбирателството и международното приятелство между децата и младежите почива върху „National Children's Fund“. Това дяло изобщо е необходимо за успеха на работата, извършена в една или в повечето страни. То е основата на нашата международна програма. То е причината за системна междушколска кореспонденция на Младенкият Червен кръст, която позволява на членовете да изразят под най-коректна форма желанието си за сътрудничество и международно сътрудничество.

Междушколската кореспонденция илюстрира по много характерен начин проектите за взаимопомощ на Младенкият Червен кръст.

Интересът към кореспонденцията, значението и успеха ѝ зависят от плановете за взаимопомощ. Понастоящем нашето правило е усъвършенствуване системата на междушколска размяна.

Желае всички ученици от средните училища да участвуват в тази размяна, но най-много искаме да се чувствуват отговорни за усъвършенствуването и развитието ѝ и да бъдат средство за международно разбирателство и приятелство.

Мисля, че Гюте е, който каза: „работи за да запазиш това, което са оставили дедите ти“.

Такъв бе края на един живот, посветен напълно на юношеството и на младежта.

Дюн знаеше, че беше само започнал делото. Той хвърли богато семе, което другите ще трябва да приберат.

Артур Уилям Дюн бе голям приятел на Българския Младенки Червен кръст. Той почина през 1927 година.

Тожкия плод на българската земя

ЛИТЕРАТУРА и Изкуство

ХРИСТО ЯСЕНОВ

Времето е неуомлим, но справедлив съдия. През неговото сито се пресвпат редица безцветни и семпли таланти, а други се задържат за да ни напомнят своето безсмъртие и вечност.

Хр. Ясенов е един от онези наши поети, върху които забравата и непризнателността баха хвърлили крило преди 9-ти септември. Трябаше да дойде тази дата, за да бъде „открит“.

Христо Ясенов е роден в гр. Етрополе през 1889 г. на 24 декември. Трети клас завършва в родния си град. Четвърти клас изкарва в Копривщица, а на следната го-Световната война го изкъзва из казармата и му дава редица възможности да докаже храбростта и безстрашието си.

След войната Ясенов се завръща в Етрополе, а през 19.0—21 г. постъпва учител в София.

Рядна и изключителна личност по чистота на характера, по морал, възпитание, ук. отношения; сиплтик като Хайне и като него силюция към хумор; еднакво саркастичен към себе си и към другите, Ясенов има живот — наниз от скърби и неразности.

Майка му умира още когато е бил на 2 години, а баща му — богат, но сипьперник — осъжда сына си на оскъден и пълен с лишения живот.

Тази гнетяща съдба се отразява и в творчеството на поета.

Христо Ясенов става жертва на фашистките изстъпления през 1925 г.

Той е автор на поемата „Рицарски замък“ и „Приказно царство“.

От гледна точка на художествен реализъм стиховете на Ясенов страдат от това, че са лични и че в тях не са отразени мъките и страданията на живият безброй, устрените и копнежите на народа. Обаче, на края той не дълго се приспособява към борбата на народа и даде живота си за тях. Ние не можем да не отбележим, че на края той разби верните на индивидуализма и се приближи към живия живот.

ХР. ЯСЕНОВ

Из поемата „Приказно царство“

Сън морен обвея несетно дружините бойни,
и пламна изрезан над урвите месец студен.
Чернеят спокойно в тревата задремали войни,
забравили, сякаш, разгрома на страшния ден.

Пониса се вечер, и тъй е спокойно и леко!
И висне небето, и в звездни премени сияй —
и гледам аз буден, как чезнат далеко, далеко,
свещенните степи на родния приказен край.

И в близкия спомен на тъжно-прошалната есен
потъвам неволо — от горест и скърби пиан, —
и сякаш дочувам — в старинна легенда унесен —
хвърдушката песен на стария роден Балкан.

И виждам полята, и виждам скалите безцветни —
и цветните ниви — и бистрите речни води —
и сякаш дочувам през ромона думи заветни —
заветните думи на моите храбри деди.

И аз отново ще заспя, и аз отново ще погасна;
тъй както гасне морни ден, за да изгрее чист и ведър,
и аз отново ще заспя, и пак отново ще израстна,
стихиен, шеметен и горд, стихиен, шеметен и щедър.

И аз ще спя, и аз ще бдя. . .
И ако в някой светъл ден премине буря през града
и чуя тропот на коне и металичен звън на шпаги,
аз ще напустна мрачния сън на своите горести недраги
и в многобройни легион на стройните сурови войни,
наред със медните тръби и страшните напери бойни
ще вдигна своя боен стан,
и сам ще бъда ураган,
разгромил всички скърби ледни,
и, тържествуващ и пиан,
ще пея химните победни
на своята героична бран.

И аз отново ще заспя, и аз отново ще погасна,
тъй както гасне морни ден, за да изгрее чист и ведър,
и аз отново ще заспя, и пак отново ще порастна,
стихиен, шеметен и горд, стихиен, шеметен и щедър.

РАЗКАЗИ ЗА МЕЧНИКОВ

УБОЖДАНЕТО

Изминали почти 15 години от времето, когато талантливият и неспокоен студент Иля Мечников завършил факултета по естествени науки в Харковския университет и всецело се отдаде на научна работа. Той изучаваше ембриологията на иглокожите и мекотелите. За да търси морски звезди и таралежи, голотели многокраки и хидромедузи, Мечников пропътува южните морета на Европа. Той обиколи Месина, Неапол, Мадейра, остров Хелголанд, работи без отход, чете лекции, прави редица извънредно важни открития и едва ли не ослепя от силно напрежение. Когато жената на Мечников Олга Николаевна се разболява в Неапол от тифус, младият учен се заинтересувал от един въпрос, който на пръв поглед нямал никаква връзка с областта, в която той работел: защо той, който се грижел ден и нощ за жена си, все пак не се заразява, а Олга Николаевна, не обичуваща видимо с болни от тифус, едва ли не загинала от тази коварна болест. Как се предава заразата на коремния тифус?

Мечников продължавал да изучава иглокожите и мекотелите, но мисълта за разпространението на коремният тиф не го напускала.

Възникнало предположението, че коремният тиф се предава върху човека чрез кръвта. Предположението било доста основателно и сериозно, обаче необходимо му било да го провери и докаже.

Необходимо било напълно да се опознае природата и същността на тифусния бещил. За това, обаче, се налагало да се подхвърли на риск един човешки живот. Но какъв човек, ако той не е самоубиен, ще даде да се провери върху него преведността на едно такова предположение?

Постепенно новата идея толкова завладява учения, че той загубил и сън и покой, станал разсеян и слаб. Не, той не можел да проведе никаква никудна работа до тогава, докато не проверил и докаже правилността на своята теория.

Една сутрин, тръгвайки към лабораторията, той бил необичайно нежен към жена си. Погладил я по гладко срасаните коси, целунал я по челото и излязъл на улицата. Денят бил мъглив, всички

предмети като че ли били покрити с дим; къщите и морето се губели в неясна млечно-бяла далечина. Днес градът се сторил на Мечников особено прекрасен. И не само града, но и цялата земя пълна с неизброени живи същества.

Влизайки в лабораторията си, Иля Мечников облегал халата с привичният си жест, прегледал списанията, надникнал към препаратите. После деловито тръгнал към един от шкафовете, взел от дебелата стъклена полица прибор с рядка течност и спринцовка. Беше му твърде неудобно сам да си направи убождане. Все пак той засукал ръкав, шателно натъркал мястото с спирт, опянал кожата и бързо забил спринцовката.

Заразявайки се чрез кръвта на болен, който той сам инжектирал върху себе си, Мечников заболва от коремен тиф в тежка форма.

Болестта протекла твърде бурно и вземала застрашителни форми. Появило се разстройство в действото на сърцето и разливане на жлъчката. По всичко изглеждало, че няма изгледи за оздравяване.

Но въпреки всичко Иля Илич почнал да се поправя. Първият път когато дошел на себе си, било вече вечер, яркото одеско небе било на заходане и прозорците се осветлявали с ярко червени тзвистащи лъчи. Олга Николаевна спуснала шорите, приближила се до кревата и почнала да отчита в чаша капки от някакво лекарство.

Мечников я гледал, но не се обадил. Тя поставила чашата на масата и чак тогава видяла, че мъжът ѝ е дошел на себе си. Той пронарал ръка по нейните коси и казал:

— Ясно, че това беше тифус? Сега съм вече щастлив. Моето предположение било правилно: коремният тиф се предава чрез кръвта.

И след малка пауза добавил:

— Аз съм щастлив. Сега вече може да се живее и работи.

ТЪРНЕСТВОТО НА ИСТИНАТА

Със своята обичайна тежка походка Иля Илич влязъл въ предверието. Както винаги той бил отрупан с пакети и покупки. У него било станало вече привичка, връщайки се от лабораторията, да се отбива в най-добрите сладкарници и гастрономически магазини на Париж. Една след друга той предал покупките на Олга Николаевна, снел си палтото и отишел в кабинета си.

Олга Николаевна занесла покупките в столовата, откъдето вече се чувало тракането на ножове и вилицы.

Преди обед Иля Илич решил да прегледа новите вестници и списания. Със свойството си движение той бързо разризал и прелиствал списанията. Една статия му привлякла вниманието. Забравяйки за обед и домашните си той се увлякъл в четене.

Статията била написана от известния учен Беринг, който отново нападал Мечниковата фагоцитозна теория. Беринг доказвал, че микробите не се поглъждат от белите кръвни тела-фагоцити — а се обезвреждат от химическите свойства на редката част на кръвта — суроватката.

Противтайки статията Иля Илич се замислил. Така се случил, че учените на Англия и Франция твърде бързо станали последователи на фагоцитозната теория, откриваща нови пътища за борба с заразните пристъпи в човешкия организъм.

Но все пак немските учени възстанаха против тази теория. Беринг, Баумгартен, Емерих, Циглер, Вейгерт и накрая самият Кох — всичките са в стана на неговите противници. Мечников се усмихна, спомняйки си как в първите години на неговата научна работа, отношенията между него и представителите на научния свят в Германия бяха лоши. Той си спомни случая, когато, след като издържал университетските си изпити, замина за странство на практика. Немския биолог Лейкарт почна да покровителства Мечников и в неговата лаборатория Иля Илич пристъпи към самостоятелна научна работа.

Лятно време когато всички студенти и много професори, в това число и Лейкарт, се разотвяха във ваканция Мечников продължавал упорито да се труди. Тогава той направил своето първо откритие, че еднопращелните червеи в първото поколение са хермафродити — водят паразитен живот, а в следващото — разполово — съществуват самостоятелно.

Това важно откритие Мечников споделил с Лейкарт, който се заинтересувал и обещал да го публикува в някое научно списание.

Лейкарт, наистина, публикувал откритието на младия учен, но приписал това откритие на себе си. Тъй твърде отдавна се породил разрывът между Мечников и немците.

Сега изглеждало, че този разрыв е достигнал своята висша точка на развите. В единен фронт немците настъпваха срещу Мечниковата фагоцитозна теория. В статията на Беринг бяха намерили място най-сериозните възражения и на тях трябваше да се противопоставят най-убедителни доводи, покрепени с практически доказателства.

Привечер при Мечников дошел на гости директора на Пастъровския институт, в който работел Иля Илич, Емил Ру, прегръбен човек с остра брадичка и внимателен сериозен поглед. Мечников радостно тръгнал насреща му:

— Тъмо навреме дойдохте, драги колега.

Мечников поханил Ру в своя кабинет, дигнал очилата си и, подвасяйки книгата към късогледите си очи, почнал бързо да прелиства страниците.

— Четете.

Той показал статията на Беринг.

Ру се задълбочил в четене. След известно време той поставил книгата на масата.

— Тук са приведени доста сериозни възражения — казал Ру след известно мълчание — и трябва

много да се работи, за да се разбият доводите на Беринг.

— Най-парадоксалното е това, че Беринг е прав, замислено произнел Мечников. Да. Плазмата може да убива микробите. Но ние сме длъжни да докажем, че това става именно в тези случаи, когато в плазмата проникват фагоцитите, поразяващи бактериите. Също трябва да се обмисли по какъв начин да го докажем.

... Много безсънни нощи преминал Мечников, конструирайки опит, който трябвало да разбие твърдението на Беринг. Той решил да вземе за този опит жаба. Жабите обикновено не са предразположени към заболяване от сибirsка язва. По теорията на Беринга това качество на жабата е свързано с особеностите на химическия състав на нейната кръв. Според мнението на Мечников фагоцитите, намиращи се в кръвата на жабата, се приспособяват за активна борба със спорите на сибirsката язва.

Своята теория Мечников можел да докаже с това, щом зарази жабата със сибirsка язва, да изолира бактериите от въздействието на белите кръвни телца. Но технически да се осъществи този опит било почти невъзможно. Иля Илич избирал различни начини и после сам ги отхвърлял. Но както винаги решението дошло неочаквано.

Веднаж в лабораторията донесли жаби в торба, вътре послана със свежа тръстика. На Мечников му дошло на ум да използва сърдцевината на тръстиката като естествен филтър.

Под кожата на жабата Иля Илич вкарал спори от сибirsка язва, вметени в мезурчетата от сърдцевината на тръстиката. Спорите на бактериите, напълно достъпни за плазмата на жабата, били защитени от фагоцити.

Минали няколко дни на очакване. Мечников със свойствената си страст, не можел да мисли за нищо друго, освен за своя опит. Той почти не излизал от лабораторията и когато се отделил от микроскопа с тежки стъпни крачел от въгъл до въгъл, старейки се да не мисли за това и все пак мислел само за това.

Накрая настъпил деня когато опитът можел да се счита за напълно свършен.

Бактериите на сибirsката язва, изолирани от влиянието на фагоцити, порастнали и образували колонии, въпреки присъствието на кръвната суроватка. Необикновено щастлив Мечников изеизкал при препаратата Ру. Последният дружески подал ръка на Иля Илич.

— Аз ви поздравявам — казал той — вие блестящо опровергахте немците. Сега на вас гледа целия свят. Във вашите ръце са връзките, с които ще бъде подпомогната борбата срещу болестите на човешкия организъм.

ОТ ВСЯКЪДЕ...

— „Градът на младостта“ — Комсомолк е построен едва преди 10 години. Той се намира в далечния изток, на левия бряг на р. Амур. Местото, върху което днес се простира градът, до 1932 год., е било малко рибарско село. През същата тази година са пристигнали първите комсомолци — строители на града. Почнала е героиска борба с тайгата. В борбата победили комсомолците — градът бил изграден. Скоро той станал един от най-хубавите градове на Далечния изток.

— В 1770 год. английският химик Пристлей направил едно дребно наглед откритие, което заинтересовало цяла Европа. Оказало се, че каучукът има това свойство да изтрева написаното с моливи. Какво ли биха правили малките ученици без това откритие?

— Най-дълбокото езеро е Байкал (СССР). Неговата най-голяма дълбочина достига до 1741 метра.

— Скелетът на човека се състои от 217 кости. В някои хора костите биват и повече: например 13 чифта ребра, вместо 12. В редки случаи числото на костите в скелета достигат до 222.

Първ достигнал най-северната точка на Азия щурмажът Челюскин в 1742 год. Най-далечния нос на Таймирския полуостров започнал да се измества по картите на Челюскина.

Съдейки по индуктите ръкописи „Веди“ древните индуси познавали само червения, белия и черния цвятове. Във времето на Александър Македонски гърците добре различавали черния, белия, червения и жълтия цвятове. Познаванешо на зеления цвят се появило много по-късно. Всичко това се обяснява с бавно развитието на нашето око по отношение на цветовете.

В СЛУЖБА НА ЧОВЕКА

150 ГОДИНИ ВАКСИНАЦИЯ

Едрата шарка е остра заразна болест. Тя е съществувала още в дълбока древност. На една от египетските мумии, погребана 3000 години преди нашата епоха, са били открити следи от едра шарка. Съдейки по писмените източници тя също така е била известна в Китай 1000 години преди настоящето летоброене. Индуските предания говорят за древно познатство с шарката.

Но първите достоверни следения за едрата шарка се намират в арабски източници. Най-древното дошло до нас съчинение за едрата шарка принадлежи на египетския очен лекар Исаак Иуден (IX в.), а най-точното ѝ описание — на Лавицена (980—1037) и Разес (род. 850 год.). Последният първи я отличил от брусицата.

На класическата древност — Гърция и Рим едрата шарка не била известна.

В Европа първите записки за нея се срещат в християнските хроники (Григорий Турски в 585 г.). Първоначалните твърде оскъдни сведения за едрата шарка все по-подробни и говорят за усилващото се разпространение на тази болест. Фракстор (1483—1553), Френел (1497—1558), Вант — Хелмон (1578—1644) дават обстоятелни описания на едрата шарка.

В XII век едрата шарка е станала най-разпространената и пагубна болест. Смъртността от нея е била твърде голяма: най-малката — 74% от заболялите, но често и 50%, а в някои случаи почти 100%.

Поради повсеместното ѝ разпространение едрата шарка заема едно от първите места между причините на смъртността: до 1/12 от всички смъртни случаи са били предизвикани от нея. Особено грамадни опустошения тя е предизвиквала сред децата. С епидемията от едра шарка учените са обяснявали факта, че населението в Европа в XVII и XVIII в. почти не се увеличавало.

Поразявайки всички възрасти от населението, едрата шарка, обаче, не предизвиквала изеднак

масови заболявания, подобно на чумата в средните векове или на холерата в началото на 19 в. Едрата шарка се предавала само чрез допир с болните — непосредствено или посредством предмети и обстановката на болните и тя постепенно една след друга намирала своите жертви. При все това рядко някой се изплъзвал от нея и рано или късно заболявал. Но всеки болен човек от едра шарка само веднъж. Боледувалият от нея човек оставал застрахован от едра шарка за цял живот. В връзка с този закон за неповторимостта, епидемията от едра шарка протичат нееднакво в страните, където тя се появява за пръв път и там където са се създали истински гнезда на тази болест. Туземното население на Мексико и Перу било съвършено унищожено от едрата, шарка пренесена в Америка от испанците. Гренландия в 18 в. за 200 год. се лишила от своето тогава многочислено население поради едрата шарка. Народностите на Сибир при царизма измирили от едра шарка, пренесена от руските колонизатори.

Във всички тези случаи и възрастни и деца еднакво заболявали и загивали от едра шарка. В местата на своето постоянно разпространение едрата шарка се явявала като детска инфекция, тъй като възрастните, като вече преболедували, оставали незаразни към нея. Затова децата болевали всички с редки изключения.

От приведените примери се вижда, че климатът не оказвал забележително влияние за разпространението на едрата шарка и тя свирепствувала по всичките части на земята.

Отдавна е било известно, че и много други епидемически болести не се повтарят в живота на човека.

Тужидит разказва „за атинското поверие“ в Пелопонеската война, в време на която някой не заболявал повторно. Въз време на многобройните чумни епидемии в средните векове грижите за болните и почистването на жилищата се възлагали

на хора вече пребледували от чума. Те се считали за невъзприемчиви.

Тези невъзприемчиви се наричали сипаничави, т. е. такива които носели на своето лице неоспорни доказателства за прекарването от тях шарка. Постепенно било установено, че невъзприемчивостта се създава не само след тежките форми на болеста, но и след леките, отслабените нейни форми. Изобретявали се различни начини, за да се заразяват изкуствено с отслабени форми от едра шарка. Така възникнало „купуването“ на едрата шарка т. е. придобиване чрез плащане възможността да се заразяват с лека едра шарка, използвайки за целта ризата на болния или неговата постелка. Китайските лекари преди повече от 1000 години присаждали едрата шарка, като са вкарвали в ноздрите на дадените изсушени корички от кожата на боледуващите от едра шарка. В Индия, в Персия стрити корички се слагали в направени на кожата разрези. Грузинците и черкезите за запазване на красотата на своите дъщери са извършвали в различни места на тялото убождания с игла натопена в съдържанието на мехурчетата от едра шарка. Тази практика позволява да се установи, че изкуствено присажданата едра шарка, се отличава с по-леко протичане, отколкото естествената. В 1721 г. този начин на присаждане на едра шарка, т. е. инокулация или вариолация, е бил пренесен от Цариград в Западна Европа от жената на английския посланик, писателята Мария Монтеро.

Вариолацията бързо получила широко приложение. Този начин, обаче, покрай известна опасност за заразяване, имат този съществен недостатък, че те ставали опасни за околните и способни да предизвикат у тях заболяване от опасната естествена едра шарка. Вариолацията по този начин поддържала и разпространявала заразата на едрата шарка. Затова, най-голямо благоденствие било извършено в 1796 год. от Едуард Дженер, който открил начин да предпазва от едра шарка чрез присаждане на безвредна за човека ваксина, а именно шарка от крави.

Едуард Дженер се родил в 1749 г. Като дванадесетгодишен юноша той постъпил ученик при знаменития Джон Гентур, с който и впоследствие поддържал близки отношения. Занимавайки се с частна практика в селска обстановка, той се сблъскал с разпространеното по това време заболяване по кравите, така наречената шарка по кравите. Кравята едра шарка е специфична изривна болест на млечните крави, която се предава само чрез съприкосновение. Произходът на тази шарка не е напълно изяснен. Предполага се, че се предизвиквала чрез заразяване от човешката едра шарка. За подобен случай знаел вече Дженер: крави, които са били доени от хора болни от естествена едра шарка след това заболявали от изрив по вимето, сходен на този на болните от едра шарка.

При доенето мехурчетата се повредят и се превръщат в болезнени язви. Те не позволяват да се доят понататък заболялите крави. Кравята едра шарка лесно се пренася на човека и на повечето млекопитаещи, а също така и на кокошката и гълъба. По ръцете на доящите заразени се от кравя шарка, се появяват също такива мехурчета, а впоследствие — язви, крайно болезнени.

Ръцете на доящите пренасят болестта от една крава на друга. По такъв начин шарката може да

обхване всички доини крави на дадена ферма. Наред с това тя си остава строго местно заболяване, мехурчетата се образуват само на места където е нанесена заразата, повишеното на температурата е незначително и почти не се отразява на общото самочуствие.

При все това, това чисто местно поражение предпазва от заболяване от естествена едра шарка.

Във времето на Дженер селяните в Англия и в много други страни вариали в предпазващото свойство на ваксината (кравята шарка). Някои си фермер Дженести даже се опитал да прави изкуствено заразяване с ваксина за предпазване от едра шарка.

Именно от селяните Дженер за първи път чул за тези свойства на кравята шарка. Като прилагал инокулацията той можал да провери този факт. Но внимателният Дженер 20 години изследвал и проверявал тези народни наблюдения, докато се решил да направи окончателен опит на човек. Такъв опит бил извършен на момченцето на Джемс Филс, комуто Дженер направил отначало присаждане на кравя шарка (ваксина) а след това присадил естествена човешка едра шарка. Филс останал здрав и по такъв начин Дженер доказал на цял свят, че присаждането на кравята шарка — ваксина — предпазва от естествена едра шарка.

Това станало в 1796 год.

В своята работа озаглавена „Изследване на причините и последствията на вариола — ваксината, болест, намерена в някои западни графства на Англия, особено в Голдсٹرивър, и известна под името кравя едра шарка“, Дженер изложил същността на своето откритие. Този ръкопис е бил изпратен от него за доклад в Кралското научно дружество, но не бил приет и върнат с съвет да не вреди на своята репутация с подобни фантазии. На Дженер се наложило да напечатва своите опити в една типография. В тази книга, станала незабравим паметник за великото откритие, са изложени плодотворни на многогодишно наблюдение и опити, завършили се с ваксинирането на Филс.

Дженер до смъртта си (1821 год.) бил убеден, че ваксината предпазва от едра шарка за цял живот, като се ваксинират всички новородени, може окончателно да се изкорени едрата шарка като народна болест.

В началото на 19 в. се оправдало това убеждение на Дженер. С постепенното разпространение на ваксинацията числото на заболяващите от едра шарка непрекъснато намалявало — предимно между децата.

Но от III-тото десетилетие на XIX в. между ваксинираните почнали да се появяват случаи на заболяване от едра шарка. Тези случаи от начало се считали само като болест подобна на шарка — вариолоиди. Но в 1820 год. Томсон установил, че вариолоидът е истинска едра шарка, само че видоизменена и смекчена от ваксинирането. Постепенно възтържествало мнението, че имунитетът от ваксинацията не продължава цял живот, в отслабва с течение на времето.

По такъв начин станало ясно, че ваксинацията трябва да се повтаря, за да се възстановява изгубената възприемчивост. Била въведена повторна ваксинация — реваксинация във войските на Германия. Гражданското население си оставало с едно ваксиниране в детската възраст. Вследствие на това

започнали все повече да зачествяват заболяванията от едра шарка, които се преръсвали понякога в големи епидемии. Освен това, наблюдавали се заболявания от едра шарка скоро след ваксинация. Това разколебало вярата в спасителността на Дженоеровото откритие и числото на ваксинираните деца ежегодно намалявало. То постепенно спаднало до 50%, после до 30% и дори до 17% от новородените. Заболяванията от едра шарка с годините все повече растали и най-после в 70-те години на 19 в. във време и след френско-пруската война се развихрила жестока епидемия, която обхождала всички страни на Европа и Америка и възобновила в паметта всичките ужаси на времето до Дженоер. Почва за тази епидемия създава огромното число хора не болевали от едра шарка и не ваксинирани против нея.

Въвеждането на всеобщото задължително ваксиниране и реваксиниране представлявало единственият правилен изход от създаденото положение.

Ваксинирането представлява една радикална санитарна мярка. То трябва да бъде задължително за всички, защото заболяният вреди не само на

себе си, но се явява източник на опасност и нещастие за околните.

В 1874 год. ваксинацията е била въведена в Германия и след това в другите държави на Европа.

Освен своята голяма практическа полза откритието на Дженоер е имало голямо теоретическо значение, явявайки се като пръв пример за успешно предаване от заразна болест. То направило дълбоко впечатление на всички слоеве от населението и особено на лекарите. Стимулирало изследванията над проблемите изтъкнатите от ваксинацията; как да се обясни постигнатият имунитет от присаждането на ваксина? Не може ли да се намери и за другите инфекции начин за изкуствено предаване?

Още преди откритието на Дженоер са били правени всевъзможни опити за предаване хората от скарлатина, брусница, чума и др. заразни болести чрез ваксиниране. Обаче всички тези опити са били безуспешни.

Голямо значение е имала предаваната ваксинация от перипневмония (епидемическо възпаление на белите дробове на рогатия добитък), която била открита след Дженоеровото откритие. Тази ваксинация е била изработена от Вилямс в 1852 год. Вземайки заразен материал от белия дроб на новороден той установил, че заразяването с него на здрави животни дава различни резултати в зависимост от мястото на вкарването на вируса. Докато присажданятия в областта на плешката или шията са безусловно смъртоносни, вкарването на заразата под кожата на опашката дава по-леко заболяване. Образува се неголяма подутост на опашката, наредно, наистина, преминаващи в гангрена, която довежда до падането и. Общото заболяване на организма е незначително и след него настъпва траен имунитет. Ваксинираните по такъв начин животни понасят безнаказано безусловно смъртоносните за здрави животни зарази в областта на плешката. Впоследствие, когато се развила бактериологията ваксинацията на Вилямс била значително усъвършенствувана. С нея се занимавал и Пастър.

Откритието на Дженоер и опитите на неговите последователи били в центъра на вниманието на Пастъра. Той щателно изучавал и обмислял всички трудове, отнасящи се до неповтаремостта на заразните болести и до изкуственото създаване на невъзприемчивост към тях. Доказвайки, че тези болести се предизвикват от размножаването на болезнотворните бактерии в организма на животните и изолирайки бактериите в чисти култури, Пастър бил напълно подготвен, за да създаде метод на предавани ваксини. И действително в 1880 год. Пастър направил най-удивителното и най-великото от своите открития: той намерил начин да отслабва бактериите и открил принципът за създаване изкуствени ваксини. Това откритие легнало в основите на имунологията и своите отслабени бактерии, използвани за предаване от инфекциите, Пастър нарекал в чест на откритието на Дженоер — ваксини.

Д-р Пасков

Червенокръсти събират липов цвят

Детски Страницы

В ДЕТСКИЯ ДОМ

В един от градските домове на град Воронеж докараха група деца сираци. Директорката на дома Ана Петровна, отиде при всяко от тях и ги поздрави.

— Е, да се запознаем. Казвам се Анна Петровна. А тебе как? — обърна се тя към черноок малчуган, който на вид не беше по-голям от 11—12 години. Малчугана, отпущайки глава, изхлипа.

— Защо плачеш, мили? Тук при нас е весело: музика, кино, книжки много, игри разни. Малчуганът мъчеше.

Изхляпа децата, премениха им бельото, нахраниха ги и ги отведоха в спалнята. Гълъбови креватчета, застлани с белоснежни чаршафи. На дъсчиците старателно написани имената и фамилиите на тях, на които принадлежаша. Възпитателката „леля Маня“, така я наричаха децата, се приближи към „новите“ и всяко едно прегърна и го поздрави.

Мургаво момченце, не отговаряйки на нейния поздрав, леко я отклони.

— Какво става с тебе, момчето ми?

Момченцето заплака. Опитваха се да го успокоят, но всичко беше напразно.

Момчето отведоха в спалнята, сложиха го в кревата и го оставиха самичко. То завря глава в възглавницата и продължи да хлипа. Вечерта в детския дом дойдоха покровители от съседното училище. Ето, вече ще стане скоро година от как червенокръстката актив на това училище покровителства детския дом.

— Много хубаво стана, че дойдохте! — каза възпитателката, виждайки учениците. — При нас дойдоха нови и едно от тях не можем никак да го успокоим.

— Къде е той? — попита червенокръстката Тана.

— В спалнята.

Тана отиде в спалнята и видя на креватчето хлипащия малчуган.

— Момченце, тебе кой те обиди, а? попита Тана.

То не отговори.

— Ние, учениците ви дойдохме на гости. Казват, че и ти си бил ученик. Ето на, колко е хубаво това. Ще дойдеш в нашето училище. Имаш ли учебници?

Момчето мъчеше.

— А тетрадки? Ако нямаш ние ще ти доставим. Нашето училище е хубаво и учителите са добри.

Момчето престана да плаче и започна да се вслушва в думите на Тана.

— Е, хайде да се запознаем. Казват ме Тана. И тя му протегна ръка. — А ти как се казваш? Малчугана помълча още малко, а после промълви:

— П. . Петър. . .

— Ами къде са майка ти и баща ти?

Петър мъчеше.

— Наверно ти нямаш родители?

— Немците ги убиха.

И той пак се разрида.

Минаха дни. Петър постепенно привикна към новата обстановка, към средата, към другарите си.

Когато Тана идваше в домът, тя най-напред отиваше при Петър. Тя му носеше подаръци, купи му блокче за рисуване, цветни моливи.

Петя срещаше Татяна с усмивка, и когато тя не идваше в определения ден, той тъгуваше и често поглеждаше в прозореца, дали тя не идва.

— Моя татко, разказваше Петя, работеше в колхозната кухня, а майка ми беше доярка. Бяхме всичко събрали и се готвахме да бягаме от село, когато немските танкове се показаха и ние останяхме. Немците нощно време се завираха в къщите на колхозниците и всичко грабеха. Те обреха кокошките, прасетата, отведоха кравите, задигаха дреихте, обущата. А който не даваше го разстреляха. Нашето семейство се състоеше от седем човека. Аз бях най-големия от децата. Всички се страхувахме да не ни вземат кревата. На другия ден дойдоха у нас двамата фризове и казаха: „Команданта заповяда да вземем вашата крава“. Майка ми заплака, падна на колена и започна да ги моли да не я вземат. Немците блъснаха майка ми и отидоха в саяванта. Когато те поведоха нашата крава из двора, майка ми се хвърли към тях и започна да я дърпа.

Аз и моите братчета видяхме през прозореца, как един от фризове извади револвер и стреля в мама. Тя падна. Когато ние се втурнахме към нея, тя беше вече мъртва. Ние започнахме да плачем. Тогава съдия фриц, който уби мама, стреля с автоматата връз нас и избягнаред моите братчета, а мене рани в ръката. Аз, целия в кръв, побягнах към къщи. Леля Лиза, нашата съседка, ми превърза ръката. Вечерта у дома се завърна татко.

През целия ден той прекара в комедатурата. Него го арестуваха защото не даде картофите, които бяха за семе. А това, което се случи той не знаеше. Когато аз му разказах, той заплака и проговори: „Ех, синчето ми, ние не сме първите, не сме и последните, цял народ се облива в кръв. Трябва да бигаме“. — Къде?, попитах аз. „При нашите“, тихо отвърна той.

През ноща ние избягахме в гората, при партизаните. В отряда аз чистех оръжието, а татко долеше на разузнаване.

Веднаж му беше поръчано да унищожи немски щаб. През ноща той се приближи към мене (аз не спях), силно ме целуна, не каза нищо и замина.

След три дни аз узнах, че татко изпълнил задачата, но на връщане бил хванат от немците и обесен.

Когато Червената армия освободи нашето село от немците, партизаните заминаха заедно с войниците, а мене ме изпратиха детски дом.

— И хубаво си направил, че си попаднал в

детския дом, проговори Тая. Тук ще се чувстваш като у дома си. Ще дойдеш в училището.

— Аз нямам учебници.

— Ще имаш и учебници. Ще ти доставям.

И Тая започна да разказва за училището, за децата, за учителите.

— Не трябва да се плаче. Съзрите не помагат. Аз разбирам, че ти е жал за родителите и братчетата ти, но ние, твоите другари и твоите възпитатели, ще ти заменим. Нашите деца са здружени, старателни, силно обичат своето училище. И ти ще го обичнеш. Моята другарка Катя е председател на училищната организация на Червения кръст. Тя толкова е добра. Ако ти узнае, че ти се нуждаеш от учебници, веднага ще събере децата и за миг ще се появят учебниците. В тая работа вече имаме голям опит, усмихайки се каза Тая.

След това тя взе Петя за ръка и го поведе в общата зала, където играеха децата. Не след много Петя вече азияше живо участие в здружената игра.

В. Липски

ЗДРАВЕЙ, МОСКВА!

Соло

Край нашето село минава вълк и ето задава се пак, лухти и кръстосва на шир света, с него ще идем в Москва.

Припев:

Младостта, радостта боре лесен в сърцата ни пей, че Москва, че Москва,

пред очите ни с блясък грей. Москва, Москва, млада, младежка мечта! Твоите славни деца, те приветстват здравей, Москва!

2. Зад нас светлите изгасват — ирак покрива широка земя,

но ние с радост ще поем пак: към тебе летим, Москва!

Припев:

3. Днес ти ни посрещаш с весел лик, за нас час най-хубав, велик. С радост ще поем за теб, Москва, любима, прекрасна Москва!

Припев:

Край нашето село минава вълк и ето задава се пак, лухти и кръстосва на шир света, с него ще идем в Москва.

Припев:

Младостта, радостта боре лесен в сърцата ни пей, че Москва, че Москва,

пред очите ни с блясък грей. Москва, Москва, млада, младежка мечта! Твоите славни деца, те приветстват

здравей, Москва!

2. Зад нас светлите изгасват — ирак покрива широка земя,

но ние с радост ще поем пак: към тебе летим, Москва!

Припев:

3. Днес ти ни посрещаш с весел лик, за нас час най-хубав, велик. С радост ще поем за теб, Москва, любима, прекрасна Москва!

Припев:

ЛЯТО ДОЙДЕ

Е. РАЙКОВА

В наука и труд неуморен
преминаха школските дни.
И ето: почивка, отмора,
ваканция, песни, игри.

Приветлив разгърна Балкана
недрата си в сянка и хлад.
Лагери, школи и станове
смениха задушния град.

А долу в полята жетварки,
и весели песни и вик;
звънят сърпове, паламарки
и събират класа златолик.

И уж е дошло за отмора
лятото с топли лъчи,
а пак труд, но труд без умора
за нови, по-радостни дни!

Лазурно синее небето,
а слънчо неспирно жари!
В гърдите ни с песен сърцето
по-бодро и крепко тупти!

Здравей, златослънчево лято!
Здравейте, Балкани, гори!
Ний раснем и крепнем децата
за нови и трудови дни!

САНИТАРЕН БЕЛЕЖНИК

ЛЕТНИТЕ ДЕТСКИ ДИАРИИ

През лятото едно от най-честите страдания у децата, особено у кърмачетата, са разстройствата на храносмилателната система. Колкото по-малко е заболялото дете толкова по-опасно е заболяването и лечението е по-трудно, което винаги трябва да се провежда под ръководството на лекар. Стомашно-чревните заболявания съставляват около 40% от всичките заболявания на кърмачетата. Смъртността от тези заболявания е твърде голяма.

Борбата с детската смъртност е преди всичко борба с стомашно-чревните заболявания. А тъй като тези последните се срещат най-често сред бедните слоеве на обществото, сред трудящите се, където условията на живот са лоши и майките са ангажирани в производството, то борбата против детската смъртност е преди всичко борба за подобрене на условията на живот, борба за социална правда

Не всички деца са еднакво предразположени към стомашно-чревните разстройства. Недоносените, изкуствено хранените кърмачета, слабите и хранените с недостатъчно пълноценна храна деца, са повече предразположени към тези заболявания. Диарните се срещат най-често през летните месеци, особено в втората половина на лятото и началото на есента, когато съществуват най-добри условия за разваляне на млякото и другата храна и замърсяването ѝ с различни микроби. Такава храна, по-поднала в нежния храносмилателен път на детето, раздразва лигавицата на стомаха и червата, където се поселяват различни микроби, които предизвикват ферментирание и разлагане на хранителните вещества. Явяват се повръщания и често ходене по нужда, редки изпражнения, а често примесени с слуз и кръв. Организмът губи много течности,

появката се явява и температура; храненето на организма се силно нарушава.

Заболялото дете силно отслабва, става бледо, отпаднало, очите му хлъзват. Ако не се вземат мерки, може да настъпи пълно изтощение, което да доведе до смърт. У добре развитите деца страданието протича благоприятно и под влияние на диетата и лечението бързо се поправят.

От голямо значение е да се знае какво да се прави, за да се предпазят децата от заболяване. За децата които се кърмят от майката, трябва да се знае, че храненето им трябва да става правилно, да не се прехранват, постепенно и своевременно да се приучват към хранене с други храни и да се помни, че не трябва да се отбиват през летните горещи месеци. У изкуствено хранените деца трябва да се обърне внимание главно на правилното стерилизиране на млякото и запазването на млечните смеси и сокове, да се избягва прехранването и недохранването и едностранчивото кърмене. Като се има предвид, че прегряването и инфекциите отслабват функционалната сила на храносмилателната система, необходимо е през лятото да се назначават по-леки храни и да се избягват богатите с мазнини смеси. Особено е полезно киселото мляко за децата от различните възрасти. Трява също така да се обърне внимание за подобрене хигиенните условия на детето: да се държи в проветрена стая,

да се пази от мухи, да не се изнася на силно слънце.

При лечението на стомашно-червните разстройства основното нещо, на което трябва да се обърне внимание с диетата, с която се цели да се отстранят чуждите попаднали в червата микроби, които предизвикват неправилна ферментация на храната. Това се постига като не се дава храна на детето в продължение на 9—12 часа, чрез назначаване на по-лесно усвояема храна, с ограничаване на лесно ферментиращите въглеходни храни. През време на паузата се дава на детето преварена вода, вода от лайка или слабо подсладен чай.

Тъй като детето с изпражненията губи много течности, то трябва да му се набавя недостига от такива.

Относно предпазването на по-голямите деца от стомашно-червни разстройства трябва да се обърне особено внимание на условията на живот и на здравата просвета. Децата трябва да се приучват към добри здравни навици, да си мият ръцете и да не ядат зелени и замърсени плодове. Това се постига най-добре, когато през летните месеци децата се събират в детски градини, където под ръководството на възпитателки се приучват към редовен живот и добри здравни навици. Така подрастващото поколение ще се развива правилно, ще боледува по-малко и ще създава по-малко грижи на родители и общество.

И той е с всички на „работа“ в полето

ФИЗКУЛТУРА

НОВАТА ИГРА „ЩУРМ“

Тази игра за пръв път се включи като отделна състезателна дисциплина в големите тазгодишни състезания на Софийската военна област. Всеки, който за пръв път чува за тази нова игра си задава въпроса: каква е тя, защо се е наложило нейното възникване и какви ѝ са положителните качества, които могат да опраздаят нейното съществуване.

Новата игра е нещо средно между ръгби и хазената. Застъпени са и някои правила от футбола. Щурмът се роди благодарение самите изисквания, които се поставят на казармата. Важна предпоставка за добрата военна подготовка на отделния боец е неговото системно телесно каляване. Решаваща роля има тук физкултурата.

След 9 септември физкултурата и спортът в казармата добиха особено разпространение и, което е особено отрадано, значително масовизиране. Това наложи да се потърси такава игра, която да може да се играе от всички войници без да е необходима за това специална подготовка или някакви особенни дарования. От друга страна в казармата винаги се предпочитат и с право този спорт, който дава най-голяма възможност за всестранното физическо каляване на отделния боец.

Щурмът се играе на футболно игрище (играта е особено приятна на тревист терен), с футболна топка и от тим в състав 14 играчи, разположени в четири линии: първа — 6 нападатели, втора — 4 отбранители, трета — 3 защитници и вратар. Продължителност на играта — четири полувремена от по 15 минути с по 5 минути почивка между тях.

При щурмът е позволено ритането на топката с крак, хвърлянето ѝ с ръка, носенето ѝ неопределено време (стига играчът да може да издържи позволява му се да премине с топката дори цялото игрище), хващане играча от кръста нагоре, дърпане на топката без грубости, та дори влизане заедно с топката в противниковата врата. Позволено е също така излизането на вратаря извън вратарското поле. В такъв случай, обаче вратарът губи всичките си привилегии и се третира като обикновен играч. Забранено е хващането на вратаря в неговото вратарско поле. Стъпането на играч с крак, грубото или умишлено блъскане. В такива случаи се дава наказателен удар, който се бие с ръка. Ако съдията намери за необходимо може да острани провинения играч. Заместване на такъв с друг не се позволява. Не се позволява заместване и когато иг-

Интересен момент от играта „Шурм“

реч нупустне игрицето по каквато и да е причина. Отбор, останал с по-малко от 10 души не може да продължава играта и губи с 6:0. Ъгловият удар (корнер), аут, тач, дупса са заемствувания изцяло от футбола. Биенето им става, обаче, само с ръка.

Особени изисквания относно екипировката на отборите няма. Винива се само да няма по талото на играча твърди предмети, които биха причинили

при сборичкване наранявания или натъртвания. Обущата трябва да бъдат обезщетено меки.

Отначало много наши спортни деятели погледнаха с недоверие на новата игра. Наистина, би могло да се предположи, че шурмът може да се изроди в грубости. Практиката, обаче, показва, че при добро ръководство, коректност и друарски отношения играта се превръща в една красива, приятна и умличаща спортна борба.

Кои са положителните качества, които наложиха играта „Шурм“?

1. В нея може да участва целия взвод. А това я прави особено пригодна за казарната. Освен това за шурма не се изискват някакви особени съществателни качества — всеки войник е в състояние да я играе.

2. Практикуването ѝ не е свързано с многобройни и строги правила, както при другите игри и за това войниците много бързо се справят. Създава се необикновени темп, който твърде много допада на младите и здрави хора.

3. Шурмът развива тялото хармонично — в нея участвуват мускулите и на чепирите крайници, коремните и гръбни мускули. Култивира устремност, съобразителност, ловкост и нападателен дух.

Поради тези качества не е чудно а скоро време шурмът да прескочи казармената ограда и да стане една от любимите игри на младежта изобщо.

ОРГАНИЗАЦИОНЕН ЖИВОТ

Много клонове с завършване на учебната година ще преустановят своята дейност. През ваканцията главната тиждест на нашата работа се прехвърля върху червенокръстите лагери.

Завършващи годината от много места получихме подробен отчети за работата през годината.

Ето какво ни съобщава клона при у-ще „Св. Кирил и Методи“ в с. Хераково, Софийско: „Клонът ни възстановен на 10. XII. 1945 год. През течение на годината учениците вземаха най-дейно участие във всички начина-

ния. Гринеха се за украсата на класните стаи. Във всяка класна стая има по два стенописника. Едни на първоначалните ученици и друг на прогимназиалните. Мигиената се поддържа добре. Има по-далака зименести във всяка класна стая и дама в коридора. Преват се единични прегледи. Училището беше почитено два пъти основно. Излесоха забава, лазаряваха — приходите, от които биха употребени за бедни ученици. Денят на миката се отпразднува, поднесоха подарък на две многодетни майки. Подпомогнаха бедни другарчета с дарува. Набавихме си най-необходимите медикаменти. Разкопаха училищната градина, която засадиха с боб. Напразиха си цветни градинки“.

Клонът при френския девически колеж „Нотър Дам де Свон гр. Русе“ отчита така своята отлична дейност:

„Клонът брои 80 членове, съставляващи 100% от общия брой на учениците от цялото училище, което говори за младежкия ентузиазъм, с който възпитаниците на пансиона са прегърнали човеколюбивите идеи на Червения кръст. Създали бяха 20 заседания, 7. в. в. всяка събота и 10 общи събирания, в които биде докладвано за извършената работа и се дадоха наставления и насърчения за предстоящата дейност.“

Осен това се изнесоха беседи от

ученички, на теми на областта на литературата, науката, изкуството и здравеопазването.

Работата на комитета се ръководеше от програмата, съставена в началото на всяко тримесечие. Задължавана бе всеки месец една паралелка с изготвянето на стенописки.

При малко търпение в началото на м. февруари 1946 г. стана осветяването на общото ни дружествено здание заедно с френ. дев. у-ще „Св. Мария“.

По настояване на учениците бяха уредени курсове по бактериология, во-

Пункт за даване първа помощ на БМЧК — Русе

1 май — манифестация на русенските червенокръсти

дени от д-р Янков, началник на бактериологическата станция в града. Те бяха посетени от учениците — червенокръстци, от VII и VIII клас заедно с тях от френското у-ще „Св. Мария“ — всичко 29 ученици. Друг курс за даване на първа помощ, организиран от д-р Калчева бе посетен от 20 червенокръстци също от двете училища.

Но на червенокръстците от колена не бе достатъчна тази дейност и те с жар взеха най-активно участие при излизането на общи утри, забави и др. заедно с червенокръстците от другите

училища в града през агитационната седмичка на Б. М. Червен кръст и при много други случаи. Спортът, тъй полезен за правилното развитие на младото тяло, не остава назад; през есента дружеството ни устрои мач на волейбол и народна топка между червенокръстците ни.

Всички 15 дни учениците от големите класове се събират в литературни кръжоци. Където се изказват мнения и се водят дебати върху предварително избрана тема.

Дружеството ни писа писма на чер-

венокръстци от чужбина — Египет, Стразбург, Париж и Гренобъл, с цел да бъдат в духовна връзка с младешките, които говорят друг език, използват друга вяра, но имат също като нас горещо желание да помогнат на ближните си.

В нашия колеж няма бедни ученици, затова нашата задача е да подпомогаме бедни семейства, сиречета, болни деца от други училища и др. Така през месец октомври посетихме държавната болница където раздадохме на болните 15 кгр. плодове. От месец октомври до месец декември са направени и 3 посещения в сиропиталницата, където са дадени малки забави, закуски и сандвичи на 80 сиречета, изпаднали от милото внимание на техните сестри червенокръстци. Същите покормихме в колежа ни, като им дадохме закуски, по една играчка и други подаръци.

Освен това клоът ни се грижи за 4 бедни семейства, на които редовно всяка седмичка дава необходимата помощ в рамките на възможното: храна, облекло, гориво и др.

Аз служа! Това е лозунгът на червенокръстците и ние, с всички свои дела се стремим и ще се стремим да докажем, че най-истиня достойно служим на човеколюбивия идеал на Червения кръст.

Също тъй за многоотрапна дейност се съобщава и в отчета на клоът при Френското девическо училище „Св. Мария“ — Русе.

Клоът на Български младежки Червен кръст при френското девическо у-ще „Св. Мария“, Русе, е основан през месец февруари 1945 г. Имайки зад себе си едва около две години организационен живот, клоът все пак успя да введат дълбоко в сърцата на всички ученици високо хуманните идеи на Червения кръст и да ги пазара да работят с ентузиазъм и себоторпяние за преуспяването ѝ. Това личи и от факта, че 100% от общия брой на учениците влякоха в редовете на Б.М.К.К.

Още на 11. X. 1945 г. настоятелството взе следните решения, които се спазваха до края на учебната година: Да се събира всеки четвъртък, за да подготвя работата за предстоящата седмичка; да подбира подготвителните, както от литературен, така и от общо-човешки характер, които да бъдат подготвени във вида на реферати и четени всеки петнадесет дена пред всички членове; да съставя всеки петнадесет

КУРС ПО ПЪРВА ПОМОЩ ЗА БУРГАСКИТЕ ЧЕРВЕНOKPЪCTЦИ

Младите червенокръстци са първите помощници на нашата здравно-медицинска власт. Те с готовност изпълняват своя дълг и се отзовават при нещастие.

Бургаското областно ръководство на Български младежки Червен кръст уреди курс за даване първа мед. помощ. Червенокръстците с желание и радост се отзоваха масово на курса. Можяха, обаче, да влезат само ограничен брой червенокръстци-представители от различните клонове на града. Курсът се откри на 2 май и завърши на 22 май т. г. Заниманията протекоха при пълен ред, точност и акуратност от страна на лектори и курсисти. Изнесоха се лекции от лекари и от ръководители на клонове на Младежки Червен кръст.

Трябваше с радост да се подчертае интереса, с който младешките червенокръстци следяха лекциите и как заедно възприемаха познанията, които им се даваха от господа лекарите и ръководителите. Особено интересни за тях бяха практическите лекции.

Показаха им се всички видове превръзки, изкуствено дишане, носене болни и др. Един от лекарите — г. Ради Ангелов беше така добър да демонстрира пред курсистите една операция на апендесит. Там курсистите, като че ли най-добре осъзнаха благородната и отговорна професия на лекаря и отзивчивата душа на милосърдната сестра. В тяхните млади души се породиха мечти, желания. А за тях бялата престилка на лекаря или на сестрата стана любима, дори идеал.

Курсът завърши на 22 май 1946 г. с тържествено утро. Председателят на Областното управление на БМЧК г. Д. Славчев поздравя и насърчи младите червенокръстци. Същият изказа сърдечна благодарност на г. г. лекарите и на ръководителите, от които главната уредничка г-жа Ососкова положи големи грижи. Накрая той раздаде на червенокръстците удостоверения за завършен курс за даване първа медицинска помощ.

Анка Сабева

МЧК у-ще „Арх. Зинков“ — Радомир

ани стенистия в духа и идеите на организацията.

Освен четенето на реферати, М. Ч. К. при нашето училище организира бактериологически курсове, ръководени от д-р Янков и следвани с жив интерес от страна на 25 червенокръсти. Организацията се състои от курсове „Първа помощ“, завеждани от г-на Калчева.

През коледната ваканция 20 ученици, на сменни стажове в държавната болница, издължават дейно и ценно съдействието на персонала при същата.

Организирана бе в края на учебната година екскурзия с цел да се ознакомят членовете на нашата организация с условията на нашата родина.

Нашият клон, благодарение обстоятелството, че членовете му могат да ползват свободно френски, немски и други чужди езици, успя да си създаде връзки, чрез кореспонденция, с клонове в други страни, например Франция, Швейцария, Египет и други.

Клонът със собствени средства изработи знамето на Червения кръст, което бе осветено при подобающ церемония.

Клонът ни има добре уредени аптека, която се поддържа в ред от избрани хигиенисти, които се грижат същевременно за реда и чистотата в училището, както и да дават първа

помощ при нарязване и други нещастни случаи. Същите тези ученици принадлежат голяма полза (през ярем на манифестации).

Клонът при нашето училище е в постоянна връзка с всички клонове на Б.М.Ч.К. в града, а също и с Областното управление, като взима живо участие в общите забави и подкрепя всички общи инициативи.

Клонът ни постоянно урежда забави, лотарии и концерти, приходите от които се използват за даване всекидневна закуска на 40 бедни деца. Освен това същите деца бяха подпомагати с книги и облекло, а други слаби и болни деца — с нужните медикаменти и по-силна храна.

Стараме се да подпомагаме и зараждаме бедни деца и от други училища. Често на наши празници бяха поканвани бедни деца от другите училища, като им бяха давани закуски и топли дрехи.

Ние червенокръстите при френското училище „Св. Марк“ обещаваме да работим със същия ентузиазъм и за напред за преуспяването на хуманните идеи на нашата любима организация Б.М.Ч.К.

Червенокръстите от II прогимназия — Ст. Загора съобщават, че са отпразднували най-тържествено праз-

ниците 1 май и Св. Св. Кирил и Методий. На първия празник те са имали представителна група от 36 души в общата манифестация, всички облечени в бели престилки, клоноки и ръкавици.

На Св. Св. Кирил и Методий групата на клонът била от 42 деца. Те носили портрета на Кирил Дюнчев, рисувани от червенокръстите. И на този празник момчетата били облечени в бели престилки с клоноки, а момчетата с наръкавници. След портретите и шпакетите е следвала една група от пет момчета, облечени в дълги копринени рокли — бела, червена, златожълта, трицветна и небесна — символизиращи мира, любовта, правдата, труда и въздържаността. След тях следвало „дървото“, цяло в зелено с клоночета здравец и венец на главата, ученичка с четка и гребен, ученик с голяма туба паста за зъби, момиче с метла и гупалка и момиче с машина за флай-токс. Взаимопомощта и взаимосъдействието били символизирана с цяла група: червенокръстите се грижат за малко дете, стария и ранен войник с превръзана ръка. Зад тях вървели санитарите с чантата с лекарства и материя за вода, и сестрата готова всеки момент да се отзове на помощ. Червенокръстната група предизвика навсякъде бурни аплодисменти и спечели първенството за най-добре замислена и изпълнена

СЪДЪРЖАНИЕ

Международните връзки на БМЧК — уводна; Албум от Чехословакско за БМЧК; Артур Уилям Дюн; Хритто Ясенов — биограф бележки! Из поемата „Приказно царство — Хр. Ясенов; Разкази за Мечников — А. Ложечко; От всякъде; 150 години вакцинация — Д-р Пасков; В детския дом — В. Лински; „Здравей Москва!“ — песен; Лято дойде — стих — Е. Райкова; Летните детски дни; Новата игра „Щурм“; Организационен живот.

Печатница „НИВА“ — ул. ЦарСимеон 120, София — телефон 3-31-43

РЕДАКТИРА КОМИТЕТ.

Редактор Алеко Големанов

Адрес: Бул. Дондуков, 63
тел. 66-18 чек. с-ка 4000

Год. абонамент
300 лева

ОБЩ СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИТЕ
ЗЕМЕДЕЛСКИ КООПЕРАЦИИ
ОСНОВАН ПРЕЗ 1907 ГОДИНА
ул. „РАКОВСКИ“ № 103 — СОФИЯ

Телеграфен адрес: К О П Е Р А Т О Р
Телефони: 2-36-60; 2-36-61; 2-36-62 и 2-36-63

Обединява

51 райони кооперативни съюзи, 2.500 кооперации и 400.000 членове — селски стопани. Представителства във всички Дунавски и Черноморски пристанища.

Извършва доставка и внос

на колониални и манифактурни стоки, химикали, изкуствени торове и препарати за растителна защита, земеделски оръдия и машини, петролни деривати и кожени материали.

Организира продажба и износ

на всички видове земеделски произведения: зърнени храни, маслобояни семена и текстилни влакна, плодове, зеленчуци и градинарски семена, млечни и животински произведения, яйца и птици.

Производство

на мая, сирене, на сушени и преработени плодове и зеленчуци, на брашна, на вина.

Годишен оборот 80 милиарда лева

Ръководство на трудовите земеделски кооперативни стопанства в страната.

Издава в. „КООПЕРАТОР“

„НАПРЕД“

ОБЕДИНЕНА ПОТРЕБИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ

гр. Първомай

ОТДЕЛИ: колониал, маинфактура, вълнени платове и трикотан.

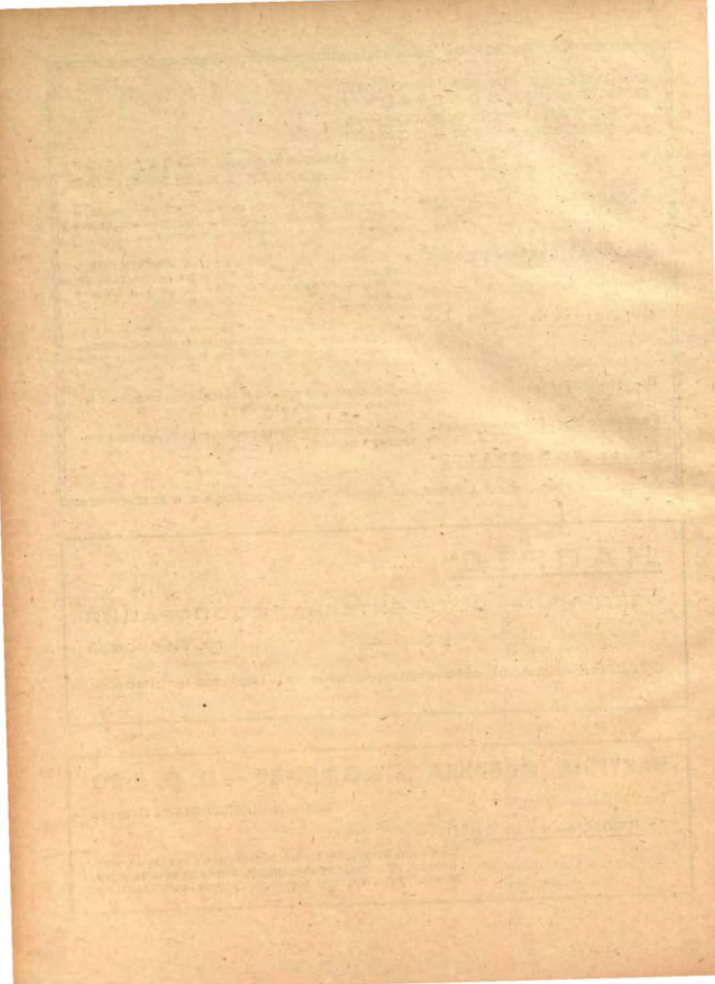
ВАКУМНА ФАБРИКА „ПЛОВДИВ“ — О. О. Д-ВО

Тел. 31-11. Пощ. кутия 52

Телеграми: ВАКУМНАТА, Пловдив

ПРОИЗВОДСТВО И ИЗНОС НА:

доматено пюре, лютеница, зеленчукови консерви, мармелади, пулпове, червен пипер, плодови сокове и др. концентрати, плодови компоти, сушени зеленчуци и др.

КНИГА ДЕСЕТА * 1946 г.

АЗ СЛУЖА

ОРГАН НА БЪЛГАРСКИ МЛАДЕНЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

1950
1951

1952 1953

НИЕ СМЕ ЗА РЕПУБЛИКАТА

С референдума на 8 септември т. г., в годишнината от великото деветосептемврийско въстание, българския народ ще се произнесе, без съмнение с почти абсолютно единодушие, по съдбоносния въпрос дали страната на розите и кехлибареното грозде да бъде монархия или република. Няма човек в България, който да се съмнява във изхода на референдума.

България ще стане република.

Българският народ ще ликвидира решително с монархията, защото тя е най-омразния институт в страната.

Царете се сменяха, но политиката на монархическия институт си оставаше една и съща — облягайки се на германския империялизъм отвън и крупния спекулантско-паразитен капитал вътре в страната царете водиха три последователни тежки войни и трите пъти изправяха страната пред катастрофа.

За да се крепят на често разклащания трон царете провеждаха кървав терор — затворите бяха пълни, бесилките никога не се разтуряха, разстрелите и убийствата бяха обикновено нещо.

В училищата царете се мъчеха чрез подправена наука да подготвят от младежите верноподанически слуги на монархията.

Чрез експлоатацията на българския национален труд те съдействуваха на спекулантско-паразитния капитал да расте и така да бъде непоклатима опора на трона.

Чрез хищническото заграбване на най-красивите и богати места в страната царете трупаха и собствени лични несметни богатства, измукани от труда на българския народ.

Ето за това България ще стане република.

В пълна подкрепа на това историческо дело са и българските червенокръстци. Монархията е тясно свързана с най-черния фашизъм у нас. А за нас, червенокръстците, фашизмът е най-жестоката заблуда като теория и обществено зло като практика. Та нали е името на царя фашизмът се мъчеше да въвлече нашата организация в противонародната политика на прогерманските правителства. И само непоколебимият отпор на всички честни червенокръстци можа да запази чисти идеалите на Българския младежки Червен кръст. Ние мразим фашизма, мразим и неговия извор — монархията.

Нашата организация е човеколюбива организация. Това й качество царят и кликата около него обичаха особено много да използват. Чрез нея те демагогствували, чрез нея искали да се покажат пред лековерните хора, колко много са човеколюбиви. За това беше това царско и царедворско натискане да се поеме почетното покровителство над Червения кръст. Това, обаче, никого не можеше да заблуди. Българският народ знаеше, пък и осезателно чувствуваше върху собствения си гръб, как монархията се крепеше върху купища кости върху незнания гробове, върху реки от човешка кръв.

За това вотът за републиката ще бъде съкрушително единодушен.

Българските червенокръстци ще подпомогнат чевърно работата около подготовката и изнасянето на референдума за народна република. Те ще дават пълно съдействие всякъде, където стане нужда около обявяването на „святата република“.

Чрез своите международни връзки Българският младежки Червен кръст ще се постарее да покаже на външия свят чрез писма, албуми, снимки и пр. колко горещо българския народ желае републиката, колко много особено ние, младежите, се радваме, че се премахва оня институт, който съвила за 60 години нашата красива страна.

На голямата международна конференция в Стокхолм българската делегация от авторитетното място на тая отговорна червенокръстка трибуна ще подчертае дълбоко тези чувства на българския народ, а още и това, че ние, българите, не ще създадем каква да е република, „не република въобще, а действително народна република“. В нея няма да има място за „крупния спекулатски капитал. Ще се премахне експлоатацията на човек от човек и с това ще се създадат най-благоприятни условия за развитието на всички трудящи се — работници, селяни и трудова интелегенция. Бъдещата република не ще даде право да използва нейните блага оня, който е годен за обществено-полезен труд и не работи.

Трудът ще бъде граничната основа на новата република.

Българската младеж очаква от републиката щастлива младост.

Да живее народната република!

Ал. Г.

РЪКОВОДИТЕЛИТЕ НА ЧЕРВЕНОКРЪСТКОТО ДВИЖЕНИЕ У НАС

Д-р ЛЮБЕН РАЧЕВ
Председател на Български Червен кръст

Д-р ГЕОРГИ АНГЕЛОВ
Председател на Български младежки Червен кръст

Младежите червенокръстци до своето Върховно управление

При откриване лагера-школа за инструктори край с. Догалявци червенокръстците изпратиха следните поръчения до Върховното управление на БМЧК

Другари,

Ние, младите червенокръстци, събрани тук, от различните кътйща на нашата хубава родина, дошли с благородната цел да обогатим нашите познания и се подготвим за великото хуманно дело на МЧК в новата Отечествоно-фронтиска ера, заявяваме, че ще вложим всичките си сили за преуспяването на нашата организация.

Оценявайки правилно усилията на Върх. управление и всички ръководители в лагера, за нашето оформяване, като предни червенокръстци дейци, ние искрено желаем и обещаваме да усвоим всичко бившо, на което те ни учат.

Обещаваме също така, че след като излезем от тази подготвителна школа и се врънем сред широките младежки маси, ще работим с още по-голямо усърдие и ентузиазъм за обновяването и масовизирането на нашата любима организация — БМЧК.

За разпространението на високо-човешките идеи на МЧК — за човечност, обществена взаимопомощ и международна солидарност, за неговото приобщаване към усилията на днешното време, ние предлагаме на Върх. Управление следните искания:

1. Тъй като съществуват още на много места ръководства и членове на МЧК с фашистка и противонародна дейност, които пречат за правилното му развитие, искаме организацията изцяло да се прочисти от подобни елементи. Това е първата предпоставка за даването на организацията антифашистки отечествено-фронтиски облик.

2. Установяване здрави връзки и лоялно сътрудничество между МЧК и „Септемврийче“ и „ЕМОС“, както и с комитетите на демократичната младеж у нас.

3. Създаване връзки на БМЧК с червенокръстците от цял свят.

4. Да се организират трудово-културни бригади в помощ на селото, чрез които червенокръстците ще се опознаят с бита на нашето село и ще дадат своята ценна помощ за неговото хигиенично и здравно издигане.

5. През всяко време на годината МЧК трябва да участва във всички акции, които засягат подобренето бита и здравеопазването на нашата страна. За това ще спомогнат много уреджаните от Върх. управление лагер-школи и курсове за всестранната подготовка на червенокръстците.

Вярвайки в правдивостта на нашите искания и че те ще бъдат чути и изпълнявани:

Да живее делото на Българския Младежки Червен кръст!

АНТОАН ДЕПАЖ

Син на чифликчия от околностите на Брюксел, Антоан следва медицина и специализира хирургия. Управнявайки професията си той разбрал, че му липсват инструменти и персонал.

Най-напред се погрижил да събере научен материал като публикува „Хирургически години“, годишна енциклопедия, на която посветил време и средства, и от друга страна като създаде здрави и ценни международни връзки. Със собствени средства организира в Брюксел първата и най-модерна в страната хирургическа клиника, показвайки необходимостта от реформи в болниците, за които се бори до смърта си. За лекаря е необходима дисциплинираната и аеща помощ на самарянката. В Белгия нямаше по това време болногледачки. Депаж създаде в Брюксел през 1907 г. образцово училище за самарянки.

Идвай войните. Депаж, който управлява амбулаторията на Белгийският младежки Червен кръст през време на войната на Балканите, организира помощ за ранените войници най-напред в Брюксел, после в Кала и най-после в Кан, в този чуден „Океан“, едновременно болница и град, център на транспорт, лекуване, изследвания, на научни завоевания и подпомагане, който се посещава от хора от целия свят. Разширявайки още повече разбиранията си той създава в Винкем болница, по-късно хирургически сектор на „Океана“.

След свършване на войната Депаж смяташе, че светът трябва да се преустрои на най-широки научни основи.

Затова след завръщането му в Брюксел, той е на чело на всички начинания; в сената той внася в името на хигиената и обществената икономия гласуването на закона за 8 часа работен ден.

Той подпомага постройката на нов медицински факултет и нова болница и клиника. Но най-много той работи чрез Червения кръст, който преустрои и ръководил здраво дълги години към обществената му цел: популяризиране здравните прояви сред народа, координиране хигиенните прояви, набиране парични помощи за училищата за самарянките-посетителки, създаване на Младежки Червен кръст, институт за даване първа бърза помощ и пр.

Червеният кръст има през време на мира възпитателна и творческа задача, която преминава границите и подготвя разбирателството между хората. Ето защо Депаж отдаде на лигата на Червения кръст целият си ентузиазъм. Той бе избран за управител на Лигата, а през 1921 г. за член на Съвещателния Съвет. Лигата отправи апел до всички национални секции за подкрепа. Депаж пръв подписа Белгийският младежки Червен кръст. В 1922 г. по единодушното решение на колегите си той бе избран за председател на Главния съвет, който ръководи блестящо.

Антоан Депаж съживи международния Червен кръст, като му отдаде всичките си сили и вложи цялата си душа в преустване на голямото общочовешко червенокръстно дело.

Те надяват смъртта.

ЛИТЕРАТУРА И Изкуство

МАКСИМ ГОРКИ

Истинското име на великият приятел на младежта е Алексей Максимович Пешков. Роден в Нижни Новгород (сега гр. Горки) в 1868 год. Баща му е бил тапчииер и драпировач. На пет години малкия Алексей заболява от холера, оздравява, но заразява баща си, който се разболя и умрял. Скоро майката се омъжва повторно и малкият бил оставен на дядо му да се грижи за възпитанието и издръжката му.

Необикновено горчиви и тъжен ситнически живот на Горки почва, когато майката умира от скоротечна туберкулеза и обикаля Украйна, Крим, Донската област, Кавказ. През 1892 год. в Тифлиския вестник „Кавказ“ се появява неговия пръв разказ „Макар Чудра“. В 1898 год. два тома разкази правят името на Горки всеизвестно.

Горки взема дейно място и в обществено-политическия живот. Сведенията за неговата политическа неблагонадееност през царско време датират от времето когато бил в Кавказ, където е разпознавач в една конспиративна хлебопекарница. Той бива арестуван още 1889, 1901, 1905 год. В 1901 год. Горки бива избран за почетен академик, но избора му отменен от царя. В протест срещу това Короленко и Чехов се отказват демонстративно от званieto си почетни академици.

Горки е бил близък сътрудник и приятел на великия Ленин. Той е проявил особена любов към младежта.

Горки почина в Москва през 1936 год., горчиво оплакан от целия културен свят. „Любо ников иска да разбере сърцето на мислища България, казва Ас. Златаров, не може да не срещне и името на Максим Горки като учител и будител“.

кулюза, а дядото се разорява. Страданията на бездомния сирак са може би единствените в историята на литературата. Горки попада в дъното на живота. Той става в това време чирак в обуварница, ученик при някакъв чертожник, от негото избягва, помагач в кухня на един параход (тук Горки служи при унтер офицерът Смурий, който с бой и с ласки напраща Горки да се убеди във великото значение на книгата), търговец на вилни, пазач на железопътна линия, продавач на сухари, хлебар и т. н.

В 1890 год. тръгва да

Из разказа „СТАРИЦАТА ИЗЕРГИЛ“

От морето се повдигаше облак черен, тежък, с сурови очертания, приличаш на планински хребет. Той запълзя към степите. От върха му се откъсваха късове облаци, носеха се пред него и загасваха звездите една след друга. Морето шумеше. Не далеч от нас в полята дърветата се целуваха, шепнеха и въздишаха. Далеч в степта висеше куче. . . Въздухът дразнеше нервите с чудна мигрирана, която съдвличаше ноздрите. От облаците падаха на земята гъсти ята от сенки и пълзяха по нея, пълзяха, изчезваха, появяваха се отново. . . На мястото на луната остана само едно мътно опалочено петно, понякога то съвсем се закриваше от тъмно-сиво облаче. И в степната далечина, сега вече черна и страшна, като че ли притаена, криещ в себе си нещо неизвестно, пламваха малки синкави пламъчета. Ту там, ту тук, те за миг се появяваха, гаснеха, като че ли няколко души, пръснати по степта, далеч един от друг, търсеха нещо из нея, палеят кибрил, който възгърът веднага гасеше. Това бяха много чудни синкави огнени езици, напомнящи за нещо приказно.

— Виждаш ли искрите? — попита ме Изергил

— Тези синкавите ли? — посочвайки в степта, казах аз.

— Синкави ли? Да, това са те. . . Значи все пак летят! Е-е-е. . . Аз вече не мога да ги видя. Не мога сега да виждам много.

— От къде са тези искри? — попитах бабата.

Бях чувал нещо за произхода на тези искри, но ми се искаше да чуя как ще разкаже за тях старницата Изергил.

— Тези искри са от горящото сърдце на Данко. Имало на света едно сърдце, което веднаж пламнало. . . И от него са тези искри. Аз ще ти разкажа за това. . . то е стара приказка. . . Старо, всичко е старо! Виждаш ли, как всичко е имало в старината? . . . А сега няма нищо такова — нищо дела, нищо хора, нищо такива приказки, както в старо време. . . Защо? . . . Я кажи, де! Не можеш нищо да кажеш. . . Какво знаеш ти? Какво знаете вие, младите? Ехе, хе! . . . Ако се вглеждахте в старината — там ще се намерят всички разказки. . . А вие не гледате и затова не умеете да живеете. . . Нима аз не виждам живота? Ох, всичко виждам, макар и да са слаби очите ми! И виждам аз, че не кокачет хората, а все се пригърмяват и дават целия си живот за това. И когато окриват сами себе си, като изхричат времето, започват да оплакват съдбата си. Какво значение има тука съдбата? Всеки сам за себе си е съдба! Къде са те? . . . И красивите хора намаляват.

Бабата се замисли, къде са се дянали красивите и силни хора и, мислейки, оглеждаше тъмната степ, като че ли търсеше в нея отговор.

Аз чаках нейния разказ и мъчяха, болейки се, че ако я попитам за нещо, тя пак ще се отвлече.

И ето, тя започна разказа си.

„Живееха на земята в старо време хора; непроходими гори заграждаха от трите страни таборите на тези хора, а от четвъртата — беше степта.

Това бяха весели, силни и смели хора. Но настанаха отведнаж тежки времена, появиха се от някъде други племена и прогониха предишните дълбоко в гората. Там имаше блата и тъмнина цареше, защото гората беше стара и тъй гъсто се преплитаха клоните ѝ, че през тях не се виждаше небето и слънчевите лъчи едва можеха да си пробият път до блатата през гъстата шума. Но когато лъчите падаха върху водата на блатата, повдигаха се смрад и от него хората един след друг загиваха. Тогава жените и децата на това племе започнаха да плачат, а бащите се замислиха и изпаднаха в тежко отчаяние. Трябваше да се махнат от тази гора, а за това имаше два пътя: единият — назад — там беше силният и зъл враг, другият — напред — там бяха великаните дървета, пълно прегърнати един други с клонете си, спускали заплетени корени дълбоко в жилищата тия на блатата. Тези каменни дървета стояха мъчяливо и неподвижно денем, в сияе полутъмнина, и още по-пълтно се преместваха около хората вечерно време, когато се запалваха огньовете. И винаги, денем и нощем, около тези хора имаше колено от пълтна тъмнина, което като че ли се канеше да ги смаже. А те бяха тъй привикнали към степния простор, А още по-страшно беше, когато възгърът шибаше върховете на дърветата и цялата гора глухо бучеше, като че ли заплъшаваше и пеше погребална песен на тези хора. Това бяха все таки силни хора и биха могли да отидат да се бият до смърт с тези, които веднаж са ги победили, но те не биваше да измрат в боевете, защото имаха завети, и ако биха загинали, то биха изчезнали от живота, заедно с тях и заветите. И затова те седяха и мислеха през дългите нощи при глухия шум на гората и отровния смрад на блатото. Те седяха, а сенките от огньовете играеха в безмълвно хоро, и все изглеждаше, че не сенките играят, а търнестуват злите горски и блатни духове. . . Хората все седяха и мислеха. Но нищо не изнурява тъй тялото и душата, както изнуряват тъжните мисли. И отслабнаха хората от много мисли. . . Породи се страх между тях и кова техните зли ръце, жените родиха ужас със своя плач над труповете на умрелите от смрад и за съдбата на скочаните от страх живи, и страхливи думи започнаха да се чуват в гората, отначало божилни и тихи, а след това — по-силно и по-силно. . . Вече се канеха да идат при врага и да му предадат като дар своята свобода, и никога вече, изплащан от смъртта, не се боеше от робския живот. . . Но ето, че се яви Данко и сам спаси всичките“.

Старницата изглежда, често разказваше за горещото сърдце на Данко. Тя говореше напевно, и гласът ѝ, съснащ и глух, ясно рисуваше пред мене горския шум, сред който умираха от отровните блатни изпарения нещастните, подгонени хора. . .

„Данко — един от тези хора, беше млад красавец. Красивите винаги са силни. И ето, казва им той на своите приятели:

— Не се маха камък от пътя само с мисли. Който нищо не върши, с него нищо не се случва.

Край.

Зашо си хабим силите за [мисли и за тъгуване? Ставайте да идем в гората, да я преинем, все ще има край — всичко на света си има свой край! Да вървим! А? Хайде!

Погледнаха го и видяха, че той е най-добрия измежду всички, им, защото в очите му личеше много сила и жив огън.

— Води ни! — казаха те.

Тогавя той ги поведе. . .

Бабата замлъкна и погледна към степта, където се сгъствяваше тъмнината. Искри от горящото сърце на Данко светваха някъде далече и изглеждаха като синкави въздушни цветя, които се разцъпяваха само за един миг.

Поведе ги Данко. Дружно всички вървяха след него — вървяха му. Това беше труден път! Тъмно беше и на всяка крачка блатото разтвърляше своята лакома и гнила уста, гълтайки хората, и дърветата препречваха пътя като могъща стена. Техните клони се прелитаха помежду си; като змии се бяха проточили на всякъде корени и всяка крачка струваше много мъки и кръв на тези хора.

Дъгто вървяха те. . . Все по-гъста ставаше гората, и все по-малко сили оставаха! И започнаха да роптаят против Данко, като казваха, че напраздно той, млад и неопитен, ги е повел на някъде. А той вървеше пред тях и беше бодър, с високо вдигната глава.

Но веднаж буря налетя над гората, зашепнаха дърветата глухо, грозно. И стана в гората тъй тъмно, като че ли в нея се бяха събрали всички нощи, колкото ги имаше на света от тогава, от когато се беше родил. Вървяха дребните хора между гремящите дървета, и в страшния шум на мълнините вървяха те, и клатейки се великаните — дървета скърцаха и ревеха сърдитите си песни, а мълнините, прелитайки по върховете на гората, я осветяваха за минутка със синя, студена светлина и изчезваха тъй бързо, както се и заяваха, плашейки хората. И дърветата, осветени от студения блясък на мълнините, изглеждаха като живи, простиращи около бягащите от плена на тъмнината хора кокалести, дълги ръце, сплитайки ги в гъста мрежа, с намерение да спрат хората. А от гъстите клони

нешо страшно, тъмно и студено гледаше вървящите хора. То беше тежък път и хората, уморени от него, падаха духом. Но беше им срамно да признаят безсилието си и ето, те, злобни и разгневени, се нахвърлиха върху Данко, човекът който вървеше пред тях. И започнаха да го упрекуват, че не може да ги води и управлява, — така е!

Спраха се те и при тържесгауващия шум на гората, сред треперящата тъмнина, изморени и зли, започнаха да съдят Данко.

— Ти си, — казаха те — нищожен и вреден човек за нас! Ти ни поведе и ни измори и затова ти ще загинеш!

— Вие ми казвате: „води ни!“ — и аз ви поведох! — викна Данко, като изпъли гърди срещу тях. — Аз имам достатъчно мъжество да вода, и за това ви поведох! А вие? Какво направихте, за да си помогнете? Вие само вървяхте и дори не съумяхте да запазите силите си за по-дълъг път! Вие само вървяхте, вървяхте като стадо овце!

Но тези думи ги разриха още повече.

— Ти ще умреш! Ти ще умреш! — ревахте те.

А гората все бучеше и бучеше, повтаряйки тяхните викове, и мълните разкъсваха на парчета тъмнината. Данко гледаше тези, заради които той се трудеше и вижда, че те са като зверове. Много хора имаше около него, но нямаше на техните лица благодарство и не можеше да чака милост от тях. Тогава и в неговото сърце, пламна като огън, желанието да ги спаси, да ги изведе на лепен път. И в очите му блеснаха лъчите на този могъщ огън. . . А те, като видяха това, помислиха, че той се разгневи. Затова тъй ярко пламнаха очите му, и те се навеиха като вълци, очаквайки, че той ще се бори с тях, и започнаха по-плътено да го заобикалят, за да могат по-лесно да го хванат и убият. А той разбра тяхната мисъл, затова още по-ярко пламна сърцето му, защото тяхната мисъл роди в него тъга.

А гората все пелеше своята ирочна песен, и гръм тряскаше, и валеше дъжд. . .

— Какво да направя за хората? — по-силно от гърмотевица викна Данко.

И изведнаж той разкъса с ръце гърдите си, измъкна от там своето сърце и високо го издигна над главата си.

То пламтеше тъй ярко — като слънце, и по-ярко от слънцето, и цялата гора замлъкна, осве-

тена от този факел на великата любов към хората, а тъмнината се разпили от светлината му, и там дълбоко в гората, треперещ падна в лигавото гърло на богатото. Хората изумени се акамениха.

— Да вървам! — викна Данко и застана пак на своето място, държейки високо горящото сърце, като осветляваше с него пътя на хората.

Те се хвърлиха след него като омагьосани. Тогава гората отново зашумя, очудено поклащайки върховете си, но нейният шум се заглушаваше от тропота на тичащите хора. Всички тичаха бързо и смело, упълчени от чудното зрелище на горящото сърце. И сега загиваха, но загиваха без жалби и съзли. А Данко все вървеше напред, и сърцето му все пламтеше и пламтеше!

И изведнаж гората се раздели пред него, разреди се и остана след него гъста и няма, а Данко и всички хора изведнаж се потопиха в море от слънчева светлина и чист въздух, прожит от дъжда. Бурята остана там, зад тях, над гората, а тук слънцето сияеше, степта въздишаше, тревата блесеше като брилянт от дъжда и като злато светеше реката. . . Беше вечер и от заходящите лъчи реката изглеждала червена като тази кръв, която шуртеше на горещо струя из разкъсаната гърд на Данко.

Хвърли поглед пред себе си на степната шир, гордият смелчак Данко, — хвърли той радостен поглед върху свободната земя и се засмя гордо. А след това падна и умря.

А хората, радостни и пълни с надежди, не забелязаха неговата смърт и не видяха, че все още редом с трупа на Данко гореше неговото смело сърце. Само един предпазлив човек забеляза това, и бойки се от нещо, настъпи горящото сърце с крак. . . А то като се разсипа на искри, угасна. . .

— Ето от къде са синкавите искри в степта, които се явяват преди буря!

Сега, когато старичата завърши своята прекрасна приказка, в степта стана страшно тихо, като че ли и тя беше поразена от силата на смелия Данко, който изгори заради хората своето сърце и умря без да иска от тях никаква награда.

Морето шушнеше глухо и печално.

аутопсия

Mors magistra vitae

Ти гледай смело
в лицето побледняло
на смъртта!

Не трепвай
при вида
на вкочанелите
ръце

изцъкналите
стъклени
очи
и грозната,
озъбена
уста!

И миризмата
на разложения
труп
да не тревожи
разреза
на твоя нож.

Ти разгледай
част по част
човешката машина
и изучавай
причините
на нейната повреда!

Прегледай
всичко ти
с внимателно старание
и не забравяй
нищо миг,
че твоео призвание
е да си победител на смъртта!

И в твоео съзнание
ненуждна мисъл
нека не проблясва!

Ти не въздишай,
че мъртвото момиче
наверно е било прекрасно,
че устните
шептяли полугласно:
„Ах, колко те обичам!“

и сложеното
върху масата сърце
е бяло тъй бързо, както твоео.

Ти не мисли,
че участта ужасна
да легнеш в моргата
на каменната маса
ще бъде и за тебе неизбежна
и че животът
пред смъртта
изглежда

безсмислен,
глулав,
жалък,
безнадежден.

Смъртта — това е тъй естествен край!
Но трябва ний да знаем,
коя е нейната причина.

Ний трябва
да узнаем,
защо загина
младото момиче,
което тъй обичаше
живота.

А разликата е голяма
между човека
и робота —
не са туй прости
винтове
и колелца

и не с трансмисии
и лостове
е работила чудната машина.

Но няма днес загадка нерешима
Ще работим по цели денонощия
Сред купищата
трупове
и кости,

ще правим аутопсии,
потънали в кръв,
със замаена глава,
с колики стомашни
от миризмата страшна,
но няма ний пред нищо да се спрем
и ще дадем
и сетните си сили,
в борбата, за да победим

Смъртта ще бъде обуздана.
и няма
да нанася
вече рани
из засада
на младите девойки и момци,
и няма пак
с косата си грамадна,
размахала я безпощадно,
живота на децата да коси!

Тогава,
пълни със здраве,
щастие
и радост
ще вложат всички
бодрата си младост
в изграждане
на нов,
по хубав свят!

Владимир Неволин

ОТ ВСЯКЪДЕ...

— В течение на много години Китай бе жертва на японската агресия. Импералистическите хищници грабеха китайския народ, обричайки го на глад и нищета. През последните години китайците бяха лишени даже от основния продукт — ориза, който до последно зърно се отнасяше в Япония.

Тъй че сега е най-обикновено явление да се видят китайци, особено деца, да падат и да умират от глад по улиците на градовете.

Днес Китай е отново арена на гражданска война, причината на която е намесването на Америка във вътрешния живот на страната.

— Известният изследовател на морските дълбочини белгийският професор Пикар се подготвя наскоро да възобнови своите опити. В време на немската окупация Пикар емигрирал от Белгия в Швейцария, където разработил план за построяване на подводна лодка, която ще може да се спусне на 4,000 метра дълбочина в морето.

Лодката, моделът на която е конструиран в Брюкселския университет, ще съдържа една херметически затворена железна кабина с дебелина на стената 736 мм, със стъклени наблюдателни прозорчета, дебелината на стъклото на които ще бъде 457 мм, изчистена с оглед да може да издържи силното налягане на водата.

Дълбочината 4,000 метра няколко пъти превзхожда дълбочините, на които са се спускали до сега изследователите.

— В астрономията разстоянията са така големи, че се използвава за тях т. н. светлинна година — разстоянието, което светлината преминава за една година. Светлинната година е равна на 10 милиона километра.

— Първият опит за достигане Северния полюс по въздуха принадлежи на шведския инженер Аноре. Той излетял на 11 юли 1897 г. Всички участници в експедицията загинали.

В СЛУЖБА НА ЧОВЕКА

ПРОТЕЗАТА НА ЕФРЕМОВ

И. Гейзер

В разгара на най-тежките сталинградски боеве командирът на въздушно ято лейтенант Василий Дмитриевич Шоповалов, връщайки се от изпълнението на бойна задача, видял как при въздушен бой един от съветските самолети пламнал, а летецът се спуснал с парашут и паднал в първите линии на вражеската отбрана. Тогава лейтенантът, без много да се колебае се спуснал със самолета, качнал близо до падналия летец, дал му първа помощ и под непрестанния огън на врага излетял отново с ранения боец.

По-късно същият герой лейтенант, при едно принудително кацване, налетява със самолета на мина, бива тежко ранен, вседствие на което му ампутират двата крака.

Аз се запознах с Шоповалов в опитната работилница за протези. Тъкмо му бяха премерили протезата и му предлагаша да походи из работилницата. Първият път той крачеше неуверено, внимателно. Предложиха му втори път да премине през работилницата. Би трябвало да видите как щастливо просия лицето на заслужилния летец, когато той закрачи леко вече без патерици в ръце.

— На „ефремовски крака“ аз отново се чувствавам човек. Сега мога да служа като шурман в аерофлота.

За „ефремовски крака“ следва да се говори условно, тъй като на Борис Феодорович Ефремов са също така ампутирани двата крака. На протези той ходил на занятия в Ленинградския политехнически институт, когато бил студент. Избухнала войната и Ефремов бил извикан в Москва за конструкторска работа в областта на въоръженията.

Лошите протези, обаче, му пречили за работа. За да си помогне сам талантливия конструктор внася ценни изменения в протезата, които дават възможност на инвалидите, загубили единия или двата си крака, свободно да се предвижват и да се трудят.

Ефремовата протеза е два-три пъти по лека от обикновенната. Нейната тежина се намалява най-вече за сметка на отстранения дървен глезен, заменен с кухи шини, и намалената тежина на стъпалото.

Това вече само по себе си е важно обстоятелство, тъй като тежката протеза силно затруднява и ограничава движението.

По-големи изменения Ефремов внася в стъпалото на протезата. Стъпалото и пицалата той не съединява с меки съединителни връзки, ограничаващи движението на стъпалото, както това се прави при обикновенната протеза, а с каучукова подплата — амортизатор. При такава протеза ударът на стъпването се заглушава и човек стъпва меко.

Ефремовското стъпало може да се движи в три плоскости, симетрично разположени една към друга, и когато се наложи да се преодолее някакво препятствие през време на ходенето носът на обувката леко се повдига и се отпуска. Стъпалото е подвижно и при страничните движения на „крака“.

На всички е позната походката на човек с протеза: кракът обикновено не се съгъва и това създава особени трудности при изкачване по стълба. Съгъване може да има само тогава, когато човек сядва. При ефремовската протеза „кракът“ свободно се съгъва и изправя при ходенето.

За хора, на които са ампутирани единия или двата крака над колените, Ефремов конструирал протеза с изкуствена мускулатура.

Принципът, който е вложен в основата на тази конструкция, е много прост и оригинален. Съгъването и изправянето в време на ходенето става за сметка на тежината на човешното тяло. В момента, когато човек се опира на пръсти, от тежестта на тялото предните и задните гумени (или пружинени) ремъци се свиват и се разтягат.

Но ето крака се повдига от земята — задните ремъци веднага съгъват крака и в този момент встъпват в действие предните ремъци, които изправят крака.

Такава конструкция дава възможност и човек ствърде малък остатък от бедрото, не надминаващ дори 6 сантиметра, да се движи не на специални колички, както това е обикновено, а с удобни протези.

Протезата на Ефремов не се нуждае от презаменен каш, който държи обикновената протеза; достатъчен е само един обикновен колан.

На Ефремов са ампутирани и двата крака, но той е необикновено жив, енергичен и подвижен човек. Той работи и ходи, без да се опира на патерици.

МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ ПО СВЕТА

УНГАРИЯ

Програмата за 1945—46 г. подчертава преди всичко участието в помощните акции в полза на военнопленниците; тя предвижда също събирането и продажбата на медицински билки; поската работа и особено предаването на здравето, тъй необходимо след месеците на лишения и пред перспективата на може би още по-голями изпитания.

Министерството на народното просвещение е разрешило събиране помощи в училищата в полза на Червения кръст; според първата непълна сметка, са били събрани повече от 4,000,000 пенго (све-

денията са от преди страхотната инфлация в Унгария — б. р.).

Една нова дейност за зимните месеци е организирането на затоплени обществени помещения в 14 района на Будапеща, където ще се поднася топла храна на нуждаещите се. Предвижда се откриването на такива помещения в училищните стаи, които могат да се затоплят.

Унгарският Младежки Червен кръст желае да започне отново размяната на междушколската кореспонденция с чужбина и така да установи контакт със старите си и нови приятели.

ИНДИЯ

Индийският младежки Червен кръст е дал повече от 16,500 швейцарски франка на Френския младежки Червен кръст, за да подпомогне дейността, която той развива в полза на децата от френските училища. Тази сума е била пратена на Лигата с молба да бъде изразходвана за покупки на храни и обувки.

ЕГИПЕТ

Младежният Червен полумесец е организирил бал през последният ноември за събиране средства за откриването на диспансер и ясли. С помоща на събраната сума от 1,400 лири ще бъде открит скромн диспансер за жени и деца. Финансовата кампания продължава и другаде, за да се улесни откриването и на ясли. През годината всяко училище е организирило малък базар или театрално представление в полза на тази акция.

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

Младежният Червен кръст от Исленгтон (Лондон) брои пет групи млади момичета червеноръстки, които са усърдни помощници в домокинствата и болниците. Шест червеноръстки посещават всяка вечер радио-терапевтичката клиника, където подпомагат приготвянето на възрастните болни за хелioterapiя и електрическо лекуване, изпират превръзките и отбелязват с хронометър облъчването на всеки болен.

Младите червеноръстки от тия групи помагат редовно и в други болници. Работата им е разнообразна: разпределят храната и бельото, правят по-

Подаръци от Швейцарския младежки Червен кръст за децата от приютите в Швабия

кулки и помагат на самарянките при оправане на леглата.

Някои от тях са си поставили задача да посещават майките по домовете и им правят неoceneими услуги — грижат се за малките деца, докато майката е извън домакинството; други издирват болните деца в квартала, посещават ги и им носят книги и картини. Тези червенокръстски устройват за бедните деца от Ислангтон малки празнества с игри и театрални представления. Действително, червенокръстите от Ислангтон радостно изпълняват мисията за взаимопомощ, която е станала техен девиз, като разнасят здраве и щастие в този севърен район на Лондон.

СЕВЕРНА ТАС МАННЯ

Младешките червенокръстци са помощници при секциите на Червения кръст и взимат дейно участие в много начинания. Техният фонд „Два петачета на седмица“ улесни покупката на автобус, който служи за разхождане на оздравяващите войници. Стотици изтривалки, съдове за мляко, книги и списания са изпратени за болниците. Всяка болница в страната е получила стотици дъзници яйца, всякакви дрехи, трико, сладка, трушени, бонбони и плодове.

КАНАДА

Членовете на Младешкия Червен кръст са събрали през време на войната 750,000 долара за

Изработни играчки от 38 новозеландски червенокръстци за бедни свои другарчета.

„Военния фонд“. След свършване на военните действия този фонд се преименова „Фонд за помощ на Младешкия Червен кръст“, благодарение на който канадските червенокръстци продължават щедро да подпомагат пострадалите деца от войната.

Последните събрани суми по този фонд достигат до 40,000 долара, определени за Чехословашкият младешки Червен кръст. Два трети от тази сума ще бъде изразходвана за покупката на сапуни, а една трета за шоколад.

Писма от Великобритания и Канада до Български младежки Червен кръст

28 май 1946 год.

Драги български младежи —
червенокръстци,

Благодарим Ви за дългото и много интересно писмо от 4 април, с което ни съобщавате за дейността и опита на Българския младежки Червен кръст през войната. Вие наистина сте имали много трудности и сте преминали през много страдания. Българския младежки Червен кръст е имал възможност да живее според идеалите и сте доназали, че нямате нужда от наши наръдчения.

Сега, когато всичко е свършено и света започна да се възстановява и подновява ние желаем да възобновим нашите стари връзки с всички страни в света. Бихме желали да бъдем в по-тясни връзки с Вас и да знаем по-вече за Вашата дейност. Благодарим за книгката на списанието „Аз Служа“. Колкото и да желаем да Ви изпратим някакъв неща, настоящем ни е невъзможно, понеже нямате начин за изпращане. Но щом като намерим някакъв начин ще Ви изпратим веднага.

Молим кажете ни с какво можем да Ви помогнем и от какво най-много се нуждаете в момента.

Ще Ви изпратим литература за нашата дейност и нашия „Вестник на Младешкия Червен кръст“, който от скоро излиза.

Надяваме се да получим скоро писмо от Вас. Много от нашите младежи желаят да започнат международна кореспонденция отново с европей-

ските страни, така че много ще Ви благодарим, ако ни съобщите има ли такива желающа в България да кореспондират с младежи от Англия.

Британски Червен кръст —
младешка секция

29. май 1946 год.

Драги български червенокръстци,

Благодарим Ви много за любезното писмо от 10 април. Голямо бе задоволството ни да имаме известие от Българския младежки Червен кръст, след едно тазише по-вече от 6 години. Очаровани сме от новината, че Българския младежки Червен кръст се преустройва с такъв ентузиазъм. Знаем, че преди войната вие имате една отлична организация и не се съмняваме, след като прочетохме Вашето писмо, че ще имате отново толкова членове, колкото преди. Смятаме, че трябва да Ви поздравим при факта, че имате вече 150,000 члена и както вие казвате, няма град или село в България където да няма група на Младешки Червен кръст*.

Благодарим за книгката на месечното списание „Аз Служа“. Намираме, че е много хубаво списание. Благодарим Ви и за календари — 1946 г.

В последния параграф на Вашето писмо споменавате за помощ. Молим съобщете ни от каква помощ се нуждате най-много, за да Ви имаме предвид.

НЕЩО ЗА ЗВЕЗДИТЕ

по проф. ХОРТОН ШЕЛДОН

Материалите, от които се състоят слънцето и звездите са същите, както тези на земята. Нека разгледаме слънцето, което всъщност е най-близката до нас звезда. 58 от 92 най-известните елементи са точно установени в състава на слънцето. От казаното до тук можем да очакваме, че другите звезди имат подобен състав и при все че такъв голям брой елементи не е открит в състава на по-далечните небесни тела, те без съмнение, ги притежават. Съвсем невероятно е, че ние винаги ще откриваме в звездите всички известни нам елементи. Някои от тях, както е и на земята, може да се намират в твърде малки количества, за да бъде задачата ни лесно разрешена.

За идентифициране на тези елементи се прилага спектроскопичния метод. Разпознаваме ги по светлината, която излъчват. Пръв Нютон поставил стъклена призма пред един слънчев лъч и го разложил на съставните му части. Това доведе до обширния труд на Фраунхофер и по-късно на Роланд,

който ясно изложи точното положение на грамаден брой отделни цветове в спектъра на слънцето. Тези цветове технически се отнесат като линии. Обширната Роландова таблица съдържа не по-малко от 21,835 цветове, от които 12,835 са положително установени като такива, които идват от известни земни матери. Металите намиращи се на слънцето по степен на тяхното разпространение са: магнезий, желязо, силиций, натрий, калий, калций — всички намиращи се в изобилие и на земята. Материите, причиняващи образуването на най-голям брой от спектралните линии са: желязо, титан, хром, кобалт, никел и ванадий. Между елементите установени впоследък на слънцето са: атомен въглерод, азот, кислород и сяр. Астрономи и физици още работят върху тази задача и без съмнение в следните няколко години ще бъдат идентифицирани много повече елементи.

Отдалечеността на звездите от земята почва от 40,225,000,000 и свършва до пределното наблюдаемо разстояние 804,500,000,000,000 км. Диаметрите им са от няколко хиляди километри до няколко стотин пъти по-голям от този на нашето слънце.

Единствената величина, която се изменя в сравнително тесни граници за всички звезди е общата маса. Тук има разлика само в отношение няколко стотин към едно. Нека приемем това за наша отправна точка, защото има твърде голямо значение. Температурни измервания на звездите посредством чувствителни електрически термометри показват, че температурата им е между 4,000—4,500 градуса. Явно е, че при температурите, които съществуват в звездните центрове, всички матери са в газообразно състояние. Обикновеният водороден газ трябва да се движи из вътрешността на звездите със скорост приблизителна на тази на светлината. При тази огромна скорост атомите бързо ще се разложат на съставните си части — протони и електрони. Тези, от своя страна, постоянно ще се сблъскват и разединяват. Знаем, че при всяко съединяване атомът ще излъчва. При звездните условия тези излъчвания ще се изразяват във вид на много къси рентгенови лъчи. Когато тези лъчи се придвижат от центъра те ще разпръснат нови атоми и тези, от своя страна, вследствие разединение, пак ще излъчват. Това вече ще стане на малко по-голяма дължина на вълната, отколкото при първото излъчване, съгласно нашата теория основана върху земни наблюдения. Така, като отиват по-нататък към повърхността на звездата, излъчванията стават все по-дълги. Имено най-дългите, произведени от някоя звезда, са тези които можем да наблюдаваме. Късите вълни се поглъщат в вътрешността. Ние приемаме само топлинните и светлинни вълни.

На крайния север

Детски Страници

МЪРЗЕЛАНКО — ГОТОВАНКО

ОТДАВНА РАЗПУСНАЛ ЛЪЧИ,
ИГРАЕШЕ СЛЪНЧО ПО ДВОРА,
А ВСЕ ОЩЕ, СТИСНАЛ ОЧИ,
В СТАЯТА ХЪРКАШЕ ЖОРО.

НО, ЕТО ЧЕ СНОП СВЕТЛИНА
ИГРИВО В ОЧИТЕ МУ БЛЕСНА
И ЖОРО ПОМРЪДНА РЪКА,
ЗАСМЯ СЕ НА СЪН И... СЕ СТРЕСНА.

ПОГЛЕДНА НА ДВОРА: — ХАРМАН!
ВЪРШЕЯТ С ДИКАНЯ ЖИТОТО,
— ХЕЙ МАМО, ДАВАЙ ДА ЯМ! —
ВИКНА СИНЪТ ОТ ЛЕГЛОТО.

НО СТИНА МАРИЯ ДОЙДЕ,
РАЗБИРА СЕ НЕ СЪС ЗАКУСКА,
А СЪС ОСТЕНА В РЪЦЕ
РАЗВИКА СЕ ОЩЕ ОТ ПРУСТА:

— АХ, ТИ, СЪНЛИВ МЪРЗЕЛАНКО,
КОЙ ДРУГ КАТО ТЕБЕ ЛЕЖИ
ДО ОБЕД В ЛЕГЛО? ГОТОВАНКО,
ПО-СКОРО ВОДА ДОНЕСИ!

И МЪРЗЕЛИВ КЪМ ЧЕШМАТА
ЗАТЪТРИ СЕ ЖОРО В ПРАХТА.
НО ЩОМ ГО СЪЗРЯХА, ДЕЦАТА,
ЗАВИХА: „СЪНЛЪО! У — А!“

ЯДОСАН, НАЗАД ОТ ЧЕШМАТА,
ТОЙ СВЪРНА КЪМ НЕЧИЙ БОСТАН
И ЗЪРНА ТАМ СКРИТ ПОД ЛИСТАТА
ЩО МИСЛИТЕ? — ПЪПЕШ ГОЛЯМ!

— ЕХ, ЛЕЛЕ, ЧЕ СЛАДКА ЗАКУСКА!
УХИЛИ СЕ ЖОРО СЪС ГЛАС,
И ЛАКОМО, БЪРЗО ЗАХРУСКА
ЖЪЛТИЯ ПЪПЕШ ТОГАЗ.

ПОСРЪБНА СЛЕД ТУЙ ОТ ВОДАТА
И ЗА ПОЧИВКА РЕШИ
ДА СИ ПОЛЕГНЕ В ТРЕВАТА
ПОД ЗНОЙНИТЕ ЛЕТНИ ЛЪЧИ! ...

В СТОМАХА МУ — ЦЕЛИЯ ПЪПЕШ,
ОБИЛНО ПОЛЯН С ВОДА. . .]
ОТГОРЕ СЛЪНЧО ПРЕПИЧА. . .
И ЕТО, ДРУГАРИ, БЕДА!

СЪБУДИ СЕ МЪРЗЕЛКО НАШИ
СЪС ТРЕСКА С ГОРЯЩА ГЛАВА —
— ТАКА Е, КОГАТО СЛЕД ПЪПЕШ
ВИЙ ПИЙТЕ НА СЛЪНЦЕ! ВОДА!

ЧАК КЪСНО, СТРИНА МАРИЯ
ДО ТУКА С ОСТЕНА, ДОЙДЕ.
И . . . НЕКА ОТ ВАС ДА НЕ КРИЯ,
НО . . . ЖОРО ИЗПАТИ СИ ЗЛЕ! . . .

КАТЯ ВОДЕНИЧАРОВА

ЦАРЯТ

Едно време имало един зяек, който бил много късоглед. Комай не виждал повече от носа си. Един ден заедно със своите другари той влязъл в градината на един селянин и ядал младо зеле. Другите зайци видели селянина, който се приближавал с дълга тояга, избягали като забравили късогледия си другар.

„Интересно ще бъде, като го набие селянина“, казали си те. Преди зяекът да се опомни, селянинът така силно го ударил, че той просто изгубил съзнание, но все пак отскочил бързо и избягал.

Когато се върнал в къщи от гората, другите зайци се засмяли и го попитали как се чувствувал от боя.

„Бой“?, казал късогледия, да видим кой смее да ме бие. Аз се опулих срещу селянина и така страшно го погледнах, че той избяга, защото ме взе за лъа“.

На следния ден, когато късогледият отишел с двама свои другари в един бостан с зеле, минал един ловел. Двама заяка избягали веднага. Късогледия, обаче, помислил, че другарите му искат да го плашат, затова бягал и продължил да стои на мястото си. Фю-у! Изфучал куршума покрай ушите му. Но той имал щастието да не бъде засегнат.

Когато се върнал в къщи, той почнал да се подиграва с другарите си, като казал:

„Вие сте страшни страхопъзълбовци. Нима мислите, че аз не видях ловеца? Аз го видях, но аз така страшно го погледнах, че той ме взе за мечка, уплаши се, хвърли пушката и избяга. А куршума удари в земята“.

Зайците наистина повярвали в неговото безстрашие и поискали от него да им стане предводител, та кога ходят да ядат по градините да има кой да ги пази. От него ден, обаче, всички трябвало да му се подчиняват, а той понеже нищо не виждал и не можал да бъде истински предводител, винаги слагал най-напред по един заяк, уж да му съобщава всичко предварително, за да може той да вземе на време мерки.

Един ден в гората се затрнало така силно, като че ли хиляди воденици имало в нея. Всички зайци се изплашили много и поискали от своя предводител — цар да ги защити от близката опасност.

— Да загубени сте, им казал той, но аз ще ви защита само ако ме направите ваш цар и ми давате винаги най-хубавия двоен дял от това, което намерим по градините.

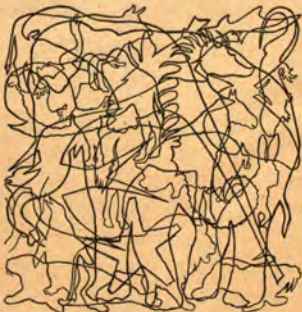
Нямало какво да правят глупавите зайчета, тракането се усилвало все повече и повече и те се съгласили да направят късогледия заяк свой цар.

Тогавя той им казал важно:

— Бягайте и се скрийте, а аз ще остана да ви пази.

Обаче, щом зайците се отдалечили той веднага се мушнал в един храст и се закрил добре с листата, така че никой да не може да го види. Изведнаж отред се зачула стрелба и се появили ловците, но късогледия цар се бил добре скрил в храста и си мислил: „Стрелайте и пафкайте, аз съм

ЗА ЗОРКОТО ОКО

Какви двадесет животни са нарисувани тук?

добре скрит, а моите глупави зайци ще помислят, че аз съм ги отървал*.

Вечерта, когато всичко било утихнало, той изкочил от скривалището си и важно се отправил към сборното място. Пристъпвайки важно към събралите се зайци, които всички били унели и с наведени глави, понежне повече от половината от другарите им били загинали, той се ударил по гърдите, отишел между тях и важно им казал:

„Добре дошли, братя. Това бе жесток ден наистина, но затова пък славен. Аз спечелих победата и завоювах отново полето. Ах, да можех да спася всички, но неприятеля беше многоброен. Обаче, вие не скърбете повече за падналите, а се радвайте, че останахте живи. Ако не бях ви осигурил при бягството гърба и ако не бях изложил живота си за вас, вие всички до един щяхте да загинете*.

Зайците, обаче, които бяха видели, как техния цар се скрил и как заради него загинаха повече от половината, наведоха само повече глави и нищо не казаха. След това, обаче, те се събраха на съве-

щание и решиха да отмъстят на лукавия и коварен, като всички царе, свой цар.

Една вечер един зайц съобщил на царя, че намерил градина с много млада салата. В тази градина могло много лесно да се взеле, защото била обградена с бели шипки и на едно място имало голяма дупка, през която можел да се провере даже човек.

— Това е чудесно, казал царят, младата салата е моето любимо ядене. Последвайте ме, аз ще ви заведа. Напи знаете, че под моя защита сте напълно запазени. Не се бойте*. Щом стигнали до оградата късогледия и лаком цар, който искал пръв да се наяде от най-хубавата салата, казал:

— Понежне аз съм цар, трябва да вляза пръв в градината*. Зайците се съгласили и чакали с нетърпение да видят как пръв ще взеле техния цар.

Но едвам царят си проверял главата, той започнал да вика и скача. Той не бил съгледал примката, която била поставена в дупката и колкото повече се държал, толкова по-силно примката се затягала-около врата му, докато най-после издъхнал.

Юлиус Щурм

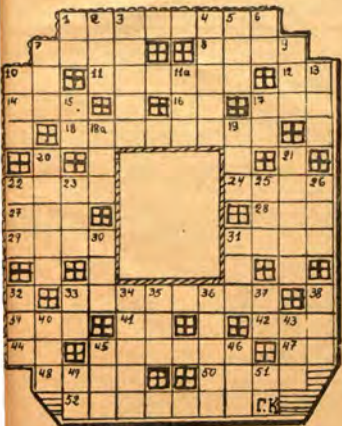
КРЪСТОСЛОВИЦА № 1

Текст и чертеж: Г. Казанджиев — София

Водоравно: 1. Испански живописец (1599—1660 г.); 7. Декоративни цветя; 8. Мисъл, понятие (гр.); 10. Въпросителна частица; 11. Екскурзия (м. ч.);

12. Местоимение; 14. Град в Русия; 16. Инициалите на „Щастливецът“; 17. Френски курорт; 18. Гръцко пристанище; 22. Един от големите Атлантски о-ви; 24. Литературен седмичник; 27. Испански танцов възглас; 28. Едем; 29. Народен танц; 31. Превръзка (мед.); 33. Полска болница (мн. ч.); 39. Провлак в Индонезия; 41. Асирийска богиня на водата; 42. Река (исп.); 44. Река в Ливония; 45. Изгода, от която има печалба; 47. Съгласни; 48. Субтропично дърво; 50. Герой на Ж. Ж. Русо; 52. Секретарят на Б. М. Ч. К.

Отвесно: 1. Вердонски форт; 2. Обратното на туря; 3. Дезинфекционно средство; 4. Малък букет; 5. Северни легенди; 6. Африканска муха; 7. Атол; 9. О-в в Индонезия; 10. Малкото име на Пастър; 11-в. Гръцка организация; 13. Дъщеря на Хармонията; 15. Черен (тур.); 17. Повикване по телеграфа; 18-в. Папагали; 19. Герой на Шилер; 20. Франско пристанище; 21. Хвалебна дума; 22. Откривателят на туберкулозен бацил; 23. Град в Македония; 25. Датска монета (мн. ч.); 26. Римски император; 30. Насекомо; 31. Простонароден живот; 32. Река в Русия; 33. Нота; 34. Африканско животно; 35. Гуштер (нем.); 36. Неженен; 37. Просекът от „Илиада“; 38. Лекарство (J); 40. Болест; 43. Последователни букви; 45. Литературен вид; 46. Руски автомобилни заводи; 48. Френска буква; 51. Герой на П. Лоти.

ФИЗКУЛТУРА

Завоеватели на планинските висоти

През октомври, когато все още в долините на Грузия трепти лятна мария, по планинските склонове вече пада сняг. От тоя момент Сванетия губи за цялата зима връзка с останалия свят.

До последно време житалите на тази малка страна вярваха, че горския дух Дао живее на върха Тетнулд. Нито един сванетиец не бе се изкачвал на Тетнулд, за да не би да разгневи духа. А на чужденците не се разрешаваше да оскверняват свещения връх.

През 1929 год. в Сванетия дошли алпинистът Симон Джапаридзе с своите другари. Те успяли да убедят сванетийците да им разрешат да се изкачат на Тетнулд. Тръгнали и вече не се върнали. След тази случка властта на горския дух станала още по-силна. Сванетийците тревожно се вслушвали в гласа на виелиците и бурите: за тях това бил гласът на Дао.

На следната година в Сванетия дошел по-младия брат на загиналия Джапаридзе — Альоша, със сестра си Александра. Те успяли да достигнат

върха Тетнулд и поставили там бронзов бюст Симона. От този ден сванетийците победиха своя страх от духа Дао.

Още много върхове победил Альоша Джапаридзе. Той пръв достигнал върховете Гаухи, Саба Сулхани, Важа-Пшавела и хребета Берия. Израстнал сред планините, привикнал винаги да гледа пред себе си далечните непристъпни върхове на Кавказ, Альоша бил обладан от неудържимата страст към алпинизъма. Животът на алпиниста, пълен с опасности и романтика, неудържимо го привличал.

Джапаридзе е не само спортист, а и педагог и изследовател. Той има няколко труда върху природата на Кавказките планини, организира в Тифлис най-големия в С. С. С. Р. клуб на алпинисти и стана учител на грузинските алпинисти. За 15 години Джапаридзе възпитал цяла плеада от първокласни майстори на алпинизъма.

Когато през есента на 1942 год. немската армия достигна подстъпите на Кавказките планини, местата за планинско спортуване сега стават бойни

Съобщения

полета. Стена от планински хребени — издигната от самата природа непристъпна крепост — преграждаше пътя на врага. Немското командване хвърли тук алпийската дивизия „Еделвайс“, обучавана цели две години в Алпите.

Срещу тази дивизия бяха поставени съветски планински части. Сванетийците също организираха свой отряд. В него влязоха хора, които много добре помнеха деня, когато Альоша Джпаридзе се изкачи на непристъпния Тетнуд и бяха му другари в неговия славен път като алпинист.

Около сто сванетийци-алпинисти съставяха третия отряд, встъпил в бой с дивизията „Еделвайс“.

Жестоки планински боеве, засади, разузнаване в тила на врага по планинските стръмнини, схватки по козите пътеки на горния Кавказ — всичко това изпитваха алпинистите на Грузия, сражавайки се наред със своите руски другари.

Немците бяха спрени на височина три хиляди метра над морското равнище, а късно през есента бяха отхвърлени от Кавказките планини.

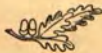
През лятото 1945 год. Альоша Джпаридзе започна отново своите опасни изкачвания. Звездно с двама свои другари той предприе изпълнението на трудната задача — да премине Кавказкия хребет през върховете Ушби и Шхелди. Алпинистите тръгнаха в края на м. септември и загинаха при преминаването на северния склон на Ушби.

Днес на името на Джпаридзе е наречен един безименен връх в централния Кавказ.

С тази книга 10 списание „Аз служа“ завършва своята годишнина. Задачата на „Аз служа“ бе да бъде пълен отразител на младежкото червенокръстно движение у нас. Наред с това то се стареше да задоволи всеотдайните културни интереси на младеше червенокръстец да го запознае с големите имена на Червенния кръст с тези, които положили основите на големото световно човеколюбиво движение, с работата на червенокръстците от другите страни, с големите хора на науката и т. н. Дали „Аз служа“ достойно изпълни тези свои задачи ще отсъдят неговите читатели.

„Аз служа“ ще продължава да излиза и през следващата учебна година, като запази същата своя генерална линия на антифашистско демократично възпитание на червенокръстката младеж.

Издаването на списанието е напълно осигурено. Книжките ще излизат редовно всеки месец. Абонаментът ще бъде пак 300 лв., като редакцията ще положи всички усилия да запази, дори да увеличи формата на книжките. На работа за списание „Аз служа“!

СЪДЪРЖАНИЕ

Ние сме за републиката — Ал. Г.; Ръководителите на червенокръстното движение у нас; Младежките червенокръстци до своето Върховно управление; Айтхан Делаж; Максим Горки; Из разказа „Старицата Изертиа“ — Максим Горки; Аутопсия — стих. — Владимир Неволин; От всякъде; Протезата на Ефремов — И. Гейзер; Младежки червен кръст по света; Писма от Великобритания и Канада до БМЧК; Нещо за звездите — по проф. Х. Шелдон; Мързеланко-готованко — стих. — К. Воденичарова; Царят — Юлиус Шурм; За зорното око; Кръстословица; Играта като възпитателно средство — В. Варсанова; За републиката — песен; Завоеватели на планинските висоти; Съобщения.

Печатница „НИВА“ — ул. Цар Симеон 120, София — телефон 3-31-43

РЕДАКТИРА КОМИТЕТ.

Редактор Алеко Големанов

Адрес: Бул. Дондуков, 63
тел. 66-18 чек. с-ка 4000

Год. абонамент
300 лева

ВЛ. МАНДРАДЖИЕВ & С-ие О. О. Д-ВО
ВЪТРЕШНИ И МЕЖДУНАРОДНИ ТРАНСПОРТИ

ПЛОВДИВ
Тел. 49-09, 49-10, 49-11

СОФИЯ
2-14-05 и 2-52-53

РУСЕ
21-84

ЛОМ
054

РЕДОВНА ГРУПАННА СЛУЖБА ПЛОВДИВ – СОФИЯ и ОБРАТНО

ИЗНОС:

отлична организация за транспорт на тютюни, плодове, зеленчуци, яйца, руди и пр.

ВНОС:

обезмитвявания

В сътрудничество със сродната фирма „АДРИАТИКА“ А. Д.

Бургас, тел. 20-46

София, тел. 2-14-05

„ВИТЕКС“

О. О. Д-ВО ЗА ИНДУСТРИЯ И ТЪРГОВИЯ

София, ул. Цар Асен № 1 – телефон 2-17-70

Вакумна консервна фабрика „ВИТЕКС“

гр. ПЪРВОМАЙ

Телефон 37

„БАЛКАН“

А. Д-ВО ЗА МЕТАЛНА ИНДУСТРИЯ И ПАМУКОПРЕДАЧНИЦА

П Л О В Д И В

ПОЩЕНСКА ЧЕКОВА СМЕТКА 1059

кв. ХР. БОТЕВ УЛ. 14 № 244

Фирмата е регистрирана при Пловд. окр. съд

За телеграми: „БАЛКАНАДА“

№ 1554/1928 г. Държ. в-к брой 221—27, XII, 1928 г.

Телефони № № 39-05 и 39-06

ΠΡΟΣΦΕΡΑ
1859

ΠΡΟΣΦΕΡΑ
1859

